

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**TÜRKİYE BANKACILIK SİSTEMİNDEKİ YABANCI
SERMAYELİ MEVDUAT BANKALARININ RİSK
DERECELENDİRMESİ: CAMELS TABANLI VIKOR
MODELİ UYGULAMASI**

Elif Güllü

Zonguldak 2019

**T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

Yüksek Lisans Tezi

**TÜRKİYE BANKACILIK SİSTEMİNDEKİ YABANCI
SERMAYELİ MEVDUAT BANKALARININ RİSK
DERECELENDİRMESİ: CAMELS TABANLI VIKOR
MODELİ UYGULAMASI**

**Hazırlayan
Elif Güllü**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Mehmet Fatih Bayramoğlu**

Zonguldak 2019

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin/~~Doktora Tezinin/Sanatta Yeterlik~~ çalışmasının bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davranıldığını, yazım sırasında patent ve telif haklarını ihlal edici bir davranışımın olmadığını beyan ederim.

08/07/2019

EHGÜLLÜ

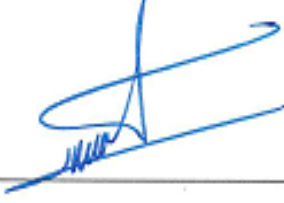

T.C.
ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün İşletme Anabilim Dalında 165282101054 numaralı Elif GÜLLÜ'nün hazırladığı "Türkiye Bankacılık Sistemindeki Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Risk Derecelendirmesi: CAMELS Tabanlı VIKOR Modeli Uygulaması" konulu DOKTORA/YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 11/06/2019 Salı günü saat 14:00'de yapılmış, sorulara alınan cevaplar sonunda tezinin onayına OYBİRLİĞİYLE/OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

Başkan

Doç.Dr. Murat YILDIRIM

Üye

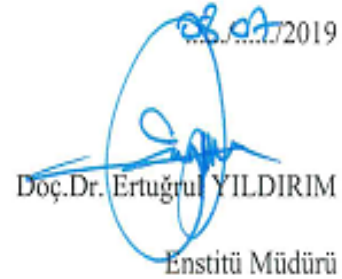
Doç.Dr. Mehmet Fatih BAYRAMOĞLU (Danışman)

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Cem KARTAL

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Doç.Dr. Ertuğrul YILDIRIM
Enstitü Müdürü

ÖZET

Kurum	: ZBEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı
Tez Başlığı	: Türkiye Bankacılık Sistemindeki Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Risk Derecelendirmesi: CAMELS Tabanlı VIKOR Modeli Uygulaması
Tez Yazarı	: Elif Güllü
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Mehmet Fatih Bayramoğlu
Tez Türü, Yılı	: Yüksek Lisans Tezi, 2019
Sayfa Adedi	: 181

Türkiye’de ilk bankacılık faaliyetleri 1847 yılında İstanbul Bankasının yabancı sermaye eliyle kurulmasıyla başlamıştır. Bu tarihten Cumhuriyetin ilanına kadar ki geçen sürede de para ve kredi piyasasında yabancı sermayeli bankalar etkin rol üstlenmişlerdir. Cumhuriyetin ilanımla benimsenen milli bankacılık anlayışıyla yabancı sermayeli bankaların faaliyetleri 1980 yılına kadarki geçen sürede sınırlı kalmıştır. 1980 yılından itibaren ise gerçekleştirilen serbestleşme politikalarıyla yabancı sermayeli banka sayısında artış yaşanmaya başlamıştır.

Ayrıca Türk ekonomisinde art arda yaşanan Nisan 1994, Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri sonrasında 2001 yılında uygulamaya konulan “Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı” ile Türk bankacılık sistemi daha sağlıklı bir yapıya kavuşmuştur. 2005 yılından itibaren de Türk bankacılık sistemi içerisindeki yabancı banka sayısındaki artış ile birlikte sektör içerisindeki aktif paylarında da önemli düzeyde artış yaşanmıştır. 2017 Yılı sonu itibarıyla da bankacılık sektörü içerisindeki mevduat bankası sayısı 33 olmakla birlikte bu bankaların 20 adedi yabancı sermayeli mevduat bankasıdır.

Çalışmada, Türk bankacılık sektöründe sayısı ve etkinliği gün geçtikçe artan yabancı sermayeli bankaların risk derecelendirmesi, 2013-2017 yıllarına ait veriler kullanılarak CAMELS derecelendirme sistemi benimsenmiş ve VIKOR modeline entegre edilerek analiz edilmiştir. Analiz sonucunda Türk bankacılık sisteminin risklilik düzeyinde artış yaşanmasına rağmen yabancı sermayeli bankaların grup bazında risklilik düzeyinde önemli derecede değişim yaşanmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Türk Bankacılık Sektörü, Yabancı Banka, VIKOR Modeli, Risk Derecelendirme

ABSTRACT

Institution : ZBEÜ Institute of Social Sciences, Department of Management
Title : Risk Rating of Foreign-invested Deposit Banks in Turkey
Banking System: Application of VIKOR model based on
CAMELS
Author : Elif Güllü
Adviser : Assoc. Prof. Dr. Mehmet Fatih Bayramoğlu
Type of Thesis, Year : Master Thesis, 2019
Total Number of Pages : 181

The first banking activity in Turkey was initiated by Istanbul Bank founded by foreign capital in 1847. In the course of time going on from that time to the proclamation of the republic the foreign invested banks have played a significant role both in money market and in credit market. Because of the national banking insight adopted with the proclamation of the republic, the activities of foreign invested banks remained limited during the period continued until 1980, From the beginning of 1980s, however, owing to the deregulation policy, the number of foreign invested banks has become increased.

Moreover, with 'the Restructuring Program in Banking Sector' putting in practice in 2001 after the April 1994, November 2000 and February 2001 economic crises, Turkish Banking System gained a more reliable banking structure. Beginning from 2005, the number and the active stake of the foreign invested banks in Turkish banking system have dramatically increased. The stake of the foreign capital banks in Turkish banking sector has reached %25,1 in percentages and numerically, 20 banks out of total 33 banks in the sector are foreign invested deposit banks.

In this study, the risk rating of foreign invested banks whose effectiveness and number has increased day by day in Turkish banking sector was analysed by using data from 2013 to 2017 with an integrated model consisting of VIKOR model and CAMELS adopting as rating system. At the end of the analyses, the risk rating of foreign invested banks on a group bases remains almost stable whereas there is an increase in the risk rating of Turkish banking system.

Key Words: Turkish Banking Sector, Foreign Invested Bank, VIKOR Model, Risk Rating

ÖNSÖZ

Türkiye’de bankacılık faaliyetlerinin başladığı dönemden günümüze kadar geçen sürede izlenen politikalar nedeniyle, bazı dönemlerde yabancı bankaların sayısı azalmış ve üstlendikleri roller nispeten önemsizleşmiş, bazı dönemlerde ise hem sayıca hem de üstlendikleri roller bakımından yabancı bankaların önemi artmıştır. Ancak Türkiye’de ilk bankacılık faaliyetlerinin başladığı dönemden günümüze kadar geçen sürede yabancı bankalar kesintisiz olarak Türk bankacılık sektöründe varlıklarını korumuştur.

Bu sebeple çalışmada, Türk bankacılık sektöründe bazı dönemlerde faaliyetleri sınırlanmış olsa dahi sayısı ve etkinliği gün geçtikçe artan yabancı sermayeli bankaların 2013-2017 yıllarına ait verileri kullanılarak, CAMELS derecelendirme yönteminde benimsenen mali oranlar baz alınmış ve VIKOR modeline entegre edilerek yabancı bankaların riskleri analiz edilmiştir.

Yabancı sermayeli bankaların risk derecelendirmesinin analiz edildiği çalışmanın her aşamasında hoşgörüsünü ve sabrını esirgemeyen, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren değerli hocam Sayın Doç. Dr. Mehmet Fatih BAYRAMOĞLU’na teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca bu süreçte yönlendirmeleriyle çalışmamın derinleştirilmesine katkıda bulunan değerli hocalarım Sayın Doç. Dr. Murat YILDIRIM’a ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Cem KARTAL’a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
TEZ ONAYI	iii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLOLAR LİSTESİ	x
GRAFİKLER LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ	xiv
GİRİŞ	1
1. TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YABANCI SERMAYE	4
1.1. 1960 Öncesi Dönem	4
1.1.1. 1847-1923 Osmanlı Devleti Dönemi	4
1.1.2. 1923-1932 Ulusal Bankalar Dönemi.....	10
1.1.3. 1933-1944 Kamu Bankaları Dönemi	13
1.1.4. 1945-1960 Özel Bankalar Dönemi.....	15
1.2. 1960-1983 Dönemi	16
1.3. 1983-1999 Dönemi	20
1.4. 1999-2005 Dönemi	23
1.5. 2005 Sonrası Dönem	26
2. YABANCI BANKACILIK	30
2.1. Yabancı Banka Kavramı.....	30
2.2. Yabancı Sermayeli Bankaların Uluslararasılaşma Nedenleri.....	32
2.3. Yabancı Sermayeli Bankaların Giriş Yaptıkları Ülkede Oluşturabilecekleri Avantajlar ve Dezavantajlar.....	35
2.3.1. Yabancı Sermayeli Bankaların Giriş Yaptıkları Ülkede Oluşturabilecekleri Avantajlar	35
2.3.1.1. Bankacılık Sektörü Açısından Oluşturabilecekleri Avantajlar	36
2.3.1.2. İstikrar Açısından Oluşturabilecekleri Avantajlar	37
2.3.1.3. Ödemeler Dengesi Açısından Oluşturabilecekleri Avantajlar.....	38
2.3.1.4. Para Politikası Açısından Oluşturabilecekleri Avantajlar	39

2.3.2. Yabancı Sermayeli Bankaların Giriş Yaptıkları Ülkede Oluşturabilecekleri Dezavantajlar	39
2.3.2.1. Bankacılık Sektörü Açısından Oluşturabilecekleri Dezavantajlar	40
2.3.2.2. İstikrar Açısından Oluşturabilecekleri Dezavantajlar	41
2.3.2.3. Ödemeler Dengesi Açısından Oluşturabilecekleri Dezavantajlar	42
2.3.2.4. Para Politikası Açısından Oluşturabilecekleri Dezavantajlar	43
2.4. Avrupa Birliği Ülkeleri'nin Bankacılık Sektöründe Yabancı Banka Payları.....	44
2.5. Türkiye'de Yabancı Sermayeli Bankaların Mevcut Yapısı.....	49
2.6. Yabancı Sermayeli Bankaların Türkiye'ye Giriş Yapma Nedenleri.....	51
2.7. Yabancı Sermayeli Bankaların Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri.....	54
2.8. Türk Bankacılık Krizlerinde Yabancı Sermayeli Bankaların Görünümü	56
2.8.1. Nisan 1994 Krizi	56
2.8.2. 2000-2001 Krizleri	60
2.8.3. 2008 Küresel Krizi	65
3. BANKACILIKTA RİSK TÜRLERİ VE RİSK ÖLÇÜMÜ.....	70
3.1. Bankacılıkta Risk Kavramı.....	70
3.2. Bankacılıkta Risk Türleri	70
3.2.1. Kredi Riski	71
3.2.2. Piyasa Riski.....	72
3.2.2.1. Faiz Riski	73
3.2.2.2. Döviz Kuru Riski.....	74
3.2.2.3. Likidite Riski	75
3.2.3. Operasyonel Risk	76
3.2.4. Ülke Riski	77
3.2.5. Sistemik Risk	78
3.3. Bankacılık Risk Ölçümünde CAMELS Modeli	78
3.4. Bankacılık Sektörü Risk Yönetimi Performans Analizinde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinin Kullanımı.....	82
3.4.1. Analitik Hiyerarşi Süreci.....	82
3.4.2. ELECTRE Yöntemi	83
3.4.3. PROMETHEE Yöntemi.....	84
3.4.4. TOPSIS Yöntemi	85

3.4.5. VIKOR Yöntemi	85
3.5. Çok Kriterli Karar Verme Modelleri İle İlgili Bankacılık Sektöründe Yapılan Çalışmalar	90
4. UYGULAMA.....	98
4.1. Araştırmanın Amacı	98
4.2. Araştırmanın Kısıtları	98
4.3. Araştırmanın Yöntemi	99
4.4. Koşulların Denetlenmesi	104
4.5. Araştırma Bulguları ve Değerlendirmeler	104
SONUÇ.....	122
KAYNAKÇA	129
EKLER.....	143
ÖZGEÇMİŞ.....	181

TABLolar LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1.1: Osmanlı Devleti'nde Yabancı Sermaye ile Kurulan Bankalar.....	8
Tablo 1.2: Osmanlı Devleti'nde Şube Düzeyinde Faaliyette Bulunan Yabancı Bankalar	9
Tablo 1.3: Osmanlı Devleti Döneminden Cumhuriyet Dönemine Geçiş Yapan Yabancı Sermayeli Bankalar	10
Tablo 1.4: 1923-1932 Yılları Arası Kurulan veya Şube Açan Yabancı Bankalar.	11
Tablo 1.5: 1923-1933 Yılları Arasında Faaliyetlerini Durduran veya Ara Veren Yabancı Bankalar	12
Tablo 1.6: Türkiye'de 1938 Sonu İtibarıyla Yabancı Sermayeli Bankalar	14
Tablo 2.1: AB Bankacılık Sektörü Aktiflerine Göre Yabancı Banka Payı (2015 Yılı, 19 Üye Ülke).....	45
Tablo 2.2: Avrupa Birliği Bankacılık Sektörü Aktiflerinin Yabancı Banka Paylarının 2005-2015 Yılları Arası Değişimi (19 Üye Ülke)	48
Tablo 2.3: 2005-2016 Yılları Arası Bankacılık Sektörü Toplam Aktiflerinin Banka Gruplarına Göre Değişimi (%).....	49
Tablo 2.4: 2017 Yılı Sonu İtibarıyla Faaliyet Gösteren Banka Listesi	50
Tablo 3.1: AHS Önem Dereceleri Tablosu.....	83
Tablo 4.1: Çalışmaya Dahil Edilen Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları	101
Tablo 4.2: VIKOR Yöntemine Temel Oluşturan CAMELS Mali Oranları ve Ağırlıkları	103
Tablo 4.3. Qi Değerlerine İlişkin Koşulların Denetim Sonuçları	104
Tablo 4.4: Yabancı Sermayeli Bankaların Genel Qi Skorlarına (CAMELS Genel Skorlarına) Göre Sıralaması	106
Tablo 4.5: Yabancı Sermayeli Bankaların C- Sermaye Yeterliliği Rasyosuna Göre Sıralaması	110
Tablo 4.6: Yabancı Sermayeli Bankaların A- Varlık Kalitesi Rasyosuna Göre Sıralaması	112
Tablo 4.7: Yabancı Sermayeli Bankaların M- Yönetim Kalitesi Rasyosuna Göre Sıralaması	114
Tablo 4.8: Yabancı Sermayeli Bankaların E- Kazançlar Rasyosuna Göre Sıralaması	116
Tablo 4.9: Yabancı Sermayeli Bankaların L- Likidite Durumu Rasyosuna Göre Sıralaması	118
Tablo 4.10: Yabancı Sermayeli Bankaların S- Piyasa Riskine Duyarlılık Rasyosuna Göre Sıralaması.....	120

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1.1: 1960-1983 Yılları Arası Sermaye Yapılarına Göre Banka Sayıları	18
Grafik 1.2: 1960-1983 Yılları Arası Bankacılık Sektörü Toplam Aktiflerinin Banka Gruplarına Göre Dağılımı (%).....	19
Grafik 1.3: 1983-1999 Yılları Arası Sermaye Yapılarına Göre Banka Sayıları	21
Grafik 1.4: 1983-1999 Yılları Arası Bankacılık Sektörü Toplam Aktiflerinin Banka Gruplarına Göre Dağılımı (%).....	22
Grafik 1.5: 1999-2005 Yılları Arası Sermaye Yapılarına Göre Banka Sayıları	24
Grafik 1.6: 1999-2005 Yılları Arası Bankacılık Sektörü Toplam Aktiflerinin Banka Gruplarına Göre Dağılımı (%).....	25
Grafik 1.7: 2005-2016 Yılları Arası Sermaye Yapılarına Göre Banka Sayıları	27
Grafik 1.8: 2005-2016 Yılları Arası Bankacılık Sektörü Toplam Aktiflerinin Banka Gruplarına Göre Dağılımı (%).....	28
Grafik 2.1: AB Bankacılık Sektörü Aktiflerine Göre Yabancı Banka Payı (2015 Yılı, 19 Üye Ülke).....	46
Grafik 2.2: AB Bankacılık Sektörü Aktiflerine Göre Yabancı Banka Payı (2015 Yılı, 19 Üye Ülke).....	47
Grafik 2.3: 1992-1996 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Banka Sayısı.....	57
Grafik 2.4: 1992-1996 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Şube Sayısı	58
Grafik 2.5: 1992-1996 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Takipteki Krediler/Toplam Krediler Rasyosu	58
Grafik 2.6: 1992-1996 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Toplam Gelirler/Toplam Giderler Rasyosu.....	59
Grafik 2.7: 1992-1996 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Aktif Karlılığı Rasyosu	60
Grafik 2.8: 1998-2003 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Banka Sayısı.....	62
Grafik 2.9: 1998-2003 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Şube Sayısı	62
Grafik 2.10: 1998-2003 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Takipteki Krediler/Toplam Krediler Rasyosu.....	63
Grafik 2.11: 1998-2003 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Toplam Gelirler/Toplam Giderler Rasyosu	64
Grafik 2.12: 1998-2003 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Net Dönem Karı	64

Grafik 2.13: 2006-2010 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Banka Sayısı	66
Grafik 2.14: 2006-2010 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Banka Şube Sayısı	67
Grafik 2.15: 2006-2010 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Takipteki Krediler/Toplam Krediler Rasyosu.....	67
Grafik 2.16: 2006-2010 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Toplam Gelirler/Toplam Giderler Rasyosu	68
Grafik 2.17: 2006-2010 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Aktif Karlılığı Rasyosu	69

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 3.1: İdeal ve Uzlaşık Çözümleri87

Şekil 4.1. CAMELS Tabanlı VIKOR Modelinde Takip Edilen İşlem Adımları.100

KISALTMALAR LİSTESİ

- AB : Avrupa Birliği
ABD : Amerika Birleşik Devletleri
BDDK : Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BIS : Bank for International Settlements
DPT : Devlet Planlama Teşkilatı
ECB : European Central Bank
KOBİ : Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme
TBB : Türkiye Bankalar Birliği
TCMB : Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TMSF : Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

GİRİŞ

Bankalar, tasarruf fazlası olanlardan kaynak açığı olanlara kaynakların transferini sağlayan ve kar amaçlı faaliyet gösteren ekonomik kuruluşlardır. Dolayısıyla bankalar tasarruflar ile yatırımlar arasındaki değişimin gerçekleşmesini sağlayan en önemli kurumsal yapıdır. Özellikle bankalar Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde finansal piyasanın en önemli bileşenidir.

Türkiye’de ilk bankacılık faaliyetleri 1847 yılında İstanbul Bankası’nın yabancı sermaye eliyle kurulmasıyla başlamıştır. Bu tarihten Cumhuriyetin ilanına kadar ki geçen sürede de para ve kredi piyasasında yabancı sermayeli bankalar etkin rol üstlenmişlerdir. Cumhuriyetin ilanı ile benimsenen milli bankacılık anlayışı nedeniyle yabancı sermayeli bankaların faaliyetleri 1980 yılına kadarki geçen sürede sınırlı kalmıştır.

1980 yılında gerçekleştirilen serbestleşme politikaları sonucunda ise yabancı sermayeli banka sayısında artış yaşanmaya başlamıştır. Ancak 1980 yılı sonrasında yabancı sermayeli banka sayısında artış yaşansa da Türk ekonomisinde art arda yaşanan Nisan 1994, Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri bankacılık sisteminin mali yapısının bozulmasına, dolayısıyla yabancı sermayeli bankaların sayısında düşüş yaşanmasına sebep olmuştur.

Yaşanan krizler sonrasında ise 2001 yılında uygulamaya konulan “Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı” ile Türk bankacılık sistemi daha sağlıklı bir yapıya kavuşmuş, bankacılık sektörü büyüme ve istikrar sürecine girmiştir. Yaşanan istikrarla birlikte 2005 yılından itibaren Türk bankacılık sistemi içerisindeki yabancı banka sayısında önemli düzeyde artış yaşanmıştır.

2000 ve 2001 yıllarında yaşanan krizler sonrasında uygulamaya konulan ekonomik programlar sonrasında enflasyon ve reel faiz oranlarının düşmesiyle, bankacılık sektöründeki karlılığın eski dönemlere göre azalmasıyla yerel banka sahiplerinin de bankalarını satmak istemeleri yabancı banka sayısının artmasında etkili olmuştur.

Ayrıca yabancı bankalar kriz sonrası dönemde mali yapısı bozularak yönetimi devlete geçen yerel bankaları düşük maliyetler ile satın alma stratejisi

izleyerek piyasaya giriş yapmışlardır. Bu duruma 2001 krizi sonrasında TMSF'ye devredilen Demirbank'ın 198 şubesi, 3.700 personeli, 650.000 müşterisi ve 2 milyar dolarlık mevduatı ile HSBC Bank A.Ş.'ye 350 milyon dolara satılması örnek olarak gösterilebilir. Bu satış işlemi ile HSBC Bank A.Ş. Türk bankacılık sistemi içerisinde ciddi bir piyasa payına sahip olmuştur.

Yerel bankacılık sistemi içerisindeki yabancı banka sayısındaki artışlar, ülkelerin ekonomilerinde ve bankacılık sistemlerinde olumlu ve olumsuz sonuçlara neden olabilmektedir. Bu nedenle yabancı banka girişlerini destekleyen görüşlerin yanı sıra olumsuz etkilerinin de olduğunu savunan görüşler bulunmaktadır. Ekonomik ve finansal istikrarın sağlanmasında, modern banka tekniklerinin ve kredi araçlarının uygulanmasında, gelişmiş para ve sermaye piyasalarının oluşturulmasında, fonların çeşitlendirilmesinde ve para arzının azaldığı dönemlerde giriş yapılan ülkenin ekonomisindeki likiditenin artırılması yabancı bankaların başlıca önemli avantajları olarak sayılabilir.

Yabancı bankaların bankacılık sistemine gerçekleştireceği erken girişler sonrasında oluşacak yoğun rekabet baskısına ulusal bankaların dayanamayarak, iflaslarla karşı karşıya kalmaları, küçük ve orta ölçekli işletmelerin kredi olanaklarından yeterince yararlanamamaları ve kriz dönemlerinde krizin etkilerini azaltmaya yönelik hareket etmek yerine karlılıklarını dikkate alarak krizi derinleştirme yönünde hareket etmeleri başlıca önemli dezavantajları olarak sıralanabilir.

2017 yılsonu itibarıyla Türk bankacılık sektöründe 51 adet banka mevcuttur. Bu bankaların 13 adedi yatırım bankası, 5 adedi kalkınma bankası ve 33 adedi ise mevduat bankasıdır. Yatırım bankalarının 4 adedi, mevduat bankalarının da 20 adedi yabancı sermayeli banka olup, mevduat bankalarından 5 adedi şube açan yabancı sermayeli banka iken 15 adedi ise Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli bankadır.

Görüleceği üzere Türk bankacılık sektöründe sayısı ve etkinliği gün geçtikçe artan yabancı sermayeli bankaların, risk bazlı performanslarının analiz edilmesi gerekliliği ortaya çıkarmıştır. Bu sebeple ABD'de bankaların risk bazlı denetimlerini ve performanslarını analiz eden CAMELS derecelendirme sistemi

bileşenleri temel alınarak VIKOR yöntemi ile yabancı bankaların performanslarının sıralaması amaçlanmıştır.

Bu çalışmanın birinci bölümünde, Türk bankacılık sektöründe yer alan yabancı sermayeli bankalar, ekonomik dönemler itibarıyla kronolojik olarak 1847 yılından günümüze kadar incelenmiştir. 1960 yılından itibaren de dönemler itibarıyla bankacılık sektörü içerisinde faaliyette bulunan bankaların sayıları ve aktif payları sermaye yapılarına göre irdelenmiştir.

İkinci bölümde, yabancı banka kavramı, yabancı sermayeli bankaların uluslararasılaşma nedenleri, yabancı sermayeli bankaların giriş yaptıkları ülkede oluşturabilecekleri avantajlar ve dezavantajlar bankacılık, istikrar, ödemeler dengesi ve para politikası açısından incelenmiştir. Avrupa Birliği ülkelerinin bankacılık sektöründeki yabancı banka payları ile Türkiye'deki yabancı bankaların mevcut yapısı belirtilmiştir. Ayrıca yabancı sermayeli bankaların Türkiye'ye giriş yapma nedenleri, sektör üzerindeki etkileri ve Türk bankacılık krizleri dönemlerinde yabancı sermayeli bankaların görünümüne de değinilmiştir.

Üçüncü bölümde, bankacılıkta risk kavramı, bankacılık sektöründe yaşanan risk türleri, risk ölçümünde CAMELS modeli ve risk yönetimi analizinde etkin olarak kullanılan çok kriterli karar verme yöntemlerine değinilmiştir. Bölüm sonunda ise banka performanslarının değerlendirilmesine yönelik ÇKKV modellerine ilişkin literatür taraması gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde, yabancı bankaların 2013-2017 yılları arası verileri kullanılarak, risk derecelendirmesi geliştirilen CAMELS tabanlı VIKOR modeli ile analiz edilmiş ve bulgulara ilişkin değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Çalışmanın sonuç bölümünde ise, elde edilen sonuçlar gerek Türkiye'deki yabancı bankalar özelinde, gerekse Türk Bankacılık Sistemi genelinde yorumlanmış olup, elde edilen sonuçlar ilgili literatür ile karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

1. TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNDE YABANCI SERMAYE

Ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyleri ile finansal kurumların gelişmişlik düzeyleri arasında yakın bir ilişki söz konusudur. Ülkelerin finansal sistemlerinin gelişmişlik düzeyleri ise bankacılık sisteminin genel yapısını etkilemiştir. Bu sebeple geçmişten günümüze Türkiye’de finansal sistem göz önüne alındığında en önemli paya bankacılık sektörü sahip olmuştur.

Türk bankacılık tarihinde yabancı sermayenin varlığı 1960 Öncesi Dönem, 1960-1983 Dönemi, 1983-1999 Dönemi, 1999-2005 Dönemi ve 2005 Sonrası Dönem olmak üzere 5 başlık altında incelenmiştir (TMSF, 2011:9).

1.1. 1960 Öncesi Dönem

Ülkemizde banka adıyla ilk kuruluş yabancı sermaye tarafından 1847 yılında kurulan Bank-ı Dersaadet (İstanbul Bankası) olmuştur. 1923 Cumhuriyet’in ilanına kadar da para ve kredi piyasasında daha çok yabancı sermayeli bankalar etkili olmuşlardır (Zarakolu,1972:6; Akgüç,2007:7).

Ülkemizde 1960 Öncesi Dönem; 1847-1923 Osmanlı Devleti Dönemi, 1923-1932 Ulusal Bankalar Dönemi, 1933-1944 Kamu Bankaları Dönemi ve 1945-1960 Özel Bankalar Dönemi olmak üzere 4 başlık altında incelenmiştir (TBB, 2008:1).

1.1.1. 1847-1923 Osmanlı Devleti Dönemi

Batı devletlerinin XVIII. ve XIX. yüzyıllarda gerçekleştirmiş olduğu Sanayi Devrimi’ni Osmanlı Devleti gerçekleştirememiş, ayrıca devletin son dönemlerinde ekonominin dışa açık, dışa borçlu ve dışa bağımlı hale gelmesi, sanayi ve ticaret hayatını durma noktasına getirmiştir. Sanayi ve ticaret hayatında yaşanan bu durum aynı zamanda bankacılığın oluşumu, gelişmesi ve yapısı üzerinde de etkisini göstermiştir. 1847 yılından cumhuriyetin ilan edildiği 1923 yılına kadar geçen sürede, para ve kredi piyasasında etkin olan bankalar, çoğunlukla yabancı sermaye tarafından veya yabancı ortaklık ile kurulmuş olan bankalardır (Akgüç, 2007:7).

Osmanlı Devleti ihtiyaç duyduğu fonları iç kaynaklarla karşılayamamıştır. Bu sebeple ihtiyaç duyduğu fonu batılı devletlerin piyasalarından sağlamak zorunda kalmıştır. Batılı devletlerden sağlanan fon ihtiyacının artmasıyla da Osmanlı Devleti'nde yabancı sermayeli bankaların kurulması ve şube açılımı hızlanmıştır (Anbar, 2009:18).

Osmanlı Devleti'nde ilk bankanın kuruluşu 1847 yılına dayanmasına karşın, batılı devletler tarafından bu tarihten önce, yabancı banka kurulmasına yönelik telkinlerin olduğu görülmektedir (Akgüç, 1992:98).

Osmanlı Devleti'nde ilk bankanın kurulmasına ilişkin girişimler İngilizler tarafından dile getirilmiştir. Daha sonra İngiltere'nin Bursa Konsolosu, Reed Irving and Company adıyla bir banka kurmayı Mustafa Reşit Paşa'ya teklif etmiştir. 1840 yılında General Bank of Constantinople adıyla başka bir teklif de dönemin ticaret nazırına getirildiyse de söz konusu girişimler sonuçsuz kalmıştır (Akgüç, 1992:98).

Osmanlı Devleti'nin 1840 yılında çıkardığı kağıt paranın (Kaime), başka bir ifadeyle bir tür devlet bonosunun, değerinin düşmeye başlaması üzerine, J. Allen ve Th. Baltazzi adlı iki Galata Bankerine kambiyo kurunun istikrara kavuşturulması işini ihale etmiştir. Böylelikle "banka" unvanlı ilk kuruluş Türkiye de oluşmuştur. İlerleyen süreçte sözleşmenin yenilenmesiyle bu iki banker, devletin de desteği ile 1847 yılında Bank-ı Dersaadet (İstanbul Bankası) (Banque de Constantinople) adıyla ilk bankayı kurmuşlardır (Akgüç, 1992:11).

İstanbul Bankası, kambiyo kurlarını 1 sterlin=110 kuruşta tutabilmek, ithalat ve ihracatı finanse etmek amacıyla Kaime spekülasyonlarına girişmiştir. Piyasaya sürülen kaimelerin fazla miktarda olması ve bunların da iskonto sınırlarının yükseltilerek geri alınması başlangıçta bankaya kazanç sağlamıştır. Ancak, diğer Galata Bankerlerinin de bu tür işlemleri gerçekleştirmeye başlamasıyla, Osmanlı Hükümetiyle olan münasebetleri ve Avrupa piyasalarındaki şöhretleri nedeniyle, spekülasyonları daha açık bir şekilde gerçekleştirmek zorunda kalmışlardır (Zarakolu,1973:6; Tekeli ve İlkin, 1997:53).

Osmanlı Devleti'nin ilk bankası Bank-ı Dersaadet'in, spekülasyonlar yapması, ödeme gücünü tehlikeye sokan işlemlere girişmesi, 1848 yılında meydana

gelen Fransız İhtilali ve Fransa'daki devrim hareketlerinin dış ticaret hacminde daralmaya yol açması sonucunda 1852 yılında faaliyetlerini durdurmuştur (Zarakolu, 1973:6-7).

Bank-ı Dersaadet (İstanbul Bankası-Banque de Constantinople)'in faaliyetlerini sonlandırması ve Osmanlı Devleti'nin de İngiliz sermayesi aracılığıyla borçlanmaya yönelmesinin etkisiyle, 1856 yılında İngiltere Kralının fermanıyla bir İngiliz girişimi olan Bank-ı Osmani (Ottoman Bank) kurulmuştur (Akgüç, 2007:7).

Bankanın merkezi Londra olmasına karşın, bankanın esas iş merkezi İstanbul'du. Ayrıca Mısır'ın haricinde devletin her bölgesine şube açma yetkisi verilmiştir. Bank-ı Osmani, 500.000£ olan sermayesi ile alışılmış bir ticaret bankası niteliğinde olup, mevduat toplama, satın alma, iskonto vb. tüm ticari banka işlemlerini gerçekleştirmiştir. Bank-ı Osmani yedi yıl faaliyetine devam ettikten sonra, 1 Haziran 1863 tarihinde, sermayesini oluşturan 135.000 paydan yalnızca 5.000'i Osmanlı Devleti'ne tahsis edilmiş olarak kurulan Bank-ı Osmani-i Şahane (Osmanlı Bankası)'ye katılarak bir emisyon bankası özelliğini kazanmıştır (Tekeli ve İlkin, 1997:55-57; Autheman, 2002:43).

Osmanlı Devleti döneminde kurulan ve şube açan yabancı sermayeli bankalardan en önemlisi 4 Şubat 1863 yılında imzalanan sözleşme ile faaliyetine başlayan Osmanlı Bankası (Bank-ı Osmani-i Şahane-Imperial Ottoman Bank)'dir (Akgüç, 1992:100; Zarakolu, 1973:9).

Osmanlı Bankasının kurulmasında, Osmanlı Devletinin yabancı piyasalardan, özellikle Londra ve Paris finans piyasalarından borçlanmak amacıyla gerçekleştireceği girişimlerde aracı görevini üstlenecek, ayrıca devletin bütçesinde yaşanan dengesizlik sebebiyle Hazine'ye kısa vadeli avans verecek bir mali kuruma gereksinim duyulması etkili olmuştur (Akgüç, 2007:7).

Osmanlı Bankası Osmanlı Devleti ile yabancı sermayedarlar arasında aracılık görevini yerine getirmenin yanında devletin vergi alacaklarını toplama, devlete verdiği hizmetlerden komisyon ve tazminat alma, banknot çıkarma ve devlet

bütçesini dahi kontrol etme yetkisine sahip olmuştur (Autheman, 2002:36; Artun, 1983:28).

Osmanlı Bankası'nın elde etmiş olduğu imtiyazlar nedeniyle Galata sermayedarlarının faaliyet alanları önemli ölçüde sınırlanmıştır. Faaliyet alanlarının sınırlandırılması nedeniyle Galata sermayedarları bir örgütlenme oluşumuna ihtiyaç duymuşlar ve yeni bankaların kurulmasına sebep olmuşlardır (Tekeli ve İlkin, 1997:62).

Osmanlı Bankası'nın 1875 yılında devlet borçlarını karşılayamayacak duruma gelmesiyle, dış borçların denetimi 1881 yılında faaliyetlerine başlayan Düyun-u Umumiye'ye devredilmiştir. Devletin gelir kaynaklarının uluslararası bir kuruluşun denetimine geçmesiyle piyasada güven ortamı oluşmuştur. Yabancı bankalar için güven ortamının oluşmasıyla da 1881 yılından itibaren birçok yabancı banka kurulmuştur (Akgüç, 1992:115).

Osmanlı Devleti döneminde kurulan ve şube açarak faaliyetlerini devam ettiren yabancı sermayeli bankaların;

- Hazineye borç para vermek,
- Osmanlı Devleti'nde faaliyette bulunan yabancı sermayeli işletmeleri veya kendi ülkelerinin uyruğundan olan iş adamlarını finanse etmek,
- Osmanlı Devleti ile kendi ülkeleri arasındaki ticari ilişkileri geliştirmek,
- Kendi çıkarları doğrultusunda ulaşım ve madencilik alanlarında yatırım yapacak yabancı sermayeyi finanse etmek amacıyla faaliyetlerini sürdürmüşlerdir (Kaynarcalı, 1992:31).

Osmanlı Devleti döneminde 19 adet yabancı sermayeli banka kurulmuş, ayrıca 19 adet yabancı sermayeli banka şube düzeyinde bankacılık faaliyetlerini gerçekleştirmiştir. Osmanlı Devleti döneminde kurulan yabancı sermayeli bankalar Tablo 1.1'de şube düzeyinde bankacılık faaliyetlerini devam ettiren yabancı sermayeli bankalar ise Tablo 1.2 de belirtilmektedir.

Tablo 1.1: Osmanlı Devleti'nde Yabancı Sermaye ile Kurulan Bankalar

	Banka Adı	Kuruluş Yılı	Açıklama
1	İstanbul Bankası (Bank-ı Dersaadet) (Banque de Constantinople)	1847	Sermayesiz olarak kurulmuştur. Faaliyetine 1852 yılında faaliyetine son vermiştir.
2	Bank-ı Osmani (Ottoman Bank)	1856	500.000 £ Sermaye ile kurulmuştur. 1 Haziran 1863 yılında Bank-ı Osmani-i Şahane' (Imperial Ottoman Bank)'ye katılmıştır.
3	İttihadı Mali (Union Financiere)	1859	320.000 Osmanlı Lirası sermaye ile kurulmuştur. Galata sermayedarları tarafından paranın dış değerini korumak amacıyla kurulmuş, ancak uzun süreli olmamıştır.
4	Türkiye Bankası (La Banque de Turquie)	1860	Paris ve Londra piyasalarından yapılacak borçlanmada başarılı olamayınca 1861 yılında faaliyeti sona ermiştir.
5	Bank-ı Osmani-i Şahane (Imperial Ottoman Bank)	1863	10.000.000 £ ile kurulmuştur. Osmanlı Bankası A.Ş. unvanıyla cumhuriyetin ilanından sonra da faaliyetlerini sürdürmüştür. 21 Aralık 2001'de Garanti Bankası'nın bünyesine dahil olmuştur.
6	Şirket-i Umumiyye-i Osmani (Societe Generale de l'Empire Ottoman)	1864	2.000.000 £ ile kurulmuştur. Galata sermayedarları tarafından kurulan banka 1893 yılında faaliyetine son vermiştir.
7	Şirket-i Maliye-i Osmaniye (The Ottoman Financial Association)	1866	1.000.000 £ ile kurulmuştur. Kuruluşundan kısa zaman sonra faaliyetlerini sonlandırmış ve varlıklarını Osmanlı Bankası'na devretmiştir.
8	İtibar-ı Umumi-i Osmani Şirketi (Credit General Ottoman)	1868	50.000.000 £ ile kurulmuştur. Kuruluşundan 31 yıl sonra 1899 yılında faaliyetlerini sonlandırmış ve Osmanlı Bankası'nın bünyesine dahil olmuştur.
9	Avusturya-Osmanlı Bankası	1871	2.500.000 £ ile kurulmuştur. 1874 yılında Osmanlı Bankası A.Ş. bünyesine dahil olmuştur.
10	Avusturya-Türk Bankası	1872	2.000.000 £ ile kurulmuştur. 1873 yılında faaliyetine son vermiştir.
11	İstanbul Bankası (The Bank of Constantinople)	1872	1.000.000 £ ile kurulmuştur. 1894 yılında Kambiyo ve Esham Şirketi Osmaniyesi ile birleşmiştir.
12	Kambiyo ve Esham Şirketi Osmaniyesi (La Societe Ottoman de Change et de Valeurs)	1872	600.000 £ ile kurulmuştur. 1899 yılında faaliyeti sona ermiştir.
13	Selanik Bankası (Banque de Salonique) (Uluslararası Enstitü ve Ticaret Bankası - Interbank)	1888	2.000.000 F ile kurulmuştur. 1969 yılında ulusal banka niteliği kazanmış ve Uluslararası Enstitü ve Ticaret Bankası unvanını almıştır. 1991 yılında ise İnterbank adını almıştır.
14	Midilli Bankası (Bank of Mytilene)	1891	264.000 Osmanlı Lirası ile kurulmuştur. İstanbullu Rum banker ve Midillili Rum tüccar tarafından kurulmuştur. 1903 yılında faaliyeti sona ermiştir.
15	Türkiye Milli Bankası	1909	1.000.000 £ ile kurulmuştur. İngiliz kökenli yatırımları destekleme misyonuyla kurulmuştur. 1913 yılında faaliyetine son vermiştir.
16	İtibar-ı Mali Osmanlı Şirketi	1910	110.000 Osmanlı Lirası ile kurulmuştur. Fransız sermayesinin kontrolünde kurulmuştur.
17	Türkiye Ticaret ve Sanayi Bankası	1910	550.000 Osmanlı Lirası ile Strasbourg sermaye grubunun desteği ile kurulmuştur. 1914 yılında faaliyeti sona ermiştir.
18	Osmanlı Ticaret Bankası (Osmanlı Ticaret Şirketi)	1910	110.000 Osmanlı Lirası ile Osmanlı Uyruklu Ermeni vatandaşları tarafından kurulmuştur. 1914 yılında faaliyeti sona ermiştir.
19	Şirket-i Ticariyye Smaiyye ve Maliyye	1913	110.000 Osmanlı Lirası ile kurulmuştur. Karma nitelikli bir kuruluş olup, sermayesinin %50'den fazlası yabancı uyruklulara aittir.

Kaynak: Öztin Akgüç (1992); 100 Soruda Türkiye'de Bankacılık, Gerçek Yayınevi 3. Baskı, İstanbul, s. 115-116.

Tablo 1.2: Osmanlı Devleti'nde Şube Düzeyinde Faaliyette Bulunan Yabancı Bankalar

	Banka Adı	Türkiye'de Faaliyete Başladığı Yıl	Merkez Ülke	Açıklama
1	Credit Lyonnais	1875	Fransa	1933 yılında faaliyeti sona ermiş, 1988 yılında yeniden şube açarak faaliyete başlamıştır. 18 Mart 2004 tarihinde Credit Agricole Indosuez Türk Bank A.Ş. 'ye devredilmiştir.
2	Deutsche Palestina Bank (Alman-Filistin Bankası)	1899	Berlin Almanya	Osmanlı Devleti döneminde Türkiye'deki faaliyetlerine son vermiştir.
3	British Oriental Bank (İngiliz Şark Bankası)	1900	Londra İngiltere	
4	Angro-Palestina Company (İngiliz-Filistin Bankası)	1902	Londra İngiltere	
5	Atina Bankası	1904	Yunanistan	
6	Şark Bankası	1904	Yunanistan	
7	Wiener Bankverein	1905	Viyana Avusturya	
8	Deutsche Orient Bank	1906	Almanya	
9	Societa Commerciale d'Oriente (Şark Ticaret Bankası)	1907	Venedik İtalya	Osmanlı Devleti döneminde Türkiye'deki faaliyetlerine son vermiştir.
10	Deutsche Bank	1909	Berlin Almanya	1945 yılında Türkiye'deki faaliyetini durdurmuş. 1988 yılında Türk Merchant Bank A.Ş. unvanı ile kalkınma ve yatırım bankası olarak faaliyetlerine başlamış, 1997 yılında Bankers Trust A.Ş. ve 2000 yılında Deutsche Bank A.Ş. olarak değişmiş ve 2004 yılında mevduat kabul etme yetkisi almıştır.
11	Guarantee Trust co. of New York		A.B.D.	Faaliyetine başlama ve durdurma yılları saptanamamıştır.
12	Banco di Roma	1911	Roma İtalya	26 Mart 2008 tarihinde ticaret unvanı Unicredit Banca di Roma S.p.A. olarak değişmiş ve 13 Kasım 2008 tarihinde faaliyetlerine son verilmesine karar verilmiştir.
13	Banca Commerciale Italiana	1919	İtalya	1977 yılında Türkiye'deki faaliyetlerine son vermiştir.
14	Banka Marmaroş Blank ve Şürekâsı	1919	Romanya	1929 yılında Türkiye'deki faaliyetlerine son vermiştir.
15	Hollandse Bank. Uni N.V. (Felemenk Bahriselit Bankası)	1921	Hollanda	Ticari unvanı 1995 yılında ABN AMRO Bank N.V., 2010 yılında The Royal Bank of Scotland N.V. ve en son 2012 yılında The Royal Bank of Scotland Plc. olarak değişmiş ve faaliyetine devam etmektedir.
16	Banque Française Des Pays Orient (Memaliki Şarkiyeye Fransız Bankası)	1922	Fransa	1933 yılında Türkiye'deki faaliyetlerine son vermiştir.
17	American Express Co. Inc.	1922	A.B.D.	1933 yılında Türkiye'deki faaliyetini durdurmuş, 1955 yılında yeniden faaliyete geçmiş, 1961 yılında Türkiye'deki faaliyetlerine son vermiştir.
18	Commercial Bank of the Near East (Şark-i Karip Ticaret Bankası)	1922	Londra İngiltere	1956 yılında Türkiye'deki faaliyetini durdurmuştur.
19	Ionian Bank Ltd. (Iyoniyen Bank Limited)	1922	Londra İngiltere	1929 yılında Türkiye'deki faaliyetini durdurmuştur.

Kaynak: Öztin Akgüç (1992); 100 Soruda Türkiye'de Bankacılık, Gerçek Yayınevi 3. Baskı, İstanbul, s. 117-118, https://www.tbb.org.tr/modules/banka-bilgileri/banka_Listesi.asp?tarikh=16/8/2017 (Erişim Tarihi: 16/08/2017).

1.1.2. 1923-1932 Ulusal Bankalar Dönemi

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde kurulan veya şube açmak suretiyle faaliyetlerini devam ettiren yabancı sermayeli bankalar cumhuriyetin ilk yıllarında da faaliyetlerini devam ettirmişlerdir (Artun, 1983:40-41).

Cumhuriyet ilan edildiğinde Türkiye'de toplam 35 banka faaliyetlerini sürdürmekteydi. Bu bankaların 22'si ulusal sermayeli, 13'ü yabancı sermayeli idi. Sayı olarak ulusal sermayeli bankalar yabancı sermayeli bankalardan fazla olsa da ulusal sermayeli bankaların birçoğu yerel ihtiyaçları karşılayan tek şubeli bankalardı. Ulusal sermayeli bankaların geniş faaliyet alanlarına sahip olanlarıysa ekonominin kredi ihtiyacını karşılayabilecek kapasiteye sahip değillerdi (Bolay, 1991:53).

Tablo 1.3: Osmanlı Devleti Döneminden Cumhuriyet Dönemine Geçiş Yapan Yabancı Sermayeli Bankalar

Banka Adı	Açıklama
Osmanlı Bankası	21 Aralık 2001'de Türkiye Garanti Bankası bünyesine dahil olmuştur.
Selanik Bankası	1969 yılında ulusal banka haline gelmiştir. 2000 yılında Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu'na devri gerçekleşmiştir.
Credit Lyonnais (Şube)	1933 Yılında faaliyetleri sona ermiş, 1988 yılında tekrar şube açarak faaliyetlerine başlamıştır. 2004 yılında Credit Agricole Indosuez Türk Bank A.Ş.'ye devredilmiştir.
Deutsche Bank (Şube)	1945 yılında Türkiye'deki faaliyetini durdurmuş, 1988 yılında Türk Merchant Bank A.Ş. unvanı ile kalkınma ve yatırım bankası olarak faaliyetlerine başlamış, 1997 yılında Bankers Trust A.Ş. ve 2000 yılında Deutche Bank A.Ş. olarak değişmiş ve 2004 yılında mevduat kabul etme yetkisi almıştır.
Deutsche Orient Bank (Şube)	1945 yılında faaliyetlerine son vermiştir.
Banco Di Roma (Şube)	2008 yılında faaliyetlerine son vermiştir.
Banco Commerciale Italiana (Şube)	1977 yılında faaliyetlerine son vermiştir.
Bank Marmaras Blank ve Şürekası (Şube)	1929 yılında faaliyetlerine son vermiştir.
Hollantse Bank NV (Şube)	Ticari unvanı 1995 yılında ABN AMRO Bank N.V., 2010 yılında The Royal Bank of Scotland N.V. ve en son 2012 yılında The Royal Bank of Scotland Plc. olarak değişmiş ve faaliyetine devam etmektedir.
Amerikan Ekspres Co.Inc. (Şube)	1933 yılında Türkiye'deki faaliyetini durdurmuş, 1955 yılında yeniden faaliyete geçmiş,1961 yılında Türkiye'deki faaliyetine son vermiştir.
Bank Francaise Des Pays Orient (Şube)	1933 yılında faaliyetini durdurmuştur.
Commercial Bank Of The Near East (Şube)	1956 yılında faaliyetini durdurmuştur.
Ionian Bank (Şube)	1929 yılında faaliyetini durdurmuştur.

Kaynak: Sudi Apak, Aykut Tavşancı (2008); "Türkiye'de Yabancı Bankacılığın Gelişimi ve Ekonomi Politikaları İle Uyumunu," *Maliye ve Finans Yazıları Dergisi*, Sayı 80, s. 38-39 https://www.tbb.org.tr/modules/banka-bilgileri/banka_Listesi.asp?tarikh=16/8/2017 (Erişim Tarihi: 16/08/2017).

Cumhuriyetin ilanından sonra Türkiye ekonomisinin yabancı bankalar için çekiciliği devam etmiş ve 1924 yılında 2 yabancı sermayeli banka Türkiye’de şube açmıştır. 1925 yılında 3 ve 1929 yılında da 1 yabancı sermayeli banka daha açılarak, yabancı sermayeli banka sayısı 19’a yükselmiştir (Kopar, 2014:75; Akgüç, 1992:118).

Osmanlı Devleti döneminden sonra Türkiye’de 1923-1932 Yılları arasında kurulan veya şube açan yabancı banka sayısı 6 adet olarak gerçekleşmiş ve söz konusu bankalara ilişkin bilgiler Tablo 1.4’te belirtilmektedir.

Tablo 1.4: 1923-1932 Yılları Arası Kurulan veya Şube Açan Yabancı Bankalar

Bankanın Adı	Merkezi	Türkiye’de Faaliyete Başladığı Yıl
Banque Chrisovloni (Hrisovaloni Bankası)	Bükreş Romanya	1924
Banque Belge Pour L’ étranger	Brüksel Belçika	1924
Banque Générale Pour le Commerce Etranger (Umumi Ticareti Hariciye Bankası)	Paris Fransa	1925
Banque Russe Pour Le Commerce Extérieur (S.S.C.B. Ticaret-i Hariciye Bankası)	Moskova Rusya	1925
İtalyan Şark Bankası	Milano İtalya	1925
Banque Franco Asiaticque (Bank Franko Azyatik)	Paris Fransa	1929

Kaynak: Öztin Akgüç (1992); 100 Soruda Türkiye’de Bankacılık, Gerçek Yayınevi 3. Baskı, İstanbul, s. 118-119.

1929 Dünya ekonomik buhranı ile tüm ülkelerin olduğu gibi Türkiye’nin de dış ticareti olumsuz yönde etkilenmiştir. 1929 ekonomik buhran sonrası Türkiye’nin ekonomi politikasında değişikliklere gidilmiştir. 1930 yılı sonrasında ise Merkez Bankası’nın da kurulmasıyla kambiyo kontrolleri yürürlüğe girmiştir. Kambiyo kontrollerinin yürürlüğe girmesiyle Türkiye’de bulunan yabancı sermayeli bankaların faaliyetleri sınırlandırılmış ve 9 adet yabancı banka Türkiye’deki faaliyetlerini sonlandırmış veya ara vermiştir. Türkiye’de yabancı sermayeli banka sayısı 1931 yılında 15’e, 1933 yılında ise 10’a düşmüştür (Altay, 2006:58; Çelebican, 1982:26). 1923-1933 yılları arasında faaliyetlerini durduran veya ara veren yabancı bankalara ilişkin bilgiler Tablo 1.5’te belirtilmiştir.

Tablo 1.5: 1923-1933 Yılları Arasında Faaliyetlerini Durduran veya Ara Veren Yabancı Bankalar

Bankanın Adı	Türkiye’de Faaliyete Başladığı Yıl	Merkezi	Türkiye’de Faaliyetini Durdurduğu Yıl
Ionian Bank Ltd.	1922	Londra	1929
Bank Marmaros Blank ve Şürekası	1919	Bükreş	1929
Banque Belge Pour L ‘ Etranger	1924	Brüksel	1929
İtalyan Şark Bankası	1925	Milano	1931
Credit Lyonnais	1875	Paris	1933
Banque General Pour Le Commerce Etranges (Umumi Ticareti Hariciye Bankası)	1925	Paris	1933
Banque Franco Asiatique –Bank Franco Azyatik	1929	Paris	1933
Banque Française Des Pays Orient	1922	Fransa	1933
American Express Company Inc.	1924	Bükreş	1933

Kaynak: Öztin Akgüç (1992); 100 Soruda Türkiye’de Bankacılık, Gerçek Yayınevi 3. Baskı, İstanbul, s. 39-40.

Kredi piyasasının mali yapısı, ulusal bankalardan daha sağlam yapıya sahip olan yabancı sermayeli bankaların etkisi altındaydı. Bu sebeple cumhuriyetin ilanından sonra ulusal bankacılığın önemi artmış ve 1924 yılında İş Bankası, 1925 yılında Türkiye Sanayi ve Maadin Bankası ile 1927 yılında Emlak ve Eytam Bankası devlet desteğiyle kurulmuştur (Gündüz, 2003:132).

Ayrıca ulusal bankacılığın gelişmesi döneminde yeni bir emisyon bankası kurmak isteyen hükümet, emisyon imtiyazına sahip olan Osmanlı Bankası ile yeni bir anlaşma yapmış ve Osmanlı Bankasının 1925 yılında sona erecek olan emisyon imtiyazını 1935 yılına kadar uzatmıştır. Anlaşma vadesi 1935 yılına kadar geçerli olmasına karşın, Osmanlı Bankası’nın emisyon imtiyazı 3 Ekim 1931 yılında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası’nın faaliyete başlamasına kadar devam etmiştir (Autheman, 2002:258).

Ekonomik bunalım sonrasında bankacılık alanındaki en önemli gelişme, 1931 yılında TCMB'nin faaliyetine başlaması olmuştur. TCMB'ye banknot basma, iskonto oranlarını tespit etme, para arzını hükümet ve hazine ile eş güdümlü olarak belirleme, para piyasasını kontrol etme ve döviz piyasasını denetleme, bankacılık sistemini denetleme ve finansal konularda hükümete önerilerde bulunma görevleri verilmiştir (TMSF, 2011:44). TCMB’nin kurulmasıyla 1863 yılından beri devam eden emisyon imtiyazı, yabancıların elinden alınmıştır (Autheman, 2002:258).

Bunun yanı sıra 1933 yılında 2243 sayılı Mevduatı Koruma Kanunu çıkarılmıştır. Kanunda, mevduatın korunmasına ek olarak, banka sahibi olma koşullarına, kredi sınırlarına ve bankaların denetlenmesine ilişkin hükümlere de yer verilerek, bankacılık sektöründe düzenlemeler yapılmıştır (TMSF, 2011:44).

1931 yılında TCMB'nin faaliyetlerine başlamasıyla emisyon imtiyazının yabancıların elinden alınması, yabancı sermayeli bankaların faaliyetlerinin azalmasına neden olmuştur. Bu süreçte yabancı sermayeli banka faaliyetleri azalır iken ulusal bankacılık hızlı bir gelişime sürecine girmiştir (Gündüz, 2003:133).

1923 yılında tasarruf mevduatının %59,7'si ulusal bankalar, %40,3'ü yabancı bankalar tarafından toplanmış iken 1932 yılında tasarruf mevduatının ulusal bankalarda oranı %94,6 ve yabancı bankalarda ise %5,4 olarak gerçekleşmiştir (Artun, 1983:44-45).

Sonuç olarak cumhuriyetin ilk yıllarında ulusal bankacılığın geliştirilmesi amacıyla çalışmalar gerçekleştirilmiş ve ülke içerisindeki yabancı sermayeyi Türk sermayesine aktarma görüşü hakim olmuştur. Ayrıca yabancı sermayeli bankaların mevduat ve kredi kullandırma payları düşerken, kamu ve yerli sermayeli özel bankaların mevduatta ve kredi kullandırmadaki payları yükselmiştir. Böylelikle modern ekonominin temelleri oluşturulmaya başlanmıştır (Arıcan vd., 2009:51).

1.1.3. 1933-1944 Kamu Bankaları Dönemi

Cumhuriyetin ilk yıllarında özel kesim aracılığı ile sanayileşme stratejilerinden, sermaye birikiminin yetersizliği sebebiyle sonuç alınamamıştır. Bu durum Türkiye'yi tarımsal üretimin hakim olduğu bir ekonomi görünümünden çıkaramamıştır. Ayrıca 1929 yılında yaşanan Dünya Ekonomik buhranının dış ticaret açıklarına yol açması, tarım ürünlerinin fiyatlarındaki düşüşün çiftçilerin gelirlerinde meydana getirdiği azalış, endüstriyel faaliyetleri finanse eden tek şubeli ulusal bankaların birçoğunun faaliyetlerini sonlandırmasına neden olmuştur (TBB, 2008:4).

1929 yılında yaşanan Büyük Buhran dünya ekonomilerinde yıkıma neden olmuş ve sonrasında ekonomik kalkınmaya kamunun öncülük etmesi görüşü hakim olmuştur. Türkiye'de özel sektör sermaye birikiminin henüz yeterli düzeyde

olmaması sebebiyle de bu tarihten itibaren bankacılık sektöründe kamunun ağırlığı artış göstermiştir. (TCMB, 2015:22).

1930’lu yıllardan itibaren ise iç ve dış etkilerin sonucunda cumhuriyetin ilk yıllarında izlenen özel kesimin özendirilmesi ile sanayileşme stratejisi terk edilmiştir. Endüstriyel yatırımlarda, kamu kesimi girişimleri aracılığıyla “İktisadi Devletçilik” olarak adlandırılan sanayileşme stratejisi benimsenmiş ve bu durumun sonucundan bankacılık sektörü de etkilenmiştir. Bu dönemde sanayi planlarında yer alan kuruluşların finansman ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla özel amaçlı kamusal sermayeli bankalar faaliyetlerine başlamışlardır (TBB, 2008:5).

1933-1944 döneminde Türk bankacılık sektöründe kamunun ağırlığının yoğun olarak yaşanması sonucunda yeni yabancı şube/banka kurulması veya ulusal sermayeli bankaların yabancı bankalar ile ortaklık bağı kurulmamıştır. Korumacı devlet politikaları sonucunda yabancı sermaye girişleri engellenmiştir (Kaya, 2010:39).

Tablo 1.6: Türkiye’de 1938 Sonu İtibarıyla Yabancı Sermayeli Bankalar

Bankanın Adı	Kuruluş Tarihi
Osmanlı Bankası	1868
Selanik Bankası	1888
Doyçe Orient Bank	1906
Banka Komerçiyale İtaliana	1919
Banka di Roma	1911
Doyçe Bank und Diskonto Geselschaft	1909
Hollantse Bank Uni. N.V.	1921
S.S.C.I. Ticareti Hariciye Bankası	1925
Şarkı Karip Ticaret Bankası	1922

Kaynak: Avni Zarakolu (1973); Cumhuriyetin 50. Yılında Memleketimizde Bankacılık, Türkiye Bankalar Birliği Yayınları, Ankara.

Kurumsal açıdan kamu bankalarının doğduğu 1930-1943 döneminde; Osmanlı Bankası’nın bazı şubelerinin ve yerel bankaların kapanmasının da etkisiyle 1930’lu yıllarda 59 olan banka sayısı, 33’ü ulusal, 9’u yabancı sermayeli olmak üzere toplam 42 bankaya düşmüştür (Yüzgün, 1982:8).

1.1.4. 1945-1960 Özel Bankalar Dönemi

II. Dünya Savaşı sonrasında Türkiye ekonomisi yeni bir döneme girmiştir. Bu dönemde yatırımlarda gerçekleşen artış beraberinde milli gelirin artmasını da sağlamıştır. Aynıyeten nüfusun artması, şehirlerin büyümesi, endüstri sektörünün milli gelirden daha fazla pay almaya başlamasına ve üretimin artmasıyla birlikte piyasada para ve kredi talebinin artmasına sebep olmuştur (Toprak, 2010:6).

Oluşan kredi ihtiyacı ile II. Dünya Savaşı'ndan sonra, Türkiye'de 1945-1959 yılları arasında devletçi ekonomi politikalarının yerine özel kesimin desteklenmesi ve ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına yönelik politikaların uygulanması etkili olmuştur. Savaş yıllarındaki yüksek enflasyon döneminde özel sektörde sermaye birikiminin artması ve ekonomi politikalarındaki değişiklik bankacılık sektörüne de yansımış ve bu dönemde özel sektör bankacılığı oldukça gelişmiştir (TMSF, 2011:45).

II. Dünya Savaşı sonrasında Batı ile ekonomik ilişkilerin gelişmesi, uluslararası finansman kuruluşlarından sağlanacak kredi imkanlarını arttırmıştır. Aynı dönemde ülkede izlenen liberal ve özel sektörü destekleyici politikalar nedeniyle yatırımlarda hızlı artış gözlemlenmiş ve ekonomik gelişme hızlanmıştır (Akgüç, 1992:40-41).

Dünya'da ve Türkiye'de hızlanan ekonomik gelişme etkilerini bankacılık alanında da göstermiştir. II. Dünya Savaşı sonrasında özel kesime dayalı sanayileşmenin uygulanmaya başlanması bankacılık sektörünü de etkilemiştir. Savaş sonrası dönemde özel sektörün desteklenmesi ile özel sermayeli ulusal bankaların sayısında da artış yaşanmıştır (Kocaman, 2004:257). Bu dönemde üçü özel kanunlarla ve bankalar arası birleşmeler ile birlikte toplam 30 yeni ulusal banka kurulmuştur (Akgüç, 1992:41).

Bu dönemde ulusal banka sayısında artış olmasına karşın, yabancı sermayeli banka sayısında düşüş gerçekleşmiştir. Türk bankacılığında meydana gelen gelişmenin temelini ise artan dış yardımlar ve yatırımlar, ulaştırma ve alt yapı alanlarındaki gelişmeler, sermaye yoğun şirketlerde görülen artış ve tarımda makinalaşma sonucu kaydedilen ilerlemeler oluşturmuştur. Para ve kredi

ihtiyacının karşılanması ise bankacılık alanında özel kesim yatırımları ile gerçekleştirilmiştir (Yazgan,1973:21-22).

Kurulan özel bankalar arasında halen faaliyetlerine devam eden Yapı ve Kredi Bankası (1944), Türkiye Garanti Bankası (1946), Akbank (1948) gibi bankacılık sektöründe etkin ve sisteme pek çok yenilikler getirmiş olan bankalar da bulunmaktadır (Toprak, 2010:6).

Ancak 1953 yılından itibaren hızla artan enflasyon baskısı, dış ödemeler bilançosu açıklarının giderek artmasına neden olmuştur. Bunun sonunda 1950 yılından itibaren izlenen liberal iktisadi politikada değişiklikler yapılmasını, bir dizi müdahale ve kontrol tedbirlerinin alınmasını zorunlu kılmıştır. Ülkede döviz yetersizliğinden dolayı ithalatın güçlüğüne yapılması ve ithal girdi ihtiyaçlarını karşılayamayan işletmelerin düşük kapasite ile çalışması Türk Lirasının değerinin 1958 yılında açıklanan İstikrar Programıyla dolar karşısında 2,8 liradan 9 liraya yükseltilmesine neden olmuştur (Özdemir, 2005:875-876).

Bu gelişmelerin yanı sıra kamu giderlerinde tasarrufa gidilmemesi, İstikrar Programı'nın desteklenmesi amacıyla Avrupa ülkelerinden dış kredi sağlanması ve Merkez Bankası kaynaklarına başvurulmaya devam edilmesi 1959 yılında da enflasyonun artarak devam etmesine neden olmuştur. Ayrıca İstikrar Programı nezdinde alınması gereken önlemler, ekonomide bir resesyon dönemi başlatmıştır. Bu durumdan bankacılık sektörü de etkilenmiş ve birçok banka faaliyetlerini durdurmuştur (Toprak, 2010:10).

1950'lerin sonunda ekonomide yaşanan resesyon ve 1958 yılında açıklanan İstikrar Programı'na rağmen ekonomide dengelerin sağlanamaması, 1950'li yıllarda uygulanan serbest ekonomi politikasının terk edilerek, devlet müdahalesinin arttığı karma ekonomi politikasının uygulamaya konulmasına neden olmuştur (Başar ve Coşkun, 2006:30).

1.2. 1960-1983 Dönemi

1960-1980 yılları arasındaki dönem, 1945-1960 yılları arasındaki dönemde uygulanan ve göreceli olarak serbest piyasa olarak adlandırılabilir

uygulamaların terk edildiği bir dönem olmuştur. Bu dönemde ekonomiye kalkınma planları yön vermiştir (TBB, 2008:11).

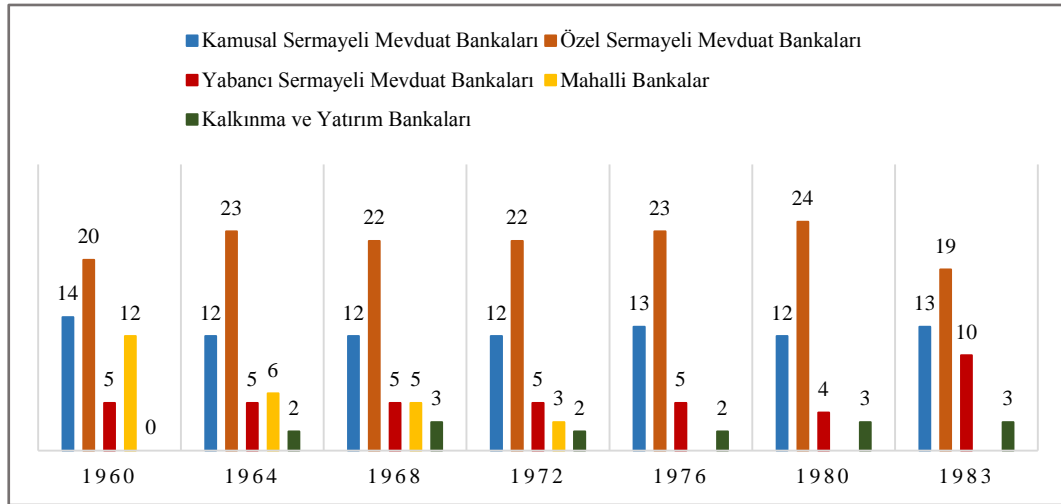
Bu amaçla 30.09.1960 tarih ve 91 sayılı Kanun ile Devlet Planlama Teşkilatı kurulmuştur. 1961 Anayasası ile DPT ekonomik, toplumsal ve kültürel kalkınmayı demokratik yollarla gerçekleştirmek; yatırımları toplum yararını gerektirdiği takaddümlere yöneltmek ve kalkınma planlarını hazırlamak ile görevlendirilmiştir (Zarakolu, 1973:66).

Planlı dönemde Türkiye ekonomisi geliştirilmeye çalışılan sektörlerin korunması amacıyla dışa kapalı bir ekonomi olarak yönetilmiş ve bankacılık sektörü de önemli düzeyde devletin kontrolünde kalmıştır. Bankaların uygulayacakları mevduat ve kredi faiz oranları, banka komisyon oranları, kredi limitleri, döviz kurları gibi temel fiyatlar hükümet tarafından dünya piyasalarından bağımsız olarak belirlenmiştir. Bu dönemde bankaların temel görevi kalkınma planlarında belirtilen yatırımların finansmanını sağlamak olarak tanımlanmıştır (Başar ve Coşkun, 2006:30).

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye'de hükümetlerin izlemiş olduğu politikaların sonucunda ulusal sermayeli özel bankalar kurulmuştur. Bu sebeple 1929 yılından sonra Türkiye'de 50 yılı aşkın süreyle yeni yabancı sermayeli banka kurulmamış ve Türkiye'de faaliyette olan yabancı banka sayısı da 4'e kadar düşmüştür (Akgüç, 2007:11).

Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların sayılarında 1960-1983 yılları itibarıyla yaşanan değişim sermaye yapılarına göre Grafik 1.1'de görülmektedir.

Grafik 1.1: 1960-1983 Yılları Arası Sermaye Yapılarına Göre Banka Sayıları

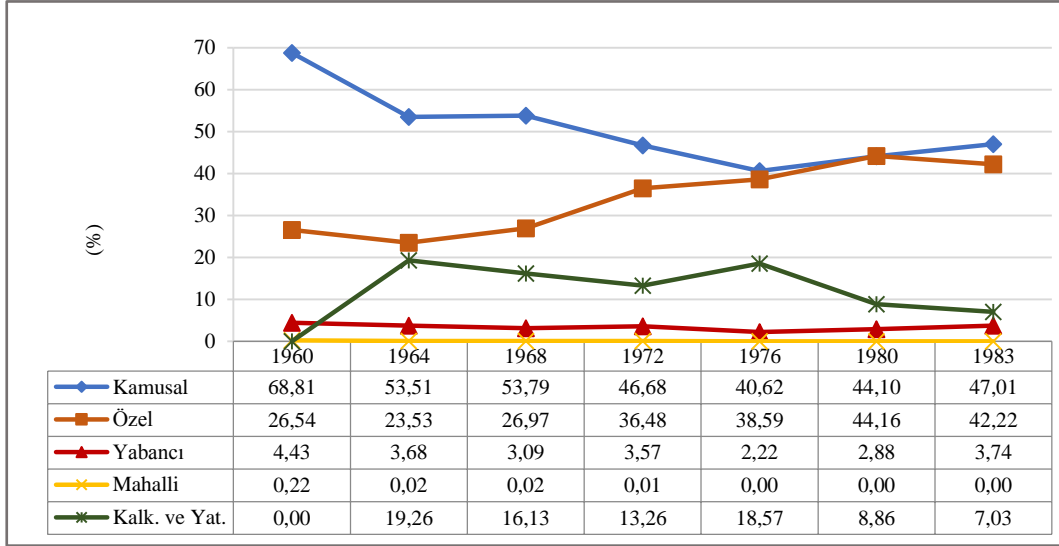
Kaynak: TBB (2016); Türkiye’de Bankacılık Sistemi (1958’den İtibaren), <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 04.05.2017).

Grafik 1.1’de görüldüğü üzere, devlet tarafından yeni banka kurulması sınırlandırıldığından yıllar itibarıyla banka sayılarında önemli bir artış yaşanmamıştır. 1980 yılından itibaren ise serbest ekonomi politikalarının uygulanmaya başlanması ile yabancı sermayeli banka sayısında artış yaşanmaya başlamıştır. Ayrıca ilk kalkınma ve yatırım bankası da bu dönemde kurulmuştur. Mahalli bankalar ise birleştirilerek ülke düzeyinde faaliyet gösteren çok şubeli bankalar haline gelmişlerdir.

Bu dönemde yeni banka kurulması sınırlandırılmış, faaliyet gösteren mevcut bankalar ise şube bankacılığına yönelmiş ve özel ticaret bankalarının büyük bölümü holding bankası haline gelmiştir (Başar ve Coşkun, 2006:30). Ayrıca Türkiye’de yeterli sayıda ticaret bankası bulunduğundan daha çok kalkınma ve yatırım bankacılığı teşvik edilmiş ve desteklenmiş, dolayısıyla yeni yabancı sermayeli banka ve özel durumlar haricinde yeni ticaret bankası kurulmasına izin verilmemiştir (TBB, 2008:11-13).

Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların aktif paylarında 1960-1983 yılları itibarıyla meydana gelen değişim sermaye yapılarına göre Grafik 1.2’de görülmektedir.

Grafik 1.2: 1960-1983 Yılları Arası Bankacılık Sektörü Toplam Aktiflerinin Banka Gruplarına Göre Dağılımı (%)

Kaynak: TBB (2016); Türkiye’de Bankacılık Sistemi (1958’den İtibaren), <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 04.05.2017).

Grafik 1.2’de görüleceği üzere 1978 yılına kadar kamusal sermayeli bankaların toplam aktifler içerisindeki payı düşüş göstermiş, özel sermayeli bankaların payında ise artış yaşanmıştır. Yabancı sermayeli bankaların ise sektör paylarında yıllar itibarıyla önemli bir değişim görülmemiştir. Kalkınma ve yatırım bankalarının aktif paylarında ise 1976 yılından sonra düşüş yaşanmıştır.

Planlı dönemde yabancı banka olarak 1964 yılında Amerikan-Türk Dış Ticaret Bankası ile 1970 yılında Arap-Türk Bankası kurulmuştur. İlerleyen dönemde Amerikan-Türk Dış Ticaret Bankasının adı Türk Dış Ticaret Bankası olarak değiştirilmiştir. Türk Dış Ticaret Bankasının yabancılarla ait olan yüzde 24’ü ile yine yabancıların yüzde 60’ına sahip olduğu Arap-Türk Bankası, o yıllarda Türk bankacılık sektörünün dışa açılmasının ilk örnekleri olmuştur (TMSF, 2011:46).

1.3. 1983-1999 Dönemi

Planlı dönemde dışa kapalı büyümeye dayalı sanayileşmenin finansmanında enflasyona yol açan yöntemlerin kullanılması ve geliştirilen sanayinin ihracata yönelememesi, 1970'li yılların sonunda ödemeler dengesi problemleri ve döviz krizi olarak açığa çıkmıştır. Bu sebeple dışa kapalı büyüme stratejisi terk edilmiş, piyasa ekonomisine dayalı, dışa açılmayı ve ihracata yönelik üretimi esas alan bir kalkınma politikası oluşturulmaya başlanmıştır. Böylece 1980 yılından itibaren Türkiye ekonomisi uluslararası piyasalara açılarak dünya ekonomisi ile bütünleşme sürecine girmiştir. Bu sürecin tüm aşamalarında finans sektörünün, özellikle de bankacılığın önemli bir yeri olmuştur. Bankalar da bu duruma bağlı olarak yeni fonksiyonlar üstlenmeye başlamışlardır (TBB, 2008:14-18; Köne, 2003:244).

1980 sonrası dönemde Türkiye ekonomisi gerçekleştirilen büyüme modeli değişikliği ile bankacılık sisteminin yeniden şekillenmesini sağlamıştır. Bu dönemde yaşanan en önemli gelişme, finansal serbestleşme politikalarının uygulanması olmuştur. Bu durum hem reel sektörün hem de bankacılık sektörünün çalışma alanlarında önemli değişikliklere neden olmuştur (Yiğitoğlu, 2005:117). Bu süreçte bankacılık sektöründe gerçekleştirilen değişiklikleri;

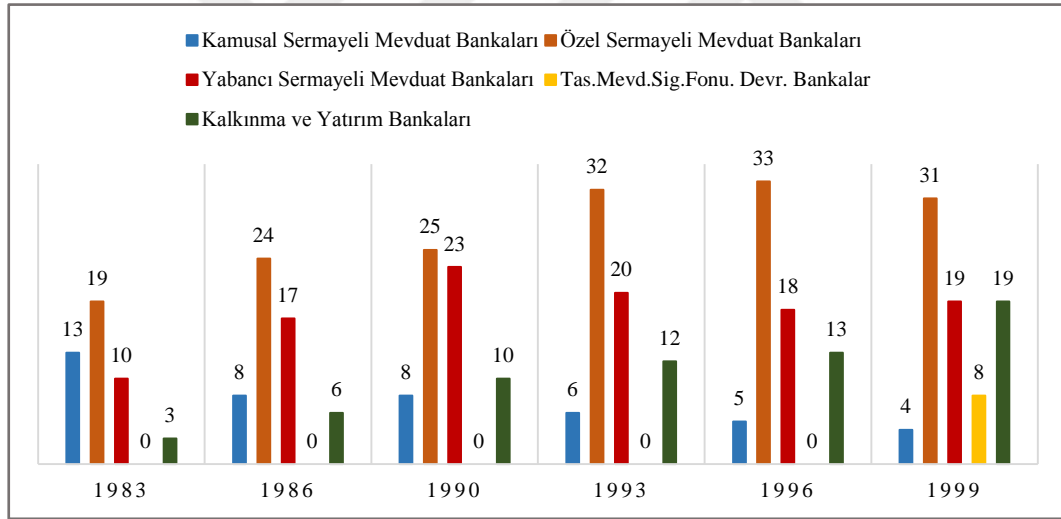
- Vadeli mevduata ve kredilere uygulanan faiz oranları serbest bırakılmış,
- Bankacılık sektörüne yeni banka girişleri kolaylaştırılmış,
- Yabancı bankalara, Türkiye'de faaliyet göstermeleri amacıyla uygun ortam sağlanmış,
- Bankacılık sektörünün uluslararası piyasalardan fon elde etmesi serbest bırakılmış,
- Sektörde yer alan bankaların yabancı para cinsinden işlem gerçekleştirmelerine izin verilmiş,
- Bankaların uluslararası ölçütlere uygun yapılanma süreçlerine girmelerine yönelik yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir (Çankaya ve Öz, 2001:16; Çolak ve Yiğidim, 2001:14).

Finansal serbestleşmeyle finansal piyasaların düzenlenmesi ve gözetimi amacıyla Sermaye Piyasası Kurulu ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası kurulmuştur. Bu gelişmeler ile birlikte uluslararası piyasalara ilişkin politikalar

geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Söz konusu uygulamaların en önemlisi ise, 1989 yılında kambiyo kontrollerinin kaldırılmasıyla sermaye giriş ve çıkışları önündeki engellerin kaldırılmasıdır (Yiğitoğlu, 2005:117).

Finansal serbestleşme uygulamalarının yanı sıra 1985 yılında 7129 sayılı Bankalar Kanunu yerini 3182 sayılı Bankalar Kanunu'na bırakmış ve ödünç para verme işleri ile ilgili yasal düzenlemeler gerçekleştirilmiştir. Yeni yayımlanan Bankalar Kanunu ile Türk bankacılık sektörüne banka girişleri ile ilgili önemli engeller kaldırılmıştır. Bu gelişmeler sonucunda da bankacılık sektörü hızlı bir gelişme sürecine girmiştir (Köne, 2003:241; Taşçıoğlu, 1998:3). Yaşanan gelişmeler sonrasında Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların sayılarında 1983-1999 yılları itibarıyla meydana değişim sermaye yapılarına göre Grafik 1.3'te görülmektedir.

Grafik 1.3: 1983-1999 Yılları Arası Sermaye Yapılarına Göre Banka Sayıları

Kaynak: TBB (2016); Türkiye’de Bankacılık Sistemi (1958’den İtibaren), <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 04.05.2017).

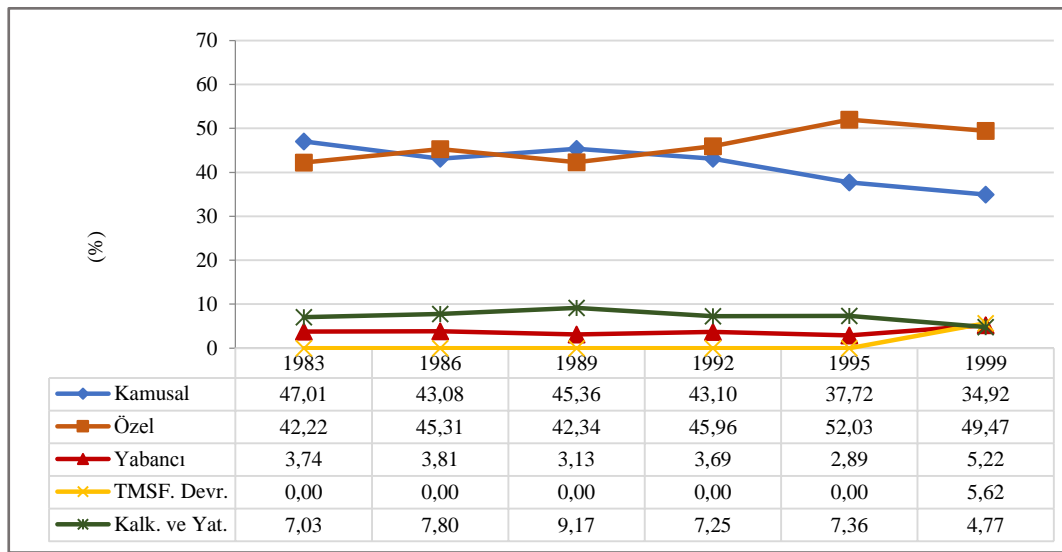
Grafik 1.3’te görüleceği üzere, yıllar itibarıyla kamusal sermayeli bankaların sayısında düşüş yaşanırken, özel sermayeli, yabancı sermayeli, kalkınma ve yatırım bankalarının sayılarında artış yaşanmıştır.

1980 sonrası dönemde gerçekleştirilen serbestleşme ve dışa açılma uygulamaları, yabancı yatırımcıların dikkatlerinin Türkiye’ye yönelmesinde etkili olmuştur. Kambiyo kontrolleri ile ekonomide yaşanan serbest piyasa koşulları, fiyat

istikrarını sağlamak amacıyla yapılan düzenlemeler ve yabancı sermayeli bankaların kurulmasına ilişkin kısıtlamaların kaldırılması yabancı sermayeli banka sayısının 1980 yılında 4 iken 1990 yılında 23'e kadar yükselmesinde etkili olmuştur (Sevimeser, 2005:13).

Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların aktif paylarında 1983-1999 yılları itibarıyla yaşanan değişim sermaye yapılarına göre Grafik 1.4'te görülmektedir.

Grafik 1.4: 1983-1999 Yılları Arası Bankacılık Sektörü Toplam Aktiflerinin Banka Gruplarına Göre Dağılımı (%)

Kaynak: TBB (2016); Türkiye’de Bankacılık Sistemi (1958’den İtibaren), <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 04.05.2017).

Grafik 1.4’te görüleceği üzere, kamusal sermayeli bankaların toplam aktifler içerisindeki payı yıllar itibarıyla düşüş gösterirken, özel sermayeli bankaların aktif paylarında ise artış yaşanmıştır. Yabancı sermayeli bankalar ile kalkınma ve yatırım bankalarının sektör paylarında yıllar itibarıyla önemli bir değişim görülmemiştir.

1990’lı yıllarla birlikte teknolojinin gelişmesi, bankacılık sektöründe rekabetin ve hizmet çeşitliliğinin artması, yasal ve kurumsal alanlarda olumlu yönde gelişmeler yaşanması bankacılık sektörünün gelişmesinde etkili olmuştur (TCMB, 2015:24).

Ancak, 1993 yılından itibaren bütçe açıklarının yüksek seviyelerde gerçekleşmesiyle yaşanan döviz sıkıntısı Türkiye’de 1994 ekonomik krizine neden olmuş, ayrıca 1994 yılında Meksika, 1997 yılında Asya, 1998 yılında Rusya krizleri ile yaşanan dış kaynaklı şoklar ve 1999 yılında yaşanan Marmara Depremi Türkiye ekonomisinin sert bir şekilde küçülmesine ve bankacılık sektörünün olumsuz yönde etkilenmesine neden olmuştur (TCMB, 2015:24). Yaşanan olumsuzluklardan etkilenen bankaların ise 1999 yılında TMSF’ye devri gerçekleşmiştir.

1.4. 1999-2005 Dönemi

2000’li yıllara gelindiğinde yaşanan krizler ve olumsuzluklar sonrasında enflasyonu düşürmek ve ekonomide büyümeyi gerçekleştirmek amacıyla uygulanan ekonomik program hedeflenen amaçlara ulaşamamış ve Kasım 2000 ve Şubat 2001 yıllarında ekonomik krizlerin yaşanmasına neden olmuştur (Selvi, 2010:34). Kasım 2000 krizi sonrası faiz riski, Şubat 2001 krizi sonrası faiz riski ile birlikte kur riskinin de yaşanması finansal sistemimizde tahribata neden olmuştur. Bu durumdan bankacılık sektörü de olumsuz yönde etkilenmiştir (Parasız, 2009:109; Selvi, 2010:34).

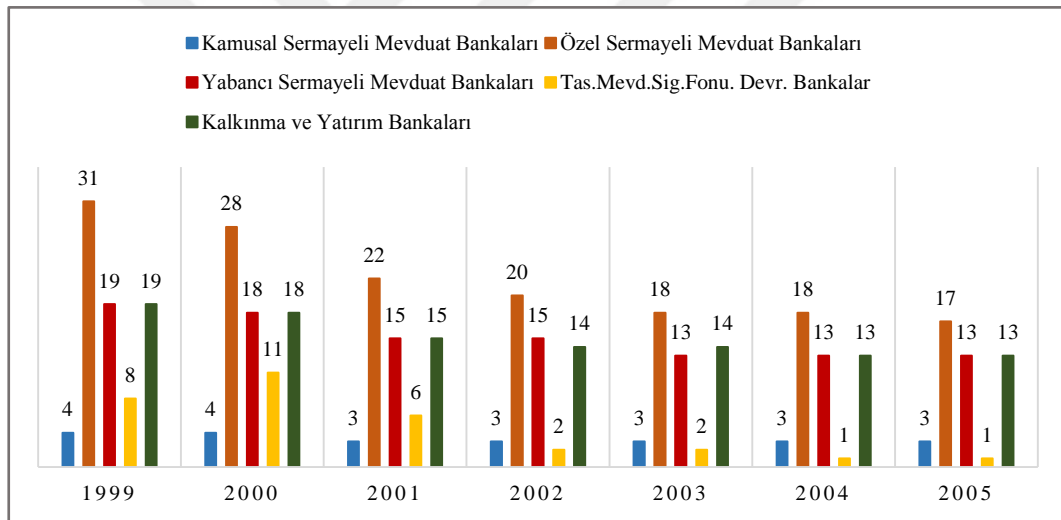
Yaşanan krizlerden etkilenen bankacılık sektörünün uğramış olduğu zararın giderilmesi ve sorunların çözülmesi amacıyla 2001 yılında uygulanmaya başlanan Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı ile bankacılık sektörünün iyileştirilmesine yönelik Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı uygulanmaya başlamıştır (Parasız, 2009:109-110). Bu program;

- Operasyonel ve mali olarak kamu bankalarının yeniden yapılandırılması,
- TMSF bünyesinde bulunan bankaların kısa zamanda çözümlenmesi,
- Krizlerden olumsuz olarak etkilenen özel sermayeli bankaların sağlıklı bir yapıya dönüştürülmesi,
- Bankacılık sektöründe gözetim ve denetim etkinliğini artırmak,
- Sektörün daha aktif ve rekabetçi yapıya kavuşturulması amacıyla yasal ve kurumsal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi unsurlarına dayandırılmıştır (BDDK, 2003:7).

2000 ve 2001 krizleri sonrasında Türkiye ekonomisinde kırılğanlıkları artıran ve istikrarsızlığa sebep olan yapısal sorunların giderilmesi amacıyla uygulamaya konulan ekonomik reformlar, daha sağlam ve sürdürülebilir bir altyapı sağlamıştır (Dinçer, 2006:118). Ekonomide ve bankacılık sektöründe gerçekleştirilen yeniden yapılandırma programları ve alınan önlemler sonrasında sağlanan olumlu gelişmeler yabancı bankalar için Türk bankacılık sektörüne yatırım olanaklarını artırmıştır (Aktaş ve Kargın, 2007:44).

1999 yılında yaşanan deprem felaketi, Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri sonrasında Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların sayılarında yıllar itibarıyla meydana gelen değişim, sermaye yapılarına göre Grafik 1.5'te görülmektedir.

Grafik 1.5: 1999-2005 Yılları Arası Sermaye Yapılarına Göre Banka Sayıları

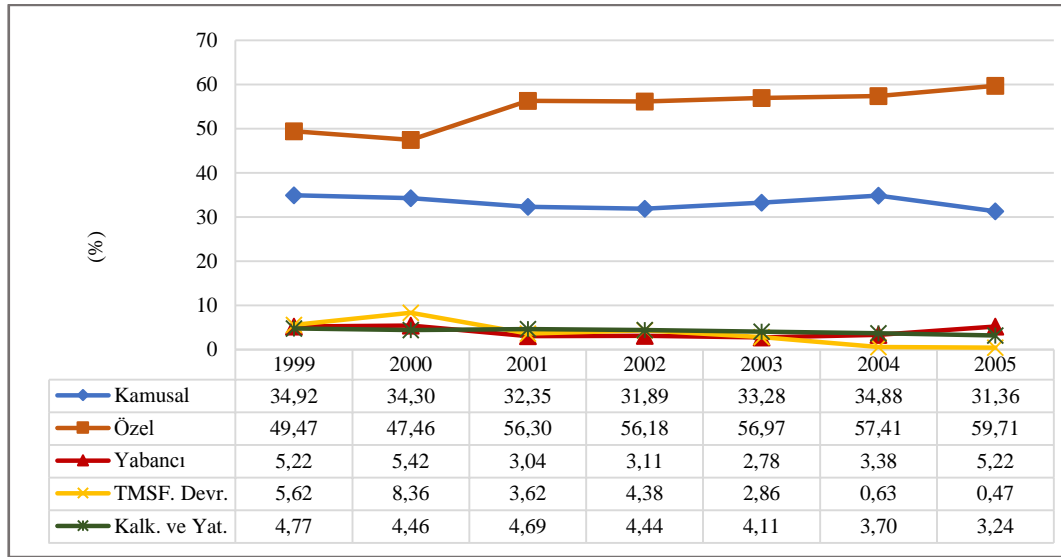
Kaynak: TBB (2016); Türkiye'de Bankacılık Sistemi (1958'den İtibaren), <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 04.05.2017).

1999-2005 yılları arasında kamusal sermayeli banka sayısında önemli bir değişim yaşanmamış olmakla birlikte, özel sermayeli ve yabancı sermayeli banka sayıları ile kalkınma ve yatırım bankası sayılarında önemli düzeyde düşüş yaşanmıştır. Yaşanan olumsuzluklardan etkilenen bankaların TMSF'ye devredilmesinden dolayı TMSF'ye devredilen banka sayısında artış yaşanmıştır. Ancak krizler sonrasında uygulamaya konulan yeniden yapılandırma programları

ve yapısal reformlar sonucunda olumlu gelişmeler sağlanmış ve 2001 yılından itibaren TMSF'ye devreden banka sayısında düşüş yaşanmıştır.

1999-2005 yılları itibarıyla Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların aktif paylarında meydana gelen değişim sermaye yapılarına göre Grafik 1.6'da gösterilmiştir.

Grafik 1.6: 1999-2005 Yılları Arası Bankacılık Sektörü Toplam Aktiflerinin Banka Gruplarına Göre Dağılımı (%)

Kaynak: TBB (2016); Türkiye’de Bankacılık Sistemi (1958’den İtibaren), <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 04.05.2017).

Grafik 1.6’da bankacılık sektörü toplam aktiflerinin banka gruplarına göre 1999-2005 yılları arası değişimi görülmektedir. Özel sermayeli bankaların aktif payları yıllar itibarıyla artmıştır. Kamusal sermayeli, kalkınma ve yatırım bankaları ile yabancı sermayeli bankaların yıllar itibarıyla toplam aktifler içerisindeki paylarında ise önemli düzeyde değişiklik görülmemiştir. TMSF’ye devreden bankaların aktif paylarında ise yıllar itibarıyla düşüş yaşanmıştır.

Türkiye’de yabancı sermaye Osmanlı Devleti ve 1980-2000 yılları arasındaki dönemlerde bankacılık sektörüne yeni banka kurarak veya şube açarak giriş yaparken; 2000 yılı sonrasında yeni bir banka oluşturmadan ulusal bankaların paylarını satın alarak, bankacılık sektörüne giriş yapmaya ve sektörde ağırlığını artırmaya başlamıştır (Akgüç, 2007:12).

Bu duruma ilk örnek olarak 2000 ve 2001 yıllarında yaşanan krizler sonrasında, en büyük bankacılık gruplarından biri olan İngiliz kökenli HSBC Bank tarafından Demirbank'ın satın alınmasıdır. 2004 yılından itibaren ise, bankacılık sektörüne yabancı sermaye girişi hızlanmıştır (Aktaş ve Kargın, 2007:36).

2004 yılından sonra ise Türk bankacılık sektörüne giriş yapan yabancı yatırımcılar, piyasanın belirli bir kesimine hizmet veren orta ölçekli bankaları tercih etmişlerdir. Ayrıca, şube ağı geniş ve müşteri potansiyeli yüksek olan bankalara da ilgi göstermektedirler. Yabancı sermayeli bankalar kurumsal müşterilere hizmet veren yerel bankaların yanı sıra bireysel ve konut kredilerinde tecrübeli olan bankalara da yönelmektedirler (Ata, 2009:110).

1.5. 2005 Sonrası Dönem

Türk bankacılık sektöründe gerçekleştirilen yeniden yapılandırma faaliyetleri, siyasal istikrar ortamı ve Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği müzakere sürecine dahil olması (BDDK 2011:18), ayrıca bankacılık krizlerinin bankaların değerleri üzerine etkisi, uygulanan özelleştirme politikaları, finans sektöründeki birleşme ve satın alma eğilimleri yabancı sermayenin bankacılık sektörüne giriş ve örgütlenme şekilleri üzerinde etkili olmuştur (Çelik ve Ürünveren, 2009:44).

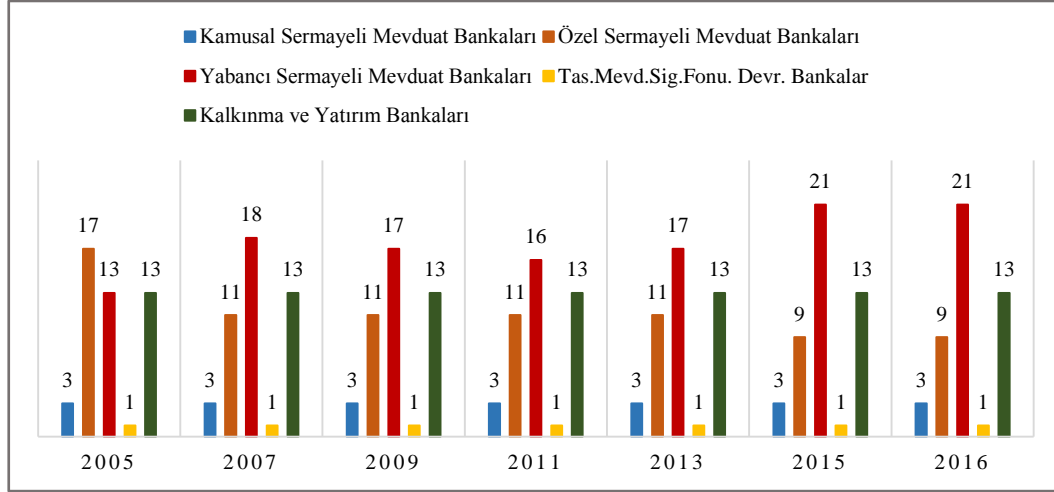
Ayrıca iktisadi ve mali istikrar, sektör içi olumlu gelişmeler ile düzenleyici reformlar, küresel sermayenin Türk bankacılık sektörüne ilgisinin artmasını sağlamıştır (BDDK, 2010:80).

Krizden sonra yabancı sermayeli bankaların finans sektörüne giriş şekilleri değişmiş ve yabancı sermayeli bankalar birçok bankayla birleşme ve satın alma görüşmesi yapmışlardır. Yerli bankalar ile 2005 yılına kadar görüşmeler olumlu sonuçlandırılmamıştır. Ancak 2005 yılında 13 olan yabancı sermayeli banka sayısı 2006 yılı sonunda 15'e, 2007 sonunda ise 18'e yükselmiştir (Balur, 2014:88).

Türkiye'de bankacılık sektörünün yeniden yapılanmasının tamamladığı 2007 yılında, Amerika Birleşik Devletleri'nde mortgage kredilerinin geri dönüşünde yaşanan problemlerle başlayan ve daha sonra Lehman Brothers yatırım bankasının iflasıyla derinleşen finansal kriz, tüm dünyayla birlikte, ulusal ve uluslararası alanda bankacılık sektörünü de derinden etkilemiştir (TMSF, 2011:62-64).

Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların sayılarında 2005-2016 yılları itibarıyla meydana gelen değişim sermaye yapılarına göre Grafik 1.7’de görülmektedir.

Grafik 1.7: 2005-2016 Yılları Arası Sermaye Yapılarına Göre Banka Sayıları

Kaynak: TBB (2016); Türkiye’de Bankacılık Sistemi (1958’den İtibaren), <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 04.05.2017).

Grafik 1.7’de görüleceği üzere yıllar itibarıyla TMSF’ye devredilen bankalar, kamusal sermayeli bankalar ile kalkınma ve yatırım bankası sayılarında değişiklik yaşanmamıştır. Özel sermayeli bankaların sayısında ise düşüş yaşanmıştır. Yaşanan krizler sonrasında gerçekleştirilen yeniden yapılandırma faaliyetleri ve krizden etkilenen yerli bankaların satılması sonucunda yabancı sermayeli bankaların sayısında 2007 yılına kadar artış yaşanmıştır. Ancak 2008 küresel finansal kriz sonrasında yabancı sermayeli banka sayısında düşüş yaşansa da 2013 yılından itibaren tekrar artış yaşanmıştır.

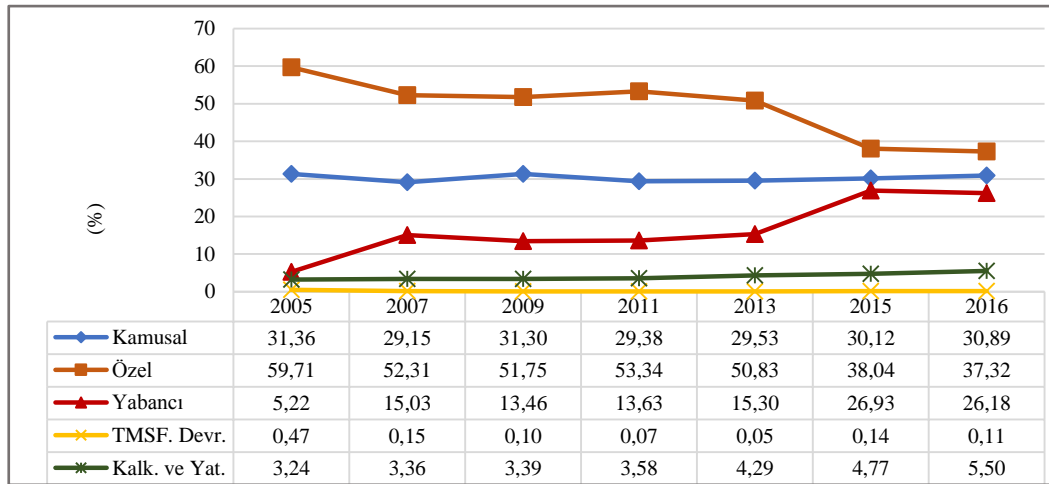
Gelişmiş ülke bankalarının milyarlarca dolar zararlar ve iflaslarla karşı karşıya kaldığı 2008 küresel finansal krizden, Türk bankacılık sektörü 2000- 2001 yıllarında yaşanan krizler sonrasında gerçekleştirmiş olduğu yapısal reformlar ve krizin temelini oluşturan mortgage olarak adlandırılan türev ürünlerine yatırım yapılmaması nedeniyle çok fazla etkilenmemiştir (Afşar, 2011:169).

2000’li yıllarda yaşanan yerel ve küresel krizler sonucunda Türk bankacılık sektöründe karlılık ön plana çıkmıştır. 2008 yılında yaşanan ve dünyayı sarsan

küresel finansal krize karşı Türkiye'deki bankaların karlılıklarını yüksek oranlarda açıklamaları, yerli ve yabancı yatırımcıların dikkatini çekmiştir (Sönmez vd., 2015:10).

2005-2016 yılları itibarıyla Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren bankaların aktif paylarında meydana gelen değişim sermaye yapılarına göre Grafik 1.8'de görülmektedir.

Grafik 1.8: 2005-2016 Yılları Arası Bankacılık Sektörü Toplam Aktiflerinin Banka Gruplarına Göre Dağılımı (%)

Kaynak: TBB (2016); Türkiye'de Bankacılık Sistemi (1958'den İtibaren), <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 04.05.2017).

Grafik 1.8'de kamusal sermayeli, TMSF'ye devreden, kalkınma ve yatırım bankalarının aktif paylarında önemli düzeyde değişim yaşanmadığı görülmektedir. Ancak yıllar itibarıyla özel sermayeli bankaların aktif payları düşüş gösterirken aynı dönemlerde yabancı sermayeli bankaların aktif paylarında artış görülmektedir.

Türk bankacılık sektörü, gerçekleştirilen yasal düzenlemeler, denetim ve gözetim etkinliğinin sağlanması ve bağımsız karar mekanizmalarının oluşturulması amacıyla özerk kurum ve kurulların kurulması, sektörün çalışma koşullarının iyileştirilmesi Türk bankacılığını farklı bir yapıya dönüştürmüştür. Sermaye yeterliliklerinin yükseltilmesi, etkin iç kontrol, denetleme ve risk yönetimi mekanizmaları bankaların sistemli olarak çalışmalarını sağlamıştır. Türk bankacılık sektörü sağlam finansal yapısı, güçlü ve özerk kurulları, aktif denetim mekanizması, modern bankacılık anlayışı, yüksek teknoloji kullanımı, nitelikli

insan kaynakları ve üstün hizmet anlayışıyla gelişmiş Avrupa ve dünya devletleri bankalarının seviyelerine ulaşmıştır (Sümer, 2016:491). Bu gelişmeler sonucunda da yabancı sermayeli bankaların Türk bankacılık sektöründeki payı artış göstermektedir.

2. YABANCI BANKACILIK

2.1. Yabancı Banka Kavramı

Bankalar para ticareti yapan kurumlardır. Bankalar, para ticaretini gerçekleştirirken para alış maliyetini en aza indirmeye, para satış bedelini ise en çoklamaya çalışırlar. Ancak, söz konusu fonlar elde edilirken ve kullandırılırken bağlı olunan kamusal düzenlemeler, bankaya para yatıranların korunması, kamu gelirleri elde edilmesi gibi sebeplerle bankalara ek sorumluluklar getirilmektedir. Bunun sonucunda da bankalar, kendilerine ek sorumluluğa sebep olan kamusal düzenlemelerden kaçınmak amacıyla, ülke riskini de azaltarak yeni piyasalara girerler. Dolayısıyla bankalar uluslararası işlemler gerçekleştirerek daha etkin çalışma koşullarına sahip olabilmektedirler (Pedük, 2005:1).

Yabancı bankanın literatürde birçok tanımı bulunmaktadır. Uluslararası banka, uluslararası banka, çokuluslu banka ve yabancı banka deyimleri birbirleri ile aynı anlamda kullanılmaktadır. Ancak, yabancı bankalar, çoğunlukla çokuluslu bankalarla işlem benzerlikleri olması sebebiyle daha yakın bulunmaktadır. Uluslararası ve uluslararası bankacılıkta, bankaların giriş yaptıkları ülkedeki uzantısına yabancı banka da denilmektedir (Aksoy, 1998:126).

Bankacılığa dayalı uluslararası iktisadi ve mali işlemlerde aracılık hizmetlerinin gerçekleştirilmesi, yabancı bankacılık olarak tanımlanmaktadır. Bu hizmetler müşteriler arasındaki fon transferleri ve küresel bankacılık yapısı içerisindeki mali ve mali olmayan fon kaynaklarının transferini kapsamaktadır (Apak, 1995:3).

Bir bankanın birden fazla ülkede şube veya ortaklığa sahip olması ve bu ortaklıklarını kontrol etmesi de yabancı bankacılık olarak tanımlanmaktadır. Yabancı bankacılığın en önemli özelliği, doğrudan yabancı yatırım niteliği taşıması ve bankanın çok uluslu bir şirket olarak faaliyette bulunmasıdır. Yabancı bankalar, kurumsal müşterilerine hizmet sunmakla birlikte tüketici bankacılığına da yönelmektedir. Yabancı bankaların kredi açması, finansman sağlamaları, yabancı ülke parası cinsinden işlem yapmaları ortak özellikleridir. Başka bir deyişle, kendi ülkelerindeki yerel müşterilerine sunmuş oldukları hizmetleri, yabancı ülkedeki müşterilerine de sunmaktadırlar (Curry vd., 2003:27).

Bir ülkede faaliyette bulunan bankaları yabancı banka olarak sınıflandırabilmek için söz konusu bankanın paylarının yabancı ülkede mütemekkin banka tarafından satın alınması ve yabancı bankanın yönetim üzerindeki etkisinin önemli düzeyde olması gerekmektedir. Önemli düzeyde etki, satın alınan bankanın kurumsal kararlarını belirleyecek oranda pay alması ile gerçekleşmektedir. Bu oran genellikle en az %50 olarak kabul edilmektedir (BIS, 2004a:7).

Bankacılık sektöründeki yabancı banka paylarının tespit edilebilmesi amacıyla iki kıstas kullanılmaktadır. Bunlar sayısal büyüklük olarak tanımlanan, bankacılık sektöründe faaliyette bulunan yabancı banka sayısının toplam banka sayısı içerisindeki payı ve aktif büyüklük olarak tanımlanan, yabancı bankaların aktiflerinin bankacılık sektörünün toplam aktifleri içerisindeki payıdır (Claessens vd., 2001:893).

Sayısal büyüklük ve aktif büyüklük ölçütlerine göre bankacılık sektöründeki yabancı bankaların payı hesaplanırken, genellikle paylarının %50'sinden fazlası yabancıların elinde olan bankalar, yabancı banka olarak tanımlanmaktadır. Yabancı banka sayısının toplam banka sayısına oranı ve yabancı banka aktiflerinin bankacılık sektöründeki toplam banka aktiflere oranı yabancı bankaların bankacılık sektöründeki paylarını vermektedir (Claessens vd., 2001:893).

Dünya genelinde yabancı bankacılığın gelişimi üç dönemde gerçekleşmiştir. İlk dönem 19. yüzyılda sömürgeciliğin yükselişinin yaşandığı yılları kapsamaktadır. Bu dönemde en önemli sömürge devleti olan İngiltere, deniz aşırı ticaretinin finansmanını sağlamak düşüncesiyle, banka kurma ve şube açma yoluyla sömürge ülkelerinde faaliyette bulunmuştur. I. Dünya Savaşı ve sonrasında yaşanan ekonomik durgunluk sonucunda yabancı bankacılığın birinci dönemi sonlanmıştır (Curry vd., 2003:27-28).

İkinci dönem, I. Dünya Savaşı sonrasında büyük ekonomik buhranı ve II. Dünya Savaşı'nı da içine aldığı ve duraklama aşaması olarak tanımlanabilecek dönemdir. Üçüncü dönem ise II. Dünya Savaşı sonrasında özellikle 1960'lı yıllarda dünya ekonomilerinde gerçekleşen büyüme ile ortaya çıkmıştır. Bu dönemde yabancı bankacılığın gelişmesinde, finansal liberalizasyon süreci ile sınırlamaların

azaltılması veya kaldırılması ve dünya ticaret hacminin hızla artması önemli rol oynamıştır. Bu dönemde yabancı bankacılığın yayılmasında teknolojik alandaki gelişmeler, yeni finansal ürün ve hizmetler ile maliyetlerin önemli oranlarda azalması da etkili olmuştur (Curry vd., 2003:27-28; Yayla vd., 2005:5).

Sonuç olarak yabancı bankacılığın gelişiminin ilk evresinde yabancı bankalar müşterilerini takip etmiş ve müşterilerinin dış ticaret faaliyetlerini finanse etmişlerdir. Söz konusu şirketler zaman içerisinde çok uluslu yapıya dönüşmüş ve şirketlerin finansman ihtiyaçlarındaki değişiklikler nedeniyle bankalar da uluslararasılaşmaya başlamışlardır. Bu durumun sonucunda da banka-çok uluslu şirket ortaklıkları oluşmuştur. 1990'lı yıllardan itibaren ise çok uluslu bankacılık daha çok yoğun ekonomik ilişki içerisinde olunan ülkelere yönelme şeklinde olmuştur. Uluslararası düzeyde faaliyetlerini devam ettiren bankalar kendi ülke firmalarını ve ülkesiyle ticari ilişkisi olan yerli firmaları finanse etmişlerdir. Böylece yabancı bankalar yurtdışında yerli banka gibi faaliyetlerini sürdürmüşlerdir (Yayla vd., 2005:8).

2.2. Yabancı Sermayeli Bankaların Uluslararasılaşma Nedenleri

Dünya ekonomilerinde yaşanan küreselleşme sonucunda ülkeler arasındaki ticaret hacminin artması, yabancı banka girişlerinin artmasına neden olmuştur. Bankalar, dış ticaret işlemlerinin finanse edilmesi ve yürütülmesi amacıyla, kendi ülkeleri ile aralarında yüksek ticaret hacmine sahip olan ülkelerin, bankacılık sektörlerine yatırım yapmaya yönelmektedirler (Bumin, 2007b:19).

Küreselleşme ve teknolojik alandaki gelişmeler sebebiyle, uluslararası rekabetin önem kazandığı günümüzde, bankacılık sektörü ulusal sınırları aşmış uluslararası bir özellik kazanmıştır. Bu özellik sonucunda da gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkelere doğru bir sermaye akımına sebep olmuştur. Bu sermaye akımının gerçekleşmesinde, gelişmiş ülkelerin yeni ve karlı pazar arayışında olmaları, gelişmekte olan ülkelerin ise ekonomik gelişme ve kalkınma için fona ihtiyaç duymaları önemli itici güç olmuştur (Ayaydın ve Berberoğlu, 2010:75).

Papi ve Revoltella (1999:23-25) çalışmasında yabancı bankaların ulusal bankacılık sektörüne giriş kararı verirken dikkat edilen faktörleri;

- Giriş yapılacak ülkenin piyasa fırsatları,
- Giriş yapılacak ülkenin ekonomik ve politik istikrarı,
- Giriş yapılacak ülke ve yabancı ülke arasındaki ekonomik ve kültürel ilişkiler,
- Giriş yapılacak ülkenin yerel bankacılık sektörünün özellikleri,
- Giriş yapılacak ülkenin yabancı bankalara bakışı şeklinde sıralamıştır.

Bankalar, yerel piyasada karşılaştıkları rekabetçi baskı, sektördeki pazar doygunluğu ve azalan kazançlar nedeniyle yeni pazar arayışlarına girişmişlerdir. Yeni pazar arayışında olan yatırımcı bankalar, finansal sektörleri kendi ülkelerinden daha az etkin olan ülkelere yönelmektedirler. Yatırımcı bankalar güçlü sermaye yapıları ve gelişmiş yönetsel becerileri nedeniyle rekabetçi avantaja sahiplerdir (Akçaoğlu, 2008).

Yabancı banka payının ulusal bankacılık sektöründe artmasının nedenleri; (Saraç, 2002:14; Yayla, vd., 2005:1; Apak, 2007:20).

- Yabancı sermayeyi kısıtlayan siyasaaların yumuşatılması veya kaldırılması,
- Uluslararası ticaretin gelişmesi,
- Gelişmekte olan ülke piyasalarına giriş maliyetlerinin yaşanan bankacılık krizleri nedeniyle azalması,
- Artan arbitraj imkanı,
- Gelişmekte olan ülkelerin sermaye ihtiyacı,
- Gelişmekte olan ülkelerin getiri oranlarının daha yüksek olması,
- Gelişmekte olan ülkelere vergi oranlarının düşük olması,
- Giriş yapılan birçok ülkede yabancı sermayenin kaynağının sorgulanmaması,
- Gelişmiş ülkelerin merkez bankalarının, derecelendirme notları düşük ülkelerin risklerini sınırlandırmaları,
- Bölgesel birlikler ve uluslararası ticaretin küreselleşmesi olarak belirtilmiştir.

Yurtdışında yatırım yapan bankalar coğrafi çeşitlendirme aracılığıyla risklerini dağıtmayı hedeflemektedirler. Bankalar için doğrudan yabancı yatırımlar,

coğrafi çeşitlendirme olanağı sağlamakta ve risklerin dağıtılmasına yardımcı olmaktadır. Bu durum, bankaların karlılığını olumlu yönde etkilemektedir (Bumin, 2007b:19).

Claessens vd. (2001:908-909), yapmış oldukları çalışmada, 80 ülkenin verilerini kullanarak, 1988-1995 yılları arasında yabancı banka girişlerinin en fazla olduğu dönemlerde, banka karlılığının ve kişi başına gelirin en yüksek seviyede olduğunu, vergilerin ise en düşük seviyede olduğunu tespit etmişlerdir.

Ayrıca yabancı banka girişlerinin dış ticaret hacmi üzerine etkisinin araştırıldığı Brealey ve Kaplanis (1996:594)'e ait çalışmada, uluslararası doğrudan yabancı banka yatırımları ve banka harici doğrudan yabancı yatırımları ile dış ticaret hacmi arasında pozitif ilişki olduğunu belirlemişlerdir.

Yabancı bankaların bir ülkeye giriş yapmasının nedenleri üzerine yapılan ampirik araştırmalarda, yabancı banka giriş hızında ve zamanlamasında, yabancı bankanın ana ülkesi ile giriş yaptığı ülke arasındaki ekonomik entegrasyon derecesinin, giriş yapılan ülkedeki mevcut pazar fırsatlarının, giriş kısıtlamalarının ve diğer yasal düzenlemelerin etkili olduğu belirtilmektedir (Baltacı, 2011:19).

Ayrıca, Apak (2007:18-20) yabancı bankaların gelişmekte olan ülkelerde faaliyet göstermek istedikleri işlemleri;

- İhracatın ve ithalatın gelişimine katkıda bulunmak,
- Giriş yaptıkları ülkelerdeki tesviyeleri ana ofislerine taşıyıp ülke riskini gidermek ve yerli bankalara göre üstünlük sağlamak,
- Kur hareketlerinin vadeli işlemler ile geliştirilmesini desteklemek,
- Hazine bonusu ve pay senedi ile devletin ve özel sektörün portföylerinin veya fonlarının işlemlerini gerçekleştirmek,
- Batık kamu ve özel kesim risklerini düşük fiyatlardan alarak kar sağlamak,
- Gelişmekte olan ülkelerde mortgage işlemlerinin özendirilmesini desteklemek,
- Gelişmekte olan ülkelerin banka birleşmelerine, özelleştirilmelerine ve yabancı bankalara satışlarına aracılık etmek,
- Tüketici kredileri ve kredi kartı hizmetlerini geliştirmek,

- Kamu finansmanına yönelmek olarak sıralamıştır.

Bankaların yurtdışına yatırım kararı almalarında, kendi ülke ekonomilerinde yaşanabilecek dalgalanmalar, faiz oranlarındaki değişiklikler ve döviz kurlarındaki oynaklıklar gibi sistematik riskler de etkili olmaktadır. Yatırım yapılması hedeflenen; ülke parasının kendi ülke parasına göre değerinin düşmesini sağlamak, bankaları daha az kaynaklar tefrik ederek bu ülkelerin finansal sektörlerine yatırım yapmaya yönelmektedir. Ayrıca ana ülke ekonomilerinde yaşanacak büyümeye bağlı olarak, bankaların piyasa değerinin yükselmesiyle elde edilecek kaynaklar da bankaları yurtdışına yatırım yapmaya yöneltebilmektedir (Herrero ve Simon, 2003:10-15).

2.3. Yabancı Sermayeli Bankaların Giriş Yaptıkları Ülkede Oluşturabilecekleri Avantajlar ve Dezavantajlar

Geçmişte yabancı sermayeli bankaların giriş yaptıkları ülkede oluşturabilecekleri faydalar; döviz rezervlerini genişleterek sermaye açığını sonlandırmak, üretim maliyetlerinin azaltılarak üretimi arttırmak, işsizliği azaltmak ve vergi üstünlüklerini sağlamak olarak belirtilmiştir (Çapraz ve Demircioğlu, 2003:20-21).

Günümüzde ise yukarıda belirtilen faydalara ek olarak, giriş yapılan ülkeye yeni teknolojiler kazandırmak, sağlıklı bir rekabet ortamının oluşmasını sağlamak, insan kaynaklarının gelişimini sağlamak ve giriş yapılan ülkenin uluslararası piyasalara açılma olanaklarını genişletmek olarak belirtilmektedir (Çapraz ve Demircioğlu, 2003:20-21).

2.3.1. Yabancı Sermayeli Bankaların Giriş Yaptıkları Ülkede Oluşturabilecekleri Avantajlar

Sınır ötesi banka ortaklıkları ve satın almaları; giriş yapılan ülke bankalarının etkin ve modern teknikler ile en son teknolojik ürünler kullanmalarına, ölçek ekonomileri aracılığıyla verimliliğin artmasına, yönetim ve denetimin gelişmesine ve uluslararası uyumun artmasına katkı sağlamaktadır (Coşkun ve Karğın, 2016:47).

Ayrıca yabancı sermayeli bankaların giriş yaptıkları ülkede oluşturabilecekleri avantajlar, (i) bankacılık sektörü açısından, (ii) istikrar açısından, (iii) ödemeler dengesi açısından ve (iv) para politikası açısından olmak üzere dört alt başlık halinde açıklanmaktadır (Ekren, 1986:216-229).

2.3.1.1. Bankacılık Sektörü Açısından Oluşturabilecekleri Avantajlar

Yabancı sermayeli bankalar, en yeni teknolojilerini ve kredi araçlarını giriş yaptıkları ülkeye transfer ederler. Hedef ülkeye giriş yapan yabancı banka, başka yabancı bankaların da giriş yapmasını destekleyerek sektörde yoğunlaşmanın azalmasında ve rekabetin artmasında etkili olmaktadır. Ayrıca bankacılık sektörünün genişlemesine paralel olarak girişimcileri isteklendirebilir ve yerel bankaların da pay almalarına imkan sağlayabilirler (Ekren, 1986:217).

Yabancı banka girişi, ev sahibi ülkenin finansal sisteminin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır. Yabancı bankalar, gelişmekte olan ülkeler için yeni ve gelişmemiş olan sermaye piyasası işlemleri, aracılık hizmetleri, varlık yönetimi, türev ve yapılandırılmış ürünler sunmaktadırlar. Bununla birlikte, yabancı bankalar faiz oranı ve kur riski yönetimi amacıyla yerel finansal piyasaların modernleştirilmesine, gelişmiş ülke muhasebe standartları ve denetim uygulamalarıyla da etkinliğe ulaştırılmasına katkıda bulunmaktadır (BIS, 2004a:13).

Ekonomik gelişmişliği düşük olan ülkelere yabancı banka girişleri, yerel bankaların modern banka tekniklerinin uygulanmasını zorunlu kılmakta, gerçekleştirilen yatırımlar sonucunda da maliyetlerin artmasına neden olurken aynı zamanda daha yüksek oranlarda kar marjı elde etmelerine imkan sağlamaktadır. Ancak ekonomik gelişmişliği yüksek olan ülkelerde yabancı banka girişleri yerel bankaların karlılığını çok fazla etkilememektedir (Lensink ve Hermes, 2004:565-566).

Yabancı bankalar, yerel bankaları maliyetlerini azaltmaları yönünde isteklendirebilir, rekabet yoluyla finansal hizmetlerinin çeşitliliğini ve etkinliklerini artırabilmektedir. Yabancı bankaların bankacılık sektöründeki varlığı, yerel bankaların piyasa paylarını korumak amacıyla ürünlerinin kalitesini

geliştirmelerinde etkili olabilmektedir. Ayrıca yabancı bankalar eski tip bankacılık uygulamalarının terk edilmesini sağlamakta ve sistemde rekabetin artmasının yanı sıra karlılığın da artmasına neden olabilmektedir (Erdönmez, 2004:22).

Yabancı sermayeli bankaların bankacılık sektörüne girişleri ulusal bankacılık sektörünün yapısının değişime uğramasına ve yerli bankaların alışlagelen bankacılık uygulamalarından sıyrılarak bireysel bankacılığa yönelmelerine neden olmaktadır. Ayrıca yabancı bankalar gerçekleştirmiş oldukları teknoloji transferiyle az personel ile daha verimli çalışma ortamı sağlamaktadırlar (Akiş, 2007:59).

2.3.1.2. İstikrar Açısından Oluşturabilecekleri Avantajlar

Ulusal piyasalara yabancı bankaların katılımıyla daha istikrarlı bir kredi kaynağının oluşması sağlanabilir ve şoklara karşı ülkenin bankacılık sektörünün direnci artırılabilir. Bu amaçla yabancı bankaların hedef ülkede açacağı şubeler, ihtiyaç duyulması halinde ek bir fonlama ve sermaye katkısında bulunacaklardır (Çakar, 2003:35).

Yabancı bankalar ulusal bankalara göre ekonominin sıkıntılı olduğu dönemlerde risklerini çeşitlendirebildiklerinden, banka sermaye sistemine zarar veren etkilere karşı daha dirençli olabilmektedirler. Yabancı bankaların bankacılık sektöründe yaşanabilecek sistemik risklere karşı çeşitlendirilmiş olması, ekonomik çevreleri olumlu yönde etkileyebilir. Yabancı bankalar, kredi sağladığı ülkelerde para politikasının etkinliğinin gelişmesinde etkili olabilmektedir. Ayrıca, ülkede yaşanan krizler süresince yabancı bankalar daha esnek davranabilmektedirler (Moreno ve Villar, 2006:11).

Ulusal bankacılık sistemine yabancı bankaların katılımı, gelişmekte olan ekonomilerde sıcak para etkisinin azaltılmasında etkili olmaktadır. Ulusal bankacılık sistemi içerisinde yabancı bankaların baskın olması durumunda, sermaye çıkışları ülke dışına kaymayacak ve aynı ülkede faaliyetlerini sürdüren diğer yabancı bankalara doğru bir yönelme olacak, hatta diğer doğrudan yabancı yatırımların ülkeye girişini özendirebileceklerdir (Çakar, 2003:36).

Yabancı bankaların finansal istikrarın bozulmasına neden olan ve ilişkili kredilendirme olarak da adlandırılan piyasa hareketlerinden uzak durmaları da

istikrar açısından oluşturabilecekleri avantajlar arasında gösterilmektedir. Yabancı sermaye girişinin ekonomik istikrarı artırıcı bir diğer etkisi ise, bankacılık sektörüne yeni girmiş olan bir yabancı bankanın sektörün denetimi ve risk yönetim teknikleri açısından üst düzey bilgiye sahip olmasıdır (Kesemen, 2009:102).

Crystal vd. (2002:5) çalışmalarında 1995-2000 yılları arasında Latin Amerika ülkelerinde faaliyette olan bankaların verilerini kullanmışlar ve yabancılara satılan bankaların finansal durumlarında gelişme yaşanıp yaşanmadığını incelemişlerdir. Çalışmanın sonuçlarına göre ise, yabancı banka girişlerinin, giriş yapılan ülkelerin bankacılık sistemlerinin finansal istikrarına ve gelişimine olumlu yönde katkı sağladığını tespit etmişlerdir.

2.3.1.3. Ödemeler Dengesi Açısından Oluşturabilecekleri Avantajlar

Yabancı bankalar gelişmiş para ve sermaye piyasalarının oluşturulmasına katkıda bulunarak portföy yatırımlarının girişini özendirebilir ve doğrudan yatırımların ev sahibi ülkeye girişini sağlayabilir. Yabancı bankalar, uluslararası finansal piyasalar ile bağlantı içerisinde olmalarından dolayı dünya ekonomileriyle ve uluslararası finansal sistemlerle ilgili bilgilere doğrudan ve güvenilir olarak ulaşılabilmesine olanak tanımakla birlikte, ev sahibi ülkenin de uluslararası finansal piyasalara girişini kolaylaştırabilmektedir (Tekebaş, 2005:25-29; Ekren, 1986:228).

Yabancı bankalar, sahip oldukları deneyim ile yerel projelerin uluslararası fonlar ile finanse edilmesini sağlamakta, birçok ülkede sahip oldukları şube ağları ve portföyleri ile de fonların çeşitlendirilmesine katkıda bulunmaktadır. Yabancı sermayeli bankalar, kriz sonrası yeniden sermayelendirme dönemlerinde de yerel bankacılık sistemi için stratejik bir sermaye kaynağı olmaktadır (Song, 2004:27).

Yabancı sermayeli bankalar güvenilir sermaye yapıları ve kendi ülkelerinden sağlayacakları ek fonlar yardımıyla ekonomide yaşanan dalgalanmaların etkisinin hafifletilmesinde ve yaşanan dalgalanmaların daha az zararla atlatılmasında etkili olmaktadır. Ancak piyasanın belirsizlik dönemlerinde kaliteye kaçış yaşanabilmektedir. Fakat bankacılık sektöründe yabancı sermayeli bankaların bulunması, kaliteye kaçışın güvenilir olmadığı durumlarda yatırımlar için bir alan

oluşturarak, döviz kuru ve faiz oranı baskılarından ödemeler dengesinin olumsuz etkilenmesini engelleyebilmektedir (BIS, 2004a:14).

2.3.1.4. Para Politikası Açısından Oluşturabilecekleri Avantajlar

Yabancı sermayeli bankalar, uluslararası para ve sermaye piyasalarından kaynak sağlama imkanına sahip olduklarından, para arzının azaldığı dönemlerde giriş yapılan ülkenin ekonomisinde likiditeyi arttırabilirler. Paranın geri dönüş oranına ve kullanılan kredinin şekline bağlı olarak da yatırımlar değişebileceğinden, yabancı sermayeli bankalar giriş yaptıkları ülkelerin para politikaları üzerinde nispi ağırlıklarıyla orantılı olmayan bir etki oluşturabilirler (Ekren, 1986:229).

Yabancı bankalar, ulusal bazda para miktarının belirleyicileri üzerinde de etkili olmaktadır. Örneğin; farklı işlem ve faaliyetler ile ülkeye döviz ve altın girişi sağlayarak, para politikası üzerinde olumlu etki yaratabilirler. Yabancı bankalar, giriş yaptıkları ülkede farklı para ve sermaye piyasası işlemlerini gerçekleştirerek, atıl kaynakların piyasaya katılımını sağlayabilirler. Ancak bu tür bir gelişmenin para politikası üzerindeki etkisi, finans sistemi içerisinde olmayan paraları piyasaya çıkarılabilme gücüne bağlıdır (Ekren, 1986:229).

Yabancı bankalar küresel olarak giriş yapılan ülkenin para politikasını etkileyemese bile, paranın ekonomiye geçiş mekanizması yoluyla bazı firmaların veya kişilerin sıkı para politikası maliyetlerini nispeten düşürerek atlatmalarına yardımcı olabilir (Ekren, 1986:229).

Ayrıca yabancı bankalar yaşanan finansal krizler sonrasında bankacılık sektörünün yeniden yapılandırılması ve sermayelendirilmesi sürecinde maliyetleri azaltabilirler (Ataman, 2004:22).

2.3.2. Yabancı Sermayeli Bankaların Giriş Yaptıkları Ülkede Oluşturabilecekleri Dezavantajlar

Yabancı banka girişlerinin dezavantajlarına ilişkin ileri sürülen görüşler, yabancı banka girişi sonucunda sektörde yaşanabilecek yoğun rekabet ortamının yerel bankalar üzerindeki etkilerine odaklanmaktadır (Bumin, 2007b:29).

Ayrıca yabancı bankaların muhtemel finansal kriz dönemlerinde faaliyetlerini durdurduklarını, ölçek üstünlüklerini kullanarak daha nitelikli müşterilere yöneldiklerini, bu nedenden dolayı da ulusal ekonominin küçük ve orta ölçekli işletmelerine kredi sağlamakta istekli davranmadıklarına yönelik eleştirileri gündeme getirmektedir (Yayla vd., 2005:i).

Yabancı sermayeli bankaların giriş yaptıkları ülkede oluşturabilecekleri dezavantajlar, (i) bankacılık sektörü açısından, (ii) istikrar açısından, (iii) ödemeler dengesi açısından ve (iv) para politikası açısından oluşturabilecekleri dezavantajlar olmak üzere dört başlık halinde açıklanabilir.

2.3.2.1. Bankacılık Sektörü Açısından Oluşturabilecekleri Dezavantajlar

Yabancı banka girişleri, yeterli düzeyde sermayelendirilmemiş bankacılık sisteminde faaliyetlerini devam ettiren yerel bankaların karlılıklarının düşmesine ve finansal dalgalanmalara yol açabilmektedir. Ayrıca gelişmekte olan ülkelerin finansal sistemleri güçleninceye kadar, finansal kesimin işgücü üzerine olası etkileri de söz konusudur (Claessens ve Glaessner, 1998:10).

Yabancı bankaların bankacılık sektörü içerisindeki payları, ulusal bankaların paylarına oranla azda olsa, ulusal bankaların piyasa paylarının azalmasına neden olmaktadır (Akiş, 2007:59). Ayrıca gelişmekte olan ulusal bankalar, yabancı bankaların gerçekleştireceği erken girişler sonrasında oluşacak yoğun rekabet baskısına dayanamayarak, iflaslarla karşı karşıya kalabileceklerdir (Bumin, 2007b:29).

Yabancı bankalar bankacılık sektörüne girişleriyle birlikte finansal durumu iyi olan büyük şirketlere kredi sağlamaktadırlar. Yabancı bankalara kredi değerliliği yüksek ve temerrüt riski kısmen düşük olan kredilerin verilmesiyle, ulusal bankalara yüksek riskli ve düşük getirili kredilerin sağlanabileceği şirketler kalmaktadır. Bu durum ulusal bankaların kredi riskini artırmakta ve kredilerin geri ödenmemesiyle ulusal bankaların zarar etmelerine neden olmaktadır (Cardenas vd., 2003:7). Bununla birlikte küçük yerel şirketler tarafından uluslararası muhasebe standartlarının benimsenmemesi yabancı bankalardan kredi alma olanaklarını sınırlandırmaktadır (Song, 2004:17).

Yabancı bankalar kendi ülkelerindeki koşulların kötüye gitmesi durumunda giriş yaptıkları ülkedeki faaliyetlerini sonlandırarak, ev sahibi ülkenin bankacılık sektörünü zor durumda bırakabilirler. Ayrıca denetim ve gözetim alanında, ülkeler arasındaki düzenleyici farklılıklar da yabancı banka girişlerini ev sahibi ülke için bir risk kaynağına dönüşürebilmektedir (İşeri ve Ulusan, 2007:133; Bumin, 2007b:32).

Yabancı banka girişlerinin ulusal bankacılık sektörü üzerindeki sosyal etkileri de değerlendirildiğinde, az personel ile daha etkili çalışılması verimlilik açısından olumlu etkiler oluştursa da başlangıçta sektördeki kalifiye insan gücünü kendilerine çekmeleri nedeniyle yerel bankaların personel sıkıntısı yaşamasına sebep olmaktadır (Akiş, 2007:60).

2.3.2.2. İstikrar Açısından Oluşturabilecekleri Dezavantajlar

Yabancı banka girişlerinin, giriş yapılan ülkenin piyasalarında finansal istikrarı artıracığına ilişkin açıklamalara karşın, bazı açıklamalar aksini savunmaktadır. Ekonominin krizde olduğu dönemlerde yabancı bankaların kaynak sağlayacaklarına ilişkin görüş yaygın olsa da, bu görüşe karşıt olan görüşlerde göz ardı edilmemelidir (Ayaydın ve Berberoğlu, 2010:66).

Yabancı bankaların sağlamış olduğu yüksek rekabet yerel bankaların mali olarak sıkıntı yaşamasına, marka değerlerinin düşmesine ve bu sebeplerle finansal sektördeki istikrarın bozulmasına neden olabilmektedir (Ayaydın ve Berberoğlu, 2010:75-76).

Kriz dönemlerinde yabancı bankaların yerel bankalar kadar krizin etkilerini azaltmaya yönelik hareket etmedikleri, aksine karlılıklarını dikkate alarak krizi derinleştirme yönünde hareket ettikleri, varlıklarını ev sahibi ülkeden çıkarmaya yönelik faaliyetlerde buldukları görülmüştür. Bu gelişmeler, yabancı bankaların giriş yaptıkları ülkenin bankacılık sektörünün gelişmesine katkı sağlamak ve finansal istikrarın sağlanmasında öncü olmak gibi bir amaçlarının olmadığını göstergesi olmuştur (Çakar, 2003:95).

Ayrıca yabancı bankaların kriz dönemlerinde krizi derinleştirici faaliyetlerde bulunmalarından dolayı, giriş yapılan ülkenin ekonomisini olumsuz yönde

etkiledikleri, yerel bankaların değerlerinin düştüğünde, yabancı bankaların piyasaya alıcı olarak giriş yaparak ülkeyi ekonomik olarak zarara uğrattıkları görüşünü de beraberinde getirmektedir (Akiş, 2007:61).

Yabancı bankalar gelişmekte olan ülkelere güçlü bağlarla bağlı olmadıklarından ve yerel bankalardan daha fazla alternatif iş imkanına sahip olduklarından, gerçekleştirecekleri faaliyetlerde daha duyarsız olabilmektedirler. Bu nedenle yabancı bankaların kendi ülkelerinden şokları ithal etme potansiyelleri de mevcuttur (Cull ve Martinez Peria, 2007:12). Başka bir deyişle; yabancı bankalar, kendi ülkelerinde yaşanan ekonomik şokları giriş yaptıkları ülkeye doğru taşımaktadırlar. Ayrıca yabancı bankalar giriş yaptıkları ülkenin ekonomisinde herhangi bir olumsuzluk tespit ettiklerinde ise, risk ortamından kaçınarak elde etmiş oldukları karlarını korumak amacıyla fonlarını geri çağırabilmektedirler (Ataman, 2004:35).

Meksika’da yaşanan bankacılık krizleri sonrasında hükümet, yerel bankaların ürün ve hizmet arzının artması, modern teknoloji transferi ve finansal istikrarın sağlanabilmesi amacıyla sağlıklı mali yapıya sahip yabancı banka girişlerine izin vermiştir. Ancak bankacılık sektörüne yabancı bankaların giriş yapması gerek bankacılık sektörünün gerekse ekonomik alanda istikrarın sağlanmasında faydalı olmamıştır. Aynı şekilde, Brezilya ve Arjantin’de de yabancı banka girişleri bankacılık sektöründe istikrarın sağlanmasında etkili olamamıştır. Bu nedenle, yabancı bankaların ekonomik krizleri engellediğine yönelik somut veriler bulunmamaktadır (Ataman, 2004:27).

2.3.2.3. Ödemeler Dengesi Açısından Oluşturabilecekleri Dezavantajlar

Giriş yapılan ülkede faaliyette bulunan yabancı bankalar, yerel bankacılık sektöründe rekabete sebep olmakta ve yerel bankaları uluslararası alanda faaliyette bulunmaya zorlamaktadır. Bu durum ise ödemeler dengesi ve ulusal para politikası üzerinde istikrarı bozucu bir etkiye neden olmaktadır. Ayrıca uluslararası alanda faaliyete yönelen yerel bankaların sağlamlığı ile ilgili risklerin ortaya çıkmasına da neden olmaktadır (Ekren, 1986:226).

Yabancı bankaların politik ve ülke riski konularında duyarlılıklarının yüksek olması sebebiyle, giriş yaptıkları ülkede yaşanabilecek bu tür bir risk durumunda,

giriş yaptıkları ülkedeki varlık ve yükümlülüklerini küçültme yoluna gidebilmektedirler (BIS, 2004a:14-15).

Ataman (2004:30) çalışmasında, Brezilya, Arjantin, Meksika ve Malezya ülkelerinde faaliyette bulunan yabancı bankaların finansal kriz sürecinde ve kriz sonrası dönemde bankacılık sektöründeki etkinlikleri ve durumlarını incelemiştir. Araştırmanın sonucunda yabancı banka girişlerinin ulusal finansal sistemi güçlendirdiğine ve ödemeler dengesi krizlerini engellediğine ilişkin somut verilere ulaşılamamıştır.

Yabancı sermayenin giriş yapılan ülkeye döviz girişi sağlamasından dolayı, ödemeler dengesi üzerinde olumlu etki yaratır. Ancak söz konusu yabancı sermayenin ödemeler dengesi üzerindeki olumlu etkisinin sürekliliğini koruması için yabancı sermayenin uzun vadede ülkede kalması ve döviz kazandırıcı özelliğini koruması gerekmektedir (Algan, 1988:100).

2.3.2.4. Para Politikası Açısından Oluşturabilecekleri Dezavantajlar

Merkez Bankalarının para politikası ile ilgili almış olduğu kararlar, bankalar aracılığıyla piyasaya yansımakta ve bankalar bir bakıma para politikasının yürütücüsü olmaktadır. Bankalar ile Merkez Bankası arasında yakın bir bağlantı bulunmaktadır. Yakın bir bağlantı bulunmaması durumunda ise bankalar dış kaynaklardan likidite ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Bankaların ihtiyaç duydukları likiditeyi dış kaynaklardan sağlamaları durumunda ise, Merkez Bankasının alacağı kararları, ekonominin likiditesini, faiz oranı sınırlarını belirleme olanaklarını sınırlandırmaktadır (Akgüç, 2007:16).

Yabancı banka girişlerinin hükümetlerin ulusal finansal sistem üzerindeki etkisinin en aza inmesine neden olabileceği de belirtilmektedir. Bu durumun sonucu olarak faiz oranlarının kontrolü ve doğrudan kredi politikaları gibi finansal baskı politikalarının önemini azaltmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkeler bu tür finansal politikaları kullanmaktadırlar ve bu tür politikalar bankaların verimliliğini azaltmaktadır (Büyükşalvarcı, 2008:188).

Ayrıca yabancı bankaların bankacılık sektöründeki paylarının artması sonucunda sektördeki etkinliklerinin artacağı ve ülkenin ulusal çıkarlarına yönelik

para ve kredi politikalarının uygulanmasını ve izlenmesini güçleştireceği belirtilmektedir (Akiş,2007:60).

2.4. Avrupa Birliği Ülkeleri'nin Bankacılık Sektöründe Yabancı Banka Payları

Avrupa Bankacılık sektörü, dünya ekonomilerinin küreselleşmesi, hızlı teknolojik gelişmeler, piyasaların işleyişinde kontrollerin azaltılması, Avrupa Birliği (AB) ekonomik entegrasyonu gibi nedenlerin etkisiyle bir dönüşüm sürecinin içerisinde. Finansal sistemin entegre olması ile karşılıklı bağımlılığın artması, global likidite koşullarında ve kredi piyasalarında yaşanan daralma ile bir ülkenin finansal sisteminde veya bankacılık sisteminde yaşanan sorunlar diğer ülkelerin finansal sistemlerinde veya bankacılık sistemlerinde doğrudan ve dolaylı etkiler yaratmaktadır (Selvi, 2010:70).

Çalışmanın bu kısmında, AB üye ülkelerinin (19 üye) bankacılık sektörlerinin aktiflerine göre yerli ve yabancı banka payları ve 2005-2015 yılları arasında yabancı banka paylarının değişimi ele alınmıştır.

AB üyesi ülkelerin bankacılık sektörlerindeki yabancı bankaların payları ülkeler itibarıyla değişkenlik göstermektedir. AB üyesi ülkelerin bankacılık sektörlerindeki yabancı bankaların payları aktif büyüklüğüne göre ülke bazında 2015 yılı itibarıyla Tablo 2.1'de verilmektedir.

Tablo 2.1: AB Bankacılık Sektörü Aktiflerine Göre Yabancı Banka Payı (2015 Yılı, 19 Üye Ülke)

Ülkeler	Bankacılık Aktifleri İçerisindeki Yerli Banka Payı (%)	Bankacılık Aktifleri İçerisinde Yabancı Banka Payı (AB Ülkeleri) (%)	Bankacılık Aktifleri İçerisinde Yabancı Banka Payı (AB Ülkeleri Dışı) (%)	Bankacılık Aktifleri İçerisindeki Toplam Yabancı Banka Payı (%)
Belçika (BE)	35,8	48,3	15,9	64,2
Almanya (AL)	87,7	10,8	1,5	12,3
Estonya (ES)	5,8	88,3	5,9	94,2
İrlanda (İR)	55,4	33,4	11,2	44,6
Yunanistan (YU)	98,3	1,5	0,2	1,7
İspanya (İS)	92,7	5	2,3	7,3
Fransa (FR)	92,3	6,4	1,3	7,7
İtalya (İT)	87,3	12,1	0,6	12,7
Kıbrıs (Rum Kesimi) (KI)	84,4	11,6	4	15,6
Letonya (LE)	44	38,9	9,4	48,3
Litvanya (Lİ)	43,1	56,9	0	56,9
Lüksemburg (LÜ)	7,2	67,9	24,9	92,8
Malta ¹ (MA)	33,4	66,6	0	66,6
Hollanda (HO)	92,8	5,5	1,7	7,2
Avusturya (AV)	73,4	19,1	7,5	26,6
Portekiz (PO)	77,3	22,7	0	22,7
Slovenya (SL)	65,5	34,5	0	34,5
Slovakya (SK)	3,7	96,3	0	96,3
Finlandiya (Fİ)	37,7	62,3	0	62,3

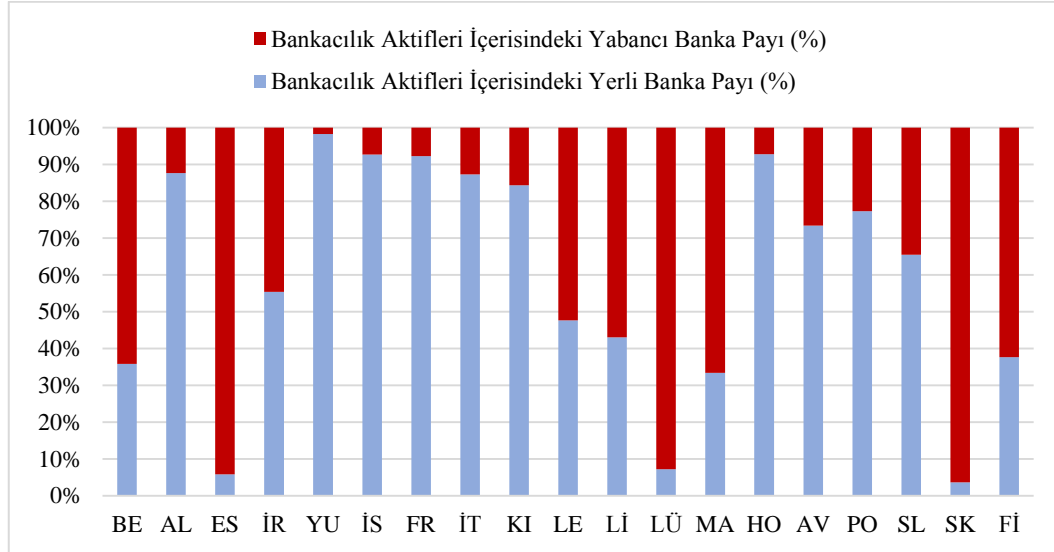
1) Gizlilik sebebiyle Malta verilerine ait yabancı paylarının tamamı AB ülkelerine ait yabancı banka verileri olarak verilmiştir.

Kaynak: European Central Bank (2016); Report on Financial Structures, s. 71-73, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/reportonfinancialstructures201610.en.pdf?592b728066f71be0788991e606b504bd>, (Erişim Tarihi: 26.09.2017).

Tablo 2.1'den, AB ülkelerinin 2015 yılı itibarıyla ülkeler ortalamasına bakıldığında, yabancı banka payı %40,8 olarak gerçekleşmiştir. Belçika, Estonya, İrlanda, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Slovakya ve Finlandiya'nın yabancı banka payı ülkeler ortalamasının üstündedir. Almanya, Yunanistan, İspanya, Fransa, İtalya, Kıbrıs (Rum kesimi), Hollanda, Avusturya, Portekiz ve Slovenya'nın ise yabancı banka payları ülkeler ortalamasının altında gerçekleşmiştir.

AB üyesi ülkelerin bankacılık sektörlerindeki yabancı ve yerli banka payları, ülke bazında aktif büyüklüklerine göre 2015 yılı itibarıyla Grafik 2.1'de verilmektedir.

Grafik 2.1: AB Bankacılık Sektörü Aktiflerine Göre Yabancı Banka Payı (2015 Yılı, 19 Üye Ülke)

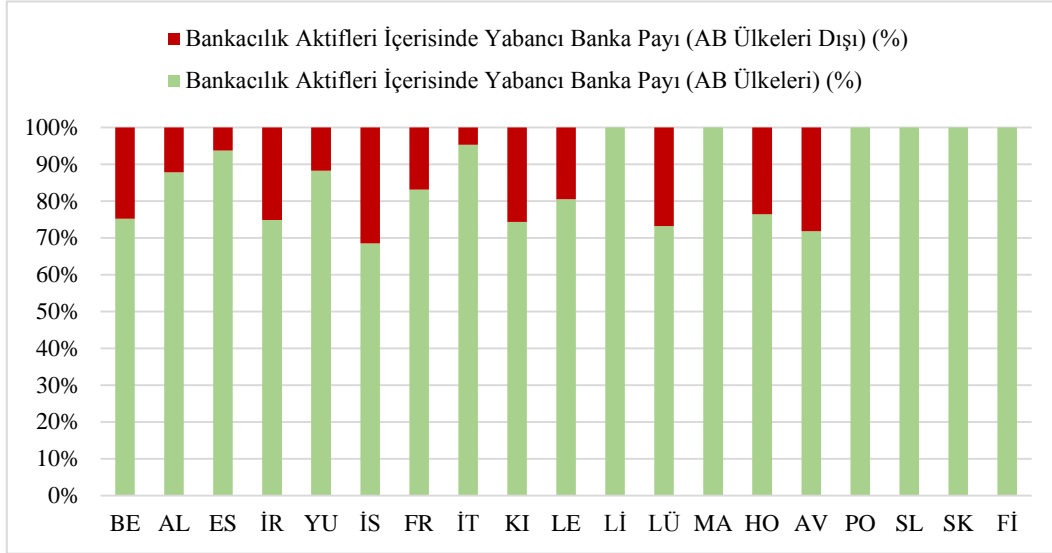
Kaynak: European Central Bank (2016); Report on Financial Structures, s. 71-73, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/reportonfinancialstructures201610.en.pdf?592b728066f71be0788991e606b504bd>, (Erişim Tarihi: 26.09.2017).

Grafik 2.1'den, AB üye ülkelerin bankacılık sektörlerindeki yabancı paylarına bakıldığında, Yunanistan, İspanya, Fransa ve Hollanda'nın bankacılık sistemlerinde yerli bankaların hakim konumda olduğu görülmektedir. Ancak Estonya, Lüksemburg ve Slovakya bankacılık sistemlerinin ise neredeyse tümüyle yabancı bankaların hakimiyetinde olduğu görülmektedir. Bu durum ise söz konusu ülkelerin bağımlılığını ve risklerini arttırmaktadır.

Gelişmiş ve sermaye ihraç eden ülkelerdeki bankacılık sistemine yabancı sermayenin ve yabancı bankaların yatırım yapması çok fazla karlılık fırsatı yaratmamakta ve oldukça maliyetli olabilmektedir. Bu ülkelerin ekonomilerinin ve bankacılık sistemlerinin gelişmiş olması ve bankalarının karlı kuruluşlar olması nedeniyle sektöre girişlerin maliyeti oldukça yüksek olmakta, yabancı sermaye ve yabancı yatırımcılar için uygun koşulları taşımamaktadır. Ayrıca bankacılık sektörünün, ülkedeki finansal faaliyetlerin ve reel ekonominin koordine edilmesinde ve yönlendirilmesinde stratejik öneme sahip olduğunun hükümetler ve yasal düzenleyiciler tarafından değerlendirilerek, ülkedeki yabancı banka payının belli bir düzeyin üzerine çıkmasına dolaylı olarak engel olunmaktadır (Selvi, 2010:85).

AB üyesi ülkelerin bankacılık sektörleri içerisindeki yabancı banka payları ülke bazında aktif büyüklüklerine göre, AB ülkeleri ve AB ülkeleri dışı olarak 2015 yılı itibarıyla Grafik 2.2’de verilmektedir.

Grafik 2.2: AB Bankacılık Sektörü Aktiflerine Göre Yabancı Banka Payı (2015 Yılı, 19 Üye Ülke)

Kaynak: European Central Bank (2016); Report on Financial Structures, s. 71-73, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/reportonfinancialstructures201610.en.pdf?592b728066f71be0788991e606b504bd>, (Erişim Tarihi: 26.09.2017).

AB’ye üye ülkelerin bankacılık sektöründeki yabancı banka paylarına bakıldığında, yabancı sermayenin % 88,3’ü AB grubu ülkelere, %11,7’si ise diğer ülkelere aittir. Diğer ülkelerin bankacılık sektöründeki payı en fazla olan ülkeler Lüksemburg, Belçika ve İrlanda iken Portekiz, Slovenya, Slovakya ve Finlandiya bankacılık sistemlerindeki yabancı banka paylarının tamamı AB grubu ülkelere aittir.

AB üyesi ülkelerin bankacılık sektörü aktiflerinin toplam yabancı banka paylarının 2005-2015 yılları arası değişimi Tablo 2.2’de verilmektedir.

Tablo 2.2: Avrupa Birliği Bankacılık Sektörü Aktiflerinin Yabancı Banka Paylarının 2005-2015 Yılları Arası Değişimi (19 Üye Ülke)

Ülkeler	2005 Yılı Bankacılık Aktifleri İçerisindeki Toplam Yabancı Banka Payı (%)	2015 Yılı Bankacılık Aktifleri İçerisindeki Toplam Yabancı Banka Payı (%)	Değişim (%)
Belçika (BE)	23,2	64,2	176,4%
Malta (MA)	32,4	66,6	105,7%
Slovenya (SL)	22,4	34,5	53,9%
İtalya (İT)	9,5	12,7	33,7%
Avusturya (AV)	20,0	26,6	33,1%
İrlanda (İR)	35,0	44,6	27,5%
Finlandiya (Fİ)	53,1	62,3	17,2%
Almanya (AL)	10,7	12,3	15,5%
Slovakya (SK)	93,3	96,3	3,2%
Portekiz (PO)	22,6	22,7	0,3%
Lüksemburg (LÜ)	94,5	92,8	-1,8%
Estonya (ES)	98,8	94,2	-4,7%
Letonya (LE)	52,6	48,3	-8,2%
Litvanya (Lİ)	74,4	56,9	-23,6%
Fransa (FR)	11,7	7,7	-33,9%
İspanya (İS)	11,5	7,3	-36,4%
Kıbrıs (Rum Kesimi) (Kİ)	27,4	15,6	-43,1%
Hollanda (HO)	13,8	7,2	-48,0%
Yunanistan (YU)	27,7	1,7	-93,9%

Not: Ülkeler AB bankacılık sektörü aktifleri içerisindeki yabancı banka paylarının 2005-2015 yılları arası değişim oranları itibarıyla sıralanmıştır.

Kaynak: European Central Bank (2016); Report on Financial Structures, s. 71-73, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/reportonfinancialstructures201610.en.pdf?592b728066f71be0788991e606b504bd>, (Erişim Tarihi: 26.09.2017). European Central Bank (2010); Report on Financial Structures, s. 35,44,46, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eubankingstructures201009en.pdf?cd7ac9e5cf703dabf86f35ac0140f225>, (Erişim Tarihi: 26.09.2017).

Tablo 2.3'te, AB üyesi ülkelerin 2005-2015 yılları arası bankacılık sektörü aktiflerinin yabancı banka paylarının değişimi görülmektedir. Yıllar itibarıyla bankacılık sektörü yabancı sermaye oranlarında en fazla azalış olan ülkeler %93,9 ile Yunanistan, %48 ile Hollanda ve %43,1 ile Kıbrıs (Rum Kesimi) olurken, %176 ile Belçika, %106 ile Malta ve %54 ile Slovenya en fazla artış gösteren ülkeler olmuştur.

Ayrıca bankacılık sektörü aktifleri içerisindeki yabancı banka payı en az olan ülkeler %1,7 ile Yunanistan, %7,2 ile Hollanda, %7,3 ile İspanya ve %7,7 ile Fransa'dır.

2.5. Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Mevcut Yapısı

Türk bankacılık sisteminde 1986 yılından 2016 yılına kadar geçen dönemlerde banka grupları arasında en yüksek paya aktif bazında özel bankalar sahip olmuştur. Özel bankalardan sonra kamu bankaları, onları ise yabancı bankalar izlemektedir. Kamu bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarının aktif payı ise yıllar içerisinde küçük dalgalanmalar göstermektedir.

Krizler sonrasında uygulamaya konulan istikrar programının başarısı, yabancı yatırımcıların Türk bankacılık sektöründe banka satın almalarının başlamasına neden olmuştur. Diğer ülke ekonomilerine kıyasla gelişmiş para tabanı ve sağladığı imkanlarla özellikle Alman, İngiliz, Fransız, Amerikan ve Yunan bankalarının dikkatini çekmiştir. Türk bankacılık sektöründe birleşme ve devralmaların artmasıyla yabancı oranı %30'lara yükselmiş ve önümüzdeki dönemlerde de yabancı paylarının artış göstermesi beklenmektedir (Görmez, 2008:25-26). Türk Bankacılık sektörü aktiflerinin banka grupları itibarıyla 2005-2016 yılları arası değişimi Tablo 2.3'te verilmektedir.

Tablo 2.3: 2005-2016 Yılları Arası Bankacılık Sektörü Toplam Aktiflerinin Banka Gruplarına Göre Değişimi (%)

	2005	2016	2005-2016 Yılları Değişim (%)
Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	31,36	30,89	-1,50%
Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	59,71	37,32	-37,50%
Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları	5,22	26,18	401,53%
Kalkınma ve Yatırım Bankaları	3,24	5,50	69,75%
Tasarruf Mevduatı Sig. Fonuna Devr. B.	0,47	0,11	-76,60%

Kaynak: TBB (2016); Türkiye’de Bankacılık Sistemi (1958’den İtibaren), <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (Erişim Tarihi: 04.05.2017).

Tablo 2.3’ten 2005-2016 yılları arası bankacılık sektörü aktiflerinin sermaye yapılarına göre değişimi görülmektedir. Yıllar itibarıyla bankacılık sektörü aktif paylarında en fazla değişim %401,53’lük artışla yabancı sermayeli bankalarda gerçekleşmiştir. En fazla azalış ise %76,60 ile TMSF’ye Devredilen bankalarda yaşanmıştır. Özellikle 2005 yılından sonra özel sermayeli banka grubunun aktif oranları azalış gösterirken, bu oranların yabancı sermayeli bankalarda yükseldiği

görülmektedir. Bu durumda özel sermayeli bankaların yabancı sermayeli bankalar tarafından satın alınması etkili olmaktadır.

Türkiye’de 2017 yılına gelindiğinde ise yılsonu itibarıyla faaliyet gösteren 33 adet mevduat bankası, 13 adet kalkınma ve yatırım bankası ve 5 adet de katılım bankası bulunmaktadır. 33 adet mevduat bankasının sermaye yapıları itibarıyla dağılımı ise 3 adet kamusal sermayeli, 9 adet özel sermayeli, 1 adet TMSF’ye devredilen, 15 adet Türkiye’de kurulan yabancı sermayeli ve 5 adet de Türkiye’de şube açan yabancı sermayeli bankalardır. 2017 yılsonu itibarıyla faaliyet gösteren bankalara ilişkin bilgiler Tablo 2.4’de görülmektedir.

Tablo 2.4: 2017 Yılsonu İtibarıyla Faaliyet Gösteren Banka Listesi

SEKTÖR TOPLAMI		51
Mevduat Bankaları	33	Rabobank A.Ş.
Kamusal Sermayeli Mevduat Bankaları	3	Turkland Bank A.Ş.
Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası A.Ş.		Türkiye Garanti Bankası A.Ş.
Türkiye Halk Bankası A.Ş.		Türkiye’de Şube Açan Yabancı Sermayeli Bankalar
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.		5
Özel Sermayeli Mevduat Bankaları	9	Bank Mellat
Adabank A.Ş.		Habib Bank Limited
Akbank T.A.Ş.		Intesa Sanpaolo S.p.A.
Anadolubank A.Ş.		JPMorgan Chase Bank N.A.
Fibabanka A.Ş.		Société Générale (SA)
Şekerbank T.A.Ş.		Kalkınma ve Yatırım Bankaları
Turkish Bank A.Ş.		13
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.		Kamusal Sermayeli Kalkınma ve Yatırım Bankaları
Türkiye İş Bankası A.Ş.		3
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.		İller Bankası A.Ş.
		Türk Eximbank
		Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.
		Özel Sermayeli Kalkınma ve Yatırım Bankaları
		6
TMSF’ye Devredilen Bankalar	1	Aktif Yatırım Bankası A.Ş.
Birleşik Fon Bankası A.Ş.		Diler Yatırım Bankası A.Ş.
Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları	20	GSD Yatırım Bankası A.Ş.
Türkiye’de Kurulmuş Yabancı Sermayeli Bankalar	15	İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
Alternatifbank A.Ş.		Nurol Yatırım Bankası A.Ş.
Arap Türk Bankası A.Ş.		Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Turkey A.Ş.		Yabancı Sermayeli Kalkınma ve Yatırım Bankaları
Burgan Bank A.Ş.		4
Citibank A.Ş.		BankPozitif Kredi ve Kalkınma Bankası A.Ş.
Denizbank A.Ş.		Merrill Lynch Yatırım Bank A.Ş.
Deutsche Bank A.Ş.		Pasha Yatırım Bankası A.Ş.
Finans Bank A.Ş.		Standard Chartered Yatırım Bankası Türk A.Ş.
HSBC Bank A.Ş.		Katılım Bankaları
ICBC Turkey Bank A.Ş.		5
ING Bank A.Ş.		AlbarakaTürk Katılım Bankası A.Ş.
Odea Bank A.Ş.		KuveytTürk Katılım Bankası A.Ş.
		Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.
		Vakıf Katılım Bankası A.Ş.
		Ziraat Katılım Bankası A.Ş.

Kaynak: TBB, https://www.tbb.org.tr/modules/bankabilgileri/banka_Listesi.asp?tarikh=20/11/2017 , (Erişim Tarihi: 20.11.2017)

2.6. Yabancı Sermayeli Bankaların Türkiye'ye Giriş Yapma Nedenleri

1980 yılından itibaren kambiyo mevzuatının serbestleşmesi, yabancı sermaye hareketlerinde sınırlamalara neden olan kuralların kaldırılması, ekonominin serbest piyasa şartlarına uyumunu sağlama çalışmaları ve bankacılık sektörüne girişi kolaylaştıran regülasyonların yapılması, Türkiye'de faaliyete başlayan yabancı banka sayısında önemli düzeyde bir artışın yaşanmasına neden olmuştur (Güloğlu ve Altunoğlu, 2002:4; Çakar, 2003:40).

Türkiye'deki bankalar (Türkiye'de kurulu mevduat bankaları, katılım bankaları, kalkınma ve yatırım bankaları, yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubeleri, finansal holding şirketleri, Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, BDDK, TMSF ve bunların faaliyetleri), 2005 yılından itibaren 5411 sayılı Bankacılık Kanun'una tabidir. Bu sebeple Türkiye'de faaliyette bulunan bankalar arasında kuruluş şartları bakımından herhangi bir ayırım bulunmamaktadır. Özellikle yurt dışında bulunan yabancı sermayeli bankaların Türkiye'de şube açma koşulları 5411 sayılı Bankacılık Kanun'unun 9. maddesinde maddeler halinde sıralanmıştır. BDDK tarafından belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda gereken izinleri alarak Türkiye'de şube açma yoluyla faaliyetlerini sürdürecektir yurt dışında kurulu bir bankanın;

- Merkezinin bulunduğu ülkede ana faaliyetlerinde yasaklamanın bulunmaması,
- Merkezinin bulunduğu ülkenin yetkili denetim makamlarının Türkiye'de faaliyet göstermesiyle ilgili olumsuz görüşünün bulunmaması,
- Ödenmiş sermayesinin Türkiye'ye tahsis edilen kısmının 7'nci maddede (Nakden ve her türlü muvazaadan arı olarak ödenmiş sermayesinin en az otuzmilyon TL olması) belirtilen tutardan az olmaması,
- Müdürler kurulu üyelerinin, kurumsal yönetim hükümlerinde belirtilen koşulları ve planlanan faaliyetleri gerçekleştirebilecek mesleki deneyime sahip olmaları,
- İzin kapsamındaki faaliyet konularına ait iş planlarını, ilk üç yıl için bütçe planını ve yapısal örgütlenmesini gösteren bir faaliyet programının sunulması,

- Dahil olduğu grubun ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması şarttır.

Ancak merkezinin bulunduğu ülkedeki yerel düzenlemelere aykırılıkları nedeniyle faaliyeti yasaklanan konularda faaliyet izni verilmez (5411 sayılı Bankacılık Kanunu, 2005).

Türkiye’de 2000 ve 2001 yıllarında yaşanan krizlerin ardından uygulamaya konulan Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı doğrultusunda reformlar gerçekleştirilmiştir. Bu reformlar sonucunda sağlanan avantajlar ile sağlıklı bir yapıya dönüşen bankacılık sektörünün sağladığı kar imkanları, piyasa beklentilerinin olumlu yönde olması, faiz ve enflasyon oranlarındaki düşüş eğilimi, TL talebi ile bankaların özkaynaklarında yaşanan artış ve uluslararası piyasalardan borçlanma imkanları, yabancıların bankacılık sektörüne olan ilgisini artırmıştır. Bu durumun sonucunda da yerli sermaye kontrolünde olan bankaların yabancı ortaklık paylarındaki artışa paralel olarak, yabancı sermaye kontrolündeki bankaların bankacılık sektöründeki payları da artmıştır (İşeri ve Ulusan, 2007:131; Bumin, 2007b:125).

Yatırım yapan bankalar, kendi ülke piyasalarının doygunluğa ulaşması ve artan rekabet baskısı sebebiyle yeni pazar arayışına girişmişlerdir. Türkiye’nin ise yabancı yatırımları artırmak amacıyla gerçekleştirmiş olduğu düzenlemeler sonrasında, Türk bankacılık sektörü yabancı bankalar için karlı bir pazar haline dönüşmüştür (Akçaoğlu, 2008).

Ayrıca Türk bankacılık sektörünü yabancı sermayeli bankalar için dikkat çekici konuma getiren nedenleri; ekonomik gelişmeleri yansıtan değişkenlerin olumlu yönde sonuçlar vermesi, ithalat ve ihracattın artması, Avrupa ülkelerine kıyasla penetrasyon oranlarının düşük olması ve yükselme beklentisi, Türkiye’nin AB entegrasyon sürecinde olması, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarında yaşanan artışlar olarak sıralamak mümkündür (Kaynarcalı, 1992:62; Konukçu, 2008:52; Ak, 2007:6).

Yabancı sermayeli bankaları Türkiye’ye yönlendiren bir diğ er etken ise politik istikrardır. Yatırımlarını gerçekleştirecek yabancı sermayeli bankalar kendi ülkeleri dışında başka bir ülkede yatırım kararı alırken, karını maksimize etmenin

yanı sıra yatırım yapacakları ülkelerin yönetim şekillerine, yaşanabilecek etnik çatışma ve askeri darbeler ile uygulanan ambargolar ve benzeri politik etmenlere de dikkat etmektedirler. Türkiye’de 1980 yılından itibaren yakalamış olduğu politik istikrarın etkisiyle yabancı sermayeli bankaların faaliyetlerinde artışın yaşandığı bir döneme girilmiştir (Kaynarcalı, 1992:66-67).

Türk bankacılık sektöründe yabancıların payının artmasında yabancı sermayedarların Türkiye’deki bankalara gösterdiği ilginin yanı sıra yerel banka sahiplerinin de bankalarını satma yönündeki temayülleri etkili olmuştur. Yerel bankaların karşı karşıya kaldıkları riskleri daha iyi ölçmek, mali sistemde güveni ve stabilizasyonu sağlamak, denetim uygulamalarını geliştirmek, piyasa disiplini, şeffaflığı ve rekabeti artırmak amacıyla uyulması gereken çalışma koşullarını belirleyen Basel II kriterlerine geçilecek olması ve sonrasında sermaye yeterliliğinde yaşanacak güçlükler, yerel banka sermayedarlarının bankalarını kısmen veya tamamen satmak istemelerinde etkili olmuştur (Bumin, 2007a:65-66).

Ayrıca 2001 yılında yaşanan krizin ardından uygulamaya konulan ekonomik programların sonucunda enflasyon ve reel faiz oranlarının düşmesiyle bankacılık sektörünün karlılığının eski dönemlere göre azalması da yerel banka sermayedarlarının bankalarını satmak istemelerinin bir diğer nedenidir (Bumin, 2007a:66).

Kaytancı (2000) çalışmasında yabancı bankaların Türkiye’ye yatırım kararı alırken göz önünde bulundurdıkları faktörlerden en önemlisinin, uluslararası firmaların finansal ihtiyaçlarını karşılamak olduğunu belirlemiştir. Bu durum yatırım yapan yabancı sermayeli bankaların “Müşteriyi İzle” stratejisi uyguladıklarını göstermektedir. Yatırım kararına ilişkin diğer nedenleri ise Türkiye’nin ekonomik büyüme beklentisi ve bankacılık sektöründen yüksek kazançlar elde edilmesi olarak sıralamıştır.

Dinçer (2006) çalışmasında, 2005 yılında Türkiye-AB müzakere sürecinin başlamasının, Türkiye’nin kredilere ve birçok finansal ürüne yönelik doymamış bir pazara sahip olmasının, Türk bankacılık sektörünün büyüme potansiyelinin yüksek olmasının ve gelişmiş ülkelere göre daha yüksek kar marjı avantajı

sağlayabilmesinin, yabancı bankaların Türkiye'ye yatırımlarının artmasına neden olduğunu belirtmiştir.

Aysan ve Ceyhan (2006) çalışmalarında Türkiye'ye giriş yapan 7 yabancı bankayı incelemişler ve yabancı bankaların Türkiye'ye yatırım yapma nedenlerini; (i) ülkede süregelen yüksek enflasyondan düşük enflasyona geçiş, (ii) faiz oranlarında yaşanan düşüş, (iii) yerel bankacılık sektöründeki büyüme potansiyeli, (iv) Basel II beklentileri, (v) mortgage sektöründeki büyüme potansiyeli, (vi) nüfusun ve kişi başı gelirin artış göstermesi, (vii) Türkiye'nin jeo-politik yapısı, (viii) üstün teknoloji kullanıp ürün/hizmet çeşitliliğini arttırarak üstünlük sağlamak olarak belirtilmiştir.

Koyuncu ve Şahan (2011) çalışmalarında, yabancı banka payının Türk bankacılık sektöründe artmasının nedenlerini; finansal hizmetlerin globalleşmesi, arbitraj imkanının artması, yaşanan bankacılık krizlerinin sektöre giriş maliyetlerini düşürmesi, yabancı sermayeyi kısıtlayan politikaların gevşetilmesi veya kaldırılması olarak sıralamışlardır.

Ayrıca Türk bankacılık sektörünün aktif, kredi ve mevduat göstergelerinin gayri safi yurtiçi hasıla ve kişi başı rakamlarıyla değerlendirilmesi sonucunda Avrupa Birliği ve diğer Avrupa ülkelerinin oldukça gerisinde olduğu belirtilmiştir. Bu sebeple Türk bankacılık sektörünün henüz istenilen gelişmişlik düzeyinde olmaması, yabancı yatırımcılar açısından fırsat olarak değerlendirilmektedir (Sümer, 2016:502).

2.7. Yabancı Sermayeli Bankaların Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri

Küresel boyutta tanınmış birçok yabancı sermayeli banka, operasyonlarının bir bölümünü de Türkiye'de gerçekleştirmek istemektedir. Bu sebeple söz konusu bankalar tarafından Türkiye'de değerlendirme çalışmaları yürütülmüş ve değerlendirme çalışmaları sonrasında Türkiye'de projelerini gerçekleştirilmeleri yeni istihdam olanaklarını ortaya çıkarmıştır. Yabancı bankalar yeni istihdam olanakları haricinde getirmiş oldukları yeniliklerle, Türk bankacılık sektörünün beşeri sermayesine de önemli katkı sağlamaktadır. Ayrıca yabancı sermayeli bankalar, istihdam edilen çalışanlarının uluslararası bankacılık deneyimlerini de

arttırmaktadır. Başlangıçta bu durum yerel bankalarda personel sıkıntısı yaşanmasına sebep olsa da, uzun vadede bankacılık sektöründe deneyimli ve nitelikli insan gücünün oluşmasına katkı sağlamaktadır (Aksoy, 1998:44-45).

Türk bankacılık sektörünün yabancılaşması Türkiye'nin ödemeler dengesini de olumlu yönde etkilemektedir. Yabancı bankaların büyük proje finansman kredilerini Türkiye'ye getirmeleri, ödemeler dengesine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. Yabancı bankalar, uluslararası finansal piyasalarla bağlantı halinde olduklarından, dünya ekonomisiyle ve uluslararası para sistemleriyle ilgili doğru ve güvenilir bilgilere ayrıntılı olarak ulaşabilmektedirler. Ayrıca yabancı sermayeli bankaların giriş yaptığı ülkelerin, uluslararası sermaye piyasalarına girişi de kolaylaşmaktadır (Karacaoğlan, 2011:115).

Yabancı sermayeli bankaların güçlü sermaye yapılarıyla son teknolojik yenilikleri elde etmeleri daha kolaydır. Dolayısıyla yabancı sermayeli bankaların Türk bankacılık sektörüne önemli etkilerinden biri de teknoloji transferidir. Sahip oldukları uzman kadro ve bilgi birikimleri ile yeni teknolojik ürünlerin üretimini sağlamaktadırlar. Kazanmış oldukları uluslararası deneyimler ve yönetsel becerilerini Türkiye'de faaliyette buldukları kurumlarda uygulayarak bilgi transferini de sağlamaktadırlar. Diğer yandan sağlamış oldukları krediler ve diğer yatırım olanaklarıyla da ülke ekonomisinin büyümesine katkı sağlamaktadırlar (Özakdağ, 2009:133-134).

Yabancı bankalar, Türk bankacılık sektöründe toplam krediler içerisindeki payı sınırlı olan Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme (KOBİ) kredileri payının artırılmasına ve yeni ürünler sunulmasına da katkı sağlamaktadır. Ayrıca KOBİ'lere kredi desteğinin yanı sıra danışmanlık ve eğitim desteği de sağlamaktadırlar (Bumin, 2007a:69).

Türk bankacılık sektöründe yabancı banka paylarının artması, sektörün hızla büyümesine neden olmuş ve bankacılık sektöründe bilanço büyüklüğü büyüme kaydetmeye başlamıştır (Altun, 2006:37).

Çiftçi (2009), Türk bankacılık sektöründeki yabancı bankalar ve performans etkileri üzerine yapmış olduğu rasyo analizleri sonucunda, yabancı bankaların yüksek sermaye yeterliliğine, yüksek karlılık oranlarına ve sağlam aktif yapısına

sahip olmalarından dolayı, Türk bankacılık sektörünün performansını artırdığını, ancak kamu ve özel bankaların verimliliği ve istikrarı üzerinde doğrudan etki yaratmadığını belirtmiştir. Yabancı bankaların toplam sektör içindeki paylarının düşük olması sebebiyle yaratmış oldukları rekabet, özel bankaların verimliliğini dolaylı olarak arttırmakla birlikte, özel bankaların rekabet uğruna yüksek riskleri göze almalarına dolayısıyla da ekonomik istikrar üzerinde olumsuz etkiye neden olabilmektedir.

2.8. Türk Bankacılık Krizlerinde Yabancı Sermayeli Bankaların Görünümü

Türkiye'de finansal krizler ya da ekonomik krizler makro ekonomik yapının bozulmasıyla ortaya çıkmaktadır. Cumhuriyet döneminden itibaren Türkiye'de yaşanan başlıca krizler 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı, 1946 Krizi, 1958 Krizi, 1960 Krizi, 1974 Petrol Krizi, 1980 Petrol Krizi, 1982 Bankerler Krizi, 1990 Körfez Krizi, Nisan 1994 Krizi, 2000-2001 Krizleri ve 2008 Küresel Krizi'dir (Uğrayan, 2010).

Çalışmanın bu bölümünde, Nisan 1994 Krizi, 2000-2001 Krizleri ve 2008 Küresel Krizi dönemlerinde, Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı bankaların görünümü açısından ayrıca incelenmiştir.

2.8.1. Nisan 1994 Krizi

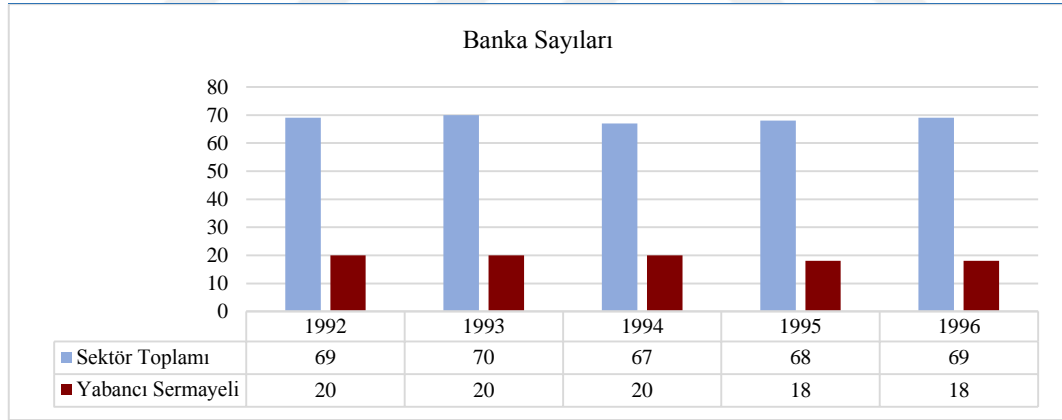
Türkiye ekonomisi çeşitli dönemlerde farklı kaynak, yapı ve boyutlarda krizlerle karşı karşıya kalmıştır. Bu krizlerin bir bölümü dış kaynaklı gelişmelerden kaynaklanır iken bir bölümü de ülkenin uyguladığı ekonomi politikalarının başarısızlığından kaynaklanmaktadır (Yıldırım, 2004:5-7).

Türkiye ekonomisi 1990'lı yıllardan itibaren uygulamaya koyduğu politikalar ile TL'nin yabancı paralar karşısında aşırı değerlendirilerek ihracatın kısıtlanmasına, ithalatın ise kolaylaşmasına neden olmuştur. 1993 yılına gelindiğinde ise kamu kesiminde yer alan kurumların açıkları en yüksek seviyeye ulaşmış, finansal piyasalarda istikrarsızlık artmış, döviz kurlarında yaşanan aşırı dalgalanma ve geleceğe yönelik olumsuz beklentiler bütçe açıklarının giderek artmasıyla para ve sermaye piyasaları üzerinde finansal baskıya neden olmuştur (Yeldan, 2002:106).

Açıkların finansmanında bankalardan borçlanılmış, dolayısıyla bankaların kaynak kullanımını sınırlandırılmıştır. Ayrıca TCMB'nin duruma gerekli ölçüde ve zamanında müdahale edecek kadar rezervinin olmaması da II. Dünya Savaşı'ndan sonra Cumhuriyet tarihinin en ciddi ekonomik daralmalarından ilkinin yaşanmasına ve ilk büyük finansal krizin yaşanmasına neden olmuştur. Nisan 1994 Krizi nedeniyle ekonomi aynı yıl içerisinde %6,1 oranında küçülmüştür (Yıldırım, 2004:5-7). Nisan 1994 Krizi, bankacılık sistemini ciddi biçimde etkilemiş ve döviz kurunda yaşanan artışlar ile bankalar hem kur riskine hem de kredi riskine maruz kalmışlardır. Bu süreçte bankacılık sektörünün ve yabancı bankaların krizden etkilenme şekilleri kısaca incelenecektir.

Kriz dönemlerinde bankacılık sektörünün ve yabancı sermayeli bankaların etkilenme şekillerinin incelendiği bu kısımda, 1992-1996 yılları itibarıyla sektör toplamı ile yabancı sermayeli bankaların sayılarında meydana gelen değişim Grafik 2.3'te gösterilmiştir.

Grafik 2.3: 1992-1996 Yılları Arasında Türkiye'de Yabancı Sermayeli Banka Sayısı

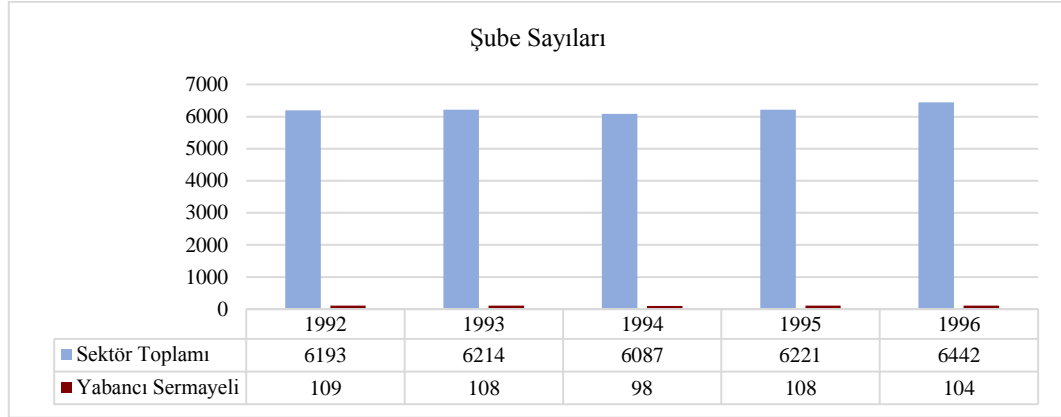

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.3'ten 1994 krizi öncesi ve sonrası dönemdeki banka sayıları incelendiğinde, krizin yaşandığı yılda sektördeki banka sayısında bir önceki yıla oranla %4,48 oranında azalış yaşanırken yabancı sermayeli bankaların sayısında değişim yaşanmamıştır.

1992-1996 yılları itibarıyla Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların şube sayılarında yaşanan değişim Grafik 2.4'te gösterilmiştir.

Grafik 2.4: 1992-1996 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Şube Sayısı

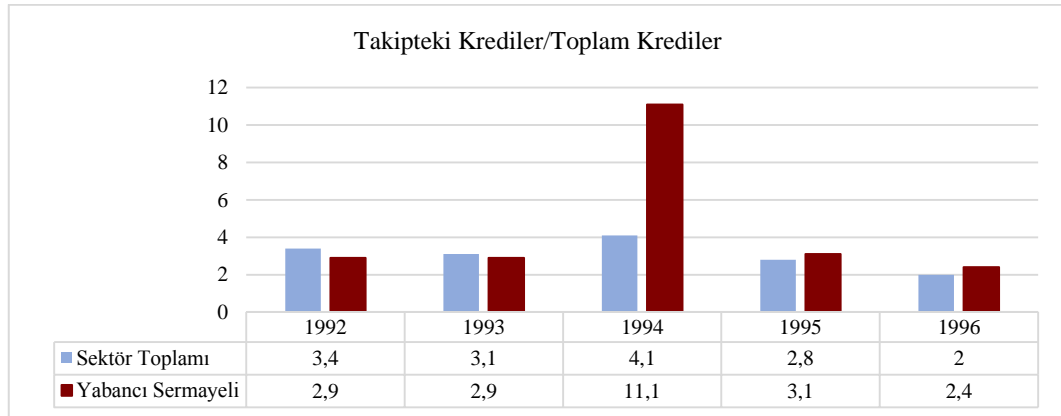

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.4 incelendiğinde toplam sektör içerisinde yabancı sermayeli banka şubelerinin oranının azlığı göze çarpmaktadır. Ancak krizin yaşandığı dönemde sektördeki banka şube sayısında bir önceki yıla oranla %2,09 azalış yaşanırken yabancı sermayeli bankaların şube sayısında %10,20 azalış yaşanmıştır.

1992-1996 yılları itibarıyla Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların Takipteki Krediler/Toplam Krediler Rasyosu’nda yaşanan değişim Grafik 2.5’te gösterilmiştir.

Grafik 2.5: 1992-1996 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Takipteki Krediler/Toplam Krediler Rasyosu

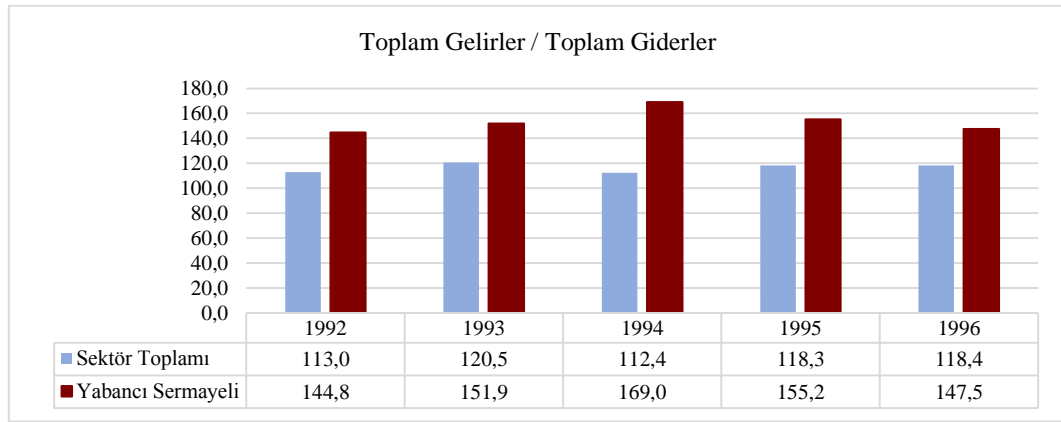
Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.5’ten takipteki krediler/toplam krediler oranları incelendiğinde, sektör toplamında 1993 yılında oran %3,1 iken krizin yaşandığı 1994 yılında %24,58 artışla %4,1 olmuştur. Ancak yabancı sermayeli bankalara bakıldığında

1993 yılında %2,9 olan oran, 1994 yılında %74,13 artışla %11,1 olarak gerçekleşmiştir. Kriz sonrası yıllarda ise her iki grupta da oranlar düşüş göstermiştir. Söz konusu rasyodaki yükselişin nedeni ise kredi kullandırımının daralmasından kaynaklanmıştır.

Grafik 2.6'da, 1992-1996 yılları itibarıyla Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların Toplam Gelirler/Toplam Giderler Rasyosu'nda meydana gelen değişim gösterilmiştir.

Grafik 2.6: 1992-1996 Yılları Arasında Türkiye'de Yabancı Sermayeli Bankaların Toplam Gelirler/Toplam Giderler Rasyosu

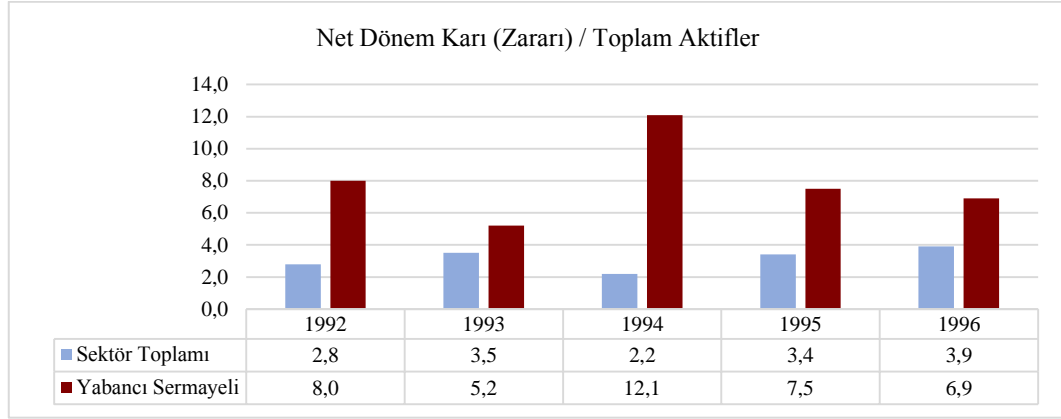

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.6'dan toplam gelirler/toplam giderler oranları incelendiğinde, sektör toplamında 1993 yılında %120,5 iken krizin yaşandığı 1994 yılında %7,22 düşüşle %112,4 olmuştur. Ancak yabancı sermayeli bankalara bakıldığında 1993 yılında %151,9 olan oran 1994 yılında %10,15 artışla %169,0 olarak gerçekleşmiştir. Kriz sonrası yıllarda da yabancı bankaların söz konusu rasyosu sektör toplamının üzerinde seyretmeye devam etmiştir.

Grafik 2.7'de 1992-1996 yılları itibarıyla Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların Aktif Karlılığı Rasyosu'nda yaşanan değişim gösterilmiştir.

Grafik 2.7: 1992-1996 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Aktif Karlılığı Rasyosu

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.7’ten 1992-1996 yılları arası aktif karlılığı rasyosu incelendiğinde, yabancı sermayeli bankaların sektör içerisindeki paylarının az olmasına karşın sektör ortalamasının üzerinde kar elde ettikleri görülmektedir. Aktif karlılığına ilişkin verilerin grafikten de görüleceği üzere sektör ortalamasının krizin yaşandığı 1994 yılında bir önceki yıla oranla %63,12 azalış, yabancı sermayeli banka grubunda ise %56,77 oranında artış yaşanmıştır. Bu istatistikler, yabancı sermayeli bankaların Nisan 1994 Krizi döneminden yüksek karlılık oranları ile çıktıklarını göstermektedir.

2.8.2. 2000-2001 Krizleri

1997 yılında Uzakdoğu ve Güneydoğu Asya ülkelerinde başlayan Asya Krizi, Rusya’nın 1998’de moratoryum ilan etmesi ve 1999 yılı başında Türkiye’de yaşanan siyasi istikrarsızlığın beraberinde yaşanan 17 Ağustos Marmara Depremi, Türkiye’nin ekonomisinde rekor küçülme yaşanmasına neden olmuştur (BDDK, 2010:20-33).

Kamuda finansman dengelerinin bozulması, faiz oranlarının çok yüksek seviyelere çıkması, enflasyonun artış eğiliminde olması ve borç stokunun artması gibi olumsuz makro ekonomik gelişmeler nedeniyle, Uluslararası Para Fonu (IMF) ile müzakerelere başlanmıştır. Görüşmeler sonucunda 2000 yılı başlarında “Enflasyonu Düşürme Programı” adıyla istikrar programı uygulamaya konulmuştur (BDDK, 2010:20-33).

Uygulamaya konulan istikrar programıyla Türkiye'ye hızlı bir dış kaynak girişi olmasına rağmen girişlerin büyük kısmı borçlanma şeklinde olmuştur. Yabancı paranın bu şekilde ülke piyasalarına girişi, parasal genişlemeye, talep artışına, enflasyonun inmemesine, ithalat talebinin artmasına ve TL'nin suni olarak değerlendirilmesine neden olmuştur (Uygur, 2001:17).

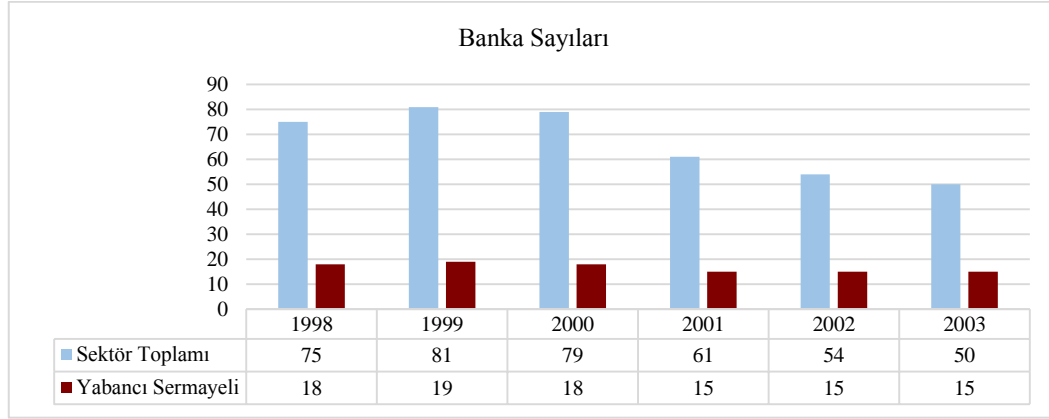
Ancak cari işlemler açığının artması, yükselen enflasyon, yabancı kaynakların borç şeklinde gelmesiyle dış borç stokunun artması, devalüasyon beklentisinin oluşmasına sebep olmuştur. Sonuç olarak, yabancı yatırımcılar kaynaklarını Türkiye'den çekmeye başlamış, oluşan panik ortamında bankalar açık pozisyonlarını kapatmak amacıyla döviz taleplerini arttırmışlar ve piyasada döviz sıkıntısının yaşanmasına neden olmuştur (Yiğitoğlu, 2005:120-121).

Merkez Bankası, döviz talebindeki bu artışı engellemek amacıyla piyasaya döviz arz etmek, faiz oranlarını arttırarak çözüm bulmaya çalışmış ve faiz oranlarının önemli düzeyde yükselmesine, Merkez Bankası rezervlerinin hızla gerilemesine, pay senedi fiyatlarında düşüslere, gecelik faiz oranlarının %1000'ler seviyelerinin üzerine çıkmasına neden olmuştur (BDDK, 2010:20-33).

Sonuç olarak, TCMB'nin para politikası ve likidite yönetiminin etkinliği ortadan kalkmış ve bankacılık sektörü çok ağır likidite, faiz ve kur riskleri ile karşı karşıya kalmıştır. Dolayısıyla bu süreçte Türk bankacılık sektörü borçların çevrilebilirliği sorunları nedeniyle tarihinin en önemli ekonomik ve finansal kriziyle karşı karşıya kalmıştır (BDDK, 2010:20-33). Yaşanan 2000 ve 2001 krizlerinde bankacılık sektörünün ve yabancı bankaların krizden etkilenme düzeyleri istatistikler yardımıyla açıklanabilir.

2000 ve 2001 yıllarında yaşanan ekonomik krizler öncesi ve sonrasında bankacılık sektörünün ve yabancı sermayeli bankaların sayılarında meydana gelen değişim 1998-2003 yılları temel alınarak Grafik 2.8'te gösterilmiştir.

Grafik 2.8: 1998-2003 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Banka Sayısı

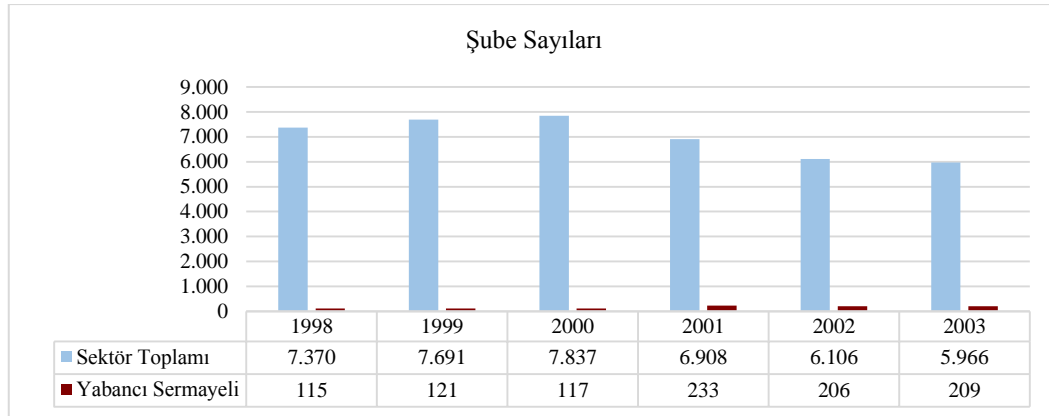

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.8’de 2000-2001 yıllarında yaşanan krizler öncesi ve sonrası dönemdeki banka sayıları incelendiğinde, krizin yaşandığı yılda ve sonraki yıllarda banka sayılarında önemli bir düşüş yaşanmıştır. 1998-2003 yılları arasındaki değişim incelendiğinde sektördeki banka sayısı %50,00, yabancı sermayeli bankalarda ise %38,46 oranında azalmıştır. Yaşanan bu düşüşle birçok kamu bankası tasfiye olunarak diğer kamu bankaları ile birleştirilmiş, özel ve yabancı sermayeli bankalardan ise kapanan ve farklı bankalarla birleşenler olmuştur.

1998-2003 yılları arasında Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların şube sayılarında yaşanan değişim Grafik 2.9’da gösterilmiştir.

Grafik 2.9: 1998-2003 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Şube Sayısı

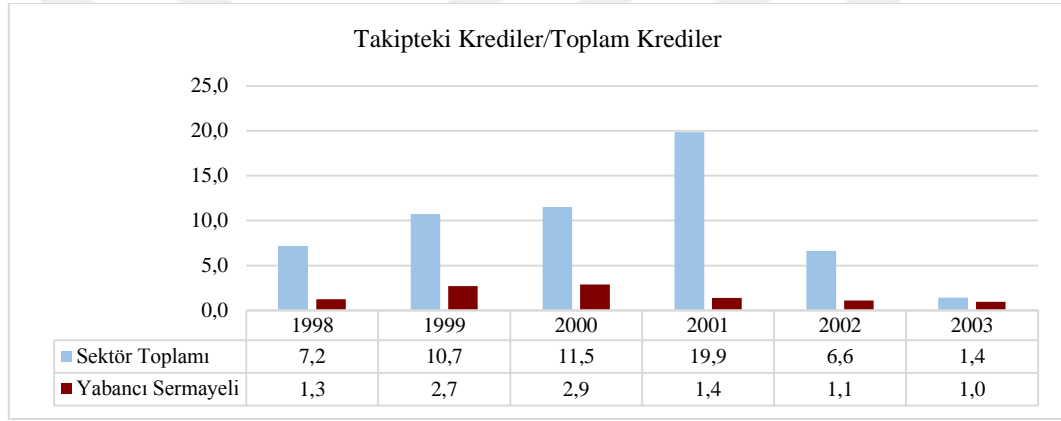

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.9’da 1998-2003 yılları arası banka şube sayıları incelendiğinde, yıllar itibarıyla değişimler görülmektedir. Sektör genelinde yabancı sermayeli bankaların şube sayılarındaki düşüş özellikle kriz sonrası yıllarda yaşanmıştır. Ancak düşüslere rağmen 1998-2003 yılları arasındaki banka şube sayılarındaki değişim incelendiğinde, sektördeki şube sayısında %23,53 azalış yaşanırken, yabancı sermayeli banka şube sayısında %44,98 oranında artış yaşanmıştır.

1998-2003 yılları arasında Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların Takipteki Krediler/Toplam Krediler Rasyosu’nda yaşanan değişim Grafik 2.10’da gösterilmiştir.

Grafik 2.10: 1998-2003 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Takipteki Krediler/Toplam Krediler Rasyosu

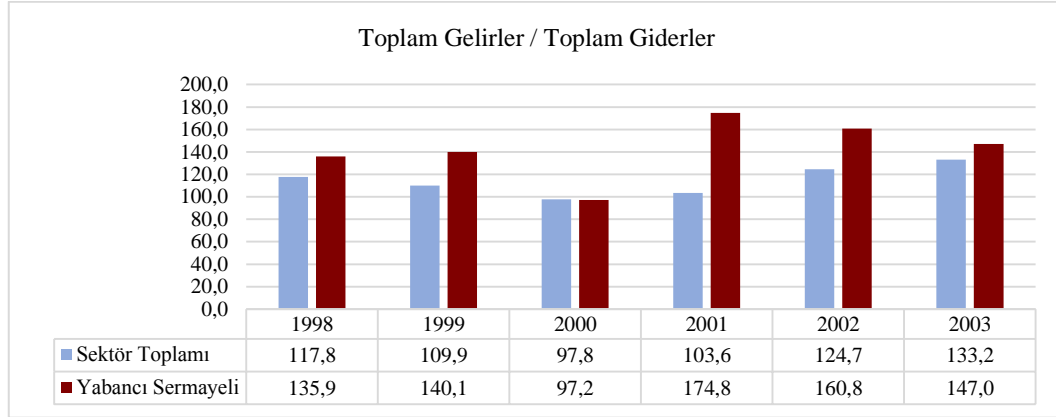

Kaynak: TBB (2018); https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59_ (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.10’dan takipteki krediler/toplam krediler oranları incelendiğinde, orandaki yükseliş sektörde 1998 yılından itibaren artarak devam etmiş ve krizin yaşandığı yıllarda en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Kriz sonrası yıllarda ise uygulamaya konulan programların etkisiyle önemli düşüş kaydetmiştir. Yabancı sermayeli bankaların ise söz konusu rasyoda değişimi incelendiğinde sektör ortalamasına göre düşük olduğu görülmektedir. Söz konusu rasyoda değişimin fazla olmamasının nedeni ise yabancı sermayeli bankaların az ve nispeten nitelikli müşteriye yüksek tutarlı kredi kullandırmalarından kaynaklanmaktadır.

Grafik 2.11’de 1998-2003 yılları arasında Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların Toplam Gelirler/Toplam Giderler Rasyosu’nda yaşanan değişim gösterilmiştir.

Grafik 2.11: 1998-2003 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Toplam Gelirler/Toplam Giderler Rasyosu

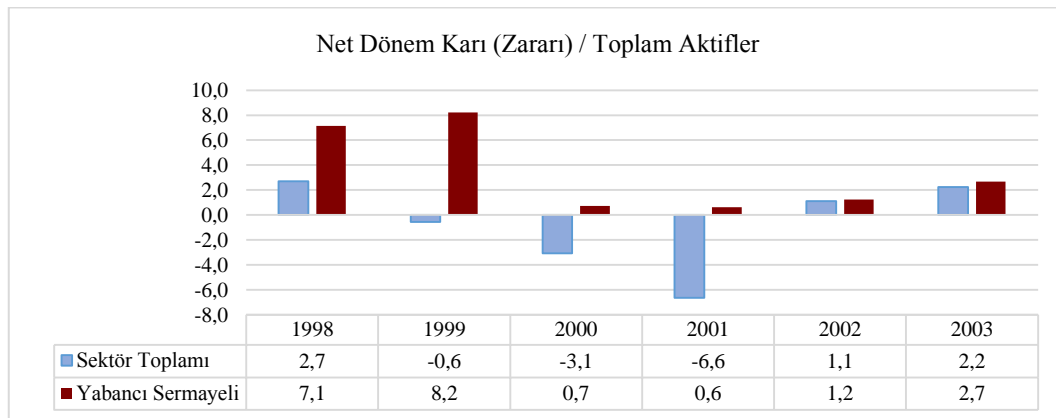

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.11’den toplam gelirler/toplam giderler oranı incelendiğinde, sektör bazında oranın 1998 yılında %117,8 iken krizin yaşandığı 2000 yılında %97,8, 2001 yılında ise %103,6 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Yabancı sermayeli bankalar incelendiğinde ise oranın 1998 yılında %135,9 iken krizin yaşandığı 2000 yılında %97,2 ve 2001 yılında %174,8 olarak gerçekleştiği görülmektedir. Ancak kriz sonrası yıllarda söz konusu rasyo sektörde artarken, yabancı sermayeli bankalarda düşüş göstermiştir.

Grafik 2.12’de 1998-2003 yılları arasında Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların Aktif Karlılığı Rasyosu’nda yaşanan değişim gösterilmiştir.

Grafik 2.12: 1998-2003 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Net Dönem Karı

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.12'den 1998-2003 yılları arası aktif karlılığı rasyosu incelendiğinde, 1999 yılında ve kriz yıllarında sektörde yaşanan zarar belirgin olarak görülmektedir. Yabancı sermayeli bankalarda 2000 ve 2001 yıllarında karlılık oranları önemli düzeyde düşüş göstermesine karşın karlılıkları devam etmiştir. Ancak 1998-2003 yılları arası değişim oranlarına bakıldığında ise sektördeki düşüş %20,38 iken yabancı sermayeli bankaların karlılık oranları %166,52 oranında düşüş göstermiştir.

2.8.3. 2008 Küresel Krizi

2008 yılında ABD'deki mortgage kredilerinden kaynaklanan ve türev piyasalarının büyümesi ile etkisini artıran finansal kriz, kısa süre içinde küresel bir boyut kazanmıştır. ABD konut piyasasında patlak veren küresel kriz, başlangıçta Mortgage krizi olarak ortaya çıksa da ilerleyen süreçte bir likidite krizine dönüşerek, finans piyasalarından sonra reel sektörü de etkilemiştir. Hızla yayılan boyutta etki göstermiştir (Alptekin, 2009:5).

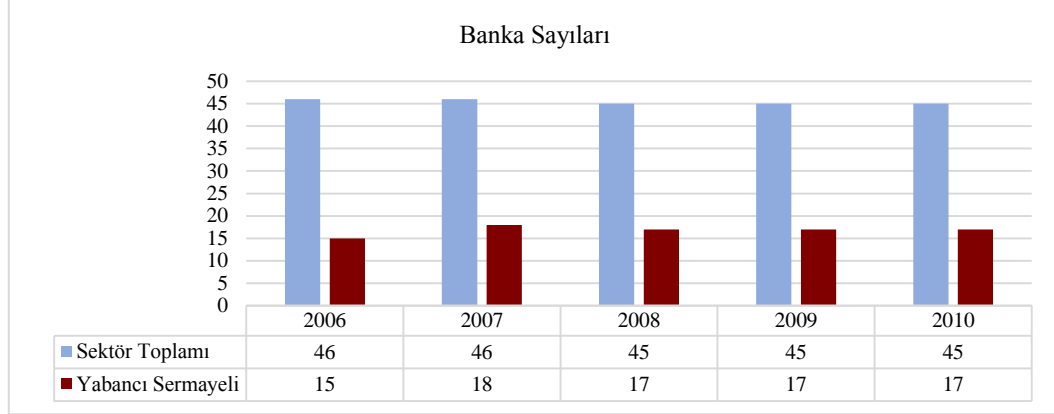
2008 küresel finansal krizi, yaşanan diğer krizlerden oldukça farklıdır. ABD'de konut kredilerinin geri ödenmemesi, küresel krizin oluşumunda tetikleyici olmuş ve finansal sektörde en önemli paya sahip olan bankacılık sektörü de bu durumdan olumsuz etkilenmiştir (Bostan ve Bölükbaş, 2011:1-5).

Ayrıca finansal piyasalardaki denetim ve düzenleme eksiklikleri, zayıf risk yönetimi, borçlanma oranlarında artış yaşanması, kredi derecelendirme kuruluşlarının yapısal eksiklikleri, uygulanan ekonomi politikalarındaki istikrarsızlıklar ve pek çok ülkenin ödemeler bilançosundaki dengesizlikler, küresel finansal krizin en önemli nedenleridir (Ataman, 2009:85).

Ancak Türk bankacılık sektörü 2001 krizi sonrası bankacılık sektöründe yaşanan düzenlemeler sonucunda 2008 küresel finansal krizine hazırlıklı yakalanmıştır. Türk bankacılık sektöründe uygulanan Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı ve Merkez Bankası'nın uygulamış olduğu stratejiler sayesinde küresel finansal kriz karşısında güçlü bir duruş sergilemiştir (Bostan ve Bölükbaş, 2011:1-5). 2008 yılında yaşanan küresel finansal krizin Türk bankacılık sektörü ve yabancı sermayeli bankalar üzerindeki etkisi istatistikler yardımıyla analiz edilebilir.

2008 yılında meydana gelen küresel kriz öncesinde ve sonrasında bankacılık sektörünün ve yabancı sermayeli bankaların sayılarında meydana gelen değişim 2006-2010 yılları temel alınarak Grafik 2.13'te gösterilmiştir.

Grafik 2.13: 2006-2010 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Banka Sayısı

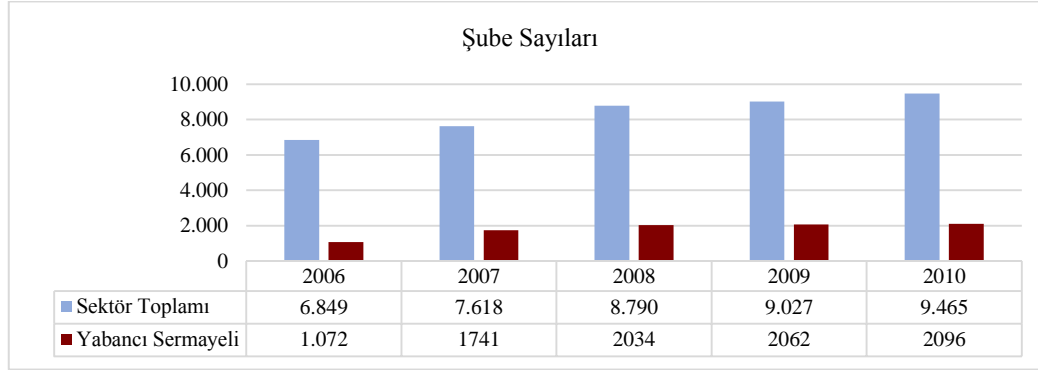

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.13'ten 2008 yılında yaşanan küresel kriz öncesi ve sonrası dönemdeki banka sayıları incelendiğinde yabancı sermayeli bankaların 2008 yılına kadarki süreçte arttığı ancak 2008 küresel kriziyle birlikte banka sayısının 1 adet azaldığı görülmektedir. Bankacılık sektörü yabancı banka sayısındaki azalmanın etkisiyle, 2007 yılında 46 iken 2008 yılında 45'e düşmüştür.

2006-2010 yılları arasında Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların şube sayılarında yaşanan değişim Grafik 2.14'te gösterilmiştir.

Grafik 2.14: 2006-2010 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Banka Şube Sayısı

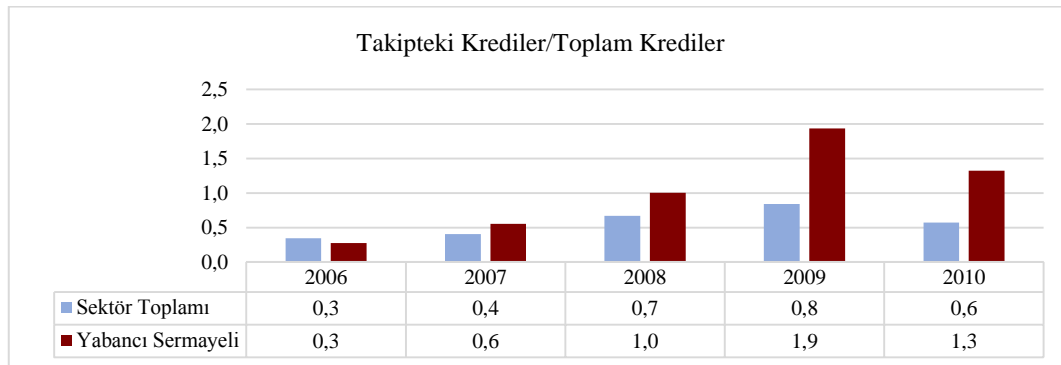

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.14'ten 2006-2010 yılları arası banka şube sayıları incelendiğinde, yıllar itibarıyla sektörün ve yabancı sermayeli bankaların şube sayılarında küresel krize rağmen artış yaşanmıştır. 2006-2010 yılları arasındaki değişim incelendiğinde sektörde %27,64, yabancı sermayeli banka şube sayısında ise %48,85 artış yaşanmıştır.

Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların Takipteki Krediler/Toplam Krediler Rasyosu'nda yaşanan değişim 2006-2010 yılları itibarıyla Grafik 2.15'te gösterilmiştir.

Grafik 2.15: 2006-2010 Yılları Arasında Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankaların Takipteki Krediler/Toplam Krediler Rasyosu

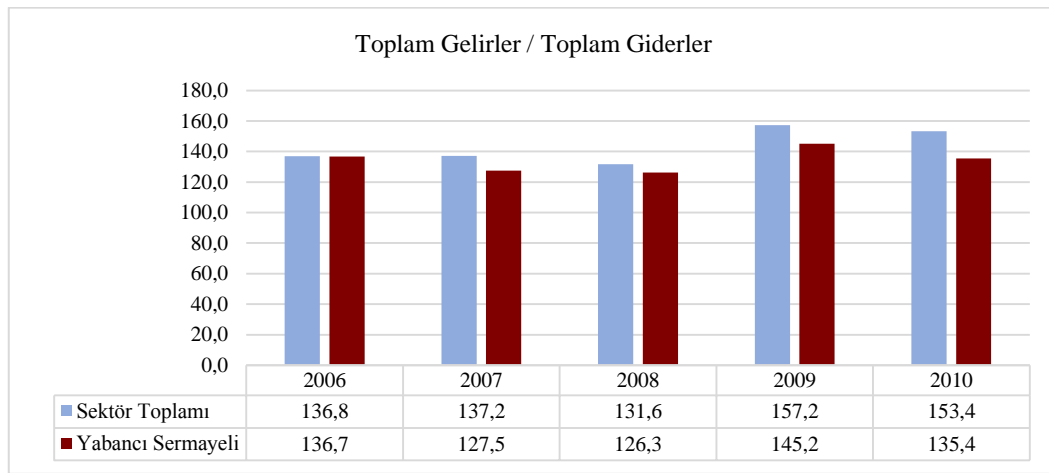

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.15'ten takipteki krediler/toplam krediler oranları incelendiğinde, her iki grupta da 2008 küresel kriziyle birlikte oranda artış yaşanmış ve 2009 yılından sonra da düşüş trendine girilmiştir. Yabancı sermayeli bankalar ise 1994 krizinde olduğu gibi söz konusu rasyoda sektör ortalamasının üzerinde seyretmiştir.

2006-2010 yılları arasında Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların Toplam Gelirler/Toplam Giderler Rasyosu'nda meydana gelen değişim Grafik 2.16'da gösterilmiştir.

Grafik 2.16: 2006-2010 Yılları Arasında Türkiye'de Yabancı Sermayeli Bankaların Toplam Gelirler/Toplam Giderler Rasyosu

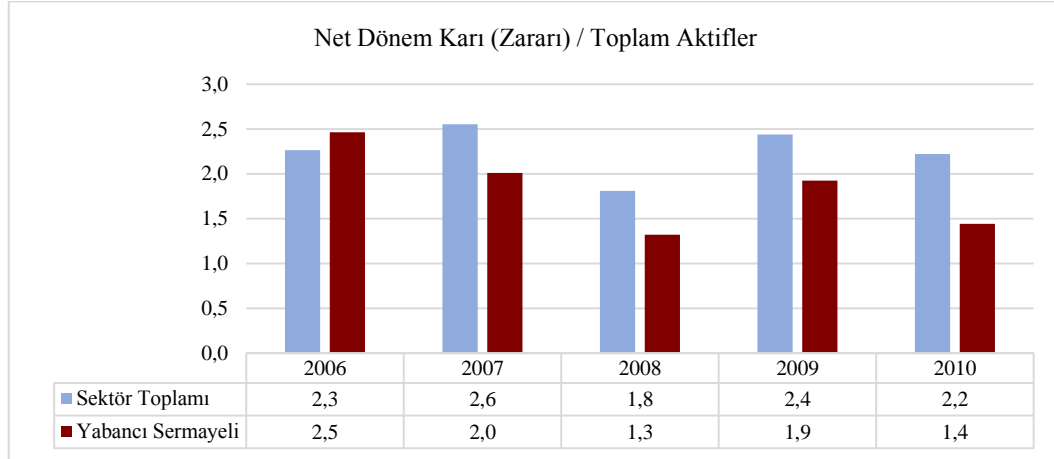

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.16'dan toplam gelirler/toplam giderler oranı incelendiğinde, sektör bazında oran 2006 yılında %136,8 iken krizin yaşandığı 2008 yılında %131,6 olarak gerçekleşmiştir. Yabancı sermayeli bankalar incelendiğinde ise 2006 yılında oran %136,7 iken krizin yaşandığı 2008 yılında %126,3'e düşmüştür. Kriz sonrası dönemlerde de söz konusu rasyoda her iki grupta da dalgalanmalar yaşanmıştır.

2006-2010 yılları arasında Türk bankacılık sektörü toplamı ile yabancı sermayeli bankaların Aktif Karlılığı Rasyosu'nda yaşanan değişim Grafik 2.17'de gösterilmiştir.

Grafik 2.17: 2006-2010 Yılları Arasında Türkiye'de Yabancı Sermayeli Bankaların Aktif Karlılığı Rasyosu

Kaynak: TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).

Grafik 2.17'den 2006-2010 yılları arası aktif karlılığı rasyosu incelendiğinde, her iki grupta da 2008 yılında yaşanan düşüş belirgin olarak görülmektedir. Yabancı sermayeli bankalarda 2008 yılında karlılık oranları toplam sektör oranına göre önemli düzeyde düşüş göstermiştir. 2006-2010 yılları arası değişim oranlarına bakıldığında ise sektördeki düşüş %1,99 iken, yabancı sermayeli bankaların karlılık oranları %70,92 oranında düşüş göstermiştir.

3. BANKACILIKTA RISK TÜRLERİ VE RISK ÖLÇÜMÜ

3.1. Bankacılıkta Risk Kavramı

Risk; amaç ve hedeflere ulaşmayı engelleyebilecek olay ya da olaylardır (Acar, 2013:4). Coyle (2000:2) ise riski, gelecekte ne olacağı hakkında bugünkü belirsizlik olarak tanımlamıştır.

Bankacılıkta risk ise, bir işlem veya faaliyete ilişkin parasal bir kaybın ortaya çıkması ya da bir giderin veya zararın gerçekleşmesi halinde ekonomik faydanın azalması olasılığını ifade etmektedir (BDDK, 2012:3). Diğer bir deyişle banka işlemlerinden elde edilecek getiri ile gerçekleşen getiri arasındaki fark olarak da tanımlanmaktadır (Boyacıoğlu, 2002:5).

Bankalar, borç verenler ile borç alanların ihtiyaçlarına uygun vadeleri dönüştürmek ve fonlara aracılık edilmesinden kaynaklanan riskleri yönetmektedirler. Aracılık hizmetlerinden dolayı da bankalar iki çeşit riskle karşı karşıya kalmaktadırlar. Bunlar:

- Borç alanların borçlarını bankalara ödeyememe riski (kredi riski)
- Bankaların borç verenlere ödeme yapamama riski (likidite riski) olarak tanımlanmıştır.

Küreselleşmeyle birlikte mal ve hizmet piyasalarının, özellikle de finansal piyasaların yaygınlaşmasıyla, bankacılık hizmetlerinde çeşitlendirmeyi zorunlu kılmıştır. Bu sebeple bankalar borç alanlar ve borç verenler arasındaki işlevlerinin yanı sıra kendi hesaplarına da piyasalardan pozisyon almaktadırlar. Bu ise bankalar tarafından üstlenilen risklerin çeşitlenerek artmasına neden olmuştur (Penza ve Bansal, 2001:20).

3.2. Bankacılıkta Risk Türleri

Basel II sermaye standardı, bankacılık risklerini üç ana grup altında toplamaktadır. Bu standartta belirtilen bankacılık riskleri; kredi riski, piyasa riski ve operasyonel risk olarak üç başlık altında toplanmıştır (BIS, 2004b).

Bu çalışmada ise risk türleri kredi riski, piyasa riski, operasyonel risk, ülke riski ve sistemik risk olarak 5 ayrı kategoride incelenmektedir.

3.2.1. Kredi Riski

Kredi riski, kredi borçlusunun yükümlülüklerini eksiksiz ve zamanında yerine getirmemesi, getirememesi veya yerine getirme gücünde meydana gelebilecek olumsuz gelişmelerden dolayı, bankanın zarara maruz kalma tehlikesi olarak tanımlanmaktadır. Bankanın zarara maruz kalması, gelir veya sermayede azalma olarak ortaya çıkabileceği gibi, gider veya zararlarda artma olarak da ortaya çıkabilmektedir (Altıntaş, 2012:17).

Kredi riskini ortaya çıkaran faktörler içsel (bankanın kontrolünde olan) ve dışsal (bankanın kontrolünde olmayan) faktörler olarak 2'ye ayrılmaktadır. Kredi riskine neden olabilecek içsel faktörler bankanın kontrolünde olan ve iyi bir risk yönetimiyle denetim altında tutulabilecek risklerdir. Örneğin; yetersiz istihbarat, yetersiz/hatalı mali analiz ve değerlendirme, gecikmiş/çok erken ve hatalı reaksiyon vb. sayılabilir.

Kredi riskine neden olan dışsal faktörler ise bankanın kontrolünde olmayan risklerdir. Dışsal faktörlere örnek olarak ise doğal afetler, ekonomik ve siyasi krizler ile makroekonomik volatilité vb. sayılabilir. Dışsal faktörlerle ilgili olarak alınabilecek önlem ise kredi portföyünü her türlü konsantrasyondan olabildiğince kaçınmak olabilir. Ancak bu tür bir önlemin ise portföyü sistematik etkilerden ne ölçüde koruyacağı belirsizdir (Altıntaş, 2012:17-18).

5411 Sayılı Bankacılık Kanunu'na göre kredi riski taşıyan işlemleri; bankalarca verilen nakdi krediler, teminat mektupları, aval, kefaletler, ciro, kabul gibi gayri nakdi krediler ve bu nitelikleri taşıyan taahhütler, satın alınan sermaye piyasası araçları, tevdiatta bulunmak suretiyle ya da herhangi bir şekil ve surette verilen ödünçler, vadesi geçmiş nakdi krediler, varlıkların vadeli satışından elde edilecek alacaklar, tahakkuk etmekle birlikte tahsil edilmemiş faizler ve ortaklık payları sayılabilir. Ayrıca kalkınma ve yatırım bankalarının finansal kiralama yöntemiyle sağladığı finansmanlar ile katılım bankalarının taşınır ve taşınmaz mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi suretiyle veya kar ve zarar ortaklığı yatırımları,

ekipman, taşınmaz veya emtia temini veya finansal kiralama, mal karşılığı vesaikin finansmanı, ortak yatırımlar veya benzer yöntemlerle sağladıkları finansmanlarda sayılmaktadır (5411 Sayılı Kanun, 2005:16).

Koçyiğit ve Demir (2014), Türk bankacılık sektöründe faaliyetini sürdüren Türkiye Garanti Bankası'nın kredi riskini hesaplamak amacıyla, Türkiye Garanti Bankası'nın 2007-2012 yılları arasındaki bankacılık rasyolarından yararlanarak bankanın kredi risklerindeki değişiklikleri incelenmişlerdir. Çalışmanın sonucunda da, bankanın sorunlu alacaklarının aktif içerisindeki payına bakıldığında; en yüksek riskin Eylül 2008 ve Aralık 2009 aylarına ait olduğu, karşılık giderlerinin gelir tablosu tutarları oranlamasına bakıldığında ise en yüksek riskin Mart 2009 ve Eylül 2011 dönemlerinin olduğunu belirlemişlerdir. Ayrıca Türkiye Garanti Bankası'nın kredi riskinin uluslararası standartlara uygun olarak ölçülüp izlenmekte olduğunu ve tüm risk yönetim faaliyetlerinin Basel II uygulamaları ile uyumlu yürütüldüğünü belirlemişlerdir.

3.2.2. Piyasa Riski

Piyasa riski, varlık ve yükümlülüklerin değişimi dolayısıyla ticari amaçlarla kullanılması durumunda faiz oranlarında, döviz kurunda ve varlık fiyatlarında meydana gelen değişiklikler nedeniyle ortaya çıkan risk olarak tanımlanmaktadır. Bankalar için piyasa riski, bankaların kısa dönemde kar elde etmek amacıyla varlık ve yükümlülüklerini uzun dönemli yatırım ve fonlama amaçları dışında aktif olarak alım ve satımda kullanmasıyla ortaya çıkmaktadır (Ertürk, 2016:65).

Bankaların ticari portföyleri dahilinde çeşitli alanlara yapmış oldukları yatırımlarının ortak özelliği, bu yatırımların piyasa fiyatları ile ifade edilebiliyor olmasıdır. Bu nedenle piyasa koşullarında oluşabilecek herhangi bir dalgalanma, yatırımlarda ve yatırım araçlarının fiyatlarında değişikliğe neden olabilecektir. Bu değişikliklerde bankalar açısından gelecek getirilerin yanı sıra kayıplara da neden olabilecektir. Dolayısıyla, finansal piyasalardaki dalgalanma ve şoklardan kaynaklanan döviz kuru, faiz oranı ve hisse senedi fiyat değişimlerinin dikkatle izlenmesi ve değerlendirilmesi bankalar açısından önemli olmaktadır (BDDK, 2006:16).

Bu sebeple piyasa riski başlığı altında yer alan riskleri başlıca faiz oranı riski, döviz kuru riski ve likidite riski olarak ayırabiliriz.

3.2.2.1. Faiz Riski

Faiz riski bankaların varlıkları ile yükümlülükleri arasındaki vade uyumsuzluklarından dolayı katlandığı riski ifade etmektedir (Ertürk, 2016:63). Genel tanımıyla ise faiz oranı riski bankaların ürünlerinin faiz oranlarında meydana gelen değişikliklerden dolayı banka karında yaşanan olası düşüşleri ifade etmektedir. Başka bir ifadeyle ise faiz oranlarındaki değişiklikler nedeniyle oluşabilecek gelir kaybı, öz kaynak değer kaybı, nakit akışlarında yaşanabilecek aksaklıklar, hedeflenen nakit giriş değerlerinde azalışlara neden olabilecek risk olarak ifade edebiliriz (Sayım ve Er, 2009:12-13).

Piyasa faiz oranlarında yaşanan değişiklikler nedeniyle bankaların karlılıklarındaki dalgalanmalar faiz oranı riskini ortaya çıkarmaktadır. Özellikle piyasalarda bankalara güvenin azaldığı, banka dışındaki alternatiflerin getirilerinin yüksek olduğu ve fon arzının yeterli olmadığı dönemlerde, bankalar uzun vadeli yatırımlarını, kısa vadeli kaynaklar ile desteklemektedirler. Bu durumun sonucunda da bankalar, varlık ve yükümlülüklerinde piyasa faiz oranlarındaki değişikliklere duyarlı hale gelmesine ve faiz oranı riski ile karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır (Sayım ve Er, 2009:12-13).

Özün ve Çifter (2006) Türk bankalarının piyasa değerleri ile ağırlıklandırılmış portföyünün günlük getirisi üzerindeki faiz oranlarının değişim etkisini dalgacıklar analizi ve granger nedensellik testi ile incelemişlerdir. Çalışmada İMKB Bankacılık Endeksi ve referans hazine bonosunun bir yıllık bileşik faiz oranına ait 02 Ocak 2002-18 Ağustos 2006 tarihleri arasındaki günlük verileri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda; bankaların hisse senedi getirilerinde faiz riskinin önemli bir belirleyici olduğunu ve söz konusu etkinin ölçeğe göre değişiklik gösterdiğini belirlemişlerdir. Ayrıca dalgacık bazlı vektör hata düzeltme modeli sonuçlarına göre ise faiz oranının endeks üzerinde 16 güne kadar etkin olduğunu, 16-63 gün arasındaki dönemde etkisiz olduğunu, 64. günden itibaren ise etkinliğinin tekrar başladığını belirlemişlerdir.

3.2.2.2. Döviz Kuru Riski

Döviz kuru riski, döviz kurlarında öngörülemeyen hareketler sonucunda ortaya çıkan ve bankaların cari ve gelecek dönemlere ilişkin sermaye ve gelirlerinin olumsuz yönde etkilenmesine neden olabilecek zarar riskini ifade etmektedir. (BDDK, 2006:27).

Başka bir ifadeyle ise döviz kuru riski, döviz kurunda meydana gelen değişiklikler nedeniyle bankaların yabancı para varlıklarının veya yükümlülüklerinin değerinin değişmesiyle uğrayabileceği zararları ifade etmektedir (Ertürk, 2016:67). Ulusal paranın yabancı para karşısında değer kaybetmesiyle aktifinde döviz fazlası olan banka, aynı döviz için daha fazla ulusal para elde edeceğinden kar elde edecektir. Ancak pasifinde döviz fazlası olan banka ise, aynı borç için daha fazla ulusal para ödeyeceğinden zarar edecektir. Ulusal paranın yabancı para karşısında değer kazanmasında ise bu durumun tersi yaşanacaktır (Babuşçu, 1997:75).

Piyasa riski kapsamında değerlendirilen kur riski, diğer piyasa risklerinden farklı olarak bankanın sadece ticari hesaplarında takip edilen pozisyonları değil bankanın bilanço içi ve bilanço dışı tüm pozisyonları açısından geçerli olmaktadır (BDDK, 2006:27).

Gökçe ve Sarıtaş (2017) döviz yönetimi çerçevesinde, döviz kurunda yaşanan değişimler ile Türkiye'deki özel sermayeli bankaların bilançolarında yer alan kalemler arasındaki ilişkiyi kantil regresyon yöntemi ile analiz etmiştir. Çalışma üçer aylık dönemler halinde olmak üzere 2002 yılının Aralık ayından 2012 yılının Temmuz ayına kadar olan dönemleri kapsamakta olup, döviz kuru olarak da dünyada en fazla geçerliliği olan Amerika Birleşik Devletleri Doları kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda döviz kurunda yaşanan değişim ile takipteki krediler kalemi arasındaki ilişkinin istatistiksel açıdan anlamlı ve aynı yönlü olduğu, finansal açıdan ise olumsuz olması ulaşılan en önemli sonuçtur. Dolayısıyla döviz kurunda yaşanan artış bankaların takipteki kredi miktarını arttırmaktadır. Döviz kurunda meydana gelen değişim ile net kar/ zarar kalemi arasındaki ilişki incelendiğinde karlılık düzeyi düşük olan bankaların döviz kurundaki değişimden olumsuz

etkilenmiştir. Ayrıca döviz kurunda yaşanan değişim ile özkaynak miktarı arasında da aynı yönlü ve pozitif bir ilişki olduğu belirtilmiştir.

3.2.2.3. Likidite Riski

Likidite riski bir bankanın yükümlülüklerini karşılayabilmesi amacıyla menkul kıymet satışı veya tekrardan borçlanma yoluyla uygun maliyetli nakit sağlama zorunluluğuna girme tehlikesidir (Mandacı, 2003:72). Bir bankanın varlıkları yükümlülüklerini karşılayacak düzeyde olsa dahi kısa vadede nakde çevrilememesi durumunda da likidite riski yüksek olacaktır (Sayım ve Er, 2009:15).

Bankaların en önemli özelliği, fon fazlası olanlar ile fon açığı olanlar arasındaki finansal aracılık işlevleri gerçekleştiren bir güven kurumu olmalarıdır. Bu kurumların yükümlülüklerini yerine getirememeleri durumunda ise bu kurumlara olan güvenin sarsılmasına ve öngörülemez bir nakit çıkışına neden olacaktır (Arslan, 2010:14). Likidite sıkıntısı yaşayan bankada öngörülemezliğin üstünde gerçekleşen kaynak ihtiyacının karşılanamaması ve bu bilginde diğer mudilere hızla yayılmasıyla, mudilerin bankadan yatırımlarını çekmek istemelerine neden olacaktır. Likidite sıkıntısı yaşayan bankanın ivedi olarak kaynak ihtiyacını karşılamaya çalışması da kaynak maliyetlerini arttıracaktır. Maliyetlerin artmasıyla zarar, durumun düzeltilmemesi durumunda ise bankanın iflas etmesine neden olabilecektir (Sayım ve Er, 2009:15-16). Bu nedenle likidite riski bankaların karşılaşılabileceği risk türleri içerisinde en önemlisi ve iyi bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir (Arslan, 2010:14).

Zengin ve Yüksel (2016) Türkiye'deki bankaların likidite riskini etkileyen faktörleri logit modeli ile test etmiştir. 2015 yılı 3. çeyrek finansal raporlarına göre aktif büyüklüğü en yüksek olan 10 adet bankanın 2005-2014 yılları arasındaki verileri kullanılmıştır. Çalışmada 10 adet bağımsız değişken kullanılmış, sermaye yeterlilik oranı ve net faiz marjı değişkenlerinin likidite riskini etkilediği belirtilmiştir. Türkiye'deki bankaların sermaye yeterlilik oranlarının düşmesi, bankaların maruz kaldığı likidite riskini arttırmakta, sermaye yeterlilik oranının artırılması sonucunda da bankaların likidite sıkıntısı yaşanması olasılığının azaldığı, bankaların sermaye yeterlilik oranının düşmesi ve net faiz marjının

yükselmesi durumunda da likidite riskine maruz kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, Türkiye'deki bankaların likidite riskinin etkili bir şekilde yönetebilmeleri için sermaye miktarının artırılması, net faiz marjı yüksek olan bankaların da maruz kaldıkları likidite riskini göz önünde bulundurmaları ve bu riski yönetebilmek için gerekli tedbirleri almaları önerilmiştir.

3.2.3. Operasyonel Risk

Operasyonel risk, banka içi kontrollerdeki aksaklıklar nedeniyle hata ve usulsüzlüklerin gözden kaçırılması, banka yönetimi ve personeli tarafından zaman ve koşullara uygun hareket edilmemesi, banka yönetimindeki hatalardan, teknolojik sistemlerindeki hata ve aksamalar ile yangın, deprem, sel gibi felaketlerden kaynaklanabilecek kayıplara ya da zarara uğrama ihtimali olarak tanımlanmaktadır (BDDK, 2001).

Operasyonel risk, bir bankanın maliyetlerinin gelirlerini aşan bir biçimde faaliyette bulunması ve bu sebeple öz kaynaklarını kaybetmesi anlamında da kullanılmaktadır. Bu nedenle yüksek riskle faaliyet gösteren bankaların düşük riskle faaliyet gösteren bankalardan daha fazla sermaye bulundurmaları gerekmektedir. Ayrıca bankaların ödeme sistemlerinde yeterli düzeyde kontrolün olmaması ve teknolojinin sağladığı imkanlar nedeniyle müşterileri tarafından dolandırılması da operasyonel risk olarak tanımlanabilmektedir (Mandacı, 2003:72).

Erdoğan ve Ülbeği (2009), Türkiye'de faaliyet gösteren bir banka çalışanlarının ticari bankacılık uygulamalarında operasyonel risk oluşumuna etki edebilecek çeşitli durumlara ilişkin algı farklılıkları, anket yöntemi kullanılarak elde edilen veriler ile t-testi ve ANOVA analizleri yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda; operasyonel risklerin oluşum nedenlerine dair algıların cinsiyet, pozisyon ve yaş aralığı gibi demografik özelliklere göre farklılık gösterdiği belirtilmiştir. Operasyonel risklerin süreç kaynaklı olduğuna dair algıların cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve erkeklerin süreç kaynaklı operasyonel risk algılarının kadınlara oranla daha düşük olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan operasyonel risklerin insan kaynaklı olduğuna dair algıların pozisyona göre anlamlı

bir farklılık gösterdiği ve operasyonel risklere etki edebilecek süreç, sistem ve insan kaynaklı durumlara ilişkin algıların çalışanların demografik özelliklerine göre değişkenlik gösterdiği belirtilmiştir.

3.2.4. Ülke Riski

Ülke riski, ekonomik, sosyal ve siyasi koşulları etkileyen olaylar veya belirsizlikler sebebiyle yabancı bir ülkedeki borçluların yurtdışı yükümlülüklerini yerine getirememeleri, bu durumdan kaçınmaları sonucunda ise portföyünde anılan ülkedeki borçluların doğrudan veya dolaylı riskini taşıyan herhangi bir bankanın maruz kaldığı zarar olasılığını ifade etmektedir (BDDK, 2016:1).

Coyle (2000:3-5)'e göre ise ülke riski, bir ülkedeki bir işletmenin diğer ülkedeki ekonomik, siyasi veya düzenleyici ortamda gelecekte yapılacak değişiklikler nedeniyle yüksek maliyet veya daha düşük kara maruz kalmasıdır. Diğer bir deyişle, yabancı fon tedarikçilerinin sağlamış oldukları krediler veya satın almış oldukları menkul kıymetler nedeniyle hak etmiş oldukları geri ödeme tutarlarının ev sahibi ülke tarafından alıkonulması riskidir (Ertürk, 2016:68).

Erkoçak ve Cam (2015), çalışmasında ülke riskinin ve ülke riskini oluşturan ekonomik, finansal ve sosyo-politik risk faktörlerinin hisse senedi getiri oranları üzerine etkisini belirlemek amacıyla panel veri analizi metodunu kullanmıştır. Çalışma 2003-2013 yılları arasındaki 11 yıllık dönemi kapsamaktadır. Araştırmaya konu olan firmalar, 3'er aylık çeyrek dönemler itibarıyla 44 dönemde verileri yayınlanan, Borsa İstanbul 100 endeksine kayıtlı olarak faaliyet gösteren 12 adet ticari bankadır. Çalışmanın sonucunda, Türkiye'de 2003-2013 yılları arasındaki 11 yıllık dönemde ülke riskinin ve ülke riski bileşenlerinden ekonomik risk primi ve politik risk priminin BİST 100 endeksine kayıtlı ticari bankaların hisse senedi getiri oranlarını negatif yönde etkilemiştir. Ayrıca belirtilen dönemler arasında ekonomik ve finansal riskin yüksek, politik riskin ve ülke riskinin ise orta düzeyde risk sınıfına girdiğini belirlemiştir. Dolayısıyla ekonomik, politik ve finansal risk primlerindeki artış ülke riskinin de artmasına neden olmaktadır.

3.2.5. Sistemik Risk

Sistemik risk, mali piyasalarda ve mali kurumlarda yaşanabilecek ve mali sistemin tümüne yayılabilecek ve sonuçta da ödeme sistemlerini ve sermaye hareketlerine aracılığı tehlikeye sokacak finansal tehlikeleri ifade etmektedir (Kishalı ve Pehlivanlı, 2006:77).

European Central Bank (ECB) (2009)'e göre ise sistemik risk, finansal istikrarsızlığın çok fazla yaygınlaşarak ekonomik büyüme ve refahın zarar görmesi ve finansal sistemin işleyişinin bozulması olarak tanımlanmaktadır.

Sistemik risk, genellikle kriz sonrası dönemlerde yaşanan olası zararları kapsamaktadır. Bazı kaynaklarda hükümetlerin piyasalara yaptıkları başarısız müdahale ve düzenlemelerin önemli bir sistemik risk kaynağı olduğu da belirtilmektedir (Sayılğan, 1998:285).

Sistemik risk, piyasanın işleyiş düzeninin bozulmasına ve piyasadaki güven ortamının olumsuz olarak etkilenmesine neden olmaktadır. Bu sebeple sistemik risk, piyasanın etkinliğinin azalmasına yada ortadan kalkmasına neden olmaktadır (Bayramoğlu, 2013:53).

Patro vd. (2013), ABD bankacılık sektöründe yaşanan sistemik riskin sermaye piyasasına olan etkilerini parametrik ve parametrik olmayan korelasyon analizleri ile analiz etmiştir. Çalışma ABD bankacılık sektöründe faaliyette bulunan 22 adet bankanın 1988-2008 dönemine ait hisse senedi getirisi ve geri ödeme riski korelasyonlarını analiz etmiştir. Çalışmanın sonucunda da sistemik riskin hisse senedi getirileri için önemli bir gösterge olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sistematik olmayan risk ile sistemik riskin doğru orantılı olduğu ve sistemik riskin, sistematik ve sistematik olmayan risklerden de etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır.

3.3. Bankacılık Risk Ölçümünde CAMELS Modeli

CAMELS ilk olarak 1970'li yıllarda denetim otoriteleri tarafından ABD'de oluşturulan ve ticari bankaların risk bazlı denetimi sırasında genel durumun tespitinde ve uzaktan gözetim faaliyetlerinin değerlendirilmesinde ayrıca yerinde denetim ve uzaktan gözetim amacıyla kullanılan bir sistemdir (Ecer, 2013:178; Dinçer vd., 2011:1531).

CAMELS ismi, modeli oluşturan altı bileşenin baş harflerinden oluşturulmuştur. Dolayısıyla C Sermaye Yeterliliğini (Capital Adequacy), A Aktif Kalitesini (Asset Quality), M Yönetim Kalitesini (Management Quality), E Kazanç Durumunu (Earnings), L Likiditeyi (Liquidity) ve S Piyasa Riskine Duyarlılığı (Sensitivity to Market Risk) ifade etmektedir. 1997 yılına kadar beş bileşenden (CAMEL) oluşan sistem, bu tarihten itibaren piyasa riskine duyarlılığı ifade eden S bileşeninin de eklenmesiyle altı bileşenli bir sistem (CAMELS) halini almıştır. Bu bileşenler, güncel finansal tablolar gibi kamuya açıklanan ve banka denetçileri tarafından edinilen bireysel kredilerin kalitesi gibi özel bilgilerin birleştirilmesiyle derecelendirilmektedir (De Young vd., 1998:1-2).

CAMELS değerlendirme sistemi oluşturulurken ilk olarak bankalar her bir CAMELS bileşeni için finansal rasyolar kullanılarak değerlendirilmektedir. Bankalara 1 ile 5 arasında bir ölçek üzerinden puanlandırma yapılmaktadır. 1 puanı en iyi performansı gösteren bankaları, artan puan ise durumu kötüye giden bankaları temsil etmektedir. Bu şekilde her bir bileşen hesaplandıktan sonra bu bileşenlerin ağırlıklı bir ortalaması o bankanın genel notunu vermektedir. Dolayısıyla her bir ölçek;

- 1- Her açıdan güçlü bankaları ifade etmektedir (Bankaların CAMELS'i oluşturan bileşenlerinin her birinin notu 1 veya 2 olmalıdır).
- 2- Genel olarak güçlü fakat bazı zayıflıkları olan bankaları ifade etmektedir (Bankaların CAMELS'i oluşturan bileşenlerinin her birinin notu 3 ten yüksek olmamalıdır).
- 3- Genel olarak bankanın performansı ile ilgili problemler olduğu ve denetim açısından zayıflıkları ifade etmektedir.
- 4- Mali problemleri olan, finansal, yönetsel sıkıntıların yaşandığı ve performansı kötü olan bankaları ifade etmektedir.
- 5- Mali zayıflığı ve yönetsel problemleri olan ve kısa vadede iflas riski taşıyan bankaları ifade etmektedir (Kaya, 2001:1-2).

CAMELS değerlendirme sisteminde kullanılan finansal rasyolar birden farklı CAMELS bileşeninde kullanılabilir. CAMELS derecelendirme sisteminin bu bileşenleri kısaca aşağıda açıklanmıştır.

Sermaye Yeterliliği: Bankaların öngörülemeyen ve karşılaşılan olumsuz koşullardan kaynaklanabilecek risklere karşı garanti oluşturulması açısından banka sermayesi ve sermaye yeterliliği önem kazanmıştır. Bu bileşende bankanın sermayesinin miktarı ve kalitesiyle ilgili rasyolar kullanılmakta olup, bankanın sermaye yeterliliğini değerlendirmektedir. Bu bileşen için belirlenen rasyolar;

- Sermaye Yeterlilik Rasyosu,
- Döviz Pozisyonu / Özkaynak,
- Özkaynak / Toplam Aktifler rasyolarından oluşmaktadır (Kaya, 2001:2; Bayramoğlu ve Gürsoy, 2017:8).

Aktif Kalitesi: Bankaların bilanço dışı işlemleri, kredi riski ve yatırım portföylerinden kaynaklanan mevcut veya potansiyel kredi riskini, sahip olunan diğer gayrimenkul ve diğer aktiflerin kalitesinin değerlendirildiği bileşendir. Bu bileşen için belirlenen rasyolar;

- Takipteki Krediler / Toplam Krediler,
- Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Aktifler,
- Duran Aktifler / Toplam Aktifler rasyolarından oluşmaktadır (Sakarya, 2010:14; Bayramoğlu ve Gürsoy, 2017:8).

Yönetim Kalitesi: Bankanın faaliyetlerine bağlı olarak oluşan riskleri tanımlama, ölçme, izleme ve kontrol etme ayrıca yürürlükteki yasa ve yönetmeliklere uygun olarak güvenli, sağlıklı ve etkili işletimi sağlama yeteneğinin değerlendirildiği bileşendir. Bu bileşen için belirlenen rasyolar;

- Takipteki Krediler / Toplam Krediler,
- Şube Başına Net Kar,
- Faaliyet Gideri / Toplam Aktifler rasyolarından oluşmaktadır (Sakarya, 2010:15; Bayramoğlu ve Gürsoy, 2017:8).

Kazançlar: Bankanın tarihsel ve kalite olarak kazançlarının değerlendirildiği ve faaliyetlerini devam ettirebilmeleri amacıyla kullanılan bileşendir. Bu bileşen için belirlenen rasyolar;

- Net Dönem Karı / Ortalama Toplam Aktifler,
- Net Dönem Karı / Ortalama Özkaynaklar,
- Net Dönem Karı / Ödenmiş Sermaye,
- Vergi Öncesi Kar / Ortalama Toplam Aktifler,
- Toplam Gelirler / Toplam Giderler rasyolarından oluşmaktadır (Kaya, 2001:4; Bayramoğlu ve Gürsoy, 2017:8).

Likidite Durumu: Bankaların kısa vadeli borç ödeme gücünü ve kaynakların likit olarak elde tutulan kısmını gösterir. Bir bankanın likidite seviyesi, borçlarını zamanında ödeyebilme seviyesini gösterir. Bankanın likidite pozisyonu bu bileşen ile değerlendirilmektedir. Bu bileşen için belirlenen rasyolar;

- Likit Aktifler / Toplam Aktifler,
- YP Likit Aktifler / YP Pasifler,
- Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler rasyolarından oluşmaktadır (Kaya, 2001:4; Bayramoğlu ve Gürsoy, 2017:8).

Piyasa Riskine Duyarlılık: Bankanın faiz oranlarında, döviz kurlarında, mal ve hisse senedi fiyatlarında değişimlerden kaynaklanan piyasa riskine duyarlılığını değerlendirildiği bileşendir. Bu bileşen için belirlenen rasyolar;

- Menkul Kıymet Cüzdanı / Toplam Aktifler,
- Faiz Gelirleri / Toplam Gelirler,
- YP Aktifler / YP Pasifler,
- Net Faiz Geliri / Toplam Aktifler,
- Döviz Pozisyonu / Özkaynak rasyolarından oluşmaktadır (Kaya, 2001:5; Bayramoğlu ve Gürsoy, 2017:8-9).

Bayramoğlu ve Gürsoy (2017), çalışmalarında Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren mevduat bankalarının CAMELS derecelendirme yöntemi ile bireysel ve sektörel ölçekte risk-performans analizini gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada; 3 kamusal sermayeli, 10 özel (yerli) sermayeli ve 12 yabancı sermayeli olmak üzere toplam 25 mevduat bankasının 2005-2015 yılları arasındaki 11 yıllık döneme ait verileri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda CAMELS ve bileşenleri

açısından en güçlü yapıya sahip olan banka grubunun sırasıyla kamu, özel (yerli) ve yabancı sermayeli bankalar olduğu tespit edilmiştir. Kamusal sermayeli mevduat bankalarının tüm bileşenler açısından güçlü yapıda olduğu, özel (yerli) sermayeli mevduat bankalarını sermaye yeterliliği ve likidite durumu açısından, yabancı sermayeli mevduat bankalarının ise varlık kalitesi ve piyasa riskine duyarlılık açısından güçlü yapıda olduğu belirtilmiştir. Ayrıca özel (yerli) sermayeli mevduat bankalarının bileşenler açısından yönetim kalitesi, yabancı sermayeli mevduat bankalarının ise yönetim kalitesiyle birlikte likidite durumu açısından zayıf olduğunu belirtmişlerdir.

3.4. Bankacılık Sektörü Risk Yönetimi Performans Analizinde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinin Kullanımı

Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) Yöntemleri 1960'lı yıllarda karar verme işlemlerinde yardımcı olunması amacıyla bir takım araçlara ihtiyaç duyulmasıyla geliştirilmeye başlanmıştır. ÇKKV yöntemlerinin kullanılmasındaki amaç, alternatiflerin ve kriterlerin sayılarının fazla olduğu durumlarda karar verme aşamasını kontrol edebilmek ve sonuca olabildiğince kolay ve hızlı ulaşmaktır (Herişçakar, 1999:240).

Çalışmanın bu bölümünde bankacılık sektörü performans analizinde yaygın olarak kullanılan ÇKKV yöntemlerinden Analitik Hiyerarşi Süreci, ELECTRE Yöntemi, PROMETHEE Yöntemi, TOPSIS Yöntemi ve VIKOR Yöntemine değinilecektir.

3.4.1. Analitik Hiyerarşi Süreci

Analitik Hiyerarşi Süreci (AHS) 1970'li yıllarda Wharton School of Business'da Thomas L. Saaty tarafından, karmaşık çok kriterli karar verme problemlerinin çözümü için geliştirilmiştir (Önder ve Önder, 2015:21).

AHS, karmaşık karar problemlerinde, karar, alternatif ve kriterlerine göreceli önem değerleri verilmek suretiyle yönetsel karar mekanizmasının çalıştırılması esasına dayanan bir karar verme işlemidir. Birçok karar problemi hem objektif, hem de sübjektif unsurlar içermektedir. AHP, bu iki unsuru da bulunduran bir çözüm yapısına sahip olduğu için birçok karar verme yöntemine göre daha gerçekçi bir

çözüm yöntemidir. AHP ile problem çözümünde, öncelikle hedef (problem) belirlenmekte, daha sonra hedeften yola çıkılarak Analitik Hiyerarşi Prosesi çözüm aşamaları uygulanmaktadır. AHP ile çözüm aşamaları aşağıda verilmiştir (Timor, 2011:18):

- 1- Amaçların, kriterlerin ve karar alternatiflerinin belirlenmesi,
- 2- Karar problemine ilişkin hiyerarşik yapının oluşturulması,
- 3- Kriterlerin ikili karşılaştırmalarının yapılması
- 4- Kriterlere göre alternatiflerin ikili karşılaştırmalarının yapılması ve önceliklerinin hesaplanması,
- 5- Uyum oranının hesaplanması,
- 6- Göreli öncelik değerine göre alternatiflerin sıralanması ve en yüksek öncelik değerine sahip alternatifin seçilmesi,
- 7- Duyarlılık analizinin yapılmasıdır.

Tablo 3.1: AHS Önem Dereceleri Tablosu

Önem Derecesi	Tanım	Açıklama
1	Eşit Derecede Önemli	Her iki kriter aynı öneme sahiptir.
3	Orta Derecede Önemli	Tecrübe ve yargılara göre bir kriter diğerine göre biraz daha önemlidir.
5	Kuvvetli Derecede Önemli	Bir kriter diğerinden kuvvetle daha önemlidir.
7	Çok Kuvvetli Derecede Önemli	Bir kriter diğerine göre yüksek derecede daha önemlidir.
9	Mutlak Derecede Önemli	Kriterlerden biri diğerine göre çok yüksek derecede önemlidir.
2,4,6,8	Ara Değerleri Temsil Etmektedir.	İki kriter arasındaki tercihte diğer açıklamalarda bulunan derecelerin ara değerleridir.

Kaynak: Thomas L. Saaty (1994); "How To Make A Decision: The Analytic Hierarchy Process," *Interfaces*, Cilt 24, Sayı 6, s. 26.

AHS yöntemi kullanılırken kriterler ve alternatifler ikili olarak karşılaştırılmaktadır. Bu karşılaştırmada Saaty'nin 1-9 ölçeği kullanılmaktadır. Karşılaştırmalar yapılırken ise önem dereceleri kullanılmaktadır. Önem derecelerine ilişkin kriterler ise Tablo 3.1'de gösterilmektedir.

3.4.2. ELECTRE Yöntemi

ELECTRE yöntemi kriterler için alternatifler arasındaki ikili üstünlük karşılaştırmalarına dayanmaktadır. ELECTRE yöntemi problemin ele alınışına göre seçim, sıralama ve sınıflama olarak üç başlık altında değerlendirilmektedir. Ayrıca

yöntem zaman içerisinde ELECTRE II, III, IV, TRI gibi farklı versiyonları geliştirilmiştir.

ELECTRE yönteminin uygulama aşamaları aşağıda özetlenmiştir.

- 1- Karar matrisi oluşturularak normalize edilmiş değerler hesaplanır.
- 2- Ağırlıklandırılmış-normalize edilmiş karar matrisi hesaplanır.
- 3- Uyum ve uyumsuzluk kümeleri oluşturulur.
- 4- Uyum ve uyumsuzluk indeksleri hesaplanır.
- 5- Üstünlük karşılaştırması yapılır.
- 6- Net uyum ve uyumsuzluk indeksleri hesaplanır (Şahin, 2015:155; Timor, 2011:21-23).

Yukarıda belirtilen adımlar izlendikten sonra hangi alternatifin diğerine göre daha baskın olduğunu belirlemek amacıyla net uyum indeks değeri en büyük, net uyumsuzluk indeks değerleri ise en küçük olan değer alınarak çözüm kümesi oluşturulmaktadır (Çağıl, 2011:76).

3.4.3. PROMETHEE Yöntemi

Preference Ranking Organization Method for Enrichment Evaluations (PROMETHEE) yöntemi PROMETHEE I ve PROMETHEE II olarak Jean-Pierre Brans tarafından 1982 yılında geliştirilmiştir. Aynı yıl içinde yöntemle ilgili birçok uygulama yapılmış olup, 1986'da Brans ve Mareschal tarafından PROMETHEE III, PROMETHEE IV, PROMETHEE V ve PROMETHEE VI geliştirilmiştir (Timor, 2011:23).

PROMETHEE yönteminin uygulama aşamaları aşağıda özetlenmiştir.

- 1- Alternatif kriterler ve kriter ağırlıkları oluşturulur.
- 2- Kriterler için tercih fonksiyonları belirlenir.
- 3- Ortak tercih fonksiyonları ve tercih indeksleri belirlenir.
- 4- Pozitif ve negatif üstünlük değerleri belirlenir.
- 5- PROMETHEE I ile alternatiflerin kısmi sıralaması belirlenir.
- 6- Net öncelik değerleri hesaplanır.

7- PROMETHEE II ile alternatiflerin tam sıralaması belirlenir (Dağ ve Yıldırım, 2015:186).

PROMETHEE Yöntemi, alternatifleri, farklı tercih fonksiyonları temelinde değerlendirerek, alternatifler için kısmi ve tam önceliklerin hesaplanmasını sağlayan bir ÇKKV tekniğidir. Mevcut ÇKKV yöntemlerinin uygulamadaki zorluklarından yola çıkarak ortaya atılmış bir önceliklendirme yöntemi olup, her bir kriter için ayrı tercih fonksiyonları tanımlanabilmektedir. Metod bir karar problemindeki alternatifleri belirlenmiş tercih fonksiyonlarına göre değerlendirir ve alternatifleri ikili olarak karşılaştırarak kısmi ve tam sıralama yapar (Bağcı ve Rençber, 2014:41).

3.4.4. TOPSIS Yöntemi

Technique for Order Preference by Similarity to Ideal Solution (TOPSIS) yöntemi Hwang ve Yoon'un çalışmaları referans gösterilerek ortaya konulmuş, ÇKKV yöntemlerinden biridir. TOPSIS yöntemi ile karar verirken seçilen bir alternatifin ideal çözüme yakın olması ve ideal olmayan çözüme de uzak olması beklenir.

TOPSIS yönteminin uygulama aşamaları aşağıda özetlenmiştir.

- 1- Karar matrisi oluşturulur.
- 2- Karar matrisine ilişkin normalizasyon işlemi gerçekleştirilir.
- 3- Normalize edilen karar matrisinin ağırlıklandırma işlemi gerçekleştirilir.
- 4- İdeal ve negatif ideal çözüm değerleri belirlenir.
- 5- İdeal ve negatif ideal noktalara olan uzaklık değerleri belirlenir.
- 6- Her bir alternatifin göreceli puanına göre sıralaması yapılır (Lai vd., 1994:487; Opricovic ve Tzeng, 2004:448).

TOPSIS yönteminde her bir karar noktasının ideal çözüme göreceli yakınlığının hesaplanmasında ideal ve ideal olmayan noktalara uzaklıklardan yararlanılmaktadır.

3.4.5. VIKOR Yöntemi

ÇKKV yöntemlerinden biri olan Vise Kriterijumska Optimizacija I Kompromisno Resenje (VIKOR) yönteminin temeli, alternatifler çerçevesinde ve

değerlendirme kriterleri kapsamında bir uzlaşık çözümün oluşturulmasına dayanmaktadır. Bu uzlaşık çözüm ise ideal çözüme en yakın çözümdür (Chu vd., 2007:1012).

VIKOR yöntemi çok kriterli karmaşık sistemlerin optimizasyonu için geliştirilmiş bir tekniktir. Bu yöntem uzlaşık sıralama listesine, uzlaşık çözüme karar verir ve verilen ağırlıklar ile uzlaşık çözümün tercih kararı için ağırlıklandırılmış karar aralıkları elde edilir. Buradaki uzlaşık tabiri, bir alternatif üzerinde ortak bir kabul ile anlaşmaya varıldığı anlamındadır. VIKOR yöntemi birbirleri ile çelişen kriterler olduğunda seçenekler arasından seçim ve sıralama yapmaya odaklanmıştır (Büyüközkan ve Ruan, 2008:465-466). Temeli ideal çözüme yakınlık ölçümüne dayanan çok kriterli karar sıralama indeksi olarak da tanıtılmaktadır.

Uzlaşık çözüm, ideale en yakın uygun çözümdür ve uzlaşma, ortak kabul üzerinde anlaşmaya varmaktır. VIKOR yöntemi Opricovic (1998) tarafından çok kriterli karar verme problemlerinde uygulanabilir bir teknik olarak sunulmuştur.

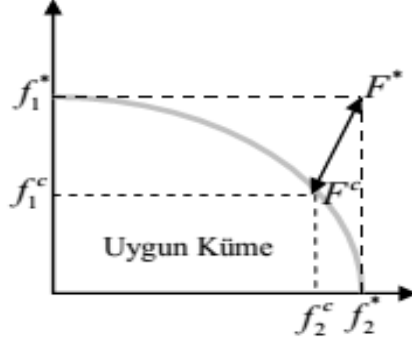
Her seçeneğin her bir kriter fonksiyonuna göre değerlendirildiği farz edildiğinde uzlaşık sıralama her bir alternatifin ideal çözüme yakınlığı karşılaştırılarak oluşturulabilir. Uzlaşık sıralama için çok kriterli ölçüm, uzlaşık programlamada toplama fonksiyonu olarak kullanılan L_p kriterinden geliştirilmiştir. Çeşitli j tane alternatifin c_1, c_2, \dots, c_j olarak gösterilir. c_j seçeneğinin i . Kriterinin ölçümü f_{ij} olarak gösterilir. Örneğin f_{ij} , c_j seçeneğinin i . Kriter fonksiyonunun değeridir. VIKOR yönteminin gelişimi L_p kriter formu ile başlamıştır.

$$L_{pj} = \left\{ \sum_{i=1}^n [w_i (f_i^* - f_{ij}) / (f_i^* - f_i^-)]^p \right\}^{1/p}, 1 \leq p \leq \infty ; j=1,2,\dots,j \quad (3.1)$$

VIKOR yönteminde L_{ij} ve $L_{\infty j}$ sıralama kriterinin formülasyonunda kullanılır. Maksimum grup faydası ile $\min_j S_j$ 'den, minimum kişisel pişmanlık ile $\min_j R_j$ 'den çözüm elde edilir. Uzlaşık çözüm F^c , ideal F^* 'a en yakın uygun çözümdür. Uzlaşık, anlaşmanın karşılıklı kabulü anlamına gelmektedir. Şekil 1'de görüldüğü

gibi $\Delta f_1 = f_1^* - f_1^c$ ve $\Delta f_2 = f_2^* - f_2^c$ ile ifade edilmektedir (Opricovic ve Tzeng, 2004:446-447).

Şekil 3.1: İdeal ve Uzlaşık Çözümleri

Kaynak: Opricovic Serafim and Gwo-Hshiong Tzeng (2004); "Compromise solution by MCDM methods: A comparative analysis of VIKOR and TOPSIS," *European journal of operational research* 156, s. 445-455.

VIKOR yönteminde karar verme süreci, karar probleminin tanımlanması ile başlamaktadır. Karar verici tarafından tanımlanan karar problemi ile problemin amacı da belirlenmiş olmaktadır. Karar problemi belirlenip nihai amaç tanımlandıktan sonra karar probleminde değerlendirmeye tabi tutulacak alternatifler ve alternatiflerin seçilmesine, sıralanmasına, karşılaştırılmasına olanak sağlayacak olan kriterler belirlenir. Kriterler karar problemine göre farklılık göstermektedir. Kriterler karar vericinin alternatiflerden beklentisini yansıtacak şekilde sezgisel olarak belirleneceği gibi konunun uzmanlarının görüşleri alınarak da belirlenebilir. Her bir alternatifin her bir kritere göre aldığı değerler skor yada performans olarak ifade edilmektedir. Başka bir ifadeyle ilgili kritere göre değerlendirme yapıldığında alternatiflerin alacağı değerler, alternatiflerin ilgili kritere göre skorlarını göstermektedir. Karar problemine ait kriterlerin belirlenmesi sürecinde, kriterlerin özelliklerinin tanımlanmasına dikkat edilmesi gerekmektedir. Bir karar probleminde kriterler maliyet yada fayda özelliğine sahip olurlar. Diğer ÇKKV yöntemlerinde olduğu gibi VIKOR yönteminde de kriterlerin sahip olduğu özellikler hesaplama adımlarında farklı yollar ile değerlendirilmektedir. Kriter özelliklerinin belirlenmesinin ardından karar vericinin alternatifleri değerlendirmede kullanacağı kriterlerin görece önem derecelerinin belirlenmesi gerekmektedir. Kriterlere atanan ağırlık, alternatifin kriter skorunu değerlendirmede

ne oranda etkili olacağını belirleyen bir ölçüdür. VIKOR yönteminde kriter ağırlıkları oran olarak ifade edilmekte ve toplamı 1'e eşit olmaktadır (Kuzu, 2015:119).

Karar problemine ait alternatifler, kriterler ve kriterlere göre alternatiflerin skorları belirlendikten sonra skorlar bir karar matrisine dönüştürülür.

$$X = \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \dots & x_{1n} \\ x_{21} & x_{22} & \dots & x_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ x_{m1} & x_{m2} & \dots & x_{mn} \end{bmatrix} \quad (3.2)$$

Karar matrisinin satırları ($i=1,2,\dots,m$) alternatifleri, sütunları ($j=1,2,\dots,n$) ise kriterleri göstermektedir. VIKOR'un uzlaşık sıralama algoritması aşağıdaki adımları takip eder (Chan ve Wang, 2009:235-237):

Adım 1: Her kriter için alternatifler arasından en iyi (f_j^*) ve en kötü (f_j^-) değer belirlenir.

$$f_j^* = \max_i x_{ij}, \quad f_j^- = \min_i x_{ij} \quad (3.3)$$

Adım 2: Karar matrisini oluşturan değerleri birimlerden arındırmak ve karşılaştırılabilir seviyeye getirmek üzere normalizasyon işlemi uygulanır.

$$r_{ij} = (f_j^* - x_{ij}) / (f_j^* - f_j^-) \quad (3.4)$$

Adım 3: Normalizasyon işlemi uygulanan karar matrisinin ağırlıklandırma işlemi yapılır.

$$v_{ij} = r_{ij} \cdot w_j \quad (3.5)$$

Adım 4: Her bir değerlendirme birimi için S_i ve R_i değerleri hesaplanır.

$$S_i = \sum_{j=1}^n w_j \cdot \frac{f_j^* - x_{ij}}{f_j^* - f_j^-} \quad (3.6)$$

$$R_j = \max_j \left\{ w_j \cdot \frac{f_j^* - x_{ij}}{f_j^* - f_j^-} \right\} \quad (3.7)$$

Adım 5: S^* , S^- , R^* , R^- ve Q_i değerleri hesaplanır.

$$S^* = \min_i S_i, \quad S^- = \max_i S_i, \quad R^* = \min_i R_i, \quad R^- = \max_i R_i \quad (3.8)$$

$$Q_i = \frac{q \cdot (S_i - S^*)}{S^- - S^*} + \frac{(1-q) \cdot (R_i - R^*)}{R^- - R^*} \quad (3.9)$$

Q_i değerlerinin hesaplanmasında kullanılan q parametresi kriterlerin çoğunluğunun ağırlığını ifade etmektedir. Q_i değeri maksimum grup faydasını sağlayan strateji için ağırlığı, $(1-q)$ ise karşıtların minimum pişmanlığını ifade etmektedir. Uzlaşma, “çoğunluk oyu” ($q > 0,5$) ile “konsensus” ($q = 0,5$) ile ve “red” ($q < 0,5$) ile sağlanabilir.

Adım 6: Q_j , S_j , R_j alternatifleri sıralanır ve en küçük Q_j değerine sahip değerlendirme birimi, alternatifler içerisindeki en iyi seçeneğin aşağıdaki iki koşulu sağlayıp sağlamadığı kontrol edilir.

Koşul 1- Kabul Edilebilir Avantaj: En iyi ve en iyiye en yakın seçenek arasında ciddi bir fark olduğunu ifade eder.

$$Q(A^1) - Q(A^2) \geq DQ \quad (3.10)$$

$A^1 \rightarrow$ en düşük Q değerine sahip olan birinci en iyi alternatiftir.

$A^2 \rightarrow$ en iyi ikinci alternatiftir.

$$DQ = \frac{1}{m-1} \quad (3.11)$$

$m \rightarrow$ alternatiflerin sayısıdır. Alternatif sayısı $m < 4$ ise $DQ = 0,25$ alınır.

Koşul 2- Kabul Edilebilir İstikrar: Bu koşulda ise en iyi Q değerine sahip A^1 alternatifi S ve R değerlerine ait küçükten büyüğe doğru yapılan sıralamada minimum değere sahip en iyi alternatiftir.

Belirtilen iki koşuldan bir tanesi sağlanamazsa uzlaşık çözüm kümesi şu şekilde önerilir:

- Eğer koşul 2 sağlanmıyorsa A^1 ve A^2 alternatifleri,

- Eğer koşul 1 sağlanmıyorsa A^1, A^2, \dots, A^m alternatiflerinin tamamı uzlaşık en iyi ortak çözüm kümesinde yer alır. Üst sınır değeri olan maksimum M ,

$Q(A^m) - Q(A^1) < DQ$ ilişkisiyle belirlenir.

Q değerlerine göre sıralanan en iyi alternatif, minimum Q değerine sahip alternatiflerden biridir.

3.5. Çok Kriterli Karar Verme Modelleri İle İlgili Bankacılık Sektöründe Yapılan Çalışmalar

Literatürde banka performanslarını değerlendirmeye yönelik birçok çalışma bulunmaktadır. Bu bölümde de banka performanslarının değerlendirilmesine yönelik yapılmış yerli ve yabancı çalışmalara yönelik alanyazın incelemesi sunulmuştur.

Ho ve Wu (2006), Avusturalya’da borsada işlem gören 3 bankaya ait verilerini likidite, finansal kaldıraç ve karlılık oranlarını kullanarak hisse senedi performanslarını Gri İlişkisel Analiz (GİA) yöntemi ile karşılaştırmışlardır. Çalışmada karlılık faktörünü analiz etmek için 13, kaldıraç için 16, likidite için 8, varlık kullanımı için 2, büyüme için 12 ve hisse senedi performansı için 8 olmak üzere toplam 59 oran kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda da bankaların finansal performanslarını en çok etkileyen unsurun likit varlıklar olduğunu tespit etmişlerdir.

Doumpos ve Zopounidis (2010), çalışmalarında Yunanistan’da 2001-2005 yılları arasında faaliyet gösteren bankaların ÇKKV yöntemlerinden PROMETHEE II ile sıralamasını yapmışlardır. Çalışmada CAMELS çerçevesine uygun olarak 6 kategoride 17 nicel ve 14 nitel kriter olmak üzere toplam 31 kriter kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda değerlendirme kriterlerinin görece önemi ve değerlendirme sürecinin parametrelerine ilişkin olarak sonuçların duyarlılığına özel önem verilmesi gerektiği ve bunun da bankaların güçlü ve zayıf yönleri üzerinde olumlu sonuçlar verdiğini tespit etmişlerdir.

Safiullah (2010), çalışmasında Bangladesh’de 2004-2008 yılları arasında faaliyet gösteren 4 adet ticari ve 4 adet İslam bankasının finansal performanslarını,

karlılık oranları, verimlilik ve etkinlik oranları, iş geliştirme oranları, likidite ve ödeme gücü oranları ile ekonomik ve toplumsal taahhütler bakımından T-testi ile değerlendirmiştir. Çalışmanın sonucunda, ticari bankaların ekonomik ve toplumsal taahhütler, verimlilik ve etkinlik bakımından ticari bankaların İslam bankalarına göre daha iyi performans gösterdiği, iş geliştirme, karlılık, likidite ve ödeme gücü bakımından ise İslam bankalarının ticari bankalara göre daha iyi performans gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Mandic vd. (2014), çalışmalarında Sırbistan'da 2005-2010 yılları arasında faaliyette bulunan 35 adet bankanın karlılık, likidite, aktif kalitesi, bilanço yapısı ve gelir gider yapısı oranlarını kullanarak finansal performanslarını bulanık AHP ve TOPSIS yöntemleri ile ölçmüşlerdir. Çalışmada, ÇKKV yöntemlerinden iki yöntemi (Bulanık AHP ve TOPSIS) birleştiren bir model oluşturulmuştur. Çalışmanın birinci aşamasında kriterlerin öncelik ağırlıkları Bulanık AHP yöntemi kullanılarak belirlenmiş, ikinci aşamada da TOPSIS yöntemi kullanılarak bankaların sıralaması gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda da en iyi performansa sahip bankanın Banca Intesa olduğu belirtilmiştir.

Wu vd. (2017), çalışmalarında Çin bankacılık sisteminde faaliyet gösteren bankaların finansal kriz döneminde ve kriz sonrası dönemlerde etkinliklerini VIKOR yöntemiyle belirlenmesini amaçlamıştır. Çalışmada 16 ticari bankaya ait 2007-2014 yılları arası verileri kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda bankaların finansal kriz dönemlerinde verimliliklerinin yüksek, kriz sonrası dönemlerde de ekonomik teşviklerle etkinliklerini artırdıklarını tespit etmişlerdir.

Kılıç (2006) çalışmasında Türk bankacılık sistemindeki ticari bankaların mali başarısızlıklarının öngörülmesine yönelik ÇKKV dayanan ELECTRE TRI yöntemi ile bir erken uyarı modelinin tahmin edilmesini amaçlamıştır. Çalışmada TBB'nin 1988-2000 yılları arasında faaliyet gösteren 57 adet özel sermayeli ticaret bankasına ait erken uyarı göstergesi olarak saptanan 10 adet rasyo kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda ELECTRE TRI modelinin Türk bankacılık sektöründeki ticari bankaların mali başarısızlığa maruz kalma durumunun bir yıl öncesinden saptanmasında etkin bir erken uyarı sistemi olarak kullanılabileceği belirlenmiştir. Ayrıca erken uyarı sistemi ile mali yönden başarısız olarak öngörülen bir bankanın

yakın takibe alınmasıyla gelecekteki olası bir mali başarısızlığın önlenebileceği belirtilmiştir.

Ertuğrul ve Karakaşoğlu (2009), çalışmalarında ticari bankaların performanslarını değerlendirebilmek için VIKOR yönteminin uygulanabilirliğini ele almıştır. Türkiye’de faaliyet gösteren bir ticari bankanın iki yıldan fazla süredir Ege Bölgesinde faaliyet gösteren 18 şubesinin performanslarını VIKOR yöntemini kullanarak analiz etmişler ve banka şubelerinin performansları değerlendirilerek şubeler arasında performansa göre bir sıralama yapılmıştır. Dolayısıyla banka şubelerinin performanslarını değerlendirerek, şubeler arasında sıralama elde etmek için VIKOR yönteminin uygulanabilirliği test edilmiştir.

Çetin ve Çetin (2010), çalışmalarında, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB)’nda işlem gören 13 bankanın 2008 yılına ait finansal performanslarını ÇKKV yöntemlerinden VIKOR yöntemini kullanarak analiz etmişlerdir. Çalışmada sermaye yeterliliği için 3, aktif kalitesi için 9, likidite için 2, karlılık için 2, gelir gider yapısı için 5, sektör payı için 3 ve grup payı için 3 olmak üzere toplam 27 alt kriter kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda finansal performansı en yüksek olan bankanın Garanti Bankası, en düşük finansal performansa sahip bankanın ise Tekstil Bank olduğunu tespit etmişlerdir.

Sakarya (2010), hisse senetleri İMKB’de işlem gören yerli ve yabancı sermayeli bankaların 2005-2007 dönemlerine ilişkin verilerini kullanarak, CAMELS derecelendirme sistemine göre karşılaştırmalı olarak performanslarının değerlendirilmesini amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda, sermaye yeterliliği, karlılık ve likidite rasyoları açısından yerli sermayeli bankaların; varlık kalitesi ve piyasa riskine duyarlılık rasyoları açısından yabancı sermayeli bankaların performanslarının daha yüksek olduğu; yönetim kalitesi açısından ise bankaların performanslarının birbirine benzer seyir izlediği sonucuna ulaşmıştır.

Çağıl (2011), Türkiye’de faaliyet gösteren 13 kamu ve özel sermayeli mevduat bankası ile Türkiye’de kurulan 11 adet yabancı sermayeli bankanın 2008 küresel mali kriz sürecinde finansal performans analizini ELECTRE yöntemini kullanarak gerçekleştirmiştir. Çalışma Ocak 2006-Eylül 2010 dönemlerine ilişkin

mali tablolardan elde edilen 10 adet finansal oran kullanılarak, ELECTRE yöntemi ile her bir yıl için finansal performans değerlemesi yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda, kamu bankalarının 2010 yıllarına doğru üst sıralarda yer almaya başladığı, özel sermayeli mevduat bankalarının genellikle üst ve orta seviyelerde yer aldığı ve Türkiye’de kurulan yabancı sermayeli bankaların ise diğer banka gruplarına göre sıralama açısından daha alt sıralamalarda yer aldığı dolayısıyla krizin banka performans sıralamaları üzerinde etkisinin olduğu ortaya konulmuştur.

Özkan (2011), Türk bankacılık sektöründe uluslararasılaşmanın bankaların karlılık performansına olan etkilerini panel veri regresyon yöntemini kullanarak analiz etmeyi amaçlamıştır. Çalışma 2002 yılı 4. çeyrek döneminden 2010 yılı 3. çeyrek dönemine kadar olan süreyi kapsamaktadır. Çalışmada aktif karlılığı, özsermaye karlılığı ve net faiz marjı karlılığına ilişkin 27 adet değişken kullanılmıştır. Rassal etkiler tekniğiyle yapılan panel veri regresyon analizleri sonucunda ise, uluslararasılaşmanın Türk Bankacılık Sektörünün karlılık performansı üzerinde azaltıcı etki yarattığı belirlenmiştir. Ayrıca yerel bankalardaki yabancı payının artması aktif karlılığı ve özsermaye karlılığını azaltmakta, net faiz marjını ise daralttığını ortaya koymuştur.

Dinçer ve Görener (2011), çalışmalarında 2002-2008 yılları arasında Türkiye’de faaliyetlerini devam ettiren kamusal, özel ve yabancı sermayeli bankaları gruplandırmışlardır. Grupların finansal performanslarının ölçümünde kullanılacak kriterleri AHP yardımıyla oluşturmuş ve VIKOR yöntemini kullanarak performans ölçümünü gerçekleştirmişlerdir. Sonuç itibarıyla da 2002, 2003, 2008 yıllarında yabancı sermayeli bankaların, 2004-2007 yılları arasında ise kamusal sermayeli bankaların en iyi finansal performansı gösterdiğini belirlemişlerdir.

Aytekin ve Sakarya (2013), İMKB’de işlem gören kamu, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının finansal performansları ile hisse senedi getirileri arasındaki ilişkiyi ÇKKV yöntemlerinden PROMETHEE yöntemi ile analiz etmiştir. Çalışmada 2007-2011 yılları arasını kapsayan veriler, seçilen 10 adet rasyo yardımıyla analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda seçilen bankaların finansal performans açısından tek başına çalışmayı kapsayan yıllarda en iyi ya da en kötü sırada yer almadığı belirlenmiştir. Sermaye yapılarına göre ise en iyi finansal

performans sergileyen banka yabancı sermayeli bir mevduat bankası, ikinci sırada ise kamusal sermayeli bir mevduat bankası yer almıştır. Ayrıca gerek yıl bazında gerekse de banka bazında finansal performans değerleri ile hisse senedi getirileri arasında istatistiki olarak anlamlı bir ilişkinin olmadığı ortaya konulmuştur.

Bağcı ve Rençber (2014) kamu bankaları ile özel bankaların karşılaştırmalı karlılık performansını PROMETHEE yöntemiyle gerçekleştirmiştir. Çalışmada 2006-2012 yılları arasını kapsayan, 3'ü kamu bankası ve 10'u halka açık özel bankaya ait veriler kullanılmıştır. Kullanılan rasyolar: net kar/toplam aktif, net kar/özkaynak toplamı, vergi öncesi kar/toplam aktiftir. Çalışmanın sonucunda kamu bankalarının özel bankalardan daha yüksek performans düzeyine sahip oldukları ve kamu bankaları içerisinde en karlı bankanın Halk Bankası, özel bankalar içerisinde ise Denizbank'ın olduğu ortaya konulmuştur.

Gündoğdu (2015), çalışmasında Türkiye'de kurulmuş olan ve 2003-2013 yılları arasında faaliyet gösteren 10 adet yabancı sermayeli bankanın performanslarını ÇKKV yöntemlerinden TOPSIS yöntemini kullanarak değerlendirmiştir. Çalışmada finansal performansı değerlendirmek amacıyla 16 adet oran kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda 2003-2009 yılları arasında en iyi performansa sahip bankanın Deutsche Bank, en düşük performansa sahip bankanın ise Turkland Bank ve Burgan Bank olduğunu belirlemiştir. Ayrıca 2008 küresel finansal krizinden HSBC, Deutsche Bank ve Citibank'ın olumsuz etkilendiği, Arap Türk Bankası, Denizbank ve Finansbank'ın ise olumlu yönde etkilendiğini tespit etmiştir.

Güneysu vd. (2015), çalışmalarında Türk bankacılık sektöründe 2010-2014 döneminde faaliyet gösteren 3'ü kamusal sermayeli, 11'i özel sermayeli ve 17'si yabancı sermayeli toplam 31 ticari bankanın finansal performanslarını 16 adet finansal oran ile değerlendirmişlerdir. Çalışmada ilk aşamada finansal oranların ağırlıklarının belirlenmesi amacıyla ÇKKV yöntemlerinden AHS yöntemi kullanılmış, ikinci aşamada ise bankaların finansal performanslarına göre sıralanması amacıyla GİA yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda seçilen dönemler arasında en iyi finansal performansa sahip bankanın, kamusal sermayeli

bankalardan Ziraat Bankası'nın, özel sermayeli bankalardan Adabank'ın ve yabancı sermayeli bankalardan ise JPMorgan Chase Bank'ın olduğu belirlenmiştir.

Ege vd. (2015), Türk bankacılık sektöründe yer alan kamu, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının mali durumlarını, CAMELS analiz yöntemi ile tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmada 2002-2010 yılları arasını kapsayan veriler kullanılarak CAMELS analizinde referans alınan 25 adet gösterge ile banka gruplarının karşılaştırmalı analizi yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda CAMELS bileşenleri açısından ayrı ayrı değerlendirildiğinde sermaye yeterliliği, yönetim kalitesi ve piyasa risklerine duyarlılık açısından kamusal sermayeli mevduat bankalarının, karlılık açısından özel sermayeli mevduat bankalarının, likidite ve aktif kalitesi açısından ise yabancı sermayeli mevduat bankalarının diğer banka gruplarına göre mali durumlarının daha iyi olduğu ortaya konulmuştur.

Gümüş ve Nalbantoğlu (2015), Türk bankacılık sektörünün yıllar itibarıyla gelişimini ve değişimini inceleyerek sektörü oluşturan bankaların, 2002-2013 yıllarını kapsayan verileri aracılığıyla banka grupları bazında CAMELS analizi yöntemiyle performanslarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda 4 grubun karşılaştırmalı olarak performansları değerlendirildiğinde; sermaye yeterliliği açısından katılım bankaları, aktif kalitesi açısından yerli özel ve yabancı bankalar, yönetim kalitesi ve karlılık açısından yerli özel bankalar, piyasa riskine duyarlılık açısından katılım bankaları ile yabancı bankaların üstün performans gösterdiği, likidite durumu açısından ise tüm banka gruplarının birbirine yakın bir performans gösterdiği tespit edilmiştir.

Tezergil (2016), çalışmasında Türkiye'de faaliyet gösteren 28 mevduat bankasının performans sıralamasını amaçlamıştır. Çalışmasında 2001-2007 yılları arası verileri ile elde edilen 9 adet finansal oran, VIKOR yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Belirtilen dönemler arasında gerçekleştirilen performans analizleri sonucunda 2009-2010 yıllarında Akbank, 2011-2012 yıllarında Ziraat Bankası ve 2013 yılında da Citibank'ın en iyi performansı gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışkan ve Eren (2016), Türk bankacılık sektöründe yer alan kamu, özel ve yabancı sermayeli bankaların finansal performanslarını karşılaştırmayı amaçlamışlardır. Çalışmada 2014 yılı sonu itibarıyla aktif büyüklüklerine göre banka sıralamasında geçerli yıllar arasında verisi bulunan 3 kamusal sermayeli mevduat bankası, 6 özel sermayeli mevduat bankası, 6 Türkiye’ de kurulmuş yabancı sermayeli banka, ve 2 kamusal sermayeli kalkınma ve yatırım bankası olmak üzere toplam 17 bankanın 2010-2014 yılları arasını kapsayan verileri kullanılmıştır. Seçilen 10 adet rasyo yardımıyla ÇKKV yöntemlerinden AHP ve PROMETHEE yöntemleri kullanılarak bankaların performansları analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda da her iki ÇKKV yöntemleri ile gerçekleştirilen analiz sonucunda en iyi finansal performansa sahip bankanın kamusal sermayeli bir banka olan Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası olduğu ortaya konulmuştur.

Öztürk vd. (2017), Türkiye’de faaliyet gösteren 3 kamusal sermayeli ve 9 özel sermayeli bankanın 2003-2015 yıllarını kapsayan verilerini kullanarak karşılaştırmalı olarak CAMELS analiz yöntemiyle performanslarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmanın sonucunda sermaye yeterliliği, yönetim kalitesi ve varlık kalitesi açısından özel sermayeli bankaların, kazançlar ve likidite durumu açısından ise kamusal sermayeli bankaların daha iyi performansa sahip olduğu belirlenmiştir. Piyasa riskine duyarlılık açısından ise kamusal sermayeli bankaların özel sermayeli bankalara göre daha duyarlı oldukları tespit edilmiştir.

Uslu (2019), Türkiye’de faaliyet gösteren 12 yabancı sermayeli bankanın 2010-2016 yıllarını kapsayan verilerini kullanarak CAMELS derecelendirme yöntemi ile performanslarını belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda; sermaye yeterliliği, aktif kalitesi, yönetim kalitesi ve karlılık performanslarında düşüş, likidite ve piyasa riskine duyarlılık açısından performanslarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Performansını en fazla artıran bankaların ise sırasıyla Deutsche Bank, Citibank ve Turkland Bank olduğu tespit edilmiştir.

Tez çalışmasının bu kısmında, tez konusu ile benzerlik taşıdığı düşünülen ve bankaların finansal performanslarının belirlenmesine yönelik yerli ve yabancı alanyazın incelemesi genel olarak değerlendirildiğinde; bankaların finansal performanslarının ve etkinliklerinin belirlenmesine yönelik literatürde çok sayıda

akademik çalışma bulunduğu görölmüştür. Bu çalışmaların; seçilen örneklem, değişken ve kullanılan yöntem açısından farklılıklar göstermesine karşın ortak amacının bankacılık sektörünün ya da kapsama göre ele alınan bankaların finansal performanslarının belirlenmesi olduğu görölmüştür. Banka performanslarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmalarda genellikle ÇKKV yöntemlerinden bir veya birkaçının ya da CAMELS derecelendirme yöntemi kullanıldığı görölmektedir.

4. UYGULAMA

4.1. Araştırmanın Amacı

Bu tez çalışmasının amacı; Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren yabancı sermayeli mevduat bankalarının CAMELS tabanlı VIKOR modeli ile risk derecelendirmesinin yapılmasıdır. Çalışma ile Türk bankacılık sektöründe gün geçtikçe artan paya sahip olan yabancı sermayeli mevduat bankalarının risk yönetimindeki performanslarını ortaya koymak ve bu amaçla sürekli olarak kullanılabilir bir risk derecelendirme modelini literatüre kazandırmak amaçlanmıştır.

Bu amaçla Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren ve Türkiye’de kurulmuş olan yabancı sermayeli mevduat bankalarının 2013-2017 yılları arasında Türkiye Bankalar Birliği (TTB)’ne ait resmi web sayfasında yayımlanan “seçilmiş rasyolar” tablolarından yararlanılarak CAMELS risk derecelendirme yönetiminde kullanılan mali oranlar banka bazında seçilmiş ve VIKOR yöntemi ile yabancı bankaların riskleri analiz edilmiştir. Analiz aşamasında, VIKOR yöntemine CAMELS yaklaşımının entegre edilmesi yoluyla melez bir model geliştirilmiştir.

4.2. Araştırmanın Kısıtları

Araştırmanın birinci kısıtı, tez çalışmasının kapsamının dışına çıkmamak amacıyla Türkiye’deki Bankacılık sisteminde faaliyetlerini sürdüren kamusal sermayeli ve özel sermayeli mevduat bankaları grup bazlı olarak değerlendirmeye alınmıştır. Yabancı bankalar ise hem bireysel bazda hem de grup bazında çalışmaya dahil edilmiştir.

Araştırmanın ikinci kısıtı, katılım bankaları grubu, yatırım bankaları grubu ve Türkiye’de şube açan yabancı sermayeli mevduat bankaları grubu çalışmaya dahil edilmemiştir.

Araştırmanın üçüncü kısıtı, Rabobank A.Ş.’nin 2013 yılı risk değerlendirmesiyle ilgilidir. İlgili yabancı bankanın 2013 yılında Türkiye’de bankacılık faaliyeti olmadığından, 2013 yılı risk analizlerinde kapsam dışı (k.d.) olarak bırakılması söz konusu olmuştur.

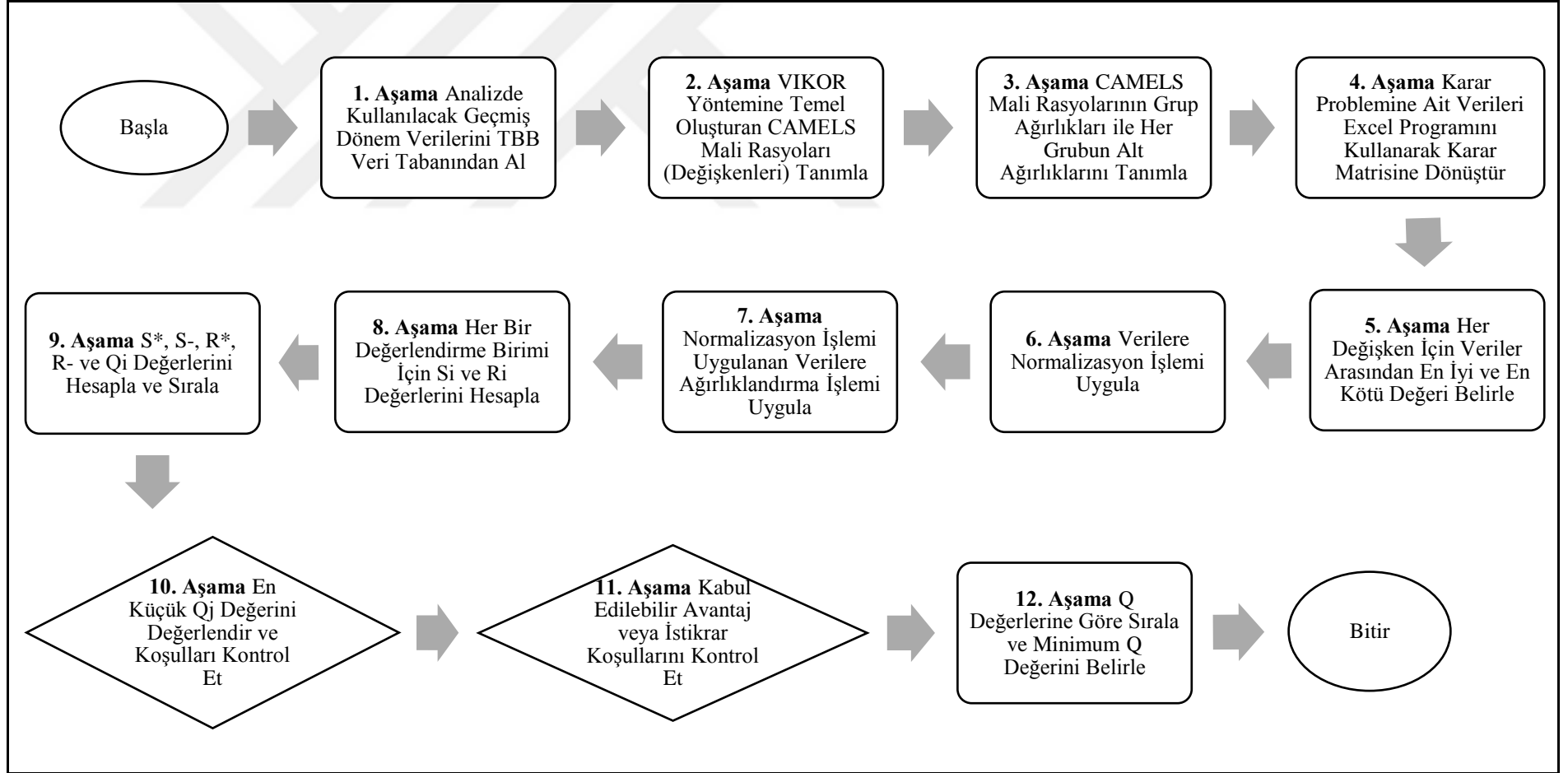
Araştırmanın dördüncü kısıtı, Türkiye’de kurulmuş olan yabancı sermayeli bankalardan olan Bank of China Turkey A.Ş., 10 Ocak 2017 tarihinde kurulmuş olduğundan henüz rasyolarının olmaması nedeniyle çalışma kapsamına alınmamıştır.

Araştırmanın beşinci ve son kısıtı ise çalışmada kullanılan veri setinde bütünlük sağlamak amacıyla TBB’nin yayınlamış olduğu en güncel veriler olan 2017 yılına kadarki rasyolardan yararlanılmıştır. Analizin yapıldığı dönemde henüz 2018 yılı rasyoları yayınlanmamış olduğundan ilgili yıl analiz kapsamına alınamamıştır.

4.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma kapsamında, Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarının risk derecelendirme analizi VIKOR yöntemiyle yapılmış olup, bu yöneme ilişkin hesaplama adımları bu tezin “3.4. Bankacılık Sektörü Risk Yönetimi Performans Analizinde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemlerinin Kullanımı” başlığı altında yer aldığından hesaplama ayrıntılarına bu bölümde ayrıca yer verilmemiştir. Ancak analiz boyunca uygulanan adımlar Şekil 4.1’de belirtilmiştir. Ayrıca her bir hesaplama adımına ilişkin sonuçlar EK 1 ve EK 6 arasında sunulmuştur.

Şekil 4.1. CAMELS Tabanlı VIKOR Modelinde Takip Edilen İşlem Adımları

Çalışmaya Türkiye Bankalar Birliği (TBB) resmi web adresinden sürekli ve güvenilir bir şekilde ulaşılabilen Türk bankacılık sisteminde yer alan özel ve kamusal sermayeli mevduat bankaları grup bazlı, Türkiye’de kurulmuş olan yabancı sermayeli mevduat bankaları ise hem banka hem grup bazlı olarak dahil edilmiştir.

Çalışmaya dahil edilen yabancı sermayeli bankalara yatırımcı ülke açısından bakıldığında (Tablo 4.1) ülkelerin kıtasal anlamda çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Bu durumun sonucu olarak da Türk Bankacılık Sisteminin ülke riski açısından çeşitlendiği yorumu yapılabilir.

Tablo 4.1: Çalışmaya Dahil Edilen Yabancı Sermayeli Mevduat Bankaları

BANKANIN ADI		ÜLKE	BANKANIN ADI		ÜLKE
1	Alternatifbank A.Ş.	Katar	9	ING Bank A.Ş.	Hollanda
2	Arap Türk Bankası A.Ş.	Libya	10	MUFG Bank Turkey A.Ş.	Japonya
3	Burgan Bank A.Ş.	Kuveyt	11	Odea Bank A.Ş.	Lübnan
4	Citibank A.Ş.	ABD	12	QNB Finansbank A.Ş.	Katar
5	Denizbank A.Ş.	Rusya	13	Rabobank A.Ş.	Hollanda
6	Deutsche Bank A.Ş.	Almanya	14	Turkland Bank A.Ş.	Lübnan
7	HSBC Bank A.Ş.	İngiltere	15	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	İspanya
8	ICBC Turkey Bank A.Ş.	Çin			

Çalışmada VIKOR analizinin hesaplama adımlarına başlamadan önce, değerlendirmede kullanılacak değişkenler ve değişkenlere atanacak ağırlıklar belirlenmiştir. Değişkenler ve ağırlıklar belirlenirken literatürde takip edilen CAMELS uygulama adımları takip edilmemiştir. Sadece CAMELS derecelendirme yönetiminde kullanılan yaklaşım benimsenerek alt gruplar (C-A-M-E-L-S) oluşturulmuş ve bu alt grupların VIKOR uygulamasına temel oluşturması sağlanmıştır. Buna göre, her bir alt grup için CAMELS literatürüne bağlı kalınarak mali oranlar seçilmiş ve bunlara ağırlıklar atanmıştır. CAMELS literatüründe yaygın olarak kullanılan alt gruplara ve ağırlıklarına, her bir alt gruptaki mali oranlara ve bu oranların VIKOR analizindeki ilişki yönüne (maksimizasyon “+” ya da minimizasyon “-”) Tablo 4.2’de yer verilmiştir.

2013-2017 yılları arasındaki dönemler için analiz kapsamına alınan karar değişken sayısı 34 olup bunların 5’i Sermaye Yeterliliği Rasyosu, 6’sı Varlık Kalitesi Rasyosu, 7’si Yönetim Kalitesi Rasyosu, 6’sı Kazançlar Rasyosu, 5’i

Likidite Durumu Rasyosu ve 5'i de Piyasa Riskine Duyarlılık Rasyosu oranlarını temsil etmektedir. Buna göre risk derecelendirme analizinde kullanılacak karar değişken sayısı Tablo 4.2'de detaylı olarak belirtildiğinden dolayı ayrıca açıklanmamıştır.

Bununla birlikte Tablo 4.2'den görüleceği üzere, her bir grubun genel değerlendirme içerisindeki oranı, CAMELS literatüründeki öneriye (C %20, A %20, M %10, E %15, L %25, S %10) bağlı kalınarak verilmiştir. CAMELS literatüründeki mali rasyoların ve önerilen ağırlıkların kullanılması nedeniyle, çalışma CAMELS tabanlı hale getirilmiş ve bu ifade tez başlığına "CAMELS Tabanlı" olarak eklenmiştir. Tablo 4.2'de yer alan her bir mali rasyo ise, VIKOR uygulaması sırasında kendi alt grubu içerisinde eşit ağırlıklı olarak ağırlıklandırılmıştır. Örneğin; E alt grubunda 6 adet mali rasyo bulunmaktadır. E alt grubu genel değerlendirmeye %15 katkı sunarken, E alt grubunun içerisindeki her bir mali rasyo ise E alt grubuna (1/6) oranında katkı sunmaktadır.

Tablo 4.2: VIKOR Yöntemine Temel Oluşturan CAMELS Mali Oranları ve Ağırlıkları

Seçilen Mali Oranlar		İlişkinin Yönü	Alt Grup Ağırlıkları	Genel Grup Ağırlıkları
C- SERMAYE YETERLİLİĞİ ALT GRUBU RASYOLARI				20,00%
C1	Sermaye Yeterliliği Oranı	+	1/5	
C2	Özkaynaklar / Toplam Aktifler	+	1/5	
C3	Özkaynaklar / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	+	1/5	
C4	Net Bilanço Pozisyonu / Özkaynaklar	+	1/5	
C5	(Net Bilanço Pozisyonu + Net Nazım Hesap Pozisyonu) / Özkaynaklar	+	1/5	
A-VARLIK KALİTESİ ALT GRUBU RASYOLARI				20,00%
A1	Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Aktifler	+	1/6	
A2	Toplam Krediler ve Alacaklar / Toplam Mevduat	+	1/6	
A3	Takipteki Krediler (net) / Toplam Krediler ve Alacaklar	-	1/6	
A4	Tüketici Kredileri / Toplam Krediler ve Alacaklar*	-	1/6	
A5	Finansal Varlıklar (Net) / Toplam Aktifler	-	1/6	
A6	Duran Aktifler / Toplam Aktifler	-	1/6	
M-YÖNETİM KALİTESİ ALT GRUBU RASYOLARI				10,00%
M1	Takipteki Krediler (net) / Toplam Krediler ve Alacaklar*	-	1/7	
M2	Şube Başına Net Kar	+	1/7	
M3	Toplam Faaliyet Gelirleri / Toplam Aktifler	+	1/7	
M4	Şube Başına Personel (kişi)	-	1/7	
M5	Şube Başına Toplam Mevduat	+	1/7	
M6	Faiz Gelirleri / Faiz Giderleri	+	1/7	
M7	Faiz Dışı Gelirler (Net) / Toplam Aktifler	+	1/7	
E- KAZANÇLAR ALT GRUBU RASYOLARI				15,00%
E1	Ortalama Aktif Karlılığı	+	1/6	
E2	Ortalama Özkaynak Karlılığı	+	1/6	
E3	Net Dönem Karı (Zararı) / Ödenmiş Sermaye	+	1/6	
E4	Toplam Gelirler / Toplam Giderler	+	1/6	
E5	Özel Karşılıklar Sonrası Net Faiz Geliri / Toplam Aktifler	+	1/6	
E6	Sürdürülen Faaliyetler Vergi Öncesi Kar / Toplam Aktifler	+	1/6	
L- LİKİDİTE DURUMU ALT GRUBU RASYOLARI				25,00%
L1	Likit Aktifler / Toplam Aktifler	+	1/5	
L2	Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	+	1/5	
L3	TP Likit Aktifler / Toplam Aktifler	+	1/5	
L4	Likit Aktifler / (Mevduat + Mevduat Dışı Kaynaklar)	+	1/5	
L5	YP Likit Aktifler / YP Pasifler	+	1/5	
S- PİYASA RİSKİNE DUYARLILIK ALT GRUBU RASYOLARI				10,00%
S1	Finansal Varlıklar (Net) / Toplam Aktifler	-	1/5	
S2	Sermaye Yeterliliği Oranı	+	1/5	
S3	YP Aktifler / YP Pasifler	+	1/5	
S4	Faiz Gelirleri / Toplam Aktifler	+	1/5	
S5	Bilanço içi Döviz Pozisyonu / Özkaynaklar	-	1/5	

4.4. Koşulların Denetlenmesi

Bu tez çalışmasının bir sonraki kısmı olan “4.5. Araştırma Bulguları ve Değerlendirmeler” kısmında gösterilecek olan sıralamaların geçerliliği, Kısım 3.4.5.’te VIKOR Yöntemi’nin aşamalarında açıklanmış olan “Kabul Edilebilir Avantaj” ve “Kabul Edilebilir İstikrar” koşullarının denetlenmesi ile yapılmaktadır (Adım-6). Bahse konu iki koşulun denetiminin yapılması sonucunda elde edilen sonuçlara özet halinde Tablo 4.3’te gösterilmiştir. İlgili koşulların denetimine ilişkin ayrıntılı sonuçlara ise EK 6’da yer verilmiştir.

Tablo 4.3. Qi Değerlerine İlişkin Koşulların Denetim Sonuçları

Qi Değerleri İçin Koşullar Sağlanıyor mu?	CAMELS	C	A	M	E	L	S	
2013 Yılı	Koşul 1: $Q(A2)-Q(A1) \geq DQ$	Hayır	Evet	Evet	Evet	Hayır	Evet	Evet
	Koşul 2: $Q(A1) > \text{Min}(Si) \text{ veya } \text{Min}(Ri)$	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet
2014 Yılı	Koşul 1: $Q(A2)-Q(A1) \geq DQ$	Evet	Evet	Evet	Evet	Hayır	Evet	Evet
	Koşul 2: $Q(A1) > \text{Min}(Si) \text{ veya } \text{Min}(Ri)$	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet
2015 Yılı	Koşul 1: $Q(A2)-Q(A1) \geq DQ$	Evet	Evet	Hayır	Evet	Evet	Evet	Evet
	Koşul 2: $Q(A1) > \text{Min}(Si) \text{ veya } \text{Min}(Ri)$	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet
2016 Yılı	Koşul 1: $Q(A2)-Q(A1) \geq DQ$	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Hayır	Evet
	Koşul 2: $Q(A1) > \text{Min}(Si) \text{ veya } \text{Min}(Ri)$	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet
2017 Yılı	Koşul 1: $Q(A2)-Q(A1) \geq DQ$	Evet	Evet	Hayır	Evet	Evet	Evet	Evet
	Koşul 2: $Q(A1) > \text{Min}(Si) \text{ veya } \text{Min}(Ri)$	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet

Tablo 4.3’ten görüleceği üzere, ilgili yıllarda, gerek CAMELS genelinde gerekse alt bileşenler bazında iki koşuldan en az biri elde edilen Qi değerleri için sağlanmıştır. Elde edilen sonuçlar genellikle her iki koşulun da sağlandığını göstermektedir. Dolayısıyla geliştirilen modellerin analiz için uygun olduğu ve bu modellerden elde edilen Qi değerlerine bağlı kalınarak değerlendirmelerin yapılmasının mümkün olduğu görülmektedir.

4.5. Araştırma Bulguları ve Değerlendirmeler

Çalışmada Tablo 4.2’de yer alan mali oranlar ve ağırlıkları kullanılarak VIKOR uygulamasının temeli oluşturulmuş ve Türk bankacılık sisteminde yer alan ve Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarının risk

derecelendirmesi analiz edilmiştir. Çalışmada TBB resmi web sitesinden elde edilen veriler aracılığıyla gerçekleştirilen risk derecelendirme analizinde kullanılan VIKOR yöntemi Microsoft Excel programında modellenerek, karar matrisine dönüştürülmüştür. Karar matrisi aracılığıyla her kriter için en iyi (f_j^*) ve en kötü (f_j^-) değerler belirlenmiştir.

Her kriter için en iyi (f_j^*) ve en kötü (f_j^-) değerleri belirlendikten sonra Türk bankacılık sistemi, tüm mevduat bankaları, kamusal sermayeli mevduat bankaları, yabancı sermayeli bankalar ile özel sermayeli mevduat bankalarına ilişkin veriler genel bazda, Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli bankaların ise banka bazında ve genel bazda S_j ve R_j değerleri (Eşitlik 3.6) ve (Eşitlik 3.7) yardımıyla hesaplanmıştır. Çalışmada farklı q değerlerine ilişkin ($q_i=0$), ($q_i=0,25$), ($q_i=0,50$), ($q_i=0,66667$), ($q_i=75$) ve ($q_i=1$) hesaplamalar (Eşitlik 3.8) yardımıyla yapılmış ve Q_j değerleri belirlenmiştir. Her bir hesaplama adımına ilişkin ayrıntılı bilgiler EK 1 ve EK 6 arasında sunulmuştur.

Ancak sonuçların değerlendirilmesi aşamasında ($Q_i=0,66667$) değerlerine ilişkin sonuçlar baz alınmış ve bu orana bağlı kalınarak değerlendirmeler yapılmıştır. Analiz kapsamında; CAMELS genel ve 6 adet alt bileşeni için ayrı ayrı analizler yapıldığı göz önüne alındığında, toplamda 35 adet model geliştirilmiş ve sonuçları her bir analizin sonuçları tablolar haline getirilerek yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçların anlaşılabilir ve karşılaştırılabilir olmasını sağlamak için sunumunun yıllara göre yapılması sağlanmıştır. Buna göre CAMELS risk derecelendirme performanslarına ilişkin VIKOR yöntemiyle elde edilen bulgular Tablo 4.4’te gösterilmiştir. Her bir CAMELS alt bileşenine ilişkin sonuçlar ise sırasıyla; Tablo 4.5’te Sermaye Yeterliliği, Tablo 4.6’da Varlık Kalitesi, Tablo 4.7’de Yönetim Kalitesi, Tablo 4.8’de Kazançlar, Tablo 4.9’da Likidite Durumu ve Tablo 4.10’da Piyasa Riskine Duyarlılık olmak üzere tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Böylece geliştirilmiş olan 35 adet melez modelin sonuçlarının sunumu sağlanmıştır.

Tablo 4.4: Yabancı Sermayeli Bankaların Genel Q1 Skorlarına (CAMELS Genel Skorlarına) Göre Sıralaması

CAMELS									
2013		2014		2015		2016		2017	
Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra
MUFG Bank Turkey A.Ş.	1	Deutsche Bank A.Ş.	1	Deutsche Bank A.Ş.	1	Deutsche Bank A.Ş.	1	Deutsche Bank A.Ş.	1
Citibank A.Ş.	2	MUFG Bank Turkey A.Ş.	2	ICBC Turkey Bank A.Ş.	2	Alternatifbank A.Ş.	2	Rabobank A.Ş.	2
Deutsche Bank A.Ş.	3	Citibank A.Ş.	3	MUFG Bank Turkey A.Ş.	3	Citibank A.Ş.	3	ICBC Turkey Bank A.Ş.	3
HSBC Bank A.Ş.	4	Rabobank A.Ş.	4	Rabobank A.Ş.	4	MUFG Bank Turkey A.Ş.	4	MUFG Bank Turkey A.Ş.	4
Kamusal Serm. Mev.B.	5	Turkland Bank A.Ş.	5	Citibank A.Ş.	5	ICBC Turkey Bank A.Ş.	5	Citibank A.Ş.	5
Türkiye Garanti Bank.A.Ş.	6	HSBC Bank A.Ş.	6	Alternatifbank A.Ş.	6	Turkland Bank A.Ş.	6	Turkland Bank A.Ş.	6
Türkiye Bankacılık Sis.	7	Türkiye Garanti Bank.A.Ş.	7	Turkland Bank A.Ş.	7	HSBC Bank A.Ş.	7	HSBC Bank A.Ş.	7
Mevduat Bankaları	8	Türkiye Bankacılık Sis.	8	Odea Bank A.Ş.	8	Rabobank A.Ş.	8	Alternatifbank A.Ş.	8
Arap Türk Bankası A.Ş.	9	Özel Sermayeli Mev. B.	9	Türkiye Bankacılık Sis.	9	Odea Bank A.Ş.	9	Odea Bank A.Ş.	9
Özel Sermayeli Mev. B.	10	Mevduat Bankaları	10	Özel Sermayeli Mev. B.	10	Denizbank A.Ş.	10	Özel Sermayeli Mev. B.	10
Turkland Bank A.Ş.	11	Kamusal Serm. Mev.B.	11	HSBC Bank A.Ş.	11	Özel Sermayeli Mev. B.	11	Türkiye Bankacılık Sis.	11
Yabancı Sermayeli B.	12	Alternatifbank A.Ş.	12	Kamusal Serm. Mev.B.	12	Türkiye Bankacılık Sis.	12	Arap Türk Bankası A.Ş.	12
Türkiye’de Kurulmuş B.	13	Yabancı Sermayeli B.	13	Mevduat Bankaları	13	Yabancı Sermayeli B.	13	Mevduat Bankaları	13
QNB Finansbank A.Ş.	14	Türkiye’de Kurulmuş B.	14	Yabancı Sermayeli B.	14	Türkiye’de Kurulmuş B.	14	Yabancı Sermayeli B.	14
ICBC Turkey Bank A.Ş.	15	Denizbank A.Ş.	15	Arap Türk Bankası A.Ş.	15	ING Bank A.Ş.	15	Türkiye’de Kurulmuş B.	15
Denizbank A.Ş.	16	Arap Türk Bankası A.Ş.	16	Türkiye’de Kurulmuş B.	16	Mevduat Bankaları	16	Kamusal Serm. Mev.B.	16
ING Bank A.Ş.	17	Odea Bank A.Ş.	17	Denizbank A.Ş.	17	Kamusal Serm. Mev.B.	17	Denizbank A.Ş.	17
Odea Bank A.Ş.	18	ING Bank A.Ş.	18	Türkiye Garanti Bank.A.Ş.	18	QNB Finansbank A.Ş.	18	ING Bank A.Ş.	18
Alternatifbank A.Ş.	19	Burgan Bank A.Ş.	19	ING Bank A.Ş.	19	Arap Türk Bankası A.Ş.	19	Türkiye Garanti Bank.A.Ş.	19
Burgan Bank A.Ş.	20	QNB Finansbank A.Ş.	20	Burgan Bank A.Ş.	20	Türkiye Garanti Bank.A.Ş.	20	QNB Finansbank A.Ş.	20
Rabobank A.Ş.	k.d.	ICBC Turkey Bank A.Ş.	21	QNB Finansbank A.Ş.	21	Burgan Bank A.Ş.	21	Burgan Bank A.Ş.	21

CAMELS tabanlı VIKOR modeli ile risk derecelendirme analizinin yapıldığı çalışmada genel Q_i skorlarına ilişkin sıralama Tablo 4.4'te verilmiştir. Performans sıralaması özel ve kamusal sermayeli mevduat bankalarında grup bazlı, Türkiye'de kurulmuş olan yabancı sermayeli mevduat bankalarında ise hem banka hem de grup bazlı yapılmıştır.

Buna göre 2013 yılında; Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından performansı en yüksek olan ilk üç banka sırasıyla MUFG Bank Turkey A.Ş., Citibank A.Ş. ve Deutsche Bank A.Ş. olmuştur. İlgili yıla ilişkin Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde bu üç banka ile birlikte HSBC Bank A.Ş.'nin ve Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin de olduğu görülmüştür. Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının altında kalan yabancı banka sayısı ise 9'dur. Bu yılda grup bazlı performansları değerlendirildiğinde ise Türkiye Bankacılık Sistemi ortalamasının üzerinde performans gösteren yalnızca kamusal sermayeli mevduat bankaları grubu olmuştur. En düşük performansa sahip olan banka grubu ise yabancı sermayeli mevduat bankaları grubudur.

2014 yılında; Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından performansı en yüksek olan ilk üç banka sırasıyla Deutsche Bank A.Ş., MUFG Bank Turkey A.Ş. ve Citibank A.Ş. olmuştur. İlgili yıla ilişkin Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde bu üç banka ile birlikte Rabobank A.Ş., Turkland Bank A.Ş., HSBC Bank A.Ş. ve Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin de olduğu görülmüştür. Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının altında performans gösteren banka sayısı ise 8 olarak gerçekleşmiştir. Grup performanslarına bakıldığında ise 2014 yılında tüm banka grupları sistem ortalamasının altında performans göstermiştir. Özellikle kamusal sermayeli mevduat bankaları grubunda önemli düzeyde düşüş yaşanmış ve 2013 yılında 5. sırada yer alırken 2014 yılında 11. sıraya gerilemiştir.

2015 yılında; Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından performansı en yüksek olan ilk üç banka sırasıyla Deutsche Bank A.Ş., ICBC Turkey Bank A.Ş. ve MUFG Bank Turkey A.Ş. olmuştur. İlgili yılda Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde bu üç banka ile birlikte 5 banka daha yer alırken, 7 bankada sistem ortalamasının altında performans göstermiştir. Ayrıca

tüm banka grupları sistem ortalamasının altında performans göstermiş, en düşük performansa sahip olan banka grubu ise 2015 yılında da yabancı sermayeli mevduat bankaları grubu olmuştur.

2016 yılında; Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından performansı en yüksek olan ilk üç banka sırasıyla Deutsche Bank A.Ş., Alternatifbank A.Ş. ve Citibank A.Ş. olmuştur. İlgili yıla ilişkin Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde bu üç banka ile birlikte 7 banka da yer almıştır. Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının altında performans gösteren banka sayısı ise 5’tir. Grup bazında ise 2016 yılından itibaren Türkiye Bankacılık Sistemi ortalamasının üzerinde performans gösteren yalnızca özel sermayeli mevduat bankaları grubu olurken, en düşük performansa sahip olan banka grubu ise kamusal sermayeli mevduat bankaları grubu olmuştur

2017 yılında; Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından performansı en yüksek olan ilk üç banka sırasıyla Deutsche Bank A.Ş., Rabobank A.Ş. ve ICBC Turkey Bank A.Ş. olmuştur. İlgili yıla ilişkin Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde bu üç banka ile birlikte 6 bankanın daha olduğu görülmüştür. Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının altında kalan banka sayısı ise 6’dır. Grup bazında ise 2017 yılında da Türkiye Bankacılık Sistemi ortalamasının üzerinde performans gösteren yalnızca özel sermayeli mevduat bankaları grubu olmuştur. 2017 yılında kamusal sermayeli mevduat bankaları grup performansında bir önceki yıla oranla % 6’lık bir artış yaşanmasına rağmen Türkiye Bankacılık Sistemi ortalamasının altında performans göstermiştir.

Çalışma kapsamında ele alınan 2013-2017 yılları için yapılan analizlere ilişkin genel değerlendirme sonuçları kapsamında ise; risk derecelendirme skoru en yüksek, dolayısıyla risklilik düzeyi en düşük olan yabancı sermayeli mevduat bankalarının Deutsche Bank A.Ş., MUFG Bank Turkey A.Ş., Rabobank A.Ş. ve Citibank A.Ş.’nin olduğu, risk derecelendirme skoru en düşük dolayısıyla risklilik düzeyi ise en yüksek olan yabancı sermayeli mevduat bankalarının ise ING Bank A.Ş., QNB Finansbank A.Ş. ve Burgan Bank A.Ş.’nin olduğu görülmüştür.

Türkiye Bankacılık Sistemindeki yabancı sermayeli mevduat bankalarının risk derecelendirmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın bir diğer bulgusu da 2014 yılında faaliyetlerine başlayan Rabobank A.Ş.'nin sistem içerisinde yıllardır faaliyet gösteren diğer yabancı sermayeli mevduat bankalarına göre düşük riske sahip olması ve Türkiye Bankacılık Sistemi ortalamasının üzerinde performans göstermesi olmuştur. Ancak bu bankanın Türkiye Bankacılık Sistemindeki operasyonlarına 2014 yılında başlamış olması ve özellikle Toplam Krediler ve Alacaklar/Toplam Mevduat, Faiz Gelirleri/Faiz Giderleri ve Likit Aktifler/Kısa Vadeli Yükümlülükler gibi mali rasyolarının güçlü olması sistem ortalamasının üzerinde performans göstermesinde etkili olmuştur.

Ayrıca Türkiye Bankacılık Sistemi üzerinde performans sergileyen yabancı sermayeli banka sayısında yaşanan artış, Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarının grup performansında yaşanmamıştır. Bununla birlikte 2013-2017 yıllarını kapsayan analiz sonucunda Türkiye Bankacılık Sistemine paralel olarak kamusal sermayeli mevduat bankalarının risklilik düzeyinde artış, özel sermayeli ve yabancı sermayeli bankaların risklilik düzeyinde dalgalanmalar olsa da önemli derecede değişimin yaşanmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.5: Yabancı Sermayeli Bankaların C- Sermaye Yeterliliği Rasyosuna Göre Sıralaması

C- SERMAYE YETERLİLİĞİ									
2013		2014		2015		2016		2017	
Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra
MUFG Bank Turkey A.Ş.	1	Rabobank A.Ş.	1	Rabobank A.Ş.	1	Rabobank A.Ş.	1	Rabobank A.Ş.	1
Deutsche Bank A.Ş.	2	Deutsche Bank A.Ş.	2	Deutsche Bank A.Ş.	2	Deutsche Bank A.Ş.	2	Citibank A.Ş.	2
Citibank A.Ş.	3	Turkland Bank A.Ş.	3	Arap Türk Bankası A.Ş.	3	Citibank A.Ş.	3	Deutsche Bank A.Ş.	3
Turkland Bank A.Ş.	4	MUFG Bank Turkey A.Ş.	4	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	4	Arap Türk Bankası A.Ş.	4	Arap Türk Bankası A.Ş.	4
ICBC Turkey Bank A.Ş.	5	Kamusal Serm. Mev.B.	5	Yabancı Sermayeli B.	5	Turkland Bank A.Ş.	5	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	5
Arap Türk Bankası A.Ş.	6	Arap Türk Bankası A.Ş.	6	Denizbank A.Ş.	6	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	6	Yabancı Sermayeli B.	6
Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	7	Citibank A.Ş.	7	Turkland Bank A.Ş.	7	Yabancı Sermayeli B.	7	Türkiye’de Kurulmuş B.	7
Türkiye Bankacılık Sis.	8	ICBC Turkey Bank A.Ş.	8	Kamusal Serm. Mev.B.	8	Denizbank A.Ş.	8	Özel Sermayeli Mev. B.	8
QNB Finansbank A.Ş.	9	Alternatifbank A.Ş.	9	Türkiye Bankacılık Sis.	9	Türkiye Bankacılık Sis.	9	Odea Bank A.Ş.	9
Özel Sermayeli Mev. B.	10	Türkiye Bankacılık Sis.	10	Türkiye’de Kurulmuş B.	10	Türkiye’de Kurulmuş B.	10	Türkiye Bankacılık Sis.	10
Tüm Mevduat Bank.	11	Burgan Bank A.Ş.	11	Burgan Bank A.Ş.	11	Tüm Mevduat Bank.	11	Denizbank A.Ş.	11
Kamusal Serm. Mev.B.	12	Tüm Mevduat Bank.	12	Tüm Mevduat Bank.	12	ING Bank A.Ş.	12	ING Bank A.Ş.	12
Yabancı Sermayeli B.	13	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	13	Alternatifbank A.Ş.	13	Kamusal Serm. Mev.B.	13	Tüm Mevduat Bank.	13
Türkiye’de Kurulmuş B.	14	Özel Sermayeli Mev. B.	14	HSBC Bank A.Ş.	14	Özel Sermayeli Mev. B.	14	HSBC Bank A.Ş.	14
Burgan Bank A.Ş.	15	Yabancı Sermayeli B.	15	Özel Sermayeli Mev. B.	15	Alternatifbank A.Ş.	15	Burgan Bank A.Ş.	15
Alternatifbank A.Ş.	16	Türkiye’de Kurulmuş B.	16	ING Bank A.Ş.	16	Odea Bank A.Ş.	16	Kamusal Serm. Mev.B.	16
HSBC Bank A.Ş.	17	ING Bank A.Ş.	17	QNB Finansbank A.Ş.	17	HSBC Bank A.Ş.	17	QNB Finansbank A.Ş.	17
ING Bank A.Ş.	18	QNB Finansbank A.Ş.	18	Odea Bank A.Ş.	18	ICBC Turkey Bank A.Ş.	18	Alternatifbank A.Ş.	18
Odea Bank A.Ş.	19	HSBC Bank A.Ş.	19	MUFG Bank Turkey A.Ş.	19	Burgan Bank A.Ş.	19	ICBC Turkey Bank A.Ş.	19
Denizbank A.Ş.	20	Denizbank A.Ş.	20	Citibank A.Ş.	20	MUFG Bank Turkey A.Ş.	20	Turkland Bank A.Ş.	20
Rabobank A.Ş.	k.d.	Odea Bank A.Ş.	21	ICBC Turkey Bank A.Ş.	21	QNB Finansbank A.Ş.	21	MUFG Bank Turkey A.Ş.	21

Bankalar, bankacılık faaliyetlerini gerçekleştirirken oluşabilecek risklerden etkilenmemek ve yükümlüklerini yerine getirebilmek için yeterli öz kaynağı bulundurmaları gerekmektedir. Sermaye yeterliliği rasyosu uluslararası otoritelerce %8 kabul edilmesine karşın, BDDK bu oranın %12'nin üzerinde olmasını istemektedir. 2019 yılının ilk çeyreğinde ise bu oran %16,3 olarak gerçekleşmiştir. Ancak sermaye yeterliliği rasyosunun yüksek olması bankaların riskliliğinin düşük olmasını tek başına sağlayamamaktadır.

Tablo 4.5'ten, C – Sermaye Yeterliliği alt grubu için VIKOR Q_i skorlarına göre yapılan sıralama sonucunda ilk sırada yer alan bankanın, 2013 yılında MUFG Bank Turkey A.Ş., 2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında ise, Türkiye'deki operasyonlarına 2014 yılında başlayan Rabobank A.Ş.'nin yer aldığı görülmektedir. En düşük performansa sahip olan bankaların ise Odea Bank A.Ş., QNB Finansbank A.Ş. ve HSBC Bank A.Ş.'nin olduğu görülmektedir.

Sermaye yeterliliği açısından Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından 7 adedi 2013 yılında, 8 adedi 2016 yılında ve 9 adedi de 2014, 2015 ve 2017 yıllarında Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde performans göstermiş, bu durumun sonucu olarak da yabancı sermayeli mevduat bankalarının performansında artış yaşanmıştır. Performans açısından en dikkat çeken bankalar ise genel itibarıyla sistem ortalamasının üzerinde performans gösteren Citibank A.Ş.'nin 2015 yılında, Turkland Bank A.Ş.'nin de 2017 yılında 20. sırada yer almaları olmuştur. Özellikle 2013 yılında ilk sırada yer alan MUFG Bank A.Ş.'nin yıllar itibarıyla sermaye yeterliliği rasyolarında düşüş yaşanarak 2017 yılında son sırada yer alması dikkat çeken performanslardır.

Sermaye yeterliliği bileşeni açısından Türkiye Bankacılık Sisteminde faaliyet gösteren yabancı, kamusal ve özel sermayeli mevduat bankalarının grup bazlı performansları değerlendirildiğinde ise, yabancı sermayeli mevduat bankalarının performansında artış, özel ve kamusal sermayeli mevduat bankalarının performansında ise dalgalanmalar yaşandığı görülmektedir. Özellikle kamusal sermayeli banka grubunun performansında 2014 yılından 2016 yılına kadar düştüğü, dolayısıyla da riskliliğinin arttığı görülmektedir.

Tablo 4.6: Yabancı Sermayeli Bankaların A- Varlık Kalitesi Rasyosuna Göre Sıralaması

A-VARLIK KALİTESİ									
2013		2014		2015		2016		2017	
Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra
ING Bank A.Ş.	1	MUFG Bank Turkey A.Ş.	1	MUFG Bank Turkey A.Ş.	1	Rabobank A.Ş.	1	Rabobank A.Ş.	1
Burgan Bank A.Ş.	2	Deutsche Bank A.Ş.	2	Deutsche Bank A.Ş.	2	MUFG Bank Turkey A.Ş.	2	MUFG Bank Turkey A.Ş.	2
Alternatifbank A.Ş.	3	Odea Bank A.Ş.	3	ICBC Turkey Bank A.Ş.	3	Burgan Bank A.Ş.	3	Burgan Bank A.Ş.	3
Odea Bank A.Ş.	4	Citibank A.Ş.	4	Alternatifbank A.Ş.	4	Citibank A.Ş.	4	Deutsche Bank A.Ş.	4
ICBC Turkey Bank A.Ş.	5	Rabobank A.Ş.	5	Burgan Bank A.Ş.	5	Odea Bank A.Ş.	5	Alternatifbank A.Ş.	5
Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	6	Turkland Bank A.Ş.	6	ING Bank A.Ş.	6	ICBC Turkey Bank A.Ş.	6	Citibank A.Ş.	6
Özel Sermayeli Mev. B.	7	Alternatifbank A.Ş.	7	Odea Bank A.Ş.	7	Alternatifbank A.Ş.	7	Odea Bank A.Ş.	7
Türkiye Bankacılık Sis.	8	Arap Türk Bankası A.Ş.	8	Citibank A.Ş.	8	Deutsche Bank A.Ş.	8	ING Bank A.Ş.	8
Türkiye’de Kurulmuş B.	9	ICBC Turkey Bank A.Ş.	9	Türkiye Bankacılık Sis.	9	Kamusal Serm. Mev.B.	9	ICBC Turkey Bank A.Ş.	9
Yabancı Sermayeli B.	10	ING Bank A.Ş.	10	Özel Sermayeli Mev. B.	10	ING Bank A.Ş.	10	Kamusal Serm. Mev.B.	10
Turkland Bank A.Ş.	11	Burgan Bank A.Ş.	11	Kamusal Serm. Mev.B.	11	Türkiye Bankacılık Sis.	11	Türkiye Bankacılık Sis.	11
Denizbank A.Ş.	12	Türkiye Bankacılık Sis.	12	Tüm Mevduat Bank.	12	Arap Türk Bankası A.Ş.	12	HSBC Bank A.Ş.	12
Tüm Mevduat Bank.	13	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	13	Yabancı Sermayeli B.	13	Tüm Mevduat Bank.	13	Tüm Mevduat Bank.	13
Kamusal Serm. Mev.B.	14	Özel Sermayeli Mev. B.	14	Türkiye’de Kurulmuş B.	14	Özel Sermayeli Mev. B.	14	Arap Türk Bankası A.Ş.	14
Arap Türk Bankası A.Ş.	15	Tüm Mevduat Bank.	15	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	15	Turkland Bank A.Ş.	15	Yabancı Sermayeli B.	15
MUFG Bank Turkey A.Ş.	16	Kamusal Serm. Mev.B.	16	HSBC Bank A.Ş.	16	Yabancı Sermayeli B.	16	Özel Sermayeli Mev. B.	16
Deutsche Bank A.Ş.	17	Yabancı Sermayeli B.	17	Rabobank A.Ş.	17	Türkiye’de Kurulmuş B.	17	Türkiye’de Kurulmuş B.	17
Citibank A.Ş.	18	Türkiye’de Kurulmuş B.	18	Arap Türk Bankası A.Ş.	18	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	18	QNB Finansbank A.Ş.	18
QNB Finansbank A.Ş.	19	Denizbank A.Ş.	19	Turkland Bank A.Ş.	19	QNB Finansbank A.Ş.	19	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	19
HSBC Bank A.Ş.	20	QNB Finansbank A.Ş.	20	QNB Finansbank A.Ş.	20	HSBC Bank A.Ş.	20	Denizbank A.Ş.	20
Rabobank A.Ş.	k.d.	HSBC Bank A.Ş.	21	Denizbank A.Ş.	21	Denizbank A.Ş.	21	Turkland Bank A.Ş.	21

Bankaların varlık kalitesini, maddi ve maddi olmayan varlıklar, portföylerindeki kredi riskleri ile bilanço dışı işlemler oluşturmakta olup, bankalar varlık kalitelerini arttırmayı amaçlamaktadırlar. Varlık kalitesinin yüksek olması bankaların ve bankacılık sektörünün sağlamlığı açısından oldukça önemlidir. Bu amaçla, Türkiye Bankacılık Sistemindeki yabancı sermayeli mevduat bankalarının A- Varlık Kalitesi alt grubu VIKOR Qi skorlarının sıralandığı Tablo 4.6 değerlendirildiğinde; ilk sırada yer alarak en yüksek performansa sahip olan bankaların 2013 yılında ING Bank A.Ş.'nin, 2014 ve 2015 yılında MUFG Bank Turkey A.Ş.'nin, 2016 ve 2017 yıllarında ise Rabobank A.Ş.'nin olduğu, en düşük performansı gösteren bankaların ise QNB Finansbank A.Ş., HSBC Bank A.Ş. ve Denizbank A.Ş.'nin olduğu görülmektedir.

Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından 7 adedi 2013 yılında, 11 adedi 2014 yılında, 8 adedi 2015 yılında, 10 adedi ise 2016 ve 2017 yıllarında Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde performans göstermiştir. Bu durumun sonucunda ise analiz edilen yıllar itibarıyla yabancı sermayeli mevduat bankalarının varlık kalitesi açısından performanslarında dalgalanmalar yaşandığı söylenebilir.

Varlık kalitesi performansı açısından en dikkat çeken bankalar ise 2013 yılında 16. sırada yer alan MUFG Bank Turkey A.Ş.'nin 2014 ve 2015 yıllarında ilk sırada, 2013 yılında 18. sırada yer alan Citibank A.Ş.'nin daha sonraki yıllarda sistem ortalamasının üstünde performans göstermesi, 2015 yılında 17. sırada yer alan Rabobank A.Ş.'nin 2016 ve 2017 yıllarında ilk sırada, 2013 yılında ilk sırada yer alan ING Bank A.Ş.'nin sonraki yıllarda düşüş göstermesi olmuştur. Ayrıca Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin de yıllar itibarıyla varlık kalitesi rasyolarında düşüş yaşanarak 2017 yılında 19. sırada yer alması da dikkat çeken performanslardan olmuştur. Varlık kalitesi bileşenine ait performans sonuçlarının dalgalı bir seyir izlediği banka risk sıralamalarında da görülmektedir.

Varlık kalitesi bileşeni açısından Türkiye Bankacılık Sisteminde faaliyet gösteren yabancı, kamusal ve özel sermayeli mevduat bankalarının grup bazlı performansları değerlendirildiğinde ise tüm banka gruplarının performanslarında yıllar itibarıyla dalgalanmalar yaşandığı görülmektedir.

Tablo 4.7: Yabancı Sermayeli Bankaların M- Yönetim Kalitesi Rasyosuna Göre Sıralaması

M- YÖNETİM KALİTESİ									
2013		2014		2015		2016		2017	
Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra
Arap Türk Bankası A.Ş.	1	Arap Türk Bankası A.Ş.	1	Arap Türk Bankası A.Ş.	1	Arap Türk Bankası A.Ş.	1	Arap Türk Bankası A.Ş.	1
Citibank A.Ş.	2	Deutsche Bank A.Ş.	2	Citibank A.Ş.	2	Rabobank A.Ş.	2	Citibank A.Ş.	2
Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	3	Rabobank A.Ş.	3	Rabobank A.Ş.	3	Citibank A.Ş.	3	HSBC Bank A.Ş.	3
Özel Sermayeli Mev. B.	4	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	4	Deutsche Bank A.Ş.	4	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	4	Rabobank A.Ş.	4
QNB Finansbank A.Ş.	5	QNB Finansbank A.Ş.	5	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	5	ING Bank A.Ş.	5	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	5
Türkiye Bankacılık Sis.	6	Özel Sermayeli Mev. B.	6	QNB Finansbank A.Ş.	6	QNB Finansbank A.Ş.	6	ING Bank A.Ş.	6
Kamusal Serm. Mev.B.	7	Türkiye Bankacılık Sis.	7	Yabancı Sermayeli B.	7	Yabancı Sermayeli B.	7	Yabancı Sermayeli B.	7
Tüm Mevduat Bank.	8	Tüm Mevduat Bank.	8	Türkiye’de Kurulmuş B.	8	Türkiye’de Kurulmuş B.	8	Türkiye’de Kurulmuş B.	8
Denizbank A.Ş.	9	ING Bank A.Ş.	9	Özel Sermayeli Mev. B.	9	Deutsche Bank A.Ş.	9	QNB Finansbank A.Ş.	9
MUFG Bank Turkey A.Ş.	10	Denizbank A.Ş.	10	Türkiye Bankacılık Sis.	10	Türkiye Bankacılık Sis.	10	Türkiye Bankacılık Sis.	10
Yabancı Sermayeli B.	11	Yabancı Sermayeli B.	11	ING Bank A.Ş.	11	Tüm Mevduat Bank.	11	Özel Sermayeli Mev. B.	11
Türkiye’de Kurulmuş B.	12	Türkiye’de Kurulmuş B.	12	Tüm Mevduat Bank.	12	Özel Sermayeli Mev. B.	12	Tüm Mevduat Bank.	12
ING Bank A.Ş.	13	Kamusal Serm. Mev.B.	13	Alternatifbank A.Ş.	13	Kamusal Serm. Mev.B.	13	Denizbank A.Ş.	13
ICBC Turkey Bank A.Ş.	14	Citibank A.Ş.	14	Kamusal Serm. Mev.B.	14	Denizbank A.Ş.	14	Kamusal Serm. Mev.B.	14
Alternatifbank A.Ş.	15	ICBC Turkey Bank A.Ş.	15	HSBC Bank A.Ş.	15	MUFG Bank Turkey A.Ş.	15	ICBC Turkey Bank A.Ş.	15
Turkland Bank A.Ş.	16	Turkland Bank A.Ş.	16	Denizbank A.Ş.	16	ICBC Turkey Bank A.Ş.	16	MUFG Bank Turkey A.Ş.	16
Burgan Bank A.Ş.	17	Alternatifbank A.Ş.	17	MUFG Bank Turkey A.Ş.	17	Odea Bank A.Ş.	17	Odea Bank A.Ş.	17
Deutsche Bank A.Ş.	18	HSBC Bank A.Ş.	18	ICBC Turkey Bank A.Ş.	18	HSBC Bank A.Ş.	18	Deutsche Bank A.Ş.	18
HSBC Bank A.Ş.	19	Odea Bank A.Ş.	19	Burgan Bank A.Ş.	19	Alternatifbank A.Ş.	19	Alternatifbank A.Ş.	19
Odea Bank A.Ş.	20	Burgan Bank A.Ş.	20	Odea Bank A.Ş.	20	Burgan Bank A.Ş.	20	Burgan Bank A.Ş.	20
Rabobank A.Ş.	k.d.	MUFG Bank Turkey A.Ş.	21	Turkland Bank A.Ş.	21	Turkland Bank A.Ş.	21	Turkland Bank A.Ş.	21

Yönetim kalitesi rasyosu bankaların faaliyetlerinden kaynaklanan risklerin tanımlanmasında, ölçülmesinde, izlenmesinde ve kontrol edilmesinde yönetmeliklere uygun olarak işletiminin sağlanmasını ifade etmektedir.

M- Yönetim Kalitesi alt grubu VIKOR Q_i skorlarının sıralandığı Tablo 4.7 değerlendirildiğinde; ilk sırada yer alarak en yüksek performansa sahip olan bankanın tüm yıllar itibarıyla Arap Türk Bankası A.Ş.'nin olduğu, en düşük performansı gösteren bankaların ise Burgan Bank A.Ş., Turkland Bank A.Ş. ve Odea Bank A.Ş.'nin olduğu görülmektedir.

Yönetim kalitesi açısından Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından 5 adedi 2013 yılında, 6 adedi 2014 yılında, 9 adedi ise 2015, 2016 ve 2017 yıllarında Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde performans göstermiştir. Bu durumun sonucunda ise yabancı sermayeli mevduat bankalarının banka bazında yönetim kalitesi performansında dönemler itibarıyla artış yaşandığı görülmektedir.

Yönetim kalitesi performansı açısından en dikkat çeken bankalar ise 2013 yılında 2. sırada yer alan Citibank A.Ş.'nin 2014 yılında 14. sıraya gerilemesine rağmen 2015 yılından itibaren tekrardan yükselişe geçmesi olmuştur. Ayrıca 2013 yılında 18. sırada olan Deutsche Bank A.Ş.'nin sonraki 3 yılda performansının yüksek olmasına karşın 2017 yılında tekrardan 18. sıraya düşmesi, 2016 yılında 18. sırada olan HSBC Bank A.Ş.'nin 2017 yılında 3. sıraya yükselmesi önemli değişimlerdir.

Ayrıca yönetim kalitesi bileşeni açısından Türkiye Bankacılık Sisteminde faaliyet gösteren yabancı, kamusal ve özel sermayeli mevduat bankaları grup bazlı değerlendirildiğinde, kamusal ve özel sermayeli mevduat bankalarının performanslarında düşüş yaşandığı, yabancı sermayeli mevduat banka grubunun risklilik performansında ise artış yaşandığı gözlemlenmiştir.

Tablo 4.8: Yabancı Sermayeli Bankaların E- Kazançlar Rasyosuna Göre Sıralaması

E-KAZANÇLAR									
2013		2014		2015		2016		2017	
Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra
Kamusal Serm. Mev.B.	1	Citibank A.Ş.	1	Citibank A.Ş.	1	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	1	Citibank A.Ş.	1
Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	2	Deutsche Bank A.Ş.	2	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	2	Kamusal Serm. Mev.B.	2	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	2
Özel Sermayeli Mev. B.	3	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	3	Deutsche Bank A.Ş.	3	Citibank A.Ş.	3	Kamusal Serm. Mev.B.	3
Tüm Mevduat Bank.	4	Kamusal Serm. Mev.B.	4	Kamusal Serm. Mev.B.	4	Özel Sermayeli Mev. B.	4	Özel Sermayeli Mev. B.	4
Denizbank A.Ş.	5	Denizbank A.Ş.	5	Tüm Mevduat Bank.	5	Tüm Mevduat Bank.	5	Tüm Mevduat Bank.	5
Citibank A.Ş.	6	Özel Sermayeli Mev. B.	6	Rabobank A.Ş.	6	Deutsche Bank A.Ş.	6	Türkiye Bankacılık Sis.	6
Türkiye Bankacılık Sis.	7	Tüm Mevduat Bank.	7	Türkiye Bankacılık Sis.	7	Türkiye Bankacılık Sis.	7	Denizbank A.Ş.	7
Arap Türk Bankası A.Ş.	8	Türkiye Bankacılık Sis.	8	Arap Türk Bankası A.Ş.	8	Denizbank A.Ş.	8	Türkiye'de Kurulmuş B.	8
QNB Finansbank A.Ş.	9	Rabobank A.Ş.	9	Özel Sermayeli Mev. B.	9	Rabobank A.Ş.	9	Yabancı Sermayeli B.	9
Alternatifbank A.Ş.	10	Arap Türk Bankası A.Ş.	10	Denizbank A.Ş.	10	QNB Finansbank A.Ş.	10	Deutsche Bank A.Ş.	10
Yabancı Sermayeli B.	11	QNB Finansbank A.Ş.	11	Türkiye'de Kurulmuş B.	11	Türkiye'de Kurulmuş B.	11	QNB Finansbank A.Ş.	11
ICBC Turkey Bank A.Ş.	12	Alternatifbank A.Ş.	12	Yabancı Sermayeli B.	12	Yabancı Sermayeli B.	12	Rabobank A.Ş.	12
Türkiye'de Kurulmuş B.	13	Yabancı Sermayeli B.	13	QNB Finansbank A.Ş.	13	Arap Türk Bankası A.Ş.	13	HSBC Bank A.Ş.	13
ING Bank A.Ş.	14	Türkiye'de Kurulmuş B.	14	Alternatifbank A.Ş.	14	ING Bank A.Ş.	14	ING Bank A.Ş.	14
MUFG Bank Turkey A.Ş.	15	ING Bank A.Ş.	15	Burgan Bank A.Ş.	15	MUFG Bank Turkey A.Ş.	15	Arap Türk Bankası A.Ş.	15
Deutsche Bank A.Ş.	16	Turkland Bank A.Ş.	16	ING Bank A.Ş.	16	Odea Bank A.Ş.	16	MUFG Bank Turkey A.Ş.	16
Turkland Bank A.Ş.	17	ICBC Turkey Bank A.Ş.	17	Odea Bank A.Ş.	17	Burgan Bank A.Ş.	17	Odea Bank A.Ş.	17
HSBC Bank A.Ş.	18	Burgan Bank A.Ş.	18	Turkland Bank A.Ş.	18	ICBC Turkey Bank A.Ş.	18	Burgan Bank A.Ş.	18
Burgan Bank A.Ş.	19	MUFG Bank Turkey A.Ş.	19	MUFG Bank Turkey A.Ş.	19	Turkland Bank A.Ş.	19	ICBC Turkey Bank A.Ş.	19
Odea Bank A.Ş.	20	Odea Bank A.Ş.	20	ICBC Turkey Bank A.Ş.	20	Alternatifbank A.Ş.	20	Alternatifbank A.Ş.	20
Rabobank A.Ş.	k.d.	HSBC Bank A.Ş.	21	HSBC Bank A.Ş.	21	HSBC Bank A.Ş.	21	Turkland Bank A.Ş.	21

Bankalar ticari işletmeler olmaları sebebiyle odak noktaları kar elde etmektir. Karlılıkları ise verdikleri kredilerin tahsil edilmesiyle, mevduatlarının arttırılmasıyla gerçekleşmektedir. Kazançlar rasyosu da bankaların kazançlarının ve mevcut yapılarının değerlendirildiği bileşendir. Bu bileşene ilişkin VIKOR Qi skorlarının sıralandığı Tablo 4.8 değerlendirildiğinde; ilk sırada yer alarak en yüksek performansa sahip olan bankanın, 2013 yılında kamusal sermayeli mevduat banka grubu, 2014, 2015 ve 2017 yıllarında Citibank A.Ş.'nin, 2016 yılında ise Türkiye Garanti Bankası A.Ş.'nin olduğu, en düşük performansı gösteren bankaların ise HSBC Bank A.Ş., Turkland Bank A.Ş. ve Odea Bank A.Ş.'nin olduğu görülmektedir.

Kazançlar açısından Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından 3 adedi 2013 yılında, 4 adedi 2014 ve 2015 yıllarında, 3 adedi 2016 yılında ve 2 adedi ise 2017 yılında Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde performans göstermiştir. Bu durumun sonucunda ise yabancı sermayeli mevduat bankalarının karlılık rasyosunun dönemler itibarıyla diğer banka gruplarına göre düşük performansa sahip olduğu söylenebilir. Kazançlar performansı açısından yabancı sermayeli bankalardan en dikkat çeken ise, 2013 yılında 16. sırada olan Deutsche Bank A.Ş.'nin 2014 yılında 2. sıraya yükselmesi olmuştur.

Türkiye Bankacılık Sisteminde faaliyet gösteren kamusal, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının kazançlar rasyosu grup bazlı değerlendirildiğinde, kamusal sermayeli mevduat bankaları tüm yıllarda, özel sermayeli mevduat bankalarının ise 2015 yılı hariç diğer yıllarda bankacılık sistemi ortalamasının üzerinde performans gösterdiği görülmektedir. Yabancı sermayeli mevduat bankalarında yıllar itibarıyla dalgalanmalar yaşansa da son yıllarda grup bazlı performansını arttırdığı görülmektedir. Bu artışta ekonomi yönetiminin ve düzenleyici kurumların bankaların üzerindeki yükümlülükleri hafifletmesi ve devletin büyümeyi destekleyici yönde aldığı teşvik paketleri etkili olmuştur. Ayrıca kamusal sermayeli bankaların devlet desteği ile faaliyette bulunmaları karlılık performansı açısından diğer banka gruplarına göre daha üstün performans sergilemesinde etkili olmaktadır.

Tablo 4.9: Yabancı Sermayeli Bankaların L- Likidite Durumu Rasyosuna Göre Sıralaması

L-LİKİDİTE DURUMU									
2013		2014		2015		2016		2017	
Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra
MUFG Bank Turkey A.Ş.	1	Deutsche Bank A.Ş.	1	Deutsche Bank A.Ş.	1	Deutsche Bank A.Ş.	1	Deutsche Bank A.Ş.	1
Citibank A.Ş.	2	MUFG Bank Turkey A.Ş.	2	ICBC Turkey Bank A.Ş.	2	Citibank A.Ş.	2	ICBC Turkey Bank A.Ş.	2
Deutsche Bank A.Ş.	3	Citibank A.Ş.	3	MUFG Bank Turkey A.Ş.	3	Alternatifbank A.Ş.	3	Rabobank A.Ş.	3
HSBC Bank A.Ş.	4	HSBC Bank A.Ş.	4	Citibank A.Ş.	4	MUFG Bank Turkey A.Ş.	4	Citibank A.Ş.	4
Yabancı Sermayeli B.	5	Rabobank A.Ş.	5	Rabobank A.Ş.	5	ICBC Turkey Bank A.Ş.	5	MUFG Bank Turkey A.Ş.	5
Türkiye’de Kurulmuş B.	6	Turkland Bank A.Ş.	6	Alternatifbank A.Ş.	6	HSBC Bank A.Ş.	6	Turkland Bank A.Ş.	6
Turkland Bank A.Ş.	7	Yabancı Sermayeli B.	7	Turkland Bank A.Ş.	7	Turkland Bank A.Ş.	7	HSBC Bank A.Ş.	7
Tüm Mevduat Bank.	8	Türkiye Bankacılık Sis.	8	HSBC Bank A.Ş.	8	Rabobank A.Ş.	8	Arap Türk Bankası A.Ş.	8
Türkiye Bankacılık Sis.	9	Özel Sermayeli Mev. B.	9	Odea Bank A.Ş.	9	Arap Türk Bankası A.Ş.	9	Alternatifbank A.Ş.	9
Kamusal Serm. Mev.B.	10	Türkiye’de Kurulmuş B.	10	Özel Sermayeli Mev. B.	10	Odea Bank A.Ş.	10	Odea Bank A.Ş.	10
Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	11	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	11	Denizbank A.Ş.	11	Denizbank A.Ş.	11	Özel Sermayeli Mev. B.	11
Özel Sermayeli Mev. B.	12	Tüm Mevduat Bank.	12	Türkiye Bankacılık Sis.	12	Özel Sermayeli Mev. B.	12	Türkiye Bankacılık Sis.	12
QNB Finansbank A.Ş.	13	Denizbank A.Ş.	13	Yabancı Sermayeli B.	13	Yabancı Sermayeli B.	13	Tüm Mevduat Bank.	13
Odea Bank A.Ş.	14	Kamusal Serm. Mev.B.	14	Tüm Mevduat Bank.	14	Türkiye’de Kurulmuş B.	14	Yabancı Sermayeli B.	14
Denizbank A.Ş.	15	Alternatifbank A.Ş.	15	Türkiye’de Kurulmuş B.	15	Türkiye Bankacılık Sis.	15	Türkiye’de Kurulmuş B.	15
ING Bank A.Ş.	16	Odea Bank A.Ş.	16	Arap Türk Bankası A.Ş.	16	QNB Finansbank A.Ş.	16	Denizbank A.Ş.	16
ICBC Turkey Bank A.Ş.	17	Arap Türk Bankası A.Ş.	17	Kamusal Serm. Mev.B.	17	Tüm Mevduat Bank.	17	Kamusal Serm. Mev.B.	17
Alternatifbank A.Ş.	18	ING Bank A.Ş.	18	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	18	ING Bank A.Ş.	18	QNB Finansbank A.Ş.	18
Arap Türk Bankası A.Ş.	18	Burgan Bank A.Ş.	19	ING Bank A.Ş.	19	Kamusal Serm. Mev.B.	19	ING Bank A.Ş.	19
Burgan Bank A.Ş.	18	QNB Finansbank A.Ş.	20	QNB Finansbank A.Ş.	20	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	20	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	20
Rabobank A.Ş.	k.d.	ICBC Turkey Bank A.Ş.	21	Burgan Bank A.Ş.	21	Burgan Bank A.Ş.	21	Burgan Bank A.Ş.	21

Likidite rasyosu bankaların kısa vadeli borçlarını ödeyebilmek amacıyla likit olarak elde tutulan kaynaklarını ifade etmektedir. Bankalar, BDDK'nın belirlediği usul ve esaslara göre asgari likidite düzeyini belirleyerek idame etmek zorundadırlar.

L- Likidite durumu alt bileşenine ait VIKOR Q_i skorlarının sıralandığı Tablo 4.9 değerlendirildiğinde ise; ilk sırada yer alarak en yüksek performansa sahip olan bankanın 2013 yılında MUFG Bank Turkey A.Ş., diğer yıllarda ise Deutsche Bank A.Ş.'nin olduğu, en düşük performansı gösteren bankaların ise Burgan Bank A.Ş., ING Bank A.Ş. ve QNB Finansbank A.Ş.'nin olduğu görülmektedir.

Likidite durumu açısından Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından 5 adedi 2013 yılında, 6 adedi 2014 yılında, 10 adedi 2015 ve 2017 yıllarında, 11 adedi ise 2016 yılında Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde performans göstermiştir. Dolayısıyla yabancı sermayeli bankaların banka bazında yıllar itibarıyla likidite performansını arttırdığı söylenebilir.

Likidite performansı açısından yabancı sermayeli bankalardan en dikkat çeken ise, sektörün altında bir likidite performansına sahip olan ICBC Turkey Bank A.Ş.'nin 2014 yılında 21. sıradan 2015 yılında 2. sıraya, 2014 yılında 15. sırada olan Alternatif A.Ş.'nin ise 6. sıraya yükselmesi olmuştur.

Türkiye Bankacılık Sisteminde faaliyet gösteren kamusal, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankaları likidite durumu rasyosu açısından grup bazlı olarak değerlendirildiğinde; özel sermayeli mevduat bankalarının 2015 yılından itibaren sistem ortalamasının üzerinde konumlanarak performansını arttırdığı, yabancı sermayeli mevduat bankalarının ise banka bazında performanslarını arttırmalarına rağmen grup bazında düşüş yaşandığı görülmüştür. Ayrıca kamusal sermayeli mevduat bankalarının 2013 yılından 2016 yılına kadar ki dönemlerde performansının düştüğü, 2017 yılında ise performansında artışın yaşanmasına rağmen sistem ortalamasının altında yer aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.10: Yabancı Sermayeli Bankaların S- Piyasa Riskine Duyarlılık Rasyosuna Göre Sıralaması

S-PIYASA RİSKİNE DUYARLILIK									
2013		2014		2015		2016		2017	
Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra	Banka	Sıra
MUFG Bank Turkey A.Ş.	1	Deutsche Bank A.Ş.	1	Deutsche Bank A.Ş.	1	Rabobank A.Ş.	1	Rabobank A.Ş.	1
ICBC Turkey Bank A.Ş.	2	Turkland Bank A.Ş.	2	Arap Türk Bankası A.Ş.	2	HSBC Bank A.Ş.	2	Odea Bank A.Ş.	2
Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	3	ICBC Turkey Bank A.Ş.	3	Burgan Bank A.Ş.	3	ICBC Turkey Bank A.Ş.	3	Burgan Bank A.Ş.	3
QNB Finansbank A.Ş.	4	Rabobank A.Ş.	4	Turkland Bank A.Ş.	4	Alternatifbank A.Ş.	4	Denizbank A.Ş.	4
Türkiye Bankacılık Sis.	5	Kamusal Serm. Mev.B.	5	Türkiye Bankacılık Sis.	5	Burgan Bank A.Ş.	5	ING Bank A.Ş.	5
Kamusal Serm. Mev.B.	6	Türkiye Bankacılık Sis.	6	Alternatifbank A.Ş.	6	Arap Türk Bankası A.Ş.	6	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	6
Turkland Bank A.Ş.	7	Burgan Bank A.Ş.	7	Kamusal Serm. Mev.B.	7	Denizbank A.Ş.	7	Yabancı Sermayeli B.	7
Özel Sermayeli Mev. B.	8	Tüm Mevduat Bank.	8	Yabancı Sermayeli B.	8	Turkland Bank A.Ş.	8	Türkiye’de Kurulmuş B.	8
Tüm Mevduat Bank.	9	Arap Türk Bankası A.Ş.	9	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	9	Kamusal Serm. Mev.B.	9	Citibank A.Ş.	9
Odea Bank A.Ş.	10	Özel Sermayeli Mev. B.	10	Denizbank A.Ş.	10	Yabancı Sermayeli B.	10	Alternatifbank A.Ş.	10
Arap Türk Bankası A.Ş.	11	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	11	Tüm Mevduat Bank.	11	ING Bank A.Ş.	11	Türkiye Bankacılık Sis.	11
Yabancı Sermayeli B.	12	QNB Finansbank A.Ş.	12	Türkiye’de Kurulmuş B.	12	Türkiye Bankacılık Sis.	12	Tüm Mevduat Bank.	12
Deutsche Bank A.Ş.	13	Alternatifbank A.Ş.	13	HSBC Bank A.Ş.	13	Türkiye’de Kurulmuş B.	13	Arap Türk Bankası A.Ş.	13
Türkiye’de Kurulmuş B.	14	Yabancı Sermayeli B.	14	Özel Sermayeli Mev. B.	14	Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	14	HSBC Bank A.Ş.	14
HSBC Bank A.Ş.	15	Türkiye’de Kurulmuş B.	15	ING Bank A.Ş.	15	Tüm Mevduat Bank.	15	Özel Sermayeli Mev. B.	15
Burgan Bank A.Ş.	16	Odea Bank A.Ş.	16	QNB Finansbank A.Ş.	16	Özel Sermayeli Mev. B.	16	Kamusal Serm. Mev.B.	16
ING Bank A.Ş.	17	Denizbank A.Ş.	17	Rabobank A.Ş.	17	Odea Bank A.Ş.	17	Turkland Bank A.Ş.	17
Denizbank A.Ş.	18	Citibank A.Ş.	18	ICBC Turkey Bank A.Ş.	18	Deutsche Bank A.Ş.	18	QNB Finansbank A.Ş.	18
Citibank A.Ş.	19	MUFG Bank Turkey A.Ş.	19	Citibank A.Ş.	19	QNB Finansbank A.Ş.	19	ICBC Turkey Bank A.Ş.	19
Alternatifbank A.Ş.	20	ING Bank A.Ş.	20	Odea Bank A.Ş.	20	Citibank A.Ş.	20	MUFG Bank Turkey A.Ş.	20
Rabobank A.Ş.	k.d.	HSBC Bank A.Ş.	21	MUFG Bank Turkey A.Ş.	21	MUFG Bank Turkey A.Ş.	21	Deutsche Bank A.Ş.	21

Piyasa riskine duyarlılık rasyosu bankaların faiz oranları, kurlar, mal ve pay senedi fiyatlarında meydana gelen değişimlerden kaynaklanan riski ifade eder. Bankalar ise piyasa riskini BDDK'nın belirlediği usul ve esaslar çerçevesinde oluşturmak ve uygulamak zorundadırlar.

S- Piyasa Riskine Duyarlılık alt bileşenine ait VIKOR Q_i skorlarının sıralandığı Tablo 4.10 değerlendirildiğinde; ilk sırada yer alarak en yüksek performansa sahip olan banka, 2013 yılında MUFG Bank Turkey A.Ş., 2014 ve 2015 yıllarında Deutsche Bank A.Ş., 2016 ve 2017 yıllarında ise Rabobank A.Ş.'nin olduğu, en düşük performansı gösteren bankaların ise Citibank A.Ş., MUFG Bank Turkey A.Ş. ve QNB Finansbank A.Ş.'nin olduğu görülmektedir.

Piyasa riskine duyarlılık açısından Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarından 4 adedi 2013, 2014 ve 2015 yıllarında, 9 adedi 2016 yılında, 8 adedi ise 2017 yılında Türkiye Bankacılık Sistemi sıralamasının üzerinde performans göstermiştir. Yabancı sermayeli mevduat bankalarının performanslarına bakıldığında oynaklığın çok yüksek olduğu görülmektedir. Örneğin; 2013 yılında ilk sırada olan MUFG Bank Turkey A.Ş.'nin sonraki yıllarda son sıralarda, 2015 yılında 17. sırada olan Rabobank A.Ş.'nin sonraki yıllarda ilk sırada, 2014 ve 2015 yıllarında ilk sırada olan Deutsche Bank A.Ş.'nin ise sonraki yıllarda son sıralarda yer alması en dikkat çeken performanslardır. Dolayısıyla yabancı sermayeli mevduat bankalarının banka bazında yıllar itibarıyla piyasa risklilik performansında dalgalanmalar yaşanmasına karşın performansını arttırdığı söylenebilir.

Ayrıca piyasa riskine duyarlılık rasyosu, Türkiye Bankacılık Sisteminde faaliyet gösteren kamusal, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının grup bazlı performansları değerlendirildiğinde, kamusal sermayeli mevduat banka grubunda 2014 yılından itibaren, özel sermayeli mevduat bankalarının ise 2016 yılına kadar performanslarında düşüş gözlemlenmiştir. Yabancı sermayeli bankalarda ise yıllar itibarıyla piyasa risklilik performansında dalgalanmalar yaşansa da genel olarak piyasalarda yaşanacak kırılganlıklara karşı dayanıklı oldukları ve grup performansını arttırdıkları söylenebilir.

SONUÇ

Bankalar, bir ülkenin makroekonomik performansında, ekonomisinin gelişmesinde üstlendikleri görevler ile finansal sistemin en önemli unsurudur. Özellikle bankalar Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerde finansal sistem içerisinde en büyük paya sahip olmasından dolayı ekonomi politikalarının hayata geçirilmesinde kritik öneme sahiptir.

Türkiye’de ilk bankacılık faaliyetleri 1847 yılında İstanbul Bankası’nın yabancı sermaye eliyle kurulmasıyla başlamıştır. İlk bankacılık faaliyetlerinden Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar geçen sürede ulusal sermayeli bankalar yabancı sermayeli bankalardan sayı olarak daha fazla olmuştur. Ancak ulusal sermayeli bankaların birçoğu yerel ihtiyaçları karşılayan tek şubeli bankalar olmaları sebebiyle ekonominin kredi ihtiyacını karşılayabilecek kapasiteye sahip olamamışlardır. Bu sebeple ilk bankanın kurulmasından Cumhuriyetin ilanına kadar geçen sürede para ve kredi piyasasında yabancı sermayeli bankalar etkin rol üstlenmişlerdir.

1930’lu yıllarda ise Dünya ekonomik buhranından dolayı ekonomi politikasında değişikliğe gidilmiş ve yabancı sermayeli bankaların faaliyetleri sınırlanmıştır. 1930 yılından itibaren özel amaçlı devlet bankaları, 1945 yılından sonra ise özel bankaların kurulmasına yönelik adımlar atılmıştır. 1980’li yıllara kadar geçen sürede ise bankacılık sektörü önemli düzeyde devletin kontrolünde kalmış ve yabancı sermayeli bankaların sayısı 4’e kadar düşmüştür.

1980’li yıllara gelindiğinde ise planlı dönemde uygulanan dışa kapalı büyüme politikalarının sonucu olarak döviz dar boğazı yaşanmıştır. Yaşanan döviz krizi sonrasında serbest ekonomiye geçiş politikaları uygulanmış ve bu dönemden itibaren Türkiye ekonomisi uluslararası piyasalara açılarak dünya ekonomisi ile bütünleşme sürecine girmiştir.

1990’lı yıllara gelindiğinde küreselleşme hareketleri hız kazanmıştır. Ancak Türkiye ekonomisinde art arda yaşanan Nisan 1994, Kasım 2000 ve Şubat 2001 krizleri, serbestleşme politikaları sonrasında yaşanan yabancı sermayeli banka sayısında tekrardan azalışa neden olmuştur. 1980 yılında 4 olan yabancı sermayeli

banka sayısı 1990 yılında 23, 1996 yılında 18, 2003 yılında ise 13'e kadar düşmüştür. Yaşanan krizler sonrasında uygulanan "Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı" ve varlık fiyatlarındaki düşüşler tekrardan Türk bankacılık sektörünün yabancı yatırımcı açısından cazip hale gelmesine neden olmuş, 2005 yılından itibaren yabancı banka payında önemli düzeyde artış yaşanmıştır.

Özellikle 2005 yılında uygulamaya konulan 5411 sayılı Bankalar Kanunu ile yabancı sermayeli bankaların şube açma veya kurulmaları ile ulusal bankaların kurulmaları açısından aynı şartlara sahip olmaları, yabancı banka sayısının yıllar itibarıyla artmasında etkili olan bir diğer nedendir.

Türkiye'de yabancı sermayeli banka paylarının artmasında yukarıda belirtilen nedenler etkili olmakla birlikte, yabancı sermayeli bankaların uluslararasılaşma yönündeki eğilimleri de önem arz etmektedir. Özellikle ülkeler arasındaki ticaret hacminin artması, giriş yapılacak ülkenin yabancı bankalara tutumu, piyasa fırsatları, giriş yapılacak ülkenin ekonomik ve politik istikrarı ile bankacılık özellikleri yabancı banka girişlerinde etkili olmuştur. Aynı zamanda yatırımcı bankaların ülke riskini dağıtmak amacıyla farklı ülkelerin bankacılık sektörüne giriş yapmaları da bankacılık faaliyetlerinin uluslararasılaşmasında etkili olmuştur. Bir diğer neden olarak da gelişmiş ülkelerin kendi ülkelerine ait sektörlerindeki pazar doygunluğu ve azalan kazançlar nedeniyle yeni ve karlı pazar arayışlarına girişmeleridir. Ayrıca yaşanan ekonomik krizler sonrasında gelişmekte olan ülkelerin piyasalarına girişler daha az maliyetli olabilmektedir.

Bununla birlikte yabancı bankalar giriş yaptıkları ülkelerde ithalat ve ihracatın gelişimine katkı sağlamak, kur hareketlerinin vadeli işlemler ile geliştirilmesini sağlamak, mortgage işlemlerinin yaygınlaşmasını sağlamak, tüketici kredileri ve kredi kartı hizmetlerinin geliştirilmesini sağlamak gibi faaliyetleri gerçekleştirmeyi de amaçlamaktadırlar.

Yabancı bankalar bu faaliyetlerini gerçekleştirirken giriş yaptıkları ülkelerin ekonomilerine olumlu ve olumsuz etkileri olmaktadır. Bankacılık sektörüne yeni teknoloji ve ürünlerin girmesine, rekabetçi bir ortamın oluşmasına, istikrarlı bir bankacılık sisteminin oluşmasına katkı sağlamaktadır. Yabancı bankaların giriş yaptıkları ülkelerin ekonomilerinde yaşanabilecek krizlerden doğrudan

etkilenmeleri nedeniyle ekonomide yaşanacak kriz tehlikesinin hafifletilmesine yardımcı olabileceğine dair görüşlerde hakimdir.

Bu duruma karşın yabancı sermayeli bankaların ulusal politikaların uygulanmasında yeterince hassas olmamaları, kredi imkanlarının kullandırılması aşamasında seçici olup, KOBİ'lerin kredi olanaklarının sınırlandırılması, erken girişler sonrasında ulusal bankaların yabancı bankalar ile rekabet edememelerine ve iflaslar ile karşı karşıya kalmalarına neden olabileceği, ayrıca yabancı sermayeli bankaların kar odaklı işletmeler olmaları nedeniyle genellikle kriz dönemlerinde ulusal ekonominin istikrarına yönelik hareket etmek yerine karlılıklarını gözettiklerine dair çalışmalarda mevcuttur.

Ancak yabancı sermayeli bankaların giriş yapılan ülke ekonomisine etkileri sektördeki payları oranında olmaktadır. Türkiye'de yabancı banka payında artışlar 1980 yılı sonrasında yaşanan serbestleşme politikaları ile başlamış olsa da 2005 yılına kadar ki, geçen sürede yabancı banka paylarının toplam bankacılık sektörü içerisindeki aktif payları %3 ile %5'ler civarında olmuştur. 2017 yılı itibarıyla da bu oran % 25,1 olarak gerçekleşmiştir.

Bu oran AB'ye sonradan üye olan ülkeler ile karşılaştırıldığında ise çok düşük kalmaktadır. Özellikle Estonya ve Slovakya'nın bankacılık sistemlerinin neredeyse tamamı yabancı bankaların hakimiyetindedir. Geneline bakıldığında ise özel durumlar hariç (Lüksemburg (finans merkezi)) olmak üzere gelişmiş ülkelerin yabancı banka payları düşük, gelişmekte olan ülkelerin yabancı banka payları ise göreceli olarak daha yüksektir.

AB'ye üye ülkelerin bankacılık sektörlerindeki yabancı banka paylarına bakıldığında ise yabancı sermayenin büyük çoğunluğunun yine AB'ye üye ülkelere ait olduğu görülmektedir. Bu durum ise bölgesel bağımlılığın yüksek olmasına ve ülkelerin karşılıklı risklerinin artmasına sebep olabilecektir.

Küreselleşmeyle birlikte bankacılık sektöründe yaygınlaşan uluslararasılaşma bankacılık hizmetlerinin çeşitlendirilmesini zorunlu kılmış, bu durum ise bankalar tarafından üstlenilen risklerin çeşitlenerek artmasına neden olmuştur. Bu sebeple çalışmamızda Türk bankacılık sektöründe sayısı ve etkinliği gün geçtikçe artan yabancı sermayeli bankaların, risk bazlı performansları 2013-

2017 yılları verileri kullanılarak CAMELS derecelendirme sistemi temel alınarak VIKOR yöntemi ile analiz edilmiştir.

Yapılan analiz sonucunda Türkiye’de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarının yıl bazında performanslarına bakıldığında;

2013 yılında en düşük riske sahip olan ilk üç bankanın sırasıyla MUFG Bank Turkey A.Ş., Citibank A.Ş. ve Deutsche Bank A.Ş. olduğu, en yüksek riske sahip olan yabancı sermayeli mevduat bankasının ise Burgan Bank A.Ş.’nin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2014 yılında en düşük riske sahip olan ilk üç bankanın sırasıyla Deutsche Bank A.Ş., MUFG Bank Turkey A.Ş. ve Citibank A.Ş.’nin olduğu, en yüksek riske sahip olan yabancı sermayeli mevduat bankasının ICBC Turkey Bank A.Ş. ’nin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlgili yılda bir önceki yıla göre en yüksek performansı gösteren bankanın 19. sıradan 12. sıraya yükselen Alternatifbank A.Ş.’nin olduğu, en düşük performansı gösteren bankanın ise Arap Türk Bankası A.Ş.’nin olduğu görülmüştür.

2015 yılında en düşük riske sahip olan ilk üç bankanın sırasıyla Deutsche Bank A.Ş., ICBC Turkey Bank A.Ş. ve MUFG Bank Turkey A.Ş.’nin olduğu, en yüksek riske sahip olan yabancı sermayeli mevduat bankasının QNB Finansbank A.Ş.’nin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlgili yılda, bir önceki yıla göre en yüksek performansı gösteren bankanın 21. sıradan 2. sıraya yükselen ICBC Turkey Bank A.Ş.’nin olduğu, en düşük performansı gösteren bankanın ise Türkiye Garanti Bankası A.Ş.’nin olduğu görülmüştür.

2016 yılında en düşük riske sahip olan ilk üç bankanın sırasıyla Deutsche Bank A.Ş., Alternatifbank A.Ş. ve Citibank A.Ş. olduğu, en yüksek riske sahip olan yabancı sermayeli mevduat bankasının Burgan Bank A.Ş.’nin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlgili yılda, bir önceki yıla göre en yüksek performansı gösteren bankanın 17. sıradan 10. sıraya yükselen Denizbank A.Ş.’nin olduğu, en düşük performansı gösteren bankanın ise Rabobank A.Ş.’nin olduğu görülmüştür.

2017 yılında en düşük riske sahip olan ilk üç bankanın sırasıyla Deutsche Bank A.Ş., Rabobank A.Ş. ve ICBC Turkey Bank A.Ş.’nin olduğu, en yüksek riske

sahip olan yabancı sermayeli mevduat bankasının Burgan Bank A.Ş.'nin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlgili yılda, bir önceki yıla göre en yüksek performansı gösteren bankanın 19. sıradan 12. sıraya yükselen Arap Türk Bankası A.Ş.'nin olduğu, en düşük performansı gösteren bankanın ise Denizbank A.Ş.'nin olduğu görülmüştür.

CAMELS tabanlı bir VIKOR uygulamasının, Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarının görece risk derecelendirmesi için yapıldığı bu çalışmada yıl bazında en düşük riske sahip olan yabancı sermayeli bankanın; 2013 yılında MUFG Bank Turkey A.Ş., 2014, 2015, 2016 ve 2017 yıllarında ise Deutsche Bank A.Ş.'nin olduğu, en yüksek riske sahip olan yabancı sermayeli mevduat bankasının 2013, 2016 ve 2017 yıllarında Burgan Bank A.Ş.'nin, 2014 yılında ICBC Turkey Bank A.Ş.'nin, 2015 yılında ise QNB Finansbank A.Ş.'nin olduğu görülmüştür.

Sonuçlar genel olarak analiz edildiğinde; 2013-2017 yıllarını kapsayan CAMELS tabanlı VIKOR modeli uygulamasının, Türkiye'de kurulmuş yabancı sermayeli mevduat bankalarının görece risk derecelendirme sıralaması amacıyla yapılan bu çalışmada, en düşük riske sahip olan yabancı sermayeli mevduat bankasının Deutsche Bank A.Ş. olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Deutsche Bank A.Ş.'nin en yüksek performansı gösterdiğine yönelik bulgular Uslu (2019) ve Gündoğdu (2015) tarafından da elde edilmiştir.

Almanya'nın en büyük, The Banker (2018) dergisinin yapmış olduğu araştırmaya göre ise dünyanın en büyük 15. bankası olan Deutsche Bank'ın, son yıllarda 1992 yılından sonraki en kötü performansını sergilemesine ve şubelerini kapatarak küçülme yoluna girmesine karşın Türkiye Bankacılık Sistemi'nde sergilediği yüksek performansı, çalışma kapsamında ele alınan verilerinin sadece Türkiye'deki operasyonlarını kapsamından kaynaklanması ile açıklamak mümkündür. Dolayısıyla ilgili bankanın Türkiye operasyonlarında herhangi bir risk görünmemektedir. Ancak bir bankanın yerel performansını ölçen bir analistin, küresel veya uluslararası ölçekte faaliyet gösteren bir bankanın dış operasyonlarını da risk analiz etmesinin önemi bu çalışmanın sonuçları ile ortaya konulmaktadır. Bu nedenle, yabancı bankaların -özellikle uluslararası düzeyde faaliyet

gösterenlerin- sadece ilgili ülkedeki faaliyetlerinin takip edilmesi, bankacılık sistemindeki risklerin genel anlamda gözetim ve denetiminde bir açık oluşturabileceği görülmektedir. Çünkü bir yabancı banka, yerel ölçekte örneğin; bu çalışmada olduğu gibi sadece bir ülkedeki operasyonunda bankacılık risk yönetimi açısından en başarılı olarak değerlendirilebilirken; aynı zamanda daha büyük operasyonlarının olduğu başka bir ülkede veya bölgede önemli risklere maruz kalmış olabilir. Bu bulgular, bu tez çalışmasının en önemli bulgularındandır.

Bankaların kamusal, özel ve yabancı sermayeli grup performansları CAMELS alt bileşenleri bazında değerlendirildiğinde ise varlık kalitesi açısından kamusal sermayeli mevduat bankalarının, likidite durumu açısından özel sermayeli mevduat bankalarının, sermaye yeterliliği, yönetim kalitesi, kazançlar ve piyasa riskine duyarlılık açısından yabancı sermayeli mevduat bankalarının performanslarını arttırdıkları tespit edilmiştir. Bu bulgular ise çalışmanın diğer önemli bulgularıdır.

Ayrıca tüm sermaye grupları bazında yapılan değerlendirmenin neticesinde, özel sermayeli mevduat bankaları ile yabancı sermayeli mevduat bankalarının risklilik performanslarında yıllar itibarıyla dalgalanmalar yaşanmasına rağmen önemli derecede bir değişim görülmemiştir. Kamusal sermayeli mevduat bankalarında ise konjonktüre göre yaşanan olaylar sebebiyle 2013 yılından itibaren düşüş yaşandığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte yıllar itibarıyla kamusal sermayeli mevduat bankalarında yaşanan performans değişimiyle Türkiye Bankacılık Sistemindeki performans değişimi aynı yönde olmuştur. Dolayısıyla Türkiye Bankacılık Sistemi'nin risklilik performansında özellikle kamusal sermayeli bankaların etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkiye Bankacılık Sisteminde faaliyetlerini devam ettiren yabancı sermayeli mevduat bankaları ile kamu, özel ve yabancı sermayeli mevduat bankalarının grup bazlı finansal performanslarının belirlenmesine yönelik gerçekleştirilen çalışma sonuçları ile literatürdeki çalışmaların sonuçları karşılaştırıldığında; Gündoğdu (2015) ve Uslu (2019)'un çalışmaları ile benzerlikler taşıdığı, Güneysu (2015), Ege vd. (2015) ve Çalışkan ve Eren (2016)'in çalışmalarında ise kullanılan veri seti ve

yöntemlerin farklılık göstermesinden dolayı farklı sonuçlar elde edildiği görülmüştür.

Ayrıca bu tez çalışması kapsamında geliştirilmiş olan CAMELS tabanlı VIKOR modelinin, bankacılık sistemlerinin risklilik düzeylerinin belirlenmesini amaçlayan çalışmalarda uygulanabilirliği test edilmiş ve yapılan kontrol analizleriyle CAMELS tabanlı VIKOR modelinin bankaların risk derecelendirme performanslarının belirlenmesine yönelik çalışmalarda uygulanabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca varılmasının nedeni; çalışma kapsamında gerçekleştirilen 35 adet modelin birbirlerine tutarlı sonuçlar üretmesidir. Ayrıca analiz kapsamında elde edilen birçok bulgunun, farklı analiz yöntemleri kullanılmasına karşın benzer yaklaşımları benimsemiş bilim insanlarının çalışmalarıyla ortaya konan ampirik bulgular ile uyumlu olmasıdır.

Son olarak, gelecekte çalışmanın gerek bu tezin yazarı tarafından gerekse bu alanda çalışmalar yapmayı planlayanlar açısından nasıl devam ettirilebileceğine ilişkin yorumlarda bulunulabilir. Analizlerin hem daha hızlı ve hem de veri madenciliği yaklaşımını entegre ederek yapılabilmesini sağlamak üzere kendisini hızla güncelleyebilen bir paket programın geliştirilmesi üzerinde çalışılabilir. Bu tez çalışması sırasında özellikle ayrı ayrı yapılan 35 adet analizin sonuçlarının birkaç tabloda toplanabilmesi ve bunu yaparken veri kaybına uğranmaması için büyük özen gösterilmesi gerekmiştir. Dolayısıyla, paket program geliştirilmesine yönelik yapılabilecek araştırmaların, bankacılık araştırmaları için önemli bir ihtiyacı giderebileceği görülmüştür. Ayrıca risk derecelendirmesi için yapılan çalışmaların özellikle mevduat bankalarının ve katılım bankalarının performanslarına yoğunlaştığı görülmüştür. Buna karşın, ülkelerin üretimine, ihracatına, büyümesine ve kalkınmasına önemli katkıları olan yatırım ve kalkınma bankalarının risk analizine yönelik çalışmaların ise yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür. Dolayısıyla gelecek çalışmalarda ilgili yöntemin yatırım ve kalkınma bankalarına yönelik çeşitli çalışmalarda uygulanması ve ampirik bulguların yayınlanmak suretiyle yaygınlaştırılması planlanmaktadır.

KAYNAKÇA

- Acar, Şafak Birol (2013); "Risk Yönetimi ve Kontrol Maliyetleri," *Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü Mali Yönetim ve Kontrol Dairesi*, s. 1-34. <https://www.bumko.gov.tr/Eklenti/7457,2-risk-yonetimi-ve-kontrol-faaliyetleri---safak-birol-acar.pdf?0> (Erişim Tarihi: 22.01.2018).
- Afşar, Muharrem (2011); "Küresel Kriz ve Türk Bankacılık Sektörüne Yansımaları," *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, Sayı 6(2), s. 143-171.
- Ak, Rengin (2007); "Yabancı Banka Girişinin Türk Ekonomisine Etkileri," *Mevzuat Dergisi*, Sayı 119, s. 1-16.
- Akçaoğlu, Emin (2008); *Bankacılıkta Yabancı Sermaye*, <http://www.eminakcaoglu.com/2008/07/bankacilkta-yabanc-sermaye.html>, (Erişim Tarihi: 13.09.2017).
- Akgüç, Öztin (1992); *100 Soruda Türkiye'de Bankacılık*, Gerçek Yayınevi 3. Baskı, İstanbul.
- Akgüç, Öztin (2007); "Türkiye de Yabancı Bankalar," *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 36, s. 6-17.
- Akiş, Elife (2007); "Sermaye Hareketlerinin Serbestleşmesi ve Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Sermaye," *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Konferansları*, s. 45-62.
- Aksoy, Tamer (1998); *Çağdaş Bankacılıktaki Son Eğilimler ve Türkiye'de Uluslararası Bankacılık (Sistemik ve Analitik Bir Yaklaşım)*, SPK, Ankara.
- Aktaş, Hüseyin ve Mahmut Kargın (2007); "Türk Bankacılık Sektöründeki Yabancı ve Ulusal Bankaların Finansal Oranlar Açısından Karşılaştırılması," *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F. Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, Cilt 14, Sayı 2, s. 31-45.
- Algan, Neşe (1988); *Dünyada ve Türkiye'de Yabancı Sermaye Yatırımları ve Beklentiler*, Dünyada ve Türkiye'de Yabancı Sermaye Yatırımları ve Beklentiler (İnceleme Yarışması) Yased, Yayın No: 33, İstanbul.
- Alptekin, Erdem (2009); "Küresel Krizin Türkiye Ekonomisi ile Sanayisine Yansımaları ve Dipten En Az Zararla Çıkış Yolları," *AR&GE Bülten*, s. 5-12.
- Altay, N. Oğuzhan (2006); *Türk Bankacılık Sistemi*, Ege Üniversitesi, İzmir.
- Altıntaş, Ayhan (2012); *Kredi Kayıplarının Makroekonomik Değişkenlere Dayalı Olarak Tahmini ve Stres Testleri - Türk Bankacılık Sektörü İçin Ekonometrik Bir Yaklaşım*, TBB Yayını, No:281.

- Altun, Fatih (2006); “*Bankacılık Sektöründe Yabancı Sermaye Girişi ve Ulusal Ekonomi Üzerindeki Etkileri*,” Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Anbar, Adem (2009); “Osmanlı İmparatorluğu’nun Avrupa’yla Olan Finansal Entegrasyonu 1800-1914,” *Maliye ve Finans Yazıları*, Sayı 84, s. 17-37.
- Apak, Sudi (1995); *Uluslararası Finansal Teknikler*, Bilim ve Teknik Yayınevi, 2.Baskı, İstanbul.
- Apak, Sudi ve Aykut Tavşancı (2008); “Türkiye’de Yabancı Bankacılığın Gelişimi ve Ekonomi Politikaları ile Uyumu,” *Maliye ve Finans Yazıları Dergisi*, Sayı 80, s. 33-53.
- Arıcan, Erişah, Başak Tanınmış Yücememiş ve Gökhan Işıl (2009); *Türk Bankacılık Sektöründe Pazar Hakimiyeti ve Sektörün Rekabet Gücünün Uygulamalı Analizi*, İTO Yayınları, İstanbul.
- Arslan, İsmail (2010); “*Bankacılıkta Likidite Riskinin Yönetilmesi ve Türkiye Uygulaması*,” Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Artun, Tuncay (1983); *İşlevi, Gelişimi, Özellikleri ve Sorunlarıyla Türkiye’de Bankacılık*, Tekin Yayınları 2. Basım, İstanbul.
- Ata, H. Ali (2009); “Banka Yabancılaşmasının Türkiye’deki Yerli ve Yabancı Bankalar Açısından Karşılaştırılması,” *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 23, Sayı 4, s. 109-124.
- Ataman Erdönmez, Pelin (2004); “Finansal Krizler Sonrası Gelişmekte Olan Ülkelerde Yabancı Bankalar,” *Bankacılar Dergisi*, Sayı 51, s. 21-36
- Ataman Erdönmez, Pelin (2009); "Küresel Kriz ve Ülkeler Tarafından Alınan Önlemler Kronolojisi," *Bankacılar Dergisi*, Sayı 68, s. 85-101.
- Autheman, Andre (2002); *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Osmanlı Bankası Bank-ı Osman-i Şahane*, (Çev.: A. Berktaş), Osmanlı Arşiv ve Araştırma Merkezi Yayınları 1. Baskı, İstanbul.
- Ayaydın, Hasan ve Murat Berberoğlu (2010); “Bankacılık Sektöründe Yabancı Girişinin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi,” *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, Sayı 1, s. 55-79.
- Aysan, Ahmet Faruk ve Pınar Şanlı Ceyhan (2006); “Why Do Foreign Banks Invest In Turkey?,” *Munich Personal RePEc Archive*, Sayı 5491, s. 1-24, <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/5491/> (Erişim Tarihi: 14.09.2017).
- Aytekin, Sinan ve Şakir Sakarya (2013); "BIST’deki Mevduat Bankalarının Finansal Performanslarının 2001 ve 2008 Finansal Krizleri Çerçevesinde

- CAMELS Derecelendirme Sistemi ile Değerlendirilmesi," *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, s. 25-58.
- Babuşçu, Şenol (1997); *Bankacılıkta Risk Derecelendirmesi (Rating) ve Türk Bankacılık Sektörüne Uygulanması*, SPK Yayın 1.Baskı, No:94, Ankara
- Bağcı, Haşim ve Ömer Faruk Rençber (2014); "Kamu Bankaları ve Halka Açık Özel Bankaların Promethee Yöntemi İle Kârlılıklarının Analizi," *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı 6(1), s. 39-47.
- Baltacı, Nuri (2011); "Geçiş Ekonomilerinde Yabancı Bankaların Piyasaya Girmesinin Kredi Tahsisine Etkisi: 1995 Sonrası Karşılaştırmalı Bir Analiz," Yayınlanmış Doktora Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Balur, Gülsen (2014); "Türk Bankacılık Sektöründe Yabancılaşma Nedenleri, Sektörel ve Makro Ekonomik Sonuçları," Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Gediz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Başar, Mehmet ve Metin Coşkun (2006); *Bankacılık Uygulamaları*, (Edi.: N. Aydın), Anadolu Üniversitesi Yayınları, No 1711, Eskişehir.
- Bayramoğlu, Mehmet Fatih (2013); "Yüksek Volatilité Dönemlerinde Gri Sistem Teorisi Destekli Markowitz Portföy Optimizasyonu," Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Bayramoğlu, Mehmet Fatih ve İsmail Gürsoy (2017); "Türkiye'de Faaliyet Gösteren Mevduat Bankalarının Bireysel ve Sektörel Risk Derecelendirmesi: Bir Camels Analizi Uygulaması," *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt 15, Sayı 1, s. 1-19.
- BDDK (2001); Bankaların İç Denetim ve Risk Yönetimi Sistemleri Hakkında Yönetmelik, 08 Şubat 2001 tarih ve 24312 Sayılı Resmi Gazete.
- BDDK (2003); Bankacılık Sektörü Yeniden Yapılandırma Programı Gelişme Raporu-(VII), https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/Diger_Raporlar/1525BSYYP_Gelisme_102003.pdf (Erişim Tarihi: 05.05.2017).
- BDDK (2006); Bankacılık Sektörü Risk Değerlendirme Raporu (Aralık 2005 Dönemi). https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/Bankacilik_Sektoru_Risk_Degerlendirme_Raporlari/Bankacilik_Sektoru_Risk_Degerlendirme_Raporlari.aspx (Erişim Tarihi: 14/03/2018).
- BDDK (2010); Krizden İstikrara Türkiye Tecrübesi, Çalışma Tebliği (Gözden Geçirilmiş Üçüncü Baskı). https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/Calisma_Raporlari/8676krizden_istikraturkiyetecrubesi_3uncu_baski.pdf (Erişim Tarihi: 14/03/2018).

- BDDK (2011); Bankacılıkta Yapısal Gelişmeler, Sayı 6, https://www.bddk.org.tr/WebSitesi/turkce/Raporlar/Bankacilikta_Yapısal_Gelismeler/11085bygr_2011.pdf (Erişim Tarihi: 10.05.2017).
- BDDK (2012); Bankaların İç Sistemleri Hakkında Yönetmelik, 28 Haziran 2012 tarih ve 28337 Sayılı Resmi Gazete.
- BDDK (2016); Ülke Riskinin Yönetimine İlişkin Rehber, 31 Mart 2016 tarih ve 6827 Sayılı Resmi Gazete.
- BIS (2004a); "Foreign Direct Investment in the Financial Sector of Emerging Market Economies," *Committee on the Global Financial System*, s. 1-34, <http://www.bis.org/publ/cgfs22.pdf> (Erişim Tarihi: 15.09.2017).
- BIS (2004b); "The New Basel Capital Accord," *Basel Committee on Banking Supervision*, <https://www.bis.org/publ/bcbsca03.pdf> (Erişim Tarihi: 22.01.2018).
- Bolay, Hüzeyme Cahide (1991); "Türk Bankacılık Tarihi," *Bankacılık Dergisi*, Sayı 5, s. 51-63.
- Bostan, Aziz ve Mehmet Bölükbaş (2011); "Küresel Finansal Kriz ve Bankacılık Sektörüne Etkileri; Türkiye Örneği," *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar Dergisi*, Cilt 48, Sayı 562, s.1-16.
- Boyacıoğlu, Acar Melek (2002): "Operasyonel Risk ve Yönetimi," *Bankacılar Dergisi*, Sayı 43, s. 51-67.
- Brealey, Richard A. ve Evi C. Kaplanis (1996); "The Determination of Foreign Banking Location," *Journal of International Money and Finance*, Cilt 15, No 4, s. 577-597.
- Bumin, Mete (2007a), "Yeniden Yapılandırma Sonrası Türk Bankacılık Sistemine Yabancı Banka Girişi," Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bumin, Mete (2007b); *Türk Bankacılık Sektöründe Yabancı Bankalar*, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Büyüközkan, Gülçin ve Da Ruan (2008); "Evaluation of Software Development Projects Using A Fuzzy Multi-Criteria Decision Approach," *Mathematics and Computers in Simulation*, Sayı 77, s. 464-475.
- Büyükşalvarcı, Ahmet (2008); "Yabancı Sermaye Yatırımlarının Türkiye'de Bankacılık Sektörüne Etkileri (1990-2005) I," *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 38, s. 186-198.
- Cardenas, Juan, Juan Pablo Graf ve Pascual O'Dogherty (2003); "Foreign Banks Entry in Emerging Market Economies: A Host Country Perspective," *CGFS Working Group on FDI in the financial sector*, s. 1-29.

- Chen, Lisa Y., ve Tien-Chin Wang (2009); "Optimizing Partners' Choice in IS/IT Outsourcing Projects: The Strategic Decision of Fuzzy VIKOR," *International Journal of Production Economics*, Sayı 120.1, s. 233-242.
- Chu, Mei-Tai, Joseph Shyu, Gwo-Hshiung Tzeng ve Rajiv Khosla (2007); "Comparison Among Three Analytical Methods For Knowledge Communities Group-Decision Analysis," *Expert Systems with Applications*, Sayı 33, s. 1011-1024.
- Claessens, Stijn ve Tom Glaessner (1998); "The Internationalization of Financial Services in Asia," *World Bank Publications*, No 1911. s. 1-60.
- Claessens, Stijn, Aslı Demirgüç-Kunt ve Harry Huizinga (2001); "How Does Foreign Entry Affect Domestic Banking Markets," *Journal of Banking and Finance*, Sayı 25(5), s. 891-911.
- Coşkun, Sevda Ateşoğlu ve Sibel Karğın (2016); "Sınır Ötesi Birleşme ve Satın Almaların Bankaların Finansal Performansına Etkileri: Üç Banka Üzerinde CAMELS Analizi," *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 69, s. 41-60.
- Coyle, Brian (2001); *Introduction to Currency Risk*, Taylor & Francis.
- Crystal, Jennifer S., B. Gerard Dages ve Linda S. Goldberg (2002); "Has Foreign Bank Entry Led to Sounder Banks in Latin America?," *Current Issues in Economics and Finance*, Sayı 8(1), s.1-6.
- Cull, Robert ve Maria Soledad Martinez Peria (2007); "Foreign Bank Participation and Crises in Developing Countries," *World Bank Policy Research Working Paper*, Sayı 4128, s. 1-43.
- Curry, Elisa, Justin Fung ve Ian R. Harper (2003); "Multinational Banking: Historical, Empirical and Case Perspectives," *Handbook of International Banking*, s. 27-59.
- Çağıl, Gülcan (2011); "2008 Küresel Kriz Sürecinde Türk Bankacılık Sektörünün Finansal Performansının ELECTRE Yöntemi ile Analizi," *Maliye Finans Yazıları*, Sayı 93, s. 59-86.
- Çakar, Vesile (2003); "Yabancı Sermayeli Banka Girişleri ve Ulusal Bankacılık Sektörleri Üzerindeki Etkileri," Yayınlanmış Uzmanlık Tezi, TCMB Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Çalışkan, Emre ve Tamer Eren (2016); "Bankaların Performanslarının Çok Kriterli Karar Verme Yöntemiyle Değerlendirilmesi," *Ordu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi*, Cilt 6, Sayı 2, s. 85-107.
- Çankaya, Fikret ve Mehmet Öz (2001); *Türkiye'de Kamu Bankalarının Özelleştirilmesi, Kamu ve Özel Sermayeli Ticaret Bankalarında Etkinlik ve Verimlilik Analizi*, TBB Yayın No: 221, İstanbul.

- Çapraz, İlkay ve İpek Demircioğlu (2003); *Türkiye'den Yurtdışına Doğrudan Sermaye Yatırımları ve Türk Yatırımcıları*, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın No: 14, İstanbul.
- Çelebican, Gürkan (1982); *Atatürk Döneminde Para-Kredi Siyaseti ve Kurumlaşma Hareketi*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları, Sayı 513, Ankara.
- Çelik, Tuncay ve Çiğdem Ürünveren (2009); "Yabancı Banka Girişlerinin Türk Bankacılık Sektörüne Rekabet Etkisi: 2002-2007," *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2, s. 42-59.
- Çetin, M. Koray ve Emre Ipekci Çetin (2010); "Multi-Criteria Analysis of Banks' Performances," *International Journal of Economics and Finance Studies*, Cilt 2, Sayı 2, s. 73-78.
- Çiftçi, Özlem (2009); "Türk Bankacılık Sektöründeki Yabancı Bankalar ve Performans Etkileri," Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Çolak, Ömer Faruk ve Aslan Yiğidim (2001); *Türk Bankacılık Sektöründe Kriz*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Dağ, Yıldırım ve Bahadır Fatih Yıldırım (2015); "PROMETHEE," *Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri*, (Edi.: Bahadır Fatih Yıldırım ve Emrah Önder), Dora Yayıncılık, Bursa, s. 177-199.
- De Young, Robert, Mark J Flannery, William W Lang ve Sorin M Sorescu (1998); "The Informational Advantage of Specialized Monitors: The Case of Bank Examiners," *Federal Reserve Bank of Chicago Working Paper Series*, No: 98-4, s. 1-36.
- Dinçer, Ahmet (2006); "Bankacılık Sektöründe Konsolidasyon, Ülke Deneyimleri ve Türkiye İçin Öneriler," Yayınlanmış Uzmanlık Tezi, DPT.
- Dinçer, Hasan ve Ali Görener (2011); "Analitik Hiyerarşi Süreci ve VIKOR Tekniği ile Dinamik Performans Analizi: Bankacılık Sektöründe Bir Uygulama," *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 19, s. 109-127.
- Dinçer, Hasan, Gülşah Gencer, Nazife Orhan ve Kevser Şahinbaş (2011); "A Performance Evaluation of the Turkish Banking Sector After the Global Crisis Via CAMELS Ratios," *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, Sayı 24, s.1530-1545.
- Doumpos, Michael ve Constantin Zopounidis (2010); "A Multicriteria Decision Support System for Bank Rating," *Decision Support Systems*, Cilt 50, Sayı 1, s. 55- 63.

- Ecer, Fatih (2013); "Türkiye'deki Özel Bankaların Performanslarının Karşılaştırılması: 2008-2011 Dönemi," *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 13, Sayı 2, s. 171-189.
- Ege, İlhan, Emre Esat Topaloğlu ve Özlem Karakozak (2015); "CAMELS Performans Değerleme Modeli: Türkiye'deki Mevduat Bankaları Üzerine Ampirik Bir Uygulama," *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 4, s.109-126.
- Ekren, Nazım (1986); *Uluslararası Bankacılık ve Türkiye Örneği*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Erdoğan, Seyfettin ve Cesur Ülbeği (2009); "Operasyonel Risk Algısına Yönelik Bir Araştırma," *Bankacılar Dergisi*, Sayı 71, s.48-58.
- Erkocak, Hüseyin Enes ve Alper Veli Cam (2015); "The Role of Country Risk on Estimating of Share Earnings: An Application on Commercial Banks Registered to Istanbul Stock Exchange (BIST)," *Journal of Business & Economic Policy*, Cilt 2, Sayı 3, s. 92-101.
- Ertuğrul, İrfan ve Nilfen Karakaşaoğlu (2009); "Banka Şube Performanslarının Vikor Yöntemi ile Değerlendirilmesi," *Journal of Industrial Engineering (Turkish Chamber of Mechanical Engineers)*, Cilt 20, Sayı 1, s. 19-28.
- Ertürk, Hakan (2016); "Bankacılık Sektörünün Karşılaştığı Riskler ve Risk Yönetimi," s. 62-70. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/208921> (Erişim Tarihi: 23.01.2018).
- ECB (2009); The concept of systemic risk, <https://www.ecb.europa.eu/pub/fsr/shared/pdf/ivbfinancialstabilityreview200912en.pdf?a3fef6891f874a3bd40cd00aef38c64f>, (Erişim Tarihi: 22/05/2018).
- ECB (2010); Report on Financial Structures, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/eubankingstructures201009en.pdf?cd7ac9e5cf703dabf86f35ac0140f225>, (Erişim Tarihi: 26.09.2017).
- ECB (2016); Report on Financial Structures, <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/reportonfinancialstructures201610.en.pdf?592b728066f71be0788991e606b504bd>, (Erişim Tarihi: 26.09.2017).
- Gökçe, Altan ve Hakan Sarıtaş (2017); "Döviz Kurlarındaki Değişmelerin Türkiye'deki Özel Sermayeli Bankaların Bilançoları Üzerine Etkileri," *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 28, s. 1-18.
- Görmez, Yüksel (2008); "Banking in Turkey: History and Evolution," *Bank of Greece Working Papers*, Sayı 200883, s. 1-41.
- Güloğlu, Bülent ve Ender Altunoğlu (2002); "Finansal Serbestleşme Politikaları ve Finansal Krizler: Latin Amerika, Meksika, Asya ve Türkiye

- Krizleri," *Istanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Sayı 27, s. 107-134.
- Gümüş, Fatih B. ve Öner Nalbantoğlu (2015); "Türk Bankacılık Sektörünün CAMELS Analizi Yöntemiyle 2002-2013 Yılları Arasında Performans Analizi," *AKÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 17, Sayı 2, s. 83-106.
- Gündoğdu, Aysel (2015); "Measurement of Financial Performance Using TOPSIS Method for Foreign Banks of Established in Turkey Between 2003-2013 Years," *International Journal of Business and Social Science*, Cilt 6, Sayı 1, s. 139-151.
- Gündüz, A.Yılmaz (2003); "Türkiye'de Bankacılık Sektörü, Sorunları ve Çözüm Önerileri," *Atatürk Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, Cilt 17, Sayı 3-4, s. 131-145.
- Güneysu, Yusuf, Bünyamin Er ve İlker Murat Ar (2015); "Türkiye'deki Ticari Bankaların Performanslarının AHS ve GİA Yöntemleri İle İncelenmesi," *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 9, s. 71-93.
- Herişçakar, Engin (1999); "Gemi Ana Makine Seçiminde Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri AHP ve SMART Uygulaması," *Gemi İnşaatı ve Teknolojisi Teknik Kongresi*, İstanbul, s. 240-256.
- Herrero, Alicia Garcia ve Daniel Navia Simon (2003); Determinants and Impact of Financial Sector FDI to Emerging Economies: A Home Country's Perspective, *Banco de Espana Working Paper*, Sayı 0308, s. 1-31.
- Ho, Chien Ta ve Yun Shan Wu (2006); "Benchmarking Performance Indicators For Banks," *Benchmarking: An International Journal*, Cilt 13, Sayı 1/2, s. 147 - 159.
- İşeri, Müge ve Meltem Ulusan (2007); "Ülkemiz Bankacılık Sektöründe Yabancı Bankaların Yeri," *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 33, s. 131-138.
- Karacaoğlan, Çağlar (2011); "Yabancı Sermayeli Bankaların Türk Bankacılık Sektörüne Girişi," Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaya, Nefise (2010); "1980 Sonrası Yabancı Banka Girişlerinin Türk Bankacılık Sektöründeki Yeri ve Yabancı Bankaların Oluşturabilecekleri Avantajlar ile Dezavantajlar," Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Kaya, Yasemin Türker (2001); "Türk Bankacılık Sektöründe CAMELS Analizi," *Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu MSPD Çalışma Raporları*, No 6, s. 1-25.

- Kaynarcalı, Ayşe (1992); “*Gelişimleri, Özellikleri ve Katkılarıyla Yabancı Bankalar ve Türk Bankacılık Sistemi İçerisinde Yabancı Bankalar,*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaytancı, Meriç (2000); “*Türkiye’deki Uluslararası Bankaların Faaliyetleri, Stratejileri ve Türk Bankacılık Sistemi İçindeki Pazar Paylarına İlişkin Bir İnceleme,*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kesemen, Mukaddes (2009); “*Bankacılık Sektöründe Doğrudan Yabancı Yatırımlar ve Türkiye Örneği,*” Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Kılıç, Süleyman Bilgin (2006); "Türk Bankacılık Sistemi İçin Çok Kriterli Karar Alma Analizine Dayalı Bir Erken Uyarı Modelinin Tahmini," *ODTÜ Gelişme Dergisi*, Sayı 33.1, s. 117-154.
- Kışalı, Yunus ve Davut Pehlivanlı (2006); “Risk Odaklı İç Denetim ve IMKB Uygulaması,” *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 30, s. 75-87.
- Kocaman, Berna (2004); *Finansal Piyasalar (Kurumlar, Teknikler ve Araçlar)*, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Koçyiğit, Seyhan Çil ve Aysel Demir (2014); "Türk Bankacılık Sektöründe Kredi Riski ve Yönetimine İlişkin Bir Uygulama: Türkiye Garanti Bankası Örneği," *İşletme Araştırmaları Dergisi*, Sayı 6/3, s. 222-246.
- Konukçu, Metin (2008); “*Türkiye’de Yabancı Sermayeli Bankalar ve HSBC Örneği,*” Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Kopar, Metin (2014); *Atatürk Dönemi İktisadi Kalkınma*, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul.
- Koyuncu, Cüneyt ve Duygu Şahan (2011); "Türkiye’de Yabancı Bankaların Varlığının Yatırım ve GSMH Üzerindeki Etkisinin Analizi," *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 30, s. 259-270.
- Köne, Aylin Çiğdem (2003); “Para-Sermayenin Yeniden Yapılandırılması: Türk Özel Bankacılık Sektörü Örneği,” *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, Sayı 4, s. 233-246.
- Kuzu, Sultan (2015); “VIKOR,” *Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri*, (Edi.: Bahadır Fatih Yıldırım ve Emrah Önder), Dora Yayıncılık, Bursa, s. 117-132.
- Lai, Young-Jou, Ting-Yun Liu ve Ching-Lai Hwang (1994); "TOPSIS for MODM," *European Journal of Operational Research*, Sayı 76.3, s. 486-500.

- Lensink, Robert ve Niels Hermes (2004); “The Short-Term Effects of Foreign Bank Entry on Domestic Bank Behaviour: Does Economic Development Matter?” *Journal of Banking & Finance*, Cilt 28, Sayı 3, s. 553-568.
- Mandacı, Pınar Evrim (2003); “Türk Bankacılık Sektörünün Taşıdığı Riskler ve Finansal Krizi Aşmada Kullanılan Risk Ölçüm Yöntemleri,” *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1, s. 67-84.
- Mandic, Ksenija, Boris Delibasic, Snezana Knezevic ve Sladjana Benkovic (2014): “Analysis of The Financial Parameters of Serbian Banks Through The Application of The Fuzzy AHP And TOPSIS Methods,” *Economic Modelling*, Sayı 43, s. 30-37.
- Moreno, Ramon ve Agustin Villar (2006); “The Increased Role of Foreign Bank Entry in Emerging Markets,” *BIS Papers*, No 23, s. 9-16, http://tradein.services.mofcom.gov.cn/upload/2008/08/18/1219037762781_49084.pdf, (Erişim Tarihi: 15.09.2017).
- Opricovic, Serafim ve Gwo Hshiong Tzeng (2004); “Compromise Solution by MCDM Methods: A Comparative Analysis of VIKOR and TOPSIS,” *European Journal of Opearational Research*, Cilt 156, s.445-455.
- Önder, Güler ve Emrah Önder (2015); “Analitik Hiyerarşi Süreci,” *Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri*, (Edi.: Bahadır Fatih Yıldırım ve Emrah Önder), Dora Yayıncılık, Bursa, s. 21-74.
- Özakdağ, Serap (2009); “*Yabancı Sermaye, Türkiye’de Yabancı Sermaye Yatırımları ve Yabancı Sermayeli Bankalar*,” Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Özdemir, Zekai (2005); “Bilanço Yapısı İtibarıyla Türk Bankacılık Sistemi,” *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, Cilt 50, s. 867-899.
- Özkan, Lale (2011); “*Bankacılık Sektöründe Uluslararasılaşmanın Banka Performansı Üzerine Etkileri ve Türkiye Uygulaması*,” Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, Karaçor Zeynep, Fatih Mangır, Şevket Süreyya Kodaz ve Mustafa Kartal (2017); “Kamusal ve Özel Sermayeli Bankaların CAMELS Performans Analizi: Türkiye Örneği,” *İGÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 4, Sayı 2, s. 47-65.
- Özün, Alper ve Atilla Çifter (2006); “Bankaların Hisse Senedi Getirilerinde Faiz Oranı Riski: Dalgacıklar Analizi ile Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Bir Uygulama,” *Bankacılar Dergisi*, Sayı 59, s. 3-15.
- Papi, Luca ve Debora Revoltella (1999); “Foreign Direct Investment in the Banking Sector: A Transitional Economy Perspective,” *Centro Studi Luca D’agliano Development Studies Working Papers*, No 133, s. 1-34.

- http://www.dagliano.unimi.it/media/WP1999_133.pdf (Erişim Tarihi: 06.09.2017).
- Parasız, İlker (2009); *Para Banka ve Finansal Piyasalar*, Ezgi Kitapevi 9. Baskı, Bursa.
- Patro, Dilip K., Min Qi ve Xian Sun (2013); “A Simple İndicator of Systemic Risk,” *Journal of Financial Stability*, Sayı 9(1), s. 105-116.
- Pedük, Türkben (2005); “Uluslararası Bankacılık ve Kıyı (Off Shore) Bankacılığı,” *Maliye ve Sigorta Yorumları*, Sayı 454, s. 1-9, <http://www.mmd.org.tr/wpcontent/uploads/eserler/37%20ULUSLARARAS%20BANKACILIK%20V%20E%20OFF%20SHORE.doc> (Erişim Tarihi: 06.09.2017).
- Penza, Pietro ve Vipul K. Bansal (2001); *Measuring Market Risk With Value At Risk*, John Wiley & Sons, Cilt 17.
- Safiullah Md. (2010); “Superiority of Conventional Banks & Islamic Banks of Bangladesh: A Comparative Study,” *International Journal of Economics and Finance*, Cilt 2, Sayı 3, s.199-207.
- Sakarya, Şakir (2010); “CAMELS Derecelendirme Sistemine Göre İMKB’deki Yerli ve Yabancı Sermayeli Bankaların Karşılaştırılmalı Analizi,” *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, Prof. Dr. Alaeddin YAVAŞÇA Özel Sayısı, s. 7-21.
- Saraç, Gülfem (2002); “*Bankacılık Krizlerinin Belirleyici Faktörleri, Uluslararası Deneyimler ve Türkiye Değerlendirmesi*,” Uzmanlık Yeterlilik Tezi, TCMB Bankacılık ve Finansal Kuruluşlar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Sayılğan, Güven (1998); “Finansal Türev Piyasalarındaki Riskler,” *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Cilt 53, Sayı 1, s. 279-296.
- Sayım, Ferhat ve Selami Er (2009); “Risk Kavramı ve Bankacılıkta Risk,” *TMSF Yayını*, Sayı 22, s. 7-17.
- Selvi, Gülay (2010); “*Türkiye Bankacılık Sektöründe Yabancı Sermaye Analizi ve Avrupa Birliği Ülkeleri Karşılaştırması*,” Yayınlanmış Doktora Tezi, Kadir Has Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sevimeser, Nuri Cemhan (2005); “*Yabancı Bankaların Gelişmekte Olan Ülkelerdeki Faaliyetleri ve Etkileri: Türkiye Açısından Bir Değerlendirme*,” Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Song, Inwon (2004); “Foreign Bank Supervision and Challenges to Emerging Market Supervisors,” *IMF Working Paper*, Sayı WP/04/82, s. 1-53.

- Sönmez, Ferdi, Metin Zontul ve Şahamet Bülbül (2015); “Mevduat Bankalarının Karlılığının Yapay Sinir Ağları ile Tahmini: Bir Yazılım Modeli Tasarımı,” *Journal of BRSA Banking & Financial Markets*, Cilt 9, Sayı 1, s. 9-45.
- Sümer, Gökhan (2016); “Türk Bankacılık Sektörünün Tarihsel Gelişimi ve AB Bankacılık Sektörü ile Karşılaştırılması,” *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 18/2, s.485-508.
- Şahin, Serap (2015); “Analitik Hiyerarşi Süreci,” *Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri*, (Edi.: Bahadır Fatih Yıldırım ve Emrah Önder), Dora Yayıncılık, Bursa, s. 155-176. (Erişim Tarihi: 20.11.2017)
- T.C. Resmi Gazete (2005); *5411 Sayılı Bankacılık Kanunu*, 25982 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete, Cilt 45.
- Taşçıoğlu, Abdullah (1998); *Cumhuriyet Dönemi Bankalar Kanunları ve İlgili Yasal Düzenlemeler*, TBB Yayınları, Sayı 208.
- TBB (2008); *50. Yılında Türkiye’de Bankalar Birliği ve Türkiye’de Bankacılık Sistemi 1958-2007*, İstanbul.
- TBB (2016); Türkiye’de Bankacılık Sistemi (1958’den İtibaren), <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59> (Erişim Tarihi: 04.05.2017).
- TBB (2017); https://www.tbb.org.tr/modules/bankabilgileri/banka_Listesi.asp?
- TBB (2018); <https://www.tbb.org.tr/tr/bankacilik/banka-ve-sektor-bilgileri/istatistiki-raporlar/59>, (Erişim Tarihi: 22.03.2018).
- TCMB (2015); Finansal İstikrar Türkiye’de Finansal İstikrar Gelişmeleri, http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/f23af107-3ac4-408d-82a141fe4588f80c/TCMB_KITAPCIK_2014.pdf?MOD=AJPERES (Erişim Tarihi: 03.05.2017).
- Tekebaş, Odyakmaz Güniz (2005); “Türkiye’de Finansal Entegrasyon Süreci ve Bankacılıkta Yabancı Sermaye,” *Türkasya Stratejik Araştırmalar Merkezi Stratejik Raporu*, Rapor No 12. s.1-47.
- Tekeli, İlhan ve Selim İlkin (1997); *Para ve Kredi Sisteminin Oluşumunda Bir Aşama*, TCMB, Ankara.
- Tezergil, Seher A. (2016); "Vikor Yöntemi ile Türk Bankacılık Sektörünün Performans Analizi," *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 38, Sayı 1, s. 357-373.
- The Banker (2018); Top 1000 World Banks 2018.
- Thomas L. Saaty (1994); “How To Make A Decision: The Analytic Hierarchy Process,” *Interfaces*, Sayı 24 (6), s. 19-43.

- Timor, Mehpare (2011); *Analitik Hiyerarşi Prosesi*, Türkmen Kitapevi, İstanbul.
- TMSF (2011); *Çözümleme Deneyimi*, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, İstanbul.
- Toprak, Zafer (2010); “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Bankacılık Sektörü (1838-1991),” *Geçmişten Geleceği Türk Bankacılık Sektörü*, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu, s. 35-44, Ankara
- Uğrayan, Belgin (2010); “Cumhuriyet Tarihine Damgasını Vuran Krizler,” <http://blog.milliyet.com.tr/cumhuriyet-tarihine-damgasinivurankrizler/Blog/?BlogNo=238463> (Erişim Tarihi: 12/03/2018).
- Uslu, Ali (2019); “Türkiye’deki Yabancı Sermayeli Bankaların CAMELS Analizi ile Performanslarının Ölçümü,” *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 82, s. 199-220.
- Uygun, Ercan (2001); “Krizden Krize Türkiye: 2000 Kasım ve 2001 Şubat Krizleri,” *Discussion Paper, Turkish Economic Association*, No 1, s. 1-41.
- Wu, Meiqin, Changhong Li, Jianping Fan, Xiangyu Wang ve Zhenyu Wu (2017); “Assessing the Global Productive Efficiency of Chinese Banks Using the Cross-Efficiency Interval and VIKOR,” *Emerging Markets Review*, No 34, s. 77-86.
- Yayla, Münür, Yasemin Türker Kaya ve İbrahim, Ekmen (2005); “Bankacılık Sektörüne Yabancı Banka Girişi: Küresel Gelişmeler ve Türkiye,” *Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ARD Çalışma Raporları*, İstanbul, <https://docplayer.biz.tr/1970878-Bankacilikduzenlemevedenetleme-kurumu-ard-calisma-raporlari-no-2005-6-bankacilik-sektorune-yabanci-girisi-kuresel-gelistmeler-ve-turkiye.html> (Erişim Tarihi: 06/05/2019).
- Yazgan, Teoman (1973); *Türkiye’de Bankacılık*, İstanbul Reklam Yayınları, İstanbul.
- Yeldan, Erinç (2002); *Küreselleşme Sürecinde Türkiye Ekonomisi: Bölüşüm, Birikim ve Büyüme*, 5. Baskı, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Yıldırım, Oğuz (2004); “Türk Bankacılık Sektöründe Yaşanan Finansal Krizler (1980-2002),” *İktisat Dergisi*, Sayı 1(455), s. 45-53.
- Yiğitoğlu, Ali İhsan (2005); “2001 Krizi Sonrası Dönemde Türkiye Ekonomisinin ve Bankacılık Sektörünün Değerlendirilmesi,” *Sosyo Ekonomi*, Sayı 2005-1, s. 115-125.
- Yüzgün, Arslan (1982); *Cumhuriyet Dönemi Türk Banka Sistemi (1923 -1981)*, Der Yayınları, İstanbul.
- Zarakolu, Avni (1973); *Cumhuriyetin 50. Yılında Memleketimizde Bankacılık*, Türkiye Bankalar Birliği Yayını, Ankara.

Zengin, Sinemis ve Serhat Yüksel (2016); “Likidite Riskini Etkileyen Faktörler: Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Bir İnceleme,” *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 29, s. 77-95.

EKLER

EK 1

Analiz İçin Kullanılan Veri Seti (2013 Yılı)

Veri Seti (2013)	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	15,4	11,3	13,9	-35,5	-1,2	62,1	107,7	0,6	31,6	18,8	2,8	0,6	2	4,9	18	86	212,2	1,5
Mevduat Bankaları	14,6	10,6	12,9	-38,5	-1,3	61,5	102,1	0,6	33,1	19,4	2,8	0,6	2	5,0	18	86	209,7	1,5
Kamu. Serm. Mev. Bank.	13,5	9,3	10,8	-12,5	-1,4	58,5	87,2	0,5	32,1	23,5	2,2	0,5	2	4,8	16	95	212,4	1,2
Özel Ser. Mev. Bankaları	14,8	11,4	14,1	-35,5	-1,1	63,3	109,9	0,6	32,6	18,5	3,2	0,6	2	5,0	17	90	203,1	1,7
Yabancı Ser. Bankalar	15,4	10,3	12,9	-96,0	-1,8	61,9	110,1	1,1	36,7	14,0	2,8	1,1	1	5,3	20	63	225,7	1,2
Türkiye'de Kur. Bankalar	15,1	10,0	12,6	-95,1	-2,1	62,9	110,4	1,1	36,8	13,9	2,7	1,1	1	5,2	20	63	223,1	1,3
Alternatifbank A.Ş.	14,7	5,7	6,8	-65,9	3,8	61,8	128,4	1,1	5,6	19,4	2,6	1,1	1	4,9	19	68	209,1	0,9
Arap Türk Bankası A.Ş.	14,7	13,8	16,3	0,2	0,2	43,2	53,9	0,0	0,0	8,2	2,5	0,0	7	3,7	40	384	424,1	1,4
Burgan Bank A.Ş.	15,0	8,6	10,6	-80,5	1,5	67,2	133,5	1,1	1,7	16,2	3,1	1,1	-1	3,4	16	57	167,9	1,0
Citibank A.Ş.	25,2	16,9	21,3	-80,3	-1,6	29,8	48,0	0,9	0,0	17,7	0,5	0,9	11	4,8	60	502	416,1	-0,5
Denizbank A.Ş.	12,8	8,3	10,5	-158,5	-1,9	65,0	108,4	1,0	37,0	12,2	4,2	1,0	1	5,7	19	52	225,0	1,5
Deutsche Bank A.Ş.	24,8	18,1	23,0	10,0	17,1	38,3	152,5	0,0	0,0	34,6	1,3	0,0	2	4,4	110	593	592,8	-1,2
HSBC Bank A.Ş.	14,9	8,3	10,3	-132,8	0,3	52,7	108,4	1,8	48,8	11,5	1,7	1,8	0	5,1	20	56	234,5	1,5
ICBC Turkey Bank A.Ş.	17,4	15,6	19,2	-54,7	-1,2	73,3	111,6	1,6	13,1	10,5	2,1	1,6	1	5,6	19	57	192,4	2,0
ING Bank A.Ş.	12,6	10,2	12,1	-104,1	0,0	73,3	142,6	0,8	36,2	10,6	1,9	0,8	1	4,9	18	52	239,5	0,7
MUFG Bank Turkey A.Ş.	204,2	76,9	449,8	0,0	0,3	1,9	4.949,2	0,0	0,0	0,0	9,3	0,0	4	4,8	50	0	1.126.933,3	-0,1
Odea Bank A.Ş.	15,6	8,3	9,7	-37,6	-29,4	70,4	91,7	0,3	6,6	6,5	1,2	0,3	-4	1,2	30	334	125,9	0,3
QNB Finansbank A.Ş.	17,0	11,6	15,5	-76,2	-1,6	64,7	111,5	1,2	53,9	18,4	2,8	1,2	1	6,5	21	57	226,2	1,7
Turkland Bank A.Ş.	15,9	13,1	15,7	4,7	-0,4	64,9	94,0	1,3	2,6	14,7	2,2	1,3	1	4,2	20	105	175,2	1,3
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	14,4	11,5	14,0	2,5	1,2	60,3	111,5	0,4	36,2	19,1	2,7	0,4	3	5,0	19	107	199,5	1,7

EK 1 (devamı): Analiz İçin Kullanılan Veri Seti (2013 Yılı)

Veri Seti (2013)	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	1,6	13,1	43,7	150,2	2,9	1,7	28,5	54,1	13,8	35,1	35,8	18,8	15,4	84,3	6,6	57,3
Mevduat Bankaları	1,6	13,9	56,1	149,2	2,9	1,7	28,8	53,2	13,7	35,2	37,3	19,4	14,6	84,0	6,7	61,2
Kamu. Serm. Mev. Bank.	1,8	17,7	122,7	158,5	3,1	2,0	30,2	51,8	14,5	35,1	47,2	23,5	13,5	94,5	6,8	19,8
Özel Ser. Mev. Bankaları	1,7	14,2	60,0	149,9	2,8	1,9	27,5	52,9	12,4	34,2	34,1	18,5	14,8	84,7	6,5	59,2
Yabancı Ser. Bankalar	0,7	6,3	13,5	132,9	3,1	0,8	30,5	56,5	16,4	38,4	33,0	14,0	15,4	65,6	7,2	143,2
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,7	6,2	13,5	132,6	3,0	0,8	29,6	54,9	15,6	37,2	32,8	13,9	15,1	66,0	7,2	144,3
Alternatifbank A.Ş.	0,8	13,1	18,2	142,3	2,6	0,9	19,7	36,0	8,6	23,4	29,9	19,4	14,7	65,4	7,6	223,6
Arap Türk Bankası A.Ş.	1,6	11,3	20,7	192,3	2,4	1,8	48,0	125,7	1,6	56,8	56,3	8,2	14,7	93,8	3,1	37,4
Burgan Bank A.Ş.	-0,7	-6,7	-7,2	111,9	1,6	-0,7	24,7	55,2	17,7	30,5	12,3	16,2	15,0	68,1	6,1	209,8
Citibank A.Ş.	1,3	8,6	269,2	111,0	5,2	0,6	66,6	102,9	54,9	83,9	28,5	17,7	25,2	53,6	7,0	112,8
Denizbank A.Ş.	0,9	9,1	63,4	141,3	3,2	1,0	25,6	45,6	11,0	32,5	32,2	12,2	12,8	62,6	7,6	205,5
Deutsche Bank A.Ş.	0,1	0,4	1,5	112,2	5,6	0,2	57,5	85,5	48,1	73,2	29,2	34,6	24,8	90,5	6,7	16,9
HSBC Bank A.Ş.	0,1	1,0	4,6	125,2	2,5	0,2	45,1	78,3	28,4	55,7	36,7	11,5	14,9	65,1	6,2	190,1
ICBC Turkey Bank A.Ş.	1,2	7,5	10,4	139,6	2,3	1,2	24,1	39,5	13,5	29,7	26,0	10,5	17,4	64,6	7,6	93,2
ING Bank A.Ş.	0,6	5,4	6,3	125,2	3,5	0,7	23,3	46,6	13,5	27,7	22,4	10,6	12,6	60,7	7,2	169,8
MUFG Bank Turkey A.Ş.	1,3	1,6	0,8	122,0	4,9	0,9	88,3	571,7	72,8	516,2	90,8	0,0	204,2	100,1	4,9	0,0
Odea Bank A.Ş.	-1,4	-14,9	-9,2	91,1	0,8	-0,9	27,5	51,5	12,6	32,2	28,5	6,5	15,6	81,8	4,2	114,9
QNB Finansbank A.Ş.	1,2	9,8	27,2	142,0	3,5	1,4	24,1	46,6	10,5	32,2	40,1	18,4	17,0	64,7	8,6	102,9
Turkland Bank A.Ş.	0,4	3,2	2,9	116,6	2,5	0,5	30,5	49,5	17,0	36,3	39,9	14,7	15,9	73,3	6,8	68,5
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1,7	13,7	71,6	152,6	2,8	2,0	28,4	57,2	13,1	34,7	36,0	19,1	14,4	94,5	6,5	20,6

EK 1 (devamı): Analiz İçin Kullanılan Veri Seti (2014 Yılı)

Veri Seti (2014)	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	16,4	11,8	14,5	-35,0	-3,1	64,1	114,4	0,7	28,5	17,3	3,0	0,7	2	4,7	18	94	192,8	1,3
Mevduat Bankaları	15,7	11,1	13,7	-37,5	-3,5	63,5	108,4	0,7	30,0	17,8	3,1	0,7	2	4,7	17	95	190,4	1,3
Kamu. Serm. Mev. Bank.	15,6	10,7	12,6	-7,0	1,8	62,1	99,9	0,7	28,7	20,5	2,9	0,7	2	4,4	16	100	181,2	1,1
Özel Ser. Mev. Bankaları	15,3	11,6	14,5	-35,8	-5,4	64,6	113,6	0,6	30,2	17,9	3,2	0,6	2	4,8	18	99	192,6	1,5
Yabancı Ser. Bankalar	16,4	10,4	13,1	-105,3	-7,0	63,3	109,2	1,3	31,6	11,9	2,9	1,3	1	5,2	20	76	201,2	1,1
Türkiye'de Kur. Bankalar	15,9	9,9	12,4	-108,7	-7,8	64,2	108,9	1,3	31,6	12,0	3,0	1,3	1	5,2	19	76	196,6	1,2
Alternatifbank A.Ş.	15,1	9,0	10,8	-36,6	1,4	74,0	138,9	2,0	4,6	8,7	3,3	2,0	2	5,2	17	78	177,6	0,9
Arap Türk Bankası A.Ş.	15,8	14,3	17,1	-13,7	0,2	36,7	43,9	0,1	0,1	8,2	2,5	0,1	10	4,5	40	444	481,7	1,6
Burgan Bank A.Ş.	17,7	10,8	13,4	-66,7	-2,9	74,3	120,2	1,0	1,8	10,0	4,1	1,0	0	3,3	18	93	155,3	0,7
Citibank A.Ş.	23,3	16,1	19,8	-101,7	0,2	33,0	52,0	0,5	0,0	6,8	0,3	0,5	19	6,2	59	580	389,3	-1,0
Denizbank A.Ş.	14,1	8,2	10,3	-132,5	-12,5	62,0	100,0	1,2	35,2	15,5	3,8	1,2	1	5,3	18	60	202,4	1,2
Deutsche Bank A.Ş.	28,4	17,4	21,6	12,5	7,8	37,3	160,2	0,0	0,0	19,9	0,8	0,0	81	7,1	115	681	290,5	2,0
HSBC Bank A.Ş.	15,1	8,9	10,8	-169,9	-1,4	57,2	101,5	2,5	43,3	4,6	2,2	2,5	0	5,5	19	64	190,5	1,9
ICBC Turkey Bank A.Ş.	18,9	16,9	21,1	-76,8	-0,1	76,5	111,5	1,7	13,4	5,9	2,8	1,7	0	5,0	19	57	211,7	0,1
ING Bank A.Ş.	14,4	9,1	11,0	-145,6	0,0	73,8	146,9	1,1	38,0	9,0	2,0	1,1	1	5,2	19	60	216,7	0,7
MUFG Bank Turkey A.Ş.	21,8	16,5	19,9	-90,0	-0,1	37,1	578,9	0,0	0,0	0,4	1,7	0,0	1	1,7	58	207	1.490,2	-0,1
Odea Bank A.Ş.	13,7	5,2	5,9	-108,8	-18,1	70,3	85,5	0,9	9,0	4,7	1,3	0,9	0	2,3	29	439	154,8	0,0
QNB Finansbank A.Ş.	17,0	11,4	15,2	-103,1	-14,8	66,8	119,4	1,1	42,6	16,6	3,9	1,1	1	6,1	19	64	190,6	1,9
Rabobank A.Ş.	595,4	89,7	986,0	0,1	0,1	8,6	67.984,8	0,0	0,0	59,9	0,9	0,0	19	7,6	32	0	148.792,5	0,0
Turkland Bank A.Ş.	18,5	14,8	18,1	3,5	3,8	66,1	93,8	1,5	0,9	17,2	2,3	1,5	1	4,9	19	109	169,8	1,3
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	15,2	11,9	14,7	-30,3	-6,1	61,2	111,4	0,5	35,0	19,7	2,6	0,5	3	4,9	19	120	197,4	1,5

EK 1 (devamı): Analiz İçin Kullanılan Veri Seti (2014 Yılı)

Veri Seti (2014)	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	1,4	12,0	42,2	142,2	2,8	1,6	27,6	52,9	13,6	34,1	33,5	17,3	16,4	84,0	7,1	57,1
Mevduat Bankaları	1,4	12,5	53,9	141,1	2,8	1,6	27,9	51,8	13,5	34,2	35,0	17,8	15,7	83,7	7,3	60,4
Kamu. Serm. Mev. Bank.	1,5	15,3	128,2	143,9	2,8	1,8	28,3	48,8	13,7	33,4	43,3	20,5	15,6	94,6	7,3	17,1
Özel Ser. Mev. Bankaları	1,4	12,4	57,2	143,5	2,7	1,7	27,1	52,7	12,5	33,7	32,8	17,9	15,3	84,5	7,0	59,5
Yabancı Ser. Bankalar	0,8	8,0	16,3	130,1	3,1	1,0	29,7	54,3	16,3	37,3	30,0	11,9	16,4	65,1	8,1	150,5
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,8	7,8	16,5	129,4	3,0	0,9	28,8	52,6	15,5	36,0	29,7	12,0	15,9	65,3	8,1	156,4
Alternatifbank A.Ş.	1,2	16,7	21,0	133,6	3,3	1,5	22,4	50,9	9,8	27,0	28,2	8,7	15,1	71,1	9,8	143,5
Arap Türk Bankası A.Ş.	2,0	14,2	16,0	216,2	2,8	2,4	56,6	148,1	2,1	67,5	66,1	8,2	15,8	92,9	3,7	41,1
Burgan Bank A.Ş.	0,1	0,9	0,8	112,8	2,1	0,1	20,4	46,3	12,6	25,3	13,7	10,0	17,7	73,8	7,2	138,2
Citibank A.Ş.	2,2	13,1	440,9	147,5	7,2	2,7	64,1	87,4	58,3	79,0	15,4	6,8	23,3	41,6	9,7	136,8
Denizbank A.Ş.	0,9	10,7	79,1	130,1	3,1	0,9	28,6	51,4	12,9	36,2	35,8	15,5	14,1	66,7	8,3	178,3
Deutsche Bank A.Ş.	3,1	17,3	59,7	159,6	5,0	3,5	58,2	114,0	40,9	72,4	40,9	19,9	28,4	92,4	7,7	18,5
HSBC Bank A.Ş.	-0,2	-1,9	-8,6	119,1	2,1	-0,2	40,5	63,2	29,7	49,5	23,5	4,6	15,1	54,5	7,7	235,1
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,3	2,1	3,0	119,1	3,9	0,4	19,8	35,9	10,0	24,7	24,1	5,9	18,9	55,1	9,3	107,4
ING Bank A.Ş.	0,5	5,1	6,3	123,3	3,7	0,6	22,7	44,5	11,8	27,4	24,1	9,0	14,4	58,8	8,3	204,1
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,1	0,2	0,2	124,6	1,8	0,1	61,2	106,3	17,6	73,8	54,4	0,4	21,8	80,9	1,9	92,8
Odea Bank A.Ş.	0,0	0,0	0,0	112,7	1,9	0,1	27,3	48,6	15,4	30,7	21,6	4,7	13,7	81,1	6,4	198,4
QNB Finansbank A.Ş.	1,2	10,8	30,9	138,6	3,0	1,5	21,1	39,5	9,2	28,1	31,3	16,6	17,0	59,6	8,6	135,9
Rabobank A.Ş.	4,9	5,5	2,8	181,9	7,6	3,1	90,3	15.048,0	89,6	992,6	7,3	59,9	595,4	101,1	7,6	-0,1
Turkland Bank A.Ş.	0,7	4,9	4,9	120,1	3,0	0,8	30,0	53,1	17,6	36,7	40,4	17,2	18,5	73,8	8,7	54,4
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1,5	13,2	76,2	148,3	2,9	1,9	25,4	53,3	10,7	31,3	30,2	19,7	15,2	86,3	6,9	55,8

EK 1 (devamı): Analiz İçin Kullanılan Veri Seti (2015 Yılı)

Veri Seti (2015)	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	15,6	11,3	13,8	-36,8	1,4	65,2	116,6	0,7	25,7	16,0	3,3	0,7	2	4,4	18	112	191,4	1,0
Mevduat Bankaları	15,0	10,7	13,1	-39,4	1,7	64,7	110,2	0,7	27,1	16,5	3,4	0,7	2	4,5	18	112	189,2	1,1
Kamu. Serm. Mev. Bank.	14,6	10,1	11,8	-2,8	4,2	64,9	104,5	0,6	26,0	17,6	3,0	0,6	3	4,2	16	114	178,2	1,0
Özel Ser. Mev. Bankaları	14,6	11,0	13,6	-45,4	-1,5	65,2	112,2	0,6	26,5	16,9	3,7	0,6	2	4,5	17	115	187,9	1,2
Yabancı Ser. Bankalar	15,7	10,9	13,7	-68,9	3,7	63,8	114,1	1,0	29,3	14,6	3,4	1,0	2	4,8	20	106	204,9	0,9
Türkiye'de Kur. Bankalar	15,4	10,7	13,4	-72,1	3,6	63,9	113,8	1,0	29,5	14,7	3,5	1,0	2	4,7	20	106	203,1	1,0
Alternatifbank A.Ş.	15,5	7,6	9,2	-57,8	5,8	71,1	148,6	2,4	2,8	6,4	3,4	2,4	1	5,4	18	107	191,5	1,5
Arap Türk Bankası A.Ş.	18,6	15,0	17,9	-5,1	2,1	33,8	40,6	0,1	0,1	12,2	2,3	0,1	10	4,1	42	478	458,6	1,4
Burgan Bank A.Ş.	16,0	9,5	11,5	-53,8	3,1	76,7	122,3	1,1	1,7	7,3	4,0	1,1	1	3,6	18	120	160,7	0,6
Citibank A.Ş.	17,6	14,9	18,3	-74,0	-2,8	44,1	61,8	0,2	0,0	13,4	0,2	0,2	21	6,1	65	747	250,8	0,8
Denizbank A.Ş.	16,1	9,8	12,6	-102,4	6,3	61,0	110,2	1,4	31,9	15,3	6,2	1,4	1	4,7	19	67	186,4	0,9
Deutsche Bank A.Ş.	20,7	17,0	21,0	5,1	7,7	57,9	287,3	0,0	0,0	11,8	0,5	0,0	72	6,3	123	607	293,7	2,2
HSBC Bank A.Ş.	15,7	8,4	10,6	-105,1	2,9	64,7	107,5	2,2	36,1	7,3	2,0	2,2	-1	5,8	18	67	188,0	2,3
ICBC Turkey Bank A.Ş.	12,8	8,9	9,9	-112,0	-2,1	61,9	182,6	1,1	11,8	16,3	1,5	1,1	0	2,7	19	51	200,2	0,1
ING Bank A.Ş.	15,8	9,1	11,1	-159,0	1,4	71,5	148,9	1,1	32,1	10,3	1,8	1,1	0	4,6	19	79	219,2	0,5
MUFG Bank Turkey A.Ş.	14,1	9,7	11,0	-218,7	-0,4	53,5	306,3	0,0	0,0	0,6	0,7	0,0	15	1,4	63	991	712,0	-0,6
Odea Bank A.Ş.	12,2	4,2	4,7	-232,0	8,8	68,0	86,1	1,4	10,1	4,9	1,8	1,4	1	2,7	28	461	171,0	-0,3
QNB Finansbank A.Ş.	15,4	10,5	14,3	-141,8	-2,6	66,8	117,8	1,3	37,8	17,2	3,5	1,3	1	5,6	20	76	208,1	1,0
Rabobank A.Ş.	227,9	82,8	536,6	-0,6	-0,6	13,9	25.578,1	0,0	0,0	60,7	0,7	0,0	28	8,1	38	0	13.300,0	0,4
Turkland Bank A.Ş.	15,6	12,8	15,1	4,0	0,0	68,1	88,4	4,1	0,2	11,9	3,8	4,1	0	4,0	19	132	156,3	0,9
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	15,0	12,2	15,2	-25,1	5,5	62,6	112,9	0,5	33,0	17,6	3,5	0,5	3	4,7	20	144	213,0	1,1

EK 1 (devamı): Analiz İçin Kullanılan Veri Seti (2015 Yılı)

Veri Seti (2015)	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	1,2	10,8	39,7	138,1	2,8	1,4	26,3	50,6	11,1	32,3	33,5	16,0	15,6	85,7	7,1	57,6
Mevduat Bankaları	1,2	11,1	50,4	137,1	2,8	1,4	26,6	49,5	11,0	32,5	35,2	16,5	15,0	85,3	7,3	61,0
Kamu. Serm. Mev. Bank.	1,5	14,7	107,5	140,4	2,8	1,8	26,3	45,9	11,1	30,9	42,0	17,6	14,6	96,3	7,3	13,5
Özel Ser. Mev. Bankaları	1,0	9,0	51,1	137,8	2,6	1,3	27,4	51,8	10,9	33,8	35,0	16,9	14,6	84,3	7,1	66,9
Yabancı Ser. Bankalar	1,2	11,0	26,2	132,8	3,0	1,1	25,8	50,4	10,9	32,4	29,8	14,6	15,7	77,6	7,4	102,0
Türkiye'de Kur. Bankalar	1,2	11,3	27,1	132,5	2,9	1,1	25,6	49,8	10,9	32,1	29,7	14,7	15,4	77,1	7,4	106,2
Alternatifbank A.Ş.	0,5	6,1	9,6	130,2	2,6	0,6	25,5	64,9	8,1	30,8	28,3	6,4	15,5	81,3	8,1	151,1
Arap Türk Bankası A.Ş.	1,8	12,4	15,9	195,8	2,5	2,2	56,5	116,5	0,7	67,8	68,2	12,2	18,6	94,3	3,4	31,2
Burgan Bank A.Ş.	0,5	5,4	5,8	118,4	2,4	0,6	19,0	42,0	5,2	22,9	20,1	7,3	16,0	81,1	7,9	137,3
Citibank A.Ş.	2,2	14,1	507,4	140,2	5,3	2,6	50,8	64,4	43,9	62,2	17,8	13,4	17,6	54,2	8,8	119,2
Denizbank A.Ş.	1,0	10,9	42,0	125,9	2,6	1,0	28,3	51,3	12,5	36,2	35,5	15,3	16,1	69,5	8,1	138,2
Deutsche Bank A.Ş.	2,4	14,2	53,7	155,6	4,1	3,0	40,4	122,6	23,8	50,1	35,9	11,8	20,7	87,8	6,2	33,3
HSBC Bank A.Ş.	-1,0	-11,7	-50,8	115,8	1,7	-0,9	31,8	56,9	15,3	40,0	30,3	7,3	15,7	69,0	7,6	200,7
ICBC Turkey Bank A.Ş.	-0,3	-2,8	-4,1	108,8	2,1	-0,3	36,2	99,7	5,9	40,6	42,4	16,3	12,8	81,0	5,2	152,9
ING Bank A.Ş.	0,3	2,9	3,3	123,0	3,2	0,3	23,2	46,6	10,5	28,4	24,9	10,3	15,8	62,0	7,6	214,2
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,3	2,8	2,9	142,9	2,0	0,4	45,7	92,3	8,2	51,7	42,3	0,6	14,1	75,6	2,3	223,0
Odea Bank A.Ş.	0,2	3,7	3,4	117,4	2,4	0,2	29,3	57,6	16,1	32,6	20,8	4,9	12,2	77,5	7,3	338,7
QNB Finansbank A.Ş.	0,9	8,0	23,5	132,5	3,6	1,1	20,9	40,1	8,8	28,4	27,7	17,2	15,4	57,1	8,9	178,1
Rabobank A.Ş.	3,4	3,9	4,1	203,3	7,7	4,0	84,9	43.449,7	83,5	550,5	9,1	60,7	227,9	96,2	7,8	0,7
Turkland Bank A.Ş.	0,3	1,9	2,2	114,3	2,4	0,3	29,6	59,5	13,6	35,1	47,8	11,9	15,6	74,9	8,8	65,7
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1,4	12,0	81,1	143,6	3,0	1,7	23,4	46,0	9,1	29,2	29,4	17,6	15,0	89,2	6,8	43,1

EK 1 (devamı): Analiz İçin Kullanılan Veri Seti (2016 Yılı)

Veri Seti (2016)	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	15,5	11,1	13,7	-27,7	-0,7	66,1	117,3	0,7	24,0	15,2	3,3	0,7	3	4,7	18	136	190,7	1,2
Mevduat Bankaları	15,1	10,7	13,1	-28,4	-0,8	65,5	109,9	0,7	25,5	15,7	3,4	0,7	3	4,8	18	136	188,7	1,2
Kamu. Serm. Mev. Bank.	14,0	9,8	11,6	14,1	2,4	67,2	108,4	0,5	25,1	16,2	2,9	0,5	3	4,5	16	134	184,6	1,0
Özel Ser. Mev. Bankaları	14,5	11,0	13,6	-37,2	-4,8	65,5	110,0	0,8	24,4	16,1	3,6	0,8	3	4,7	18	139	183,2	1,4
Yabancı Ser. Bankalar	16,9	11,3	14,3	-60,5	1,1	63,8	111,5	1,0	27,7	14,5	3,6	1,0	3	5,1	21	134	202,7	1,3
Türkiye'de Kur. Bankalar	16,7	11,1	14,0	-63,0	0,0	63,8	110,9	1,0	28,0	14,6	3,7	1,0	3	5,1	21	133	201,7	1,2
Alternatifbank A.Ş.	18,3	7,4	9,2	58,6	0,2	64,2	118,7	2,0	2,0	14,5	2,7	2,0	0	3,7	18	168	148,9	1,6
Arap Türk Bankası A.Ş.	18,8	13,2	15,6	-1,9	-0,1	29,5	34,9	0,3	0,0	19,7	2,1	0,3	9	4,0	41	585	508,9	1,0
Burgan Bank A.Ş.	17,7	8,0	10,0	-27,6	-10,9	77,9	128,6	1,0	2,4	7,2	3,6	1,0	1	3,1	20	170	147,4	0,4
Citibank A.Ş.	18,2	15,9	20,2	-33,6	-1,4	46,4	63,6	0,2	0,0	11,8	0,3	0,2	25	7,4	59	747	197,9	3,5
Denizbank A.Ş.	17,5	10,2	13,1	-49,3	5,6	59,9	97,8	1,5	29,2	12,6	6,7	1,5	2	5,1	19	91	194,6	1,2
Deutsche Bank A.Ş.	21,6	15,3	18,5	28,8	11,4	41,5	153,0	0,0	0,0	34,8	0,3	0,0	69	5,6	121	914	290,3	1,6
HSBC Bank A.Ş.	20,4	9,3	12,6	-55,6	-13,0	58,1	93,4	3,2	38,6	9,5	2,9	3,2	-4	6,7	35	168	188,9	2,8
ICBC Turkey Bank A.Ş.	19,8	7,2	7,9	14,0	-4,0	61,7	149,9	0,7	12,8	21,0	1,1	0,7	0	3,0	18	77	186,2	0,4
ING Bank A.Ş.	17,7	10,2	12,8	-95,0	1,6	70,1	138,1	1,3	34,0	10,0	2,0	1,3	2	5,7	20	94	212,4	1,2
MUFG Bank Turkey A.Ş.	12,9	6,8	7,4	-266,0	0,3	60,3	170,4	0,0	0,0	1,4	0,3	0,0	41	1,4	70	3.077	556,1	-0,9
Odea Bank A.Ş.	15,0	9,0	10,5	-95,7	6,1	69,1	90,4	1,5	10,5	4,6	1,7	1,5	4	3,8	34	585	171,7	0,8
QNB Finansbank A.Ş.	14,5	10,0	13,4	-136,3	-17,5	62,0	116,6	1,0	35,0	18,9	3,5	1,0	2	5,5	20	86	206,8	1,1
Rabobank A.Ş.	69,8	64,5	186,8	0,4	0,4	62,2	646933,9	0,0	0,0	11,5	0,5	0,0	41	7,5	34	0	12.669,5	0,6
Turkland Bank A.Ş.	16,0	13,1	15,7	-3,8	-0,2	63,1	89,2	4,1	0,2	13,2	3,1	4,1	0	4,6	18	123	153,2	1,3
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	16,2	12,5	15,6	-48,4	3,5	65,5	115,4	0,5	31,6	16,8	3,7	0,5	5	5,2	20	167	213,0	1,3

EK 1 (devamı): Analiz İçin Kullanılan Veri Seti (2016 Yılı)

Veri Seti (2016)	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	1,5	13,5	51,0	146,8	2,7	1,8	25,1	47,4	10,9	30,9	31,0	15,2	15,5	88,6	7,3	47,0
Mevduat Bankaları	1,5	14,0	66,5	145,9	2,7	1,8	25,5	46,1	11,0	31,2	32,8	15,7	15,1	88,2	7,5	49,0
Kamu. Serm. Mev. Bank.	1,6	16,1	133,8	150,1	2,8	1,9	24,7	42,0	10,8	29,0	38,8	16,2	14,0	101,3	7,6	-4,6
Özel Ser. Mev. Bankaları	1,5	13,5	75,1	144,6	2,5	1,7	26,2	48,1	11,3	32,4	31,6	16,1	14,5	86,2	7,3	59,4
Yabancı Ser. Bankalar	1,4	12,3	36,4	143,0	2,9	1,6	25,5	48,2	10,8	32,2	29,4	14,5	16,9	79,5	7,6	90,3
Türkiye'de Kur. Bankalar	1,4	12,5	37,7	142,6	2,9	1,6	25,4	47,7	10,8	32,0	29,3	14,6	16,7	79,1	7,7	93,7
Alternatifbank A.Ş.	0,1	0,8	0,9	122,2	0,9	0,0	31,9	78,0	5,8	39,5	43,4	14,5	18,3	97,9	6,4	17,3
Arap Türk Bankası A.Ş.	1,4	9,9	14,0	209,3	2,9	1,6	59,9	120,8	0,3	70,7	71,7	19,7	18,8	98,5	3,8	9,4
Burgan Bank A.Ş.	0,6	6,8	8,0	114,9	2,2	0,7	16,0	34,9	4,2	20,1	17,7	7,2	17,7	86,3	8,3	114,8
Citibank A.Ş.	2,4	15,5	585,1	145,0	3,7	3,2	52,2	66,6	41,2	66,2	32,1	11,8	18,2	56,0	7,9	95,3
Denizbank A.Ş.	1,5	15,0	42,5	139,1	2,8	1,6	27,9	48,8	11,4	35,8	37,8	12,6	17,5	80,7	8,1	82,3
Deutsche Bank A.Ş.	2,2	13,5	51,3	152,9	4,0	2,5	56,7	99,0	38,2	68,7	49,9	34,8	21,6	93,9	6,1	14,9
HSBC Bank A.Ş.	-1,3	-14,4	-54,7	119,3	1,7	-1,4	38,2	63,7	8,7	51,6	51,6	9,5	20,4	80,2	8,3	120,8
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,2	2,3	3,3	115,2	2,3	0,3	34,7	72,0	8,1	38,0	42,4	21,0	19,8	96,9	5,6	27,1
ING Bank A.Ş.	1,2	12,0	16,4	137,5	3,4	1,4	24,1	47,4	10,1	30,4	29,2	10,0	17,7	68,5	8,5	148,1
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,6	7,2	7,8	153,8	2,3	0,6	39,1	75,6	3,0	42,3	40,0	1,4	12,9	80,8	2,8	255,2
Odea Bank A.Ş.	0,6	8,4	6,1	135,2	2,3	0,7	27,6	53,5	17,0	32,1	17,7	4,6	15,0	77,8	7,2	147,2
QNB Finansbank A.Ş.	1,3	12,6	38,2	139,9	3,1	1,5	24,4	47,3	10,1	32,8	30,5	18,9	14,5	63,7	8,6	170,7
Rabobank A.Ş.	3,9	5,4	6,0	244,8	7,0	4,3	37,0	5.049,8	31,8	107,1	15,0	11,5	69,8	98,2	7,0	1,0
Turkland Bank A.Ş.	0,2	1,8	2,1	114,3	2,4	0,3	33,5	60,2	18,9	40,0	45,2	13,2	16,0	74,6	9,5	62,6
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	1,9	15,2	120,7	154,7	3,1	2,2	21,1	39,6	10,0	26,3	22,8	16,8	16,2	83,0	7,4	66,1

EK 1 (devamı): Analiz İçin Kullanılan Veri Seti (2017 Yılı)

Veri Seti (2017)	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	16,8	11,1	13,8	-52,8	0,0	66,9	120,9	0,6	23,2	14,5	3,3	0,6	4	4,5	18	162	186,7	0,9
Mevduat Bankaları	16,4	10,8	13,2	-56,0	-0,1	66,1	112,6	0,6	24,8	15,2	3,5	0,6	4	4,6	18	163	184,7	0,9
Kamu. Serm. Mev. Bank.	15,0	9,5	11,2	-12,6	1,4	67,9	111,5	0,4	25,1	15,2	2,6	0,4	4	4,2	16	167	171,4	0,9
Özel Ser. Mev. Bankaları	16,1	11,4	14,2	-71,8	-0,8	65,1	111,8	0,6	23,1	16,3	4,0	0,6	4	4,5	18	164	183,7	1,0
Yabancı Ser. Bankalar	18,5	11,5	14,5	-80,2	-0,5	65,2	115,2	0,9	26,7	13,4	3,8	0,9	4	5,0	20	157	205,9	0,7
Türkiye'de Kur. Bankalar	18,3	11,5	14,5	-82,4	-0,7	65,1	114,9	1,0	27,2	13,5	3,9	1,0	4	5,1	20	155	204,9	0,7
Alternatifbank A.Ş.	18,1	8,4	10,3	-73,0	1,6	67,9	116,3	2,0	1,4	13,6	2,6	2,0	1	2,9	18	213	155,5	0,4
Arap Türk Bankası A.Ş.	18,2	15,5	18,7	0,3	2,8	39,2	53,7	0,1	0,0	14,8	4,0	0,1	11	4,6	37	528	399,1	1,3
Burgan Bank A.Ş.	19,6	9,0	11,3	-94,2	2,3	78,9	148,5	1,2	4,3	5,1	3,4	1,2	3	3,0	23	208	144,2	0,4
Citibank A.Ş.	19,2	16,8	21,1	33,4	5,7	52,8	66,4	0,4	0,0	17,9	0,4	0,4	38	7,8	60	964	251,3	-0,2
Denizbank A.Ş.	19,5	10,6	13,5	-57,3	11,8	62,9	101,1	1,1	28,9	10,6	7,3	1,1	3	5,0	18	108	184,7	0,9
Deutsche Bank A.Ş.	21,5	16,7	21,0	-130,4	-0,5	56,4	183,4	0,0	0,0	14,5	0,2	0,0	56	6,1	119	935	455,9	-0,3
HSBC Bank A.Ş.	17,6	10,4	13,5	-185,9	4,7	61,8	92,9	1,8	27,3	9,4	2,2	1,8	4	6,2	30	200	255,4	0,6
ICBC Turkey Bank A.Ş.	14,4	8,5	9,5	-82,2	0,3	59,2	227,2	0,3	11,1	19,3	1,1	0,3	1	2,9	18	76	191,5	0,2
ING Bank A.Ş.	19,9	10,9	13,8	-142,8	-0,1	72,7	138,9	1,3	32,3	7,4	2,1	1,3	3	6,1	19	106	218,7	1,0
MUFG Bank Turkey A.Ş.	14,0	6,9	7,5	-300,7	-481,3	68,9	250,4	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0	81	1,9	70	2.677	463,1	-1,3
Odea Bank A.Ş.	20,3	11,4	14,0	-64,8	5,5	68,4	94,7	2,8	11,5	8,8	3,0	2,8	7	4,5	25	509	164,4	0,4
QNB Finansbank A.Ş.	15,0	9,7	12,4	-174,0	-14,6	65,7	122,2	1,0	32,0	16,7	3,2	1,0	3	5,0	21	117	207,0	0,5
Rabobank A.Ş.	56,1	59,0	151,1	1,1	1,1	76,5	49.751,1	0,0	0,0	0,7	0,3	0,0	65	8,4	35	2	5.142,9	0,5
Turkland Bank A.Ş.	14,1	14,7	17,8	-0,1	-0,6	59,9	83,5	6,8	0,2	17,4	4,7	6,8	-1	4,9	16	106	136,4	1,9

EK 1 (devamı): Analiz İçin Kullanılan Veri Seti (2017 Yılı)

Veri Seti (2017)	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	1,7	14,9	61,9	144,7	3,0	1,9	24,3	44,8	10,6	30,0	29,1	14,5	16,8	83,1	7,8	71,2
Mevduat Bankaları	1,6	15,3	83,7	143,5	3,0	1,9	24,8	43,9	10,8	30,5	30,9	15,2	16,4	82,2	7,9	75,1
Kamu. Serm. Mev. Bank.	1,7	17,6	164,6	143,6	2,9	1,9	23,9	40,5	10,8	28,3	36,2	15,2	15,0	94,0	7,9	23,1
Özel Ser. Mev. Bankaları	1,6	14,0	91,5	142,6	2,8	1,8	26,0	46,8	11,6	32,5	29,1	16,3	16,1	78,5	7,6	93,8
Yabancı Ser. Bankalar	1,7	14,7	49,0	144,6	3,6	2,0	24,2	44,2	9,5	30,5	28,8	13,4	18,5	76,4	8,4	104,5
Türkiye'de Kur. Bankalar	1,7	14,8	50,6	144,1	3,6	2,0	24,1	44,1	9,6	30,4	28,8	13,5	18,3	75,7	8,5	107,1
Alternatifbank A.Ş.	0,4	4,6	6,7	123,3	1,7	0,4	24,1	52,5	5,4	29,6	28,5	13,6	18,1	79,4	7,1	161,5
Arap Türk Bankası A.Ş.	1,6	11,3	18,2	207,6	2,9	2,0	49,0	98,9	0,5	59,1	58,8	14,8	18,2	98,0	4,4	10,5
Burgan Bank A.Ş.	0,7	8,4	9,3	115,7	2,3	0,8	15,5	39,1	7,6	19,5	11,7	5,1	19,6	79,0	8,6	157,6
Citibank A.Ş.	3,2	19,6	792,6	144,9	7,9	3,9	45,2	60,3	31,7	56,8	45,0	17,9	19,2	82,2	13,2	31,9
Denizbank A.Ş.	1,7	16,1	56,7	136,9	2,9	1,8	24,1	41,9	8,5	30,9	34,6	10,6	19,5	79,4	8,7	87,6
Deutsche Bank A.Ş.	1,7	10,9	41,5	141,1	6,4	2,3	42,2	93,0	24,9	52,9	27,5	14,5	21,5	58,0	8,2	157,6
HSBC Bank A.Ş.	1,3	12,8	47,3	127,1	4,3	0,7	33,9	54,3	16,1	44,0	29,3	9,4	17,6	60,7	9,2	230,0
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,4	5,0	4,9	128,0	2,7	0,6	35,3	82,5	7,8	39,6	39,9	19,3	14,4	88,0	5,7	97,7
ING Bank A.Ş.	1,6	15,6	24,2	145,1	4,1	2,0	22,1	41,2	6,9	28,1	31,1	7,4	19,9	64,1	9,4	161,0
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,9	12,8	15,3	178,3	3,1	1,1	30,8	72,1	5,0	33,6	28,8	0,2	14,0	75,3	4,0	321,0
Odea Bank A.Ş.	0,9	8,9	9,7	126,5	3,2	1,2	27,9	48,7	15,2	34,3	23,1	8,8	20,3	79,8	10,5	97,2
QNB Finansbank A.Ş.	1,4	14,4	47,9	139,8	3,7	1,6	22,4	41,9	7,7	28,7	28,1	16,7	15,0	63,1	8,7	200,2
Rabobank A.Ş.	5,0	8,1	9,5	320,6	7,9	5,7	22,8	330,8	16,1	58,5	17,0	0,7	56,1	99,3	8,0	0,5
Turkland Bank A.Ş.	-0,8	-5,5	-6,2	107,1	1,2	-1,2	36,1	59,0	19,8	43,7	53,8	17,4	14,1	74,6	11,3	52,2
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	2,1	16,5	151,0	157,4	4,0	2,5	22,5	40,8	9,9	28,4	26,6	15,7	18,7	80,9	8,2	71,2

EK 2

Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Normalizasyon Matrisi (2013 Yılı)

R (2013)	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,9855	0,9217	0,9840	0,2700	0,3934	0,1569	0,9878	0,3308	0,5856	0,5446	0,2602	0,3308	0,6119	0,2984	0,0200	0,8560	0,9999	0,1654
Mevduat Bankaları	0,9895	0,9316	0,9862	0,2877	0,3950	0,1647	0,9890	0,3407	0,6140	0,5596	0,2652	0,3407	0,6183	0,2890	0,0157	0,8555	0,9999	0,1551
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,9949	0,9492	0,9909	0,1332	0,3973	0,2070	0,9920	0,2852	0,5958	0,6795	0,1948	0,2852	0,6043	0,3228	0,0000	0,8395	0,9999	0,2418
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,9883	0,9208	0,9834	0,2702	0,3909	0,1407	0,9874	0,2990	0,6043	0,5356	0,3066	0,2990	0,5895	0,2854	0,0155	0,8492	0,9999	0,0819
Yabancı Ser. Bankalar	0,9850	0,9362	0,9861	0,6291	0,4063	0,1599	0,9873	0,5834	0,6801	0,4042	0,2623	0,5834	0,7088	0,2391	0,0388	0,8947	0,9999	0,2338
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,9869	0,9400	0,9869	0,6236	0,4129	0,1462	0,9873	0,5833	0,6826	0,4018	0,2504	0,5833	0,7107	0,2401	0,0385	0,8944	0,9999	0,2273
Alternatifbank A.Ş.	0,9888	1,0000	1,0000	0,4504	0,2854	0,1610	0,9836	0,6171	0,1032	0,5608	0,2410	0,6171	0,6848	0,3056	0,0354	0,8849	0,9999	0,3280
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,9891	0,8869	0,9786	0,0578	0,3624	0,4215	0,9988	0,0108	0,0009	0,2373	0,2329	0,0108	0,2838	0,5261	0,2505	0,3529	0,9997	0,1969
Burgan Bank A.Ş.	0,9874	0,9595	0,9913	0,5373	0,3362	0,0855	0,9826	0,6203	0,0312	0,4671	0,3002	0,6203	0,7995	0,5808	0,0032	0,9040	1,0000	0,3163
Citibank A.Ş.	0,9340	0,8426	0,9672	0,5362	0,4029	0,6089	1,0000	0,4754	0,0000	0,5127	0,0000	0,4754	0,0000	0,3238	0,4652	0,1536	0,9997	0,7923
Denizbank A.Ş.	0,9986	0,9643	0,9916	1,0000	0,4093	0,1161	0,9877	0,5342	0,6860	0,3523	0,4233	0,5342	0,7104	0,1494	0,0274	0,9132	0,9999	0,1464
Deutsche Bank A.Ş.	0,9361	0,8265	0,9634	0,0000	0,0000	0,4899	0,9787	0,0000	0,0001	1,0000	0,0905	0,0000	0,6156	0,3946	1,0000	0,0000	0,9996	1,0000
HSBC Bank A.Ş.	0,9878	0,9636	0,9921	0,8476	0,3603	0,2883	0,9877	1,0000	0,9054	0,3339	0,1433	1,0000	0,7479	0,2629	0,0371	0,9061	0,9999	0,1370
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,9749	0,8614	0,9720	0,3838	0,3940	0,0008	0,9870	0,8889	0,2420	0,3026	0,1829	0,8889	0,6880	0,1704	0,0357	0,9036	0,9999	0,0000
ING Bank A.Ş.	1,0000	0,9378	0,9881	0,6772	0,3684	0,0000	0,9807	0,4511	0,6714	0,3066	0,1582	0,4511	0,7190	0,3139	0,0157	0,9127	0,9999	0,4116
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0000	0,0000	0,0000	0,0591	0,3605	1,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,0000	0,0000	0,4632	0,3206	0,3615	1,0000	0,0000	0,6485
Odea Bank A.Ş.	0,9841	0,9644	0,9935	0,2824	1,0000	0,0404	0,9911	0,1791	0,1228	0,1873	0,0816	0,1791	1,0000	1,0000	0,1472	0,4363	1,0000	0,5245
QNB Finansbank A.Ş.	0,9771	0,9177	0,9803	0,5118	0,4031	0,1202	0,9871	0,6462	1,0000	0,5312	0,2644	0,6462	0,6818	0,0000	0,0499	0,9045	0,9999	0,0736
Turkland Bank A.Ş.	0,9829	0,8961	0,9800	0,0312	0,3767	0,1177	0,9906	0,6813	0,0476	0,4255	0,1956	0,6813	0,7187	0,4316	0,0402	0,8232	1,0000	0,2160
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,9904	0,9194	0,9837	0,0445	0,3422	0,1825	0,9871	0,2204	0,6718	0,5512	0,2495	0,2204	0,5542	0,2924	0,0292	0,8204	0,9999	0,0741

EK 2 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Normalizasyon Matrisi (2013 Yılı)

R (2013)	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0554	0,1406	0,8102	0,4164	0,5589	0,0905	0,8715	0,9662	0,8285	0,9763	0,7003	0,5446	0,9855	0,3410	0,3641	0,2563
Mevduat Bankaları	0,0588	0,1174	0,7657	0,4259	0,5593	0,0943	0,8672	0,9680	0,8296	0,9761	0,6818	0,5596	0,9895	0,3467	0,3449	0,2740
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0000	0,0000	0,5265	0,3344	0,5204	0,0000	0,8466	0,9706	0,8190	0,9763	0,5551	0,6795	0,9949	0,1218	0,3273	0,0885
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0159	0,1089	0,7516	0,4196	0,5931	0,0543	0,8866	0,9684	0,8473	0,9781	0,7219	0,5356	0,9883	0,3306	0,3834	0,2647
Yabancı Ser. Bankalar	0,3352	0,3516	0,9184	0,5867	0,5233	0,4129	0,8432	0,9618	0,7921	0,9695	0,7367	0,4042	0,9850	0,7417	0,2505	0,6406
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,3431	0,3521	0,9187	0,5901	0,5326	0,4220	0,8566	0,9648	0,8025	0,9720	0,7391	0,4018	0,9869	0,7325	0,2467	0,6452
Alternatifbank A.Ş.	0,3007	0,1415	0,9019	0,4939	0,6306	0,3686	1,0000	1,0000	0,9008	1,0000	0,7758	0,5608	0,9888	0,7449	0,1831	1,0000
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0503	0,1958	0,8929	0,0000	0,6761	0,0572	0,5870	0,8326	1,0000	0,9322	0,4395	0,2373	0,9891	0,1373	1,0000	0,1673
Burgan Bank A.Ş.	0,7923	0,7489	0,9929	0,7948	0,8331	0,9265	0,9273	0,9643	0,7729	0,9855	1,0000	0,4671	0,9874	0,6885	0,4616	0,9382
Citibank A.Ş.	0,1504	0,2812	0,0000	0,8030	0,0748	0,4900	0,3154	0,8752	0,2504	0,8772	0,7943	0,5127	0,9340	1,0000	0,2880	0,5043
Denizbank A.Ş.	0,2865	0,2636	0,7393	0,5039	0,5068	0,3306	0,9145	0,9822	0,8678	0,9816	0,7472	0,3523	0,9986	0,8064	0,1804	0,9189
Deutsche Bank A.Ş.	0,5267	0,5304	0,9616	0,7912	0,0000	0,6204	0,4484	0,9077	0,3465	0,8989	0,7851	1,0000	0,9361	0,2061	0,3376	0,0757
HSBC Bank A.Ş.	0,5322	0,5138	0,9507	0,6632	0,6372	0,6182	0,6302	0,9211	0,6230	0,9344	0,6888	0,3339	0,9878	0,7520	0,4258	0,8501
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,1958	0,3147	0,9296	0,5207	0,6793	0,2659	0,9357	0,9934	0,8329	0,9872	0,8263	0,3026	0,9749	0,7626	0,1807	0,4169
ING Bank A.Ş.	0,3743	0,3779	0,9446	0,6630	0,4295	0,4439	0,9477	0,9802	0,8327	0,9913	0,8713	0,3066	1,0000	0,8471	0,2580	0,7593
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,1634	0,4934	0,9641	0,6944	0,1483	0,3925	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,6735	0,0000
Odea Bank A.Ş.	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,8866	0,9711	0,8446	0,9821	0,7938	0,1873	0,9841	0,3939	0,8025	0,5140
QNB Finansbank A.Ş.	0,1784	0,2429	0,8694	0,4968	0,4443	0,2002	0,9367	0,9803	0,8745	0,9821	0,6463	0,5312	0,9771	0,7599	0,0000	0,4604
Turkland Bank A.Ş.	0,4344	0,4464	0,9568	0,7486	0,6368	0,5143	0,8432	0,9748	0,7832	0,9738	0,6479	0,4255	0,9829	0,5760	0,3209	0,3065
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,0322	0,1235	0,7100	0,3922	0,5848	0,0024	0,8736	0,9605	0,8385	0,9770	0,6984	0,5512	0,9904	0,1221	0,3854	0,0921

EK 2 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Normalizasyon Matrisi (2014 Yılı)

R (2014)	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,9954	0,9224	0,9912	0,2607	0,4224	0,1838	0,9990	0,2781	0,6579	0,2837	0,6999	0,2781	0,9707	0,4846	0,0196	0,8617	0,9997	0,2527
Mevduat Bankaları	0,9966	0,9298	0,9920	0,2743	0,4372	0,1914	0,9991	0,2874	0,6915	0,2921	0,7170	0,2874	0,9723	0,4794	0,0153	0,8612	0,9998	0,2459
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,9968	0,9356	0,9932	0,1069	0,2332	0,2133	0,9992	0,2686	0,6629	0,3374	0,6750	0,2686	0,9693	0,5409	0,0000	0,8538	0,9998	0,3082
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,9973	0,9241	0,9912	0,2647	0,5120	0,1754	0,9990	0,2306	0,6968	0,2943	0,7518	0,2306	0,9689	0,4668	0,0163	0,8546	0,9997	0,1914
Yabancı Ser. Bankalar	0,9953	0,9388	0,9927	0,6459	0,5711	0,1945	0,9990	0,5129	0,7282	0,1928	0,6857	0,5129	0,9853	0,3996	0,0359	0,8890	0,9997	0,3022
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,9963	0,9446	0,9934	0,6642	0,6033	0,1823	0,9990	0,5135	0,7303	0,1941	0,6970	0,5135	0,9862	0,4075	0,0351	0,8891	0,9997	0,2757
Alternatifbank A.Ş.	0,9976	0,9552	0,9949	0,2693	0,2486	0,0382	0,9986	0,7927	0,1050	0,1401	0,7811	0,7927	0,9756	0,4067	0,0091	0,8859	0,9998	0,3858
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,9963	0,8923	0,9886	0,1435	0,2933	0,5863	1,0000	0,0557	0,0013	0,1317	0,5599	0,0557	0,8730	0,5205	0,2456	0,3479	0,9978	0,1614
Burgan Bank A.Ş.	0,9930	0,9339	0,9923	0,4341	0,4135	0,0325	0,9989	0,4200	0,0409	0,1617	1,0000	0,4200	0,9962	0,7312	0,0210	0,8642	1,0000	0,4436
Citibank A.Ş.	0,9834	0,8715	0,9858	0,6258	0,2929	0,6415	0,9999	0,1894	0,0000	0,1080	0,0000	0,1894	0,7673	0,2342	0,4308	0,1480	0,9984	1,0000
Denizbank A.Ş.	0,9993	0,9650	0,9954	0,7951	0,7828	0,2136	0,9992	0,4858	0,8130	0,2539	0,9118	0,4858	0,9879	0,3765	0,0249	0,9117	0,9997	0,2884
Deutsche Bank A.Ş.	0,9747	0,8563	0,9840	0,0000	0,0000	0,5771	0,9983	0,0000	0,0004	0,3277	0,1153	0,0000	0,0000	0,0858	1,0000	0,0000	0,9991	0,0000
HSBC Bank A.Ş.	0,9976	0,9570	0,9949	1,0000	0,3554	0,2852	0,9992	1,0000	1,0000	0,0698	0,4973	1,0000	1,0000	0,3514	0,0306	0,9063	0,9998	0,0597
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,9911	0,8623	0,9845	0,4898	0,3079	0,0000	0,9990	0,6880	0,3100	0,0925	0,6428	0,6880	0,9942	0,4402	0,0344	0,9164	0,9996	0,6502
ING Bank A.Ş.	0,9988	0,9538	0,9948	0,8668	0,3005	0,0408	0,9985	0,4489	0,8772	0,1451	0,4497	0,4489	0,9908	0,4083	0,0356	0,9114	0,9996	0,4502
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,9861	0,8663	0,9857	0,5620	0,3048	0,5808	0,9921	0,0000	0,0000	0,0000	0,3527	0,0000	0,9833	1,0000	0,4245	0,6963	0,9910	0,7129
Odea Bank A.Ş.	1,0000	1,0000	1,0000	0,6649	1,0000	0,0920	0,9994	0,3519	0,2082	0,0726	0,2622	0,3519	0,9976	0,8936	0,1308	0,3555	1,0000	0,6608
QNB Finansbank A.Ş.	0,9944	0,9268	0,9905	0,6336	0,8727	0,1433	0,9989	0,4577	0,9840	0,2726	0,9443	0,4577	0,9812	0,2574	0,0358	0,9062	0,9998	0,0320
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0000	0,0000	0,0681	0,2978	1,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,0000	0,1548	0,0000	0,7602	0,0000	0,1620	1,0000	0,0000	0,6817
Turkland Bank A.Ş.	0,9917	0,8865	0,9875	0,0496	0,1547	0,1533	0,9993	0,6125	0,0205	0,2828	0,5206	0,6125	0,9857	0,4559	0,0350	0,8404	0,9999	0,2387
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,9974	0,9212	0,9910	0,2345	0,5382	0,2253	0,9990	0,1893	0,8068	0,3242	0,5909	0,1893	0,9581	0,4563	0,0307	0,8237	0,9997	0,1856

EK 2 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Normalizasyon Matrisi (2014 Yılı)

R (2014)	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,6938	0,2740	0,8871	0,7142	0,8202	0,5079	0,8888	0,9989	0,8688	0,9903	0,5548	0,2837	0,9954	0,2881	0,3412	0,2431
Mevduat Bankaları	0,6993	0,2491	0,8611	0,7251	0,8226	0,5151	0,8848	0,9989	0,8700	0,9902	0,5281	0,2921	0,9966	0,2937	0,3258	0,2572
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,6650	0,1043	0,6958	0,6984	0,8298	0,4638	0,8795	0,9991	0,8671	0,9911	0,3871	0,3374	0,9968	0,1104	0,3203	0,0733
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,6872	0,2561	0,8538	0,7018	0,8354	0,4915	0,8960	0,9989	0,8815	0,9907	0,5658	0,2943	0,9973	0,2797	0,3615	0,2536
Yabancı Ser. Bankalar	0,8056	0,4858	0,9447	0,8311	0,7666	0,6914	0,8596	0,9988	0,8382	0,9870	0,6144	0,1928	0,9953	0,6060	0,2165	0,6403
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,8152	0,4950	0,9443	0,8386	0,7913	0,7069	0,8721	0,9989	0,8465	0,9884	0,6186	0,1941	0,9963	0,6021	0,2245	0,6655
Alternatifbank A.Ş.	0,7239	0,0271	0,9343	0,7979	0,7462	0,5556	0,9621	0,9990	0,9114	0,9977	0,6443	0,1401	0,9976	0,5054	0,0000	0,6107
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,5739	0,1606	0,9453	0,0000	0,8279	0,2985	0,4778	0,9925	1,0000	0,9558	0,0000	0,1317	0,9963	0,1389	0,7729	0,1754
Burgan Bank A.Ş.	0,9510	0,8559	0,9792	0,9988	0,9556	0,9251	0,9912	0,9993	0,8800	0,9995	0,8917	0,1617	0,9930	0,4595	0,3336	0,5880
Citibank A.Ş.	0,5417	0,2176	0,0000	0,6637	0,0738	0,2126	0,3720	0,9966	0,3583	0,9439	0,8622	0,1080	0,9834	1,0000	0,0226	0,5818
Denizbank A.Ş.	0,7947	0,3436	0,8050	0,8315	0,7688	0,7098	0,8749	0,9990	0,8766	0,9882	0,5150	0,2539	0,9993	0,5780	0,1985	0,7586
Deutsche Bank A.Ş.	0,3650	0,0000	0,8482	0,5462	0,4436	0,0000	0,4550	0,9948	0,5563	0,9508	0,4290	0,3277	0,9747	0,1467	0,2757	0,0792
HSBC Bank A.Ş.	1,0000	1,0000	1,0000	0,9378	0,9549	1,0000	0,7066	0,9982	0,6845	0,9744	0,7248	0,0698	0,9976	0,7832	0,2757	1,0000
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,9025	0,7950	0,9743	0,9380	0,6441	0,8450	1,0000	1,0000	0,9091	1,0000	0,7138	0,0925	0,9911	0,7737	0,0688	0,4570
ING Bank A.Ş.	0,8710	0,6343	0,9669	0,8974	0,6701	0,7811	0,9590	0,9994	0,8892	0,9973	0,7145	0,1451	0,9988	0,7121	0,1909	0,8680
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,9568	0,8913	0,9804	0,8844	1,0000	0,9317	0,4128	0,9953	0,8231	0,9493	0,1989	0,0000	0,9861	0,3401	1,0000	0,3949
Odea Bank A.Ş.	0,9681	0,9013	0,9809	1,0000	0,9893	0,9402	0,8936	0,9992	0,8474	0,9938	0,7573	0,0726	1,0000	0,3365	0,4354	0,8440
QNB Finansbank A.Ş.	0,7227	0,3367	0,9121	0,7491	0,8003	0,5418	0,9806	0,9998	0,9193	0,9965	0,5926	0,2726	0,9944	0,6980	0,1518	0,5781
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,6171	0,9747	0,3315	0,0000	0,0988	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,0000	1,0000	0,0000	0,0000	0,2830	0,0000
Turkland Bank A.Ş.	0,8311	0,6444	0,9700	0,9281	0,7954	0,7417	0,8550	0,9989	0,8234	0,9876	0,4363	0,2828	0,9917	0,4588	0,1476	0,2317
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,6640	0,2135	0,8114	0,6555	0,8148	0,4368	0,9207	0,9988	0,9014	0,9932	0,6107	0,3242	0,9974	0,2487	0,3724	0,2378

EK 2 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Normalizasyon Matrisi (2015 Yılı)

R (2015)	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,9842	0,9102	0,9828	0,1768	0,6375	0,1824	0,9970	0,1703	0,6800	0,2553	0,5097	0,1703	0,9530	0,5460	0,0202	0,8876	0,9973	0,4315
Mevduat Bankaları	0,9869	0,9171	0,9842	0,1876	0,6172	0,1909	0,9973	0,1781	0,7172	0,2639	0,5257	0,1781	0,9551	0,5398	0,0163	0,8872	0,9975	0,4239
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,9890	0,9255	0,9866	0,0331	0,4037	0,1871	0,9975	0,1445	0,6881	0,2819	0,4583	0,1445	0,9495	0,5770	0,0000	0,8856	0,9983	0,4404
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,9887	0,9129	0,9832	0,2128	0,8918	0,1829	0,9972	0,1544	0,7023	0,2714	0,5746	0,1544	0,9552	0,5386	0,0147	0,8843	0,9976	0,3827
Yabancı Ser. Bankalar	0,9838	0,9142	0,9830	0,3121	0,4467	0,2047	0,9971	0,2510	0,7743	0,2322	0,5337	0,2510	0,9614	0,4986	0,0368	0,8932	0,9963	0,4625
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,9849	0,9172	0,9836	0,3256	0,4474	0,2029	0,9971	0,2527	0,7810	0,2335	0,5390	0,2527	0,9619	0,5010	0,0364	0,8936	0,9964	0,4574
Alternatifbank A.Ş.	0,9844	0,9570	0,9916	0,2652	0,2641	0,0894	0,9958	0,5698	0,0740	0,0963	0,5261	0,5698	0,9705	0,4109	0,0221	0,8928	0,9973	0,2833
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,9702	0,8631	0,9751	0,0430	0,5775	0,6837	1,0000	0,0345	0,0017	0,1927	0,3525	0,0345	0,8482	0,5977	0,2403	0,5174	0,9770	0,3021
Burgan Bank A.Ş.	0,9825	0,9327	0,9872	0,2485	0,4912	0,0000	0,9968	0,2687	0,0461	0,1103	0,6282	0,2687	0,9715	0,6751	0,0227	0,8797	0,9997	0,5944
Citibank A.Ş.	0,9750	0,8634	0,9744	0,3333	1,0000	0,5187	0,9992	0,0512	0,0000	0,2131	0,0000	0,0512	0,6935	0,2931	0,4554	0,2459	0,9928	0,4974
Denizbank A.Ş.	0,9820	0,9285	0,9851	0,4532	0,2168	0,2503	0,9973	0,3421	0,8437	0,2440	1,0000	0,3421	0,9692	0,5119	0,0267	0,9325	0,9977	0,4710
Deutsche Bank A.Ş.	0,9605	0,8377	0,9693	0,0000	0,0973	0,2997	0,9903	0,0000	0,0000	0,1862	0,0483	0,0000	0,0000	0,2684	1,0000	0,3875	0,9895	0,0232
HSBC Bank A.Ş.	0,9836	0,9465	0,9890	0,4646	0,5118	0,1901	0,9974	0,5400	0,9551	0,1114	0,2873	0,5400	1,0000	0,3410	0,0166	0,9327	0,9976	0,0000
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,9973	0,9407	0,9901	0,4939	0,9398	0,2351	0,9944	0,2684	0,3110	0,2608	0,2090	0,2684	0,9894	0,7996	0,0308	0,9487	0,9967	0,7462
ING Bank A.Ş.	0,9834	0,9376	0,9879	0,6922	0,6453	0,0828	0,9958	0,2688	0,8500	0,1611	0,2606	0,2688	0,9789	0,5241	0,0279	0,9203	0,9952	0,6288
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,9914	0,9303	0,9882	0,9438	0,7971	0,3685	0,9896	0,0000	0,0000	0,0000	0,0811	0,0000	0,7767	1,0000	0,4402	0,0000	0,9577	1,0000
Odea Bank A.Ş.	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,0000	0,1388	0,9982	0,3311	0,2671	0,0718	0,2582	0,3311	0,9717	0,8027	0,1134	0,5353	0,9989	0,9134
QNB Finansbank A.Ş.	0,9851	0,9195	0,9819	0,6192	0,9849	0,1582	0,9970	0,3133	1,0000	0,2753	0,5495	0,3133	0,9692	0,3725	0,0407	0,9241	0,9961	0,4415
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0000	0,0000	0,0240	0,8142	1,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,0000	0,0863	0,0000	0,6040	0,0000	0,2070	1,0000	0,0000	0,6529
Turkland Bank A.Ş.	0,9843	0,8910	0,9803	0,0045	0,7577	0,1365	0,9981	1,0000	0,0065	0,1874	0,5985	1,0000	0,9784	0,6079	0,0341	0,8674	1,0000	0,4936
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,9868	0,8984	0,9802	0,1274	0,2915	0,2248	0,9972	0,1267	0,8743	0,2826	0,5459	0,1267	0,9370	0,5038	0,0399	0,8553	0,9957	0,4129

EK 2 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Normalizasyon Matrisi (2015 Yılı)

R (2015)	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,4843	0,1483	0,8378	0,6898	0,8254	0,5287	0,8889	0,9998	0,8742	0,9823	0,5876	0,2553	0,9842	0,2511	0,2640	0,1682
Mevduat Bankaları	0,4908	0,1366	0,8187	0,7002	0,8264	0,5347	0,8839	0,9998	0,8755	0,9819	0,5594	0,2639	0,9869	0,2607	0,2436	0,1782
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,4202	0,0000	0,7164	0,6658	0,8206	0,4608	0,8880	0,9999	0,8742	0,9849	0,4437	0,2819	0,9890	0,0000	0,2333	0,0376
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,5361	0,2188	0,8174	0,6932	0,8560	0,5536	0,8715	0,9997	0,8761	0,9794	0,5620	0,2714	0,9887	0,2837	0,2711	0,1956
Yabancı Ser. Bankalar	0,4967	0,1397	0,8621	0,7457	0,7908	0,5903	0,8965	0,9998	0,8761	0,9821	0,6506	0,2322	0,9838	0,4436	0,2153	0,2997
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,4997	0,1317	0,8603	0,7494	0,7969	0,5935	0,8987	0,9998	0,8769	0,9826	0,6526	0,2335	0,9849	0,4546	0,2151	0,3122
Alternatifbank A.Ş.	0,6543	0,3272	0,8918	0,7735	0,8471	0,6898	0,9011	0,9994	0,9102	0,9851	0,6757	0,0963	0,9844	0,3547	0,1088	0,4448
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,3544	0,0900	0,8804	0,0802	0,8661	0,3808	0,4305	0,9982	1,0000	0,9150	0,0000	0,1927	0,9702	0,0469	0,8252	0,0902
Burgan Bank A.Ş.	0,6453	0,3549	0,8986	0,8983	0,8908	0,6974	1,0000	1,0000	0,9459	1,0000	0,8150	0,1103	0,9825	0,3614	0,1426	0,4039
Citibank A.Ş.	0,2697	0,0242	0,0000	0,6679	0,4100	0,2833	0,5174	0,9994	0,4782	0,9256	0,8531	0,2131	0,9750	1,0000	0,0064	0,3504
Denizbank A.Ş.	0,5417	0,1441	0,8337	0,8187	0,8537	0,6104	0,8586	0,9997	0,8575	0,9748	0,5533	0,2440	0,9820	0,6363	0,1188	0,4068
Deutsche Bank A.Ş.	0,2101	0,0191	0,8128	0,5047	0,6035	0,2071	0,6748	0,9981	0,7208	0,9485	0,5479	0,1862	0,9605	0,2010	0,3992	0,0964
HSBC Bank A.Ş.	1,0000	1,0000	1,0000	0,9258	1,0000	1,0000	0,8051	0,9996	0,8231	0,9678	0,6423	0,1114	0,9836	0,6475	0,1929	0,5917
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,8440	0,6637	0,9162	1,0000	0,9347	0,8782	0,7391	0,9986	0,9371	0,9665	0,4370	0,2608	0,9973	0,3623	0,5613	0,4503
ING Bank A.Ş.	0,7085	0,4482	0,9031	0,8493	0,7505	0,7527	0,9350	0,9999	0,8820	0,9897	0,7334	0,1611	0,9834	0,8131	0,1967	0,6316
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,6900	0,4503	0,9038	0,6392	0,9624	0,7473	0,5950	0,9988	0,9094	0,9455	0,4390	0,0000	0,9914	0,4898	1,0000	0,6577
Odea Bank A.Ş.	0,7287	0,4155	0,9029	0,9088	0,8938	0,7751	0,8435	0,9996	0,8139	0,9816	0,8020	0,0718	1,0000	0,4451	0,2322	1,0000
QNB Finansbank A.Ş.	0,5680	0,2541	0,8668	0,7498	0,6947	0,6067	0,9704	1,0000	0,9021	0,9897	0,6854	0,2753	0,9851	0,9311	0,0000	0,5249
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,4095	0,9016	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,0000	1,0000	0,0000	0,0016	0,1623	0,0000
Turkland Bank A.Ş.	0,7077	0,4838	0,9050	0,9420	0,8800	0,7526	0,8384	0,9996	0,8435	0,9769	0,3459	0,1874	0,9843	0,5076	0,0142	0,1923
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,4394	0,1054	0,7637	0,6322	0,7851	0,4755	0,9331	0,9999	0,8983	0,9882	0,6567	0,2826	0,9868	0,1689	0,3056	0,1254

EK 2 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Normalizasyon Matrisi (2016 Yılı)

R (2016)	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,9533	0,9248	0,9647	0,2657	0,4190	0,2423	0,9999	0,1672	0,6225	0,4120	0,4689	0,1672	0,8997	0,4662	0,0255	0,9559	0,9965	0,5179
Mevduat Bankaları	0,9611	0,9322	0,9680	0,2680	0,4235	0,2548	0,9999	0,1749	0,6620	0,4297	0,4878	0,1749	0,9023	0,4518	0,0215	0,9558	0,9967	0,5078
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,9798	0,9470	0,9766	0,1371	0,3124	0,2206	0,9999	0,1129	0,6512	0,4448	0,4177	0,1129	0,9022	0,4944	0,0000	0,9564	0,9970	0,5592
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,9711	0,9277	0,9655	0,2952	0,5613	0,2563	0,9999	0,1813	0,6336	0,4419	0,5205	0,1813	0,9011	0,4579	0,0217	0,9547	0,9971	0,4676
Yabancı Ser. Bankalar	0,9300	0,9218	0,9614	0,3668	0,3578	0,2908	0,9999	0,2430	0,7187	0,3928	0,5252	0,2430	0,9046	0,3931	0,0477	0,9565	0,9956	0,5044
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,9334	0,9254	0,9630	0,3747	0,3957	0,2898	0,9999	0,2455	0,7266	0,3957	0,5314	0,2455	0,9052	0,3933	0,0474	0,9566	0,9957	0,5057
Alternatifbank A.Ş.	0,9045	0,9887	0,9896	0,0000	0,3874	0,2824	0,9999	0,4858	0,0509	0,3931	0,3866	0,4858	0,9436	0,6194	0,0185	0,9454	0,9999	0,4206
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,8959	0,8883	0,9539	0,1864	0,3973	1,0000	1,0000	0,0727	0,0010	0,5470	0,2910	0,0727	0,8257	0,5664	0,2427	0,8100	0,9711	0,5573
Burgan Bank A.Ş.	0,9159	0,9796	0,9852	0,2654	0,7710	0,0000	0,9999	0,2525	0,0629	0,1728	0,5285	0,2525	0,9259	0,7221	0,0449	0,9449	1,0000	0,6996
Citibank A.Ş.	0,9065	0,8421	0,9286	0,2840	0,4428	0,6512	1,0000	0,0553	0,0000	0,3121	0,0023	0,0553	0,6086	0,0289	0,4073	0,7573	0,9960	0,0000
Denizbank A.Ş.	0,9185	0,9402	0,9679	0,3322	0,1997	0,3707	0,9999	0,3686	0,7582	0,3353	1,0000	0,3686	0,9181	0,3912	0,0293	0,9704	0,9962	0,5167
Deutsche Bank A.Ş.	0,8468	0,8527	0,9378	0,0916	0,0000	0,7515	0,9998	0,0000	0,0000	1,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,3171	1,0000	0,7029	0,9886	0,4263
HSBC Bank A.Ş.	0,8681	0,9557	0,9706	0,3517	0,8445	0,4088	0,9999	0,7666	1,0000	0,2424	0,4064	0,7666	1,0000	0,1352	0,1884	0,9453	0,9967	0,1493
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,8783	0,9923	0,9967	0,1373	0,5318	0,3338	0,9998	0,1712	0,3317	0,5863	0,1372	0,1712	0,9416	0,7420	0,0268	0,9750	0,9969	0,7066
ING Bank A.Ş.	0,9161	0,9413	0,9694	0,4731	0,3400	0,1611	0,9998	0,3038	0,8825	0,2585	0,2752	0,3038	0,9168	0,3039	0,0395	0,9695	0,9948	0,5176
MUFG Bank Turkey A.Ş.	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,3853	0,3621	0,9998	0,0000	0,0000	0,0000	0,0096	0,0000	0,3825	1,0000	0,5163	0,0000	0,9674	1,0000
Odea Bank A.Ş.	0,9635	0,9618	0,9827	0,4754	0,1841	0,1813	0,9999	0,3532	0,2717	0,0959	0,2281	0,3532	0,8911	0,6075	0,1713	0,8099	0,9981	0,6121
QNB Finansbank A.Ş.	0,9711	0,9447	0,9663	0,6004	1,0000	0,3285	0,9999	0,2352	0,9068	0,5245	0,5024	0,2352	0,9198	0,3286	0,0399	0,9722	0,9953	0,5445
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0000	0,0000	0,1791	0,3796	0,3240	0,0000	0,0000	0,0000	0,3026	0,0366	0,0000	0,3887	0,0000	0,1749	1,0000	0,0000	0,6633
Turkland Bank A.Ş.	0,9458	0,8900	0,9536	0,1922	0,4016	0,3061	0,9999	1,0000	0,0054	0,3540	0,4374	1,0000	0,9402	0,4698	0,0272	0,9600	0,9995	0,4855
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,9415	0,9009	0,9540	0,3296	0,2722	0,2561	0,9999	0,1304	0,8205	0,4604	0,5334	0,1304	0,8743	0,3769	0,0454	0,9459	0,9948	0,4910

EK 2 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Normalizasyon Matrisi (2016 Yılı)

R (2016)	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,4649	0,0870	0,8348	0,7512	0,6972	0,4417	0,7929	0,9975	0,7399	0,8765	0,7183	0,4120	0,9533	0,2804	0,3298	0,1985
Mevduat Bankaları	0,4676	0,0716	0,8105	0,7583	0,6966	0,4432	0,7834	0,9978	0,7388	0,8726	0,6863	0,4297	0,9611	0,2889	0,3026	0,2061
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,4463	0,0000	0,7055	0,7259	0,6806	0,4174	0,8020	0,9986	0,7445	0,8983	0,5813	0,4448	0,9798	0,0000	0,2869	0,0000
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,4689	0,0856	0,7971	0,7679	0,7299	0,4476	0,7678	0,9974	0,7319	0,8589	0,7080	0,4419	0,9711	0,3316	0,3330	0,2464
Yabancı Ser. Bankalar	0,4917	0,1257	0,8577	0,7801	0,6689	0,4690	0,7839	0,9974	0,7424	0,8611	0,7465	0,3928	0,9300	0,4793	0,2807	0,3652
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,4934	0,1201	0,8557	0,7835	0,6699	0,4720	0,7867	0,9975	0,7430	0,8634	0,7481	0,3957	0,9334	0,4894	0,2740	0,3783
Alternatifbank A.Ş.	0,7436	0,5018	0,9131	0,9400	1,0000	0,7469	0,6384	0,9914	0,8670	0,7772	0,4994	0,3931	0,9045	0,0750	0,4636	0,0844
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,4877	0,2036	0,8927	0,2717	0,6665	0,4679	0,0000	0,9829	1,0000	0,4183	0,0000	0,5470	0,8959	0,0607	0,8530	0,0538
Burgan Bank A.Ş.	0,6420	0,3051	0,9021	0,9954	0,7803	0,6334	1,0000	1,0000	0,9041	1,0000	0,9536	0,1728	0,9159	0,3303	0,1754	0,4595
Citibank A.Ş.	0,2962	0,0220	0,0000	0,7650	0,5295	0,1922	0,1754	0,9937	0,0000	0,4702	0,6990	0,3121	0,9065	1,0000	0,2376	0,3844
Denizbank A.Ş.	0,4656	0,0384	0,8481	0,8100	0,6858	0,4717	0,7286	0,9972	0,7286	0,8201	0,5982	0,3353	0,9185	0,4535	0,2130	0,3346
Deutsche Bank A.Ş.	0,3377	0,0865	0,8344	0,7042	0,4882	0,3142	0,0732	0,9872	0,0734	0,4419	0,3853	1,0000	0,8468	0,1627	0,5080	0,0749
HSBC Bank A.Ş.	1,0000	1,0000	1,0000	0,9621	0,8699	1,0000	0,4951	0,9943	0,7944	0,6381	0,3553	0,2424	0,8681	0,4641	0,1796	0,4828
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,7196	0,4520	0,9095	0,9936	0,7676	0,7051	0,5750	0,9926	0,8101	0,7943	0,5180	0,5863	0,8783	0,0967	0,5824	0,1220
ING Bank A.Ş.	0,5329	0,1361	0,8889	0,8227	0,5819	0,4986	0,8155	0,9975	0,7598	0,8817	0,7498	0,2585	0,9161	0,7229	0,1582	0,5878
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,6445	0,2908	0,9023	0,6976	0,7688	0,6447	0,4743	0,9919	0,9343	0,7448	0,5595	0,0000	1,0000	0,4517	1,0000	1,0000
Odea Bank A.Ş.	0,6455	0,2542	0,9050	0,8405	0,7683	0,6290	0,7353	0,9963	0,5906	0,8622	0,9527	0,0959	0,9635	0,5168	0,3437	0,5845
QNB Finansbank A.Ş.	0,5077	0,1168	0,8548	0,8041	0,6369	0,4952	0,8090	0,9975	0,7607	0,8545	0,7272	0,5245	0,9711	0,8292	0,1376	0,6749
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,3502	0,9052	0,0000	0,0000	0,0000	0,5223	0,0000	0,2295	0,0000	1,0000	0,3026	0,0000	0,0677	0,3670	0,0214
Turkland Bank A.Ş.	0,7093	0,4677	0,9112	1,0000	0,7424	0,6964	0,6011	0,9950	0,5449	0,7718	0,4687	0,3540	0,9458	0,5881	0,0000	0,2585
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,3927	0,0293	0,7259	0,6910	0,6383	0,3645	0,8850	0,9991	0,7636	0,9294	0,8624	0,4604	0,9415	0,4038	0,3200	0,2722

EK 2 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Normalizasyon Matrisi (2017 Yılı)

R (2017)	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,9319	0,9183	0,9566	0,2580	0,0239	0,3017	0,9986	0,0868	0,7161	0,7525	0,4385	0,0868	0,9307	0,5991	0,0242	0,9401	0,9900	0,3223
Mevduat Bankaları	0,9415	0,9255	0,9603	0,2677	0,0240	0,3231	0,9988	0,0911	0,7654	0,7847	0,4569	0,0911	0,9339	0,5890	0,0202	0,9398	0,9903	0,3159
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,9757	0,9505	0,9746	0,1377	0,0211	0,2777	0,9988	0,0555	0,7776	0,7869	0,3391	0,0555	0,9341	0,6404	0,0006	0,9383	0,9930	0,3130
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,9503	0,9134	0,9532	0,3148	0,0256	0,3464	0,9988	0,0927	0,7132	0,8443	0,5273	0,0927	0,9351	0,5946	0,0238	0,9395	0,9905	0,2768
Yabancı Ser. Bankalar	0,8933	0,9115	0,9515	0,3401	0,0249	0,3462	0,9988	0,1373	0,8264	0,6918	0,5085	0,1373	0,9321	0,5142	0,0399	0,9423	0,9861	0,3765
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,8968	0,9124	0,9518	0,3468	0,0253	0,3474	0,9988	0,1396	0,8408	0,6991	0,5170	0,1396	0,9328	0,5098	0,0397	0,9430	0,9863	0,3760
Alternatifbank A.Ş.	0,9022	0,9716	0,9809	0,3184	0,0206	0,2774	0,9987	0,2904	0,0442	0,7031	0,3388	0,2904	0,9699	0,8452	0,0196	0,9212	0,9962	0,4879
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,9006	0,8345	0,9221	0,0991	0,0183	1,0000	1,0000	0,0158	0,0011	0,7644	0,5330	0,0158	0,8454	0,5876	0,2051	0,8035	0,9475	0,2071
Burgan Bank A.Ş.	0,8665	0,9595	0,9736	0,3819	0,0193	0,0000	0,9981	0,1807	0,1335	0,2544	0,4447	0,1807	0,9540	0,8244	0,0669	0,9232	0,9984	0,4815
Citibank A.Ş.	0,8768	0,8100	0,9057	0,0000	0,0123	0,6563	0,9997	0,0643	0,0000	0,9308	0,0366	0,0643	0,5196	0,0984	0,4294	0,6404	0,9770	0,6601
Denizbank A.Ş.	0,8689	0,9291	0,9581	0,2716	0,0000	0,4037	0,9990	0,1568	0,8923	0,5442	1,0000	0,1568	0,9522	0,5265	0,0168	0,9605	0,9903	0,3037
Deutsche Bank A.Ş.	0,8221	0,8112	0,9065	0,4903	0,0249	0,5664	0,9974	0,0000	0,0000	0,7493	0,0002	0,0000	0,3025	0,3516	1,0000	0,6512	0,9362	0,6855
HSBC Bank A.Ş.	0,9149	0,9323	0,9583	0,6565	0,0143	0,4314	0,9992	0,2660	0,8434	0,4812	0,2825	0,2660	0,9392	0,3429	0,1393	0,9262	0,9762	0,4149
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,9897	0,9694	0,9862	0,3460	0,0234	0,4959	0,9965	0,0469	0,3435	1,0000	0,1276	0,0469	0,9733	0,8427	0,0248	0,9723	0,9890	0,5497
ING Bank A.Ş.	0,8586	0,9229	0,9562	0,5274	0,0242	0,1553	0,9983	0,1897	1,0000	0,3783	0,2745	0,1897	0,9457	0,3562	0,0297	0,9612	0,9836	0,2913
MUFG Bank Turkey A.Ş.	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,2522	0,9960	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	1,0000	0,5250	0,0000	0,9347	1,0000
Odea Bank A.Ş.	0,8492	0,9144	0,9550	0,2940	0,0128	0,2654	0,9992	0,4083	0,3551	0,4499	0,3943	0,4083	0,9020	0,5956	0,0908	0,8106	0,9944	0,4734
QNB Finansbank A.Ş.	0,9758	0,9469	0,9664	0,6208	0,0535	0,3328	0,9986	0,1420	0,9894	0,8641	0,4149	0,1420	0,9514	0,5256	0,0470	0,9572	0,9859	0,4509
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0000	0,0000	0,0966	0,0216	0,0613	0,0000	0,0000	0,0000	0,0254	0,0211	0,0000	0,1967	0,0000	0,1857	1,0000	0,0000	0,4295
Turkland Bank A.Ş.	0,9982	0,8498	0,9284	0,1004	0,0251	0,4795	0,9994	1,0000	0,0049	0,9050	0,6365	1,0000	1,0000	0,5313	0,0000	0,9612	1,0000	0,0000
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,8882	0,8883	0,9409	0,2633	0,0122	0,3634	0,9988	0,0734	0,9749	0,8111	0,5092	0,0734	0,9033	0,4752	0,0397	0,9292	0,9835	0,3349

EK 2 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının Normalizasyon Matrisi (2017 Yılı)

R (2017)	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,5772	0,1898	0,9148	0,8241	0,7249	0,5540	0,7377	0,9805	0,6762	0,7360	0,6296	0,7525	0,9319	0,3928	0,5937	0,2205
Mevduat Bankaları	0,5792	0,1720	0,8874	0,8296	0,7225	0,5550	0,7212	0,9834	0,6712	0,7220	0,5912	0,7847	0,9415	0,4145	0,5725	0,2330
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,5696	0,0794	0,7862	0,8289	0,7490	0,5477	0,7471	0,9950	0,6716	0,7776	0,4803	0,7869	0,9757	0,1287	0,5753	0,0708
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,5921	0,2230	0,8777	0,8337	0,7584	0,5683	0,6849	0,9736	0,6442	0,6708	0,6307	0,8443	0,9503	0,5046	0,6056	0,2910
Yabancı Ser. Bankalar	0,5730	0,1954	0,9308	0,8246	0,6366	0,5457	0,7401	0,9823	0,7110	0,7226	0,6373	0,6918	0,8933	0,5542	0,5215	0,3246
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,5737	0,1903	0,9289	0,8268	0,6344	0,5459	0,7423	0,9826	0,7086	0,7241	0,6374	0,6991	0,8968	0,5716	0,5116	0,3326
Alternatifbank A.Ş.	0,8025	0,5968	0,9838	0,9244	0,9154	0,7692	0,7420	0,9540	0,8445	0,7448	0,6420	0,7031	0,9022	0,4814	0,6687	0,5025
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,5832	0,3332	0,9694	0,5294	0,7440	0,5472	0,0000	0,7951	1,0000	0,0000	0,0000	0,7644	0,9006	0,0312	0,9569	0,0313
Burgan Bank A.Ş.	0,7410	0,4457	0,9806	0,9597	0,8356	0,7094	1,0000	1,0000	0,7741	1,0000	1,0000	0,2544	0,8665	0,4907	0,5010	0,4902
Citibank A.Ş.	0,3051	0,0000	0,0000	0,8231	0,0000	0,2643	0,1129	0,9271	0,0000	0,0600	0,2931	0,9308	0,8768	0,4135	0,0000	0,0982
Denizbank A.Ş.	0,5734	0,1409	0,9213	0,8607	0,7470	0,5633	0,7417	0,9903	0,7426	0,7124	0,5134	0,5442	0,8689	0,4814	0,4849	0,2719
Deutsche Bank A.Ş.	0,5610	0,3457	0,9403	0,8409	0,2274	0,4970	0,2033	0,8150	0,2162	0,1585	0,6642	0,7493	0,8221	1,0000	0,5479	0,4903
HSBC Bank A.Ş.	0,6463	0,2737	0,9330	0,9062	0,5417	0,7310	0,4501	0,9480	0,5011	0,3815	0,6267	0,4812	0,9149	0,9338	0,4410	0,7161
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,7965	0,5812	0,9860	0,9024	0,7792	0,7493	0,4078	0,8511	0,7653	0,4927	0,4005	1,0000	0,9897	0,2748	0,8143	0,3035
ING Bank A.Ş.	0,5789	0,1606	0,9619	0,8220	0,5604	0,5384	0,8009	0,9929	0,7946	0,7833	0,5881	0,3783	0,8586	0,8511	0,4172	0,5007
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,7132	0,2704	0,9730	0,6665	0,7063	0,6760	0,5441	0,8867	0,8563	0,6431	0,6370	0,0000	1,0000	0,5817	1,0000	1,0000
Odea Bank A.Ş.	0,7097	0,4270	0,9800	0,9092	0,7020	0,6542	0,6307	0,9669	0,5277	0,6255	0,7573	0,4499	0,8492	0,4726	0,2973	0,3019
QNB Finansbank A.Ş.	0,6200	0,2083	0,9323	0,8470	0,6316	0,5939	0,7937	0,9903	0,7703	0,7686	0,6524	0,8641	0,9758	0,8760	0,4916	0,6232
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,4610	0,9804	0,0000	0,0082	0,0000	0,7800	0,0000	0,4988	0,0155	0,8866	0,0254	0,0000	0,0000	0,5650	0,0000
Turkland Bank A.Ş.	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	1,0000	0,3859	0,9317	0,3818	0,3905	0,1053	0,9050	0,9982	0,5978	0,2091	0,1615
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,5024	0,1242	0,8031	0,7646	0,5866	0,4668	0,7908	0,9940	0,6985	0,7762	0,6837	0,8111	0,8882	0,4461	0,5468	0,2205

EK 3

Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Ağırlıklandırılmış Normalize Karar Matrisi (2013 Yılı)

W*R	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0394	0,0369	0,0394	0,0108	0,0157	0,0052	0,0329	0,0110	0,0195	0,0182	0,0087	0,0047	0,0087	0,0043	0,0003	0,0122	0,0143	0,0024
Mevduat Bankaları	0,0396	0,0373	0,0394	0,0115	0,0158	0,0055	0,0330	0,0114	0,0205	0,0187	0,0088	0,0049	0,0088	0,0041	0,0002	0,0122	0,0143	0,0022
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0398	0,0380	0,0396	0,0053	0,0159	0,0069	0,0331	0,0095	0,0199	0,0226	0,0065	0,0041	0,0086	0,0046	0,0000	0,0120	0,0143	0,0035
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0395	0,0368	0,0393	0,0108	0,0156	0,0047	0,0329	0,0100	0,0201	0,0179	0,0102	0,0043	0,0084	0,0041	0,0002	0,0121	0,0143	0,0012
Yabancı Ser. Bankalar	0,0394	0,0374	0,0394	0,0252	0,0163	0,0053	0,0329	0,0194	0,0227	0,0135	0,0087	0,0083	0,0101	0,0034	0,0006	0,0128	0,0143	0,0033
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,0395	0,0376	0,0395	0,0249	0,0165	0,0049	0,0329	0,0194	0,0228	0,0134	0,0083	0,0083	0,0102	0,0034	0,0005	0,0128	0,0143	0,0032
Alternatifbank A.Ş.	0,0396	0,0400	0,0400	0,0180	0,0114	0,0054	0,0328	0,0206	0,0034	0,0187	0,0080	0,0088	0,0098	0,0044	0,0005	0,0126	0,0143	0,0047
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0396	0,0355	0,0391	0,0023	0,0145	0,0141	0,0333	0,0004	0,0000	0,0079	0,0078	0,0002	0,0041	0,0075	0,0036	0,0050	0,0143	0,0028
Burgan Bank A.Ş.	0,0395	0,0384	0,0397	0,0215	0,0134	0,0028	0,0328	0,0207	0,0010	0,0156	0,0100	0,0089	0,0114	0,0083	0,0000	0,0129	0,0143	0,0045
Citibank A.Ş.	0,0374	0,0337	0,0387	0,0214	0,0161	0,0203	0,0333	0,0158	0,0000	0,0171	0,0000	0,0068	0,0000	0,0046	0,0066	0,0022	0,0143	0,0113
Denizbank A.Ş.	0,0399	0,0386	0,0397	0,0400	0,0164	0,0039	0,0329	0,0178	0,0229	0,0117	0,0141	0,0076	0,0101	0,0021	0,0004	0,0130	0,0143	0,0021
Deutsche Bank A.Ş.	0,0374	0,0331	0,0385	0,0000	0,0000	0,0163	0,0326	0,0000	0,0000	0,0333	0,0030	0,0000	0,0088	0,0056	0,0143	0,0000	0,0143	0,0143
HSBC Bank A.Ş.	0,0395	0,0385	0,0397	0,0339	0,0144	0,0096	0,0329	0,0333	0,0302	0,0111	0,0048	0,0143	0,0107	0,0038	0,0005	0,0129	0,0143	0,0020
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,0390	0,0345	0,0389	0,0154	0,0158	0,0000	0,0329	0,0296	0,0081	0,0101	0,0061	0,0127	0,0098	0,0024	0,0005	0,0129	0,0143	0,0000
ING Bank A.Ş.	0,0400	0,0375	0,0395	0,0271	0,0147	0,0000	0,0327	0,0150	0,0224	0,0102	0,0053	0,0064	0,0103	0,0045	0,0002	0,0130	0,0143	0,0059
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0000	0,0000	0,0000	0,0024	0,0144	0,0333	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0333	0,0000	0,0066	0,0046	0,0052	0,0143	0,0000	0,0093
Odea Bank A.Ş.	0,0394	0,0386	0,0397	0,0113	0,0400	0,0013	0,0330	0,0060	0,0041	0,0062	0,0027	0,0026	0,0143	0,0143	0,0021	0,0062	0,0143	0,0075
QNB Finansbank A.Ş.	0,0391	0,0367	0,0392	0,0205	0,0161	0,0040	0,0329	0,0215	0,0333	0,0177	0,0088	0,0092	0,0097	0,0000	0,0007	0,0129	0,0143	0,0011
Turkland Bank A.Ş.	0,0393	0,0358	0,0392	0,0012	0,0151	0,0039	0,0330	0,0227	0,0016	0,0142	0,0065	0,0097	0,0103	0,0062	0,0006	0,0118	0,0143	0,0031
Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	0,0396	0,0368	0,0393	0,0018	0,0137	0,0061	0,0329	0,0073	0,0224	0,0184	0,0083	0,0031	0,0079	0,0042	0,0004	0,0117	0,0143	0,0011

EK 3 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Ağırlıklandırılmış Normalize Karar Matrisi (2013 Yılı)

W*R	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0014	0,0035	0,0203	0,0104	0,0140	0,0023	0,0436	0,0483	0,0414	0,0488	0,0350	0,0109	0,0197	0,0068	0,0073	0,0051
Mevduat Bankaları	0,0015	0,0029	0,0191	0,0106	0,0140	0,0024	0,0434	0,0484	0,0415	0,0488	0,0341	0,0112	0,0198	0,0069	0,0069	0,0055
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0000	0,0000	0,0132	0,0084	0,0130	0,0000	0,0423	0,0485	0,0409	0,0488	0,0278	0,0136	0,0199	0,0024	0,0065	0,0018
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0004	0,0027	0,0188	0,0105	0,0148	0,0014	0,0443	0,0484	0,0424	0,0489	0,0361	0,0107	0,0198	0,0066	0,0077	0,0053
Yabancı Ser. Bankalar	0,0084	0,0088	0,0230	0,0147	0,0131	0,0103	0,0422	0,0481	0,0396	0,0485	0,0368	0,0081	0,0197	0,0148	0,0050	0,0128
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,0086	0,0088	0,0230	0,0148	0,0133	0,0106	0,0428	0,0482	0,0401	0,0486	0,0370	0,0080	0,0197	0,0146	0,0049	0,0129
Alternatifbank A.Ş.	0,0075	0,0035	0,0225	0,0123	0,0158	0,0092	0,0500	0,0500	0,0450	0,0500	0,0388	0,0112	0,0198	0,0149	0,0037	0,0200
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0013	0,0049	0,0223	0,0000	0,0169	0,0014	0,0293	0,0416	0,0500	0,0466	0,0220	0,0047	0,0198	0,0027	0,0200	0,0033
Burgan Bank A.Ş.	0,0198	0,0187	0,0248	0,0199	0,0208	0,0232	0,0464	0,0482	0,0386	0,0493	0,0500	0,0093	0,0197	0,0138	0,0092	0,0188
Citibank A.Ş.	0,0038	0,0070	0,0000	0,0201	0,0019	0,0123	0,0158	0,0438	0,0125	0,0439	0,0397	0,0103	0,0187	0,0200	0,0058	0,0101
Denizbank A.Ş.	0,0072	0,0066	0,0185	0,0126	0,0127	0,0083	0,0457	0,0491	0,0434	0,0491	0,0374	0,0070	0,0200	0,0161	0,0036	0,0184
Deutsche Bank A.Ş.	0,0132	0,0133	0,0240	0,0198	0,0000	0,0155	0,0224	0,0454	0,0173	0,0449	0,0393	0,0200	0,0187	0,0041	0,0068	0,0015
HSBC Bank A.Ş.	0,0133	0,0128	0,0238	0,0166	0,0159	0,0155	0,0315	0,0461	0,0312	0,0467	0,0344	0,0067	0,0198	0,0150	0,0085	0,0170
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,0049	0,0079	0,0232	0,0130	0,0170	0,0066	0,0468	0,0497	0,0416	0,0494	0,0413	0,0061	0,0195	0,0153	0,0036	0,0083
ING Bank A.Ş.	0,0094	0,0094	0,0236	0,0166	0,0107	0,0111	0,0474	0,0490	0,0416	0,0496	0,0436	0,0061	0,0200	0,0169	0,0052	0,0152
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0041	0,0123	0,0241	0,0174	0,0037	0,0098	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0135	0,0000
Odea Bank A.Ş.	0,0250	0,0250	0,0250	0,0250	0,0250	0,0250	0,0443	0,0486	0,0422	0,0491	0,0397	0,0037	0,0197	0,0079	0,0160	0,0103
QNB Finansbank A.Ş.	0,0045	0,0061	0,0217	0,0124	0,0111	0,0050	0,0468	0,0490	0,0437	0,0491	0,0323	0,0106	0,0195	0,0152	0,0000	0,0092
Turkland Bank A.Ş.	0,0109	0,0112	0,0239	0,0187	0,0159	0,0129	0,0422	0,0487	0,0392	0,0487	0,0324	0,0085	0,0197	0,0115	0,0064	0,0061
Türkiye Garanti Bank. A.Ş.	0,0008	0,0031	0,0178	0,0098	0,0146	0,0001	0,0437	0,0480	0,0419	0,0488	0,0349	0,0110	0,0198	0,0024	0,0077	0,0018

EK 3 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Ağırlıklandırılmış Normalize Karar Matrisi (2014 Yılı)

W*R	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0398	0,0369	0,0396	0,0104	0,0169	0,0061	0,0333	0,0093	0,0219	0,0095	0,0233	0,0040	0,0139	0,0069	0,0003	0,0123	0,0143	0,0036
Mevduat Bankaları	0,0399	0,0372	0,0397	0,0110	0,0175	0,0064	0,0333	0,0096	0,0231	0,0097	0,0239	0,0041	0,0139	0,0068	0,0002	0,0123	0,0143	0,0035
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0399	0,0374	0,0397	0,0043	0,0093	0,0071	0,0333	0,0090	0,0221	0,0112	0,0225	0,0038	0,0138	0,0077	0,0000	0,0122	0,0143	0,0044
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0399	0,0370	0,0396	0,0106	0,0205	0,0058	0,0333	0,0077	0,0232	0,0098	0,0251	0,0033	0,0138	0,0067	0,0002	0,0122	0,0143	0,0027
Yabancı Ser. Bankalar	0,0398	0,0376	0,0397	0,0258	0,0228	0,0065	0,0333	0,0171	0,0243	0,0064	0,0229	0,0073	0,0141	0,0057	0,0005	0,0127	0,0143	0,0043
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,0399	0,0378	0,0397	0,0266	0,0241	0,0061	0,0333	0,0171	0,0243	0,0065	0,0232	0,0073	0,0141	0,0058	0,0005	0,0127	0,0143	0,0039
Alternatifbank A.Ş.	0,0399	0,0382	0,0398	0,0108	0,0099	0,0013	0,0333	0,0264	0,0035	0,0047	0,0260	0,0113	0,0139	0,0058	0,0001	0,0127	0,0143	0,0055
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0399	0,0357	0,0395	0,0057	0,0117	0,0195	0,0333	0,0019	0,0000	0,0044	0,0187	0,0008	0,0125	0,0074	0,0035	0,0050	0,0143	0,0023
Burgan Bank A.Ş.	0,0397	0,0374	0,0397	0,0174	0,0165	0,0011	0,0333	0,0140	0,0014	0,0054	0,0333	0,0060	0,0142	0,0104	0,0003	0,0123	0,0143	0,0063
Citibank A.Ş.	0,0393	0,0349	0,0394	0,0250	0,0117	0,0214	0,0333	0,0063	0,0000	0,0036	0,0000	0,0027	0,0110	0,0033	0,0062	0,0021	0,0143	0,0143
Denizbank A.Ş.	0,0400	0,0386	0,0398	0,0318	0,0313	0,0071	0,0333	0,0162	0,0271	0,0085	0,0304	0,0069	0,0141	0,0054	0,0004	0,0130	0,0143	0,0041
Deutsche Bank A.Ş.	0,0390	0,0343	0,0394	0,0000	0,0000	0,0192	0,0333	0,0000	0,0000	0,0109	0,0038	0,0000	0,0000	0,0012	0,0143	0,0000	0,0143	0,0000
HSBC Bank A.Ş.	0,0399	0,0383	0,0398	0,0400	0,0142	0,0095	0,0333	0,0333	0,0333	0,0023	0,0166	0,0143	0,0143	0,0050	0,0004	0,0129	0,0143	0,0009
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,0396	0,0345	0,0394	0,0196	0,0123	0,0000	0,0333	0,0229	0,0103	0,0031	0,0214	0,0098	0,0142	0,0063	0,0005	0,0131	0,0143	0,0093
ING Bank A.Ş.	0,0400	0,0382	0,0398	0,0347	0,0120	0,0014	0,0333	0,0150	0,0292	0,0048	0,0150	0,0064	0,0142	0,0058	0,0005	0,0130	0,0143	0,0064
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0394	0,0347	0,0394	0,0225	0,0122	0,0194	0,0331	0,0000	0,0000	0,0000	0,0118	0,0000	0,0140	0,0143	0,0061	0,0099	0,0142	0,0102
Odea Bank A.Ş.	0,0400	0,0400	0,0400	0,0266	0,0400	0,0031	0,0333	0,0117	0,0069	0,0024	0,0087	0,0050	0,0143	0,0128	0,0019	0,0051	0,0143	0,0094
QNB Finansbank A.Ş.	0,0398	0,0371	0,0396	0,0253	0,0349	0,0048	0,0333	0,0153	0,0328	0,0091	0,0315	0,0065	0,0140	0,0037	0,0005	0,0129	0,0143	0,0005
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0000	0,0000	0,0027	0,0119	0,0333	0,0000	0,0000	0,0000	0,0333	0,0052	0,0000	0,0109	0,0000	0,0023	0,0143	0,0000	0,0097
Turkland Bank A.Ş.	0,0397	0,0355	0,0395	0,0020	0,0062	0,0051	0,0333	0,0204	0,0007	0,0094	0,0174	0,0087	0,0141	0,0065	0,0005	0,0120	0,0143	0,0034
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,0399	0,0368	0,0396	0,0094	0,0215	0,0075	0,0333	0,0063	0,0269	0,0108	0,0197	0,0027	0,0137	0,0065	0,0004	0,0118	0,0143	0,0027

EK 3 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Ağırlıklandırılmış Normalize Karar Matrisi (2014 Yılı)

W*R	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0173	0,0069	0,0222	0,0179	0,0205	0,0127	0,0444	0,0499	0,0434	0,0495	0,0277	0,0057	0,0199	0,0058	0,0068	0,0049
Mevduat Bankaları	0,0175	0,0062	0,0215	0,0181	0,0206	0,0129	0,0442	0,0499	0,0435	0,0495	0,0264	0,0058	0,0199	0,0059	0,0065	0,0051
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0166	0,0026	0,0174	0,0175	0,0207	0,0116	0,0440	0,0500	0,0434	0,0496	0,0194	0,0067	0,0199	0,0022	0,0064	0,0015
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0172	0,0064	0,0213	0,0175	0,0209	0,0123	0,0448	0,0499	0,0441	0,0495	0,0283	0,0059	0,0199	0,0056	0,0072	0,0051
Yabancı Ser. Bankalar	0,0201	0,0121	0,0236	0,0208	0,0192	0,0173	0,0430	0,0499	0,0419	0,0494	0,0307	0,0039	0,0199	0,0121	0,0043	0,0128
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,0204	0,0124	0,0236	0,0210	0,0198	0,0177	0,0436	0,0499	0,0423	0,0494	0,0309	0,0039	0,0199	0,0120	0,0045	0,0133
Alternatifbank A.Ş.	0,0181	0,0007	0,0234	0,0199	0,0187	0,0139	0,0481	0,0500	0,0456	0,0499	0,0322	0,0028	0,0200	0,0101	0,0000	0,0122
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0143	0,0040	0,0236	0,0000	0,0207	0,0075	0,0239	0,0496	0,0500	0,0478	0,0000	0,0026	0,0199	0,0028	0,0155	0,0035
Burgan Bank A.Ş.	0,0238	0,0214	0,0245	0,0250	0,0239	0,0231	0,0496	0,0500	0,0440	0,0500	0,0446	0,0032	0,0199	0,0092	0,0067	0,0118
Citibank A.Ş.	0,0135	0,0054	0,0000	0,0166	0,0018	0,0053	0,0186	0,0498	0,0179	0,0472	0,0431	0,0022	0,0197	0,0200	0,0005	0,0116
Denizbank A.Ş.	0,0199	0,0086	0,0201	0,0208	0,0192	0,0177	0,0437	0,0499	0,0438	0,0494	0,0258	0,0051	0,0200	0,0116	0,0040	0,0152
Deutsche Bank A.Ş.	0,0091	0,0000	0,0212	0,0137	0,0111	0,0000	0,0228	0,0497	0,0278	0,0475	0,0214	0,0066	0,0195	0,0029	0,0055	0,0016
HSBC Bank A.Ş.	0,0250	0,0250	0,0250	0,0234	0,0239	0,0250	0,0353	0,0499	0,0342	0,0487	0,0362	0,0014	0,0200	0,0157	0,0055	0,0200
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,0226	0,0199	0,0244	0,0235	0,0161	0,0211	0,0500	0,0500	0,0455	0,0500	0,0357	0,0019	0,0198	0,0155	0,0014	0,0091
ING Bank A.Ş.	0,0218	0,0159	0,0242	0,0224	0,0168	0,0195	0,0480	0,0500	0,0445	0,0499	0,0357	0,0029	0,0200	0,0142	0,0038	0,0174
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0239	0,0223	0,0245	0,0221	0,0250	0,0233	0,0206	0,0498	0,0412	0,0475	0,0099	0,0000	0,0197	0,0068	0,0200	0,0079
Odea Bank A.Ş.	0,0242	0,0225	0,0245	0,0250	0,0247	0,0235	0,0447	0,0500	0,0424	0,0497	0,0379	0,0015	0,0200	0,0067	0,0087	0,0169
QNB Finansbank A.Ş.	0,0181	0,0084	0,0228	0,0187	0,0200	0,0135	0,0490	0,0500	0,0460	0,0498	0,0296	0,0055	0,0199	0,0140	0,0030	0,0116
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0154	0,0244	0,0083	0,0000	0,0025	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0500	0,0200	0,0000	0,0000	0,0057	0,0000
Turkland Bank A.Ş.	0,0208	0,0161	0,0242	0,0232	0,0199	0,0185	0,0427	0,0499	0,0412	0,0494	0,0218	0,0057	0,0198	0,0092	0,0030	0,0046
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,0166	0,0053	0,0203	0,0164	0,0204	0,0109	0,0460	0,0499	0,0451	0,0497	0,0305	0,0065	0,0199	0,0050	0,0074	0,0048

EK 3 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Ağırlıklandırılmış Normalize Karar Matrisi (2015 Yılı)

W*R	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0394	0,0364	0,0393	0,0071	0,0255	0,0061	0,0332	0,0057	0,0227	0,0085	0,0170	0,0024	0,0136	0,0078	0,0003	0,0127	0,0142	0,0062
Mevduat Bankaları	0,0395	0,0367	0,0394	0,0075	0,0247	0,0064	0,0332	0,0059	0,0239	0,0088	0,0175	0,0025	0,0136	0,0077	0,0002	0,0127	0,0143	0,0061
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0396	0,0370	0,0395	0,0013	0,0161	0,0062	0,0332	0,0048	0,0229	0,0094	0,0153	0,0021	0,0136	0,0082	0,0000	0,0127	0,0143	0,0063
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0395	0,0365	0,0393	0,0085	0,0357	0,0061	0,0332	0,0051	0,0234	0,0090	0,0192	0,0022	0,0136	0,0077	0,0002	0,0126	0,0143	0,0055
Yabancı Ser. Bankalar	0,0394	0,0366	0,0393	0,0125	0,0179	0,0068	0,0332	0,0084	0,0258	0,0077	0,0178	0,0036	0,0137	0,0071	0,0005	0,0128	0,0142	0,0066
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,0394	0,0367	0,0393	0,0130	0,0179	0,0068	0,0332	0,0084	0,0260	0,0078	0,0180	0,0036	0,0137	0,0072	0,0005	0,0128	0,0142	0,0065
Alternatifbank A.Ş.	0,0394	0,0383	0,0397	0,0106	0,0106	0,0030	0,0332	0,0190	0,0025	0,0032	0,0175	0,0081	0,0139	0,0059	0,0003	0,0128	0,0142	0,0040
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0388	0,0345	0,0390	0,0017	0,0231	0,0228	0,0333	0,0011	0,0001	0,0064	0,0117	0,0005	0,0121	0,0085	0,0034	0,0074	0,0140	0,0043
Burgan Bank A.Ş.	0,0393	0,0373	0,0395	0,0099	0,0196	0,0000	0,0332	0,0090	0,0015	0,0037	0,0209	0,0038	0,0139	0,0096	0,0003	0,0126	0,0143	0,0085
Citibank A.Ş.	0,0390	0,0345	0,0390	0,0133	0,0400	0,0173	0,0333	0,0017	0,0000	0,0071	0,0000	0,0007	0,0099	0,0042	0,0065	0,0035	0,0142	0,0071
Denizbank A.Ş.	0,0393	0,0371	0,0394	0,0181	0,0087	0,0083	0,0332	0,0114	0,0281	0,0081	0,0333	0,0049	0,0138	0,0073	0,0004	0,0133	0,0143	0,0067
Deutsche Bank A.Ş.	0,0384	0,0335	0,0388	0,0000	0,0039	0,0100	0,0330	0,0000	0,0000	0,0062	0,0016	0,0000	0,0000	0,0038	0,0143	0,0055	0,0141	0,0003
HSBC Bank A.Ş.	0,0393	0,0379	0,0396	0,0186	0,0205	0,0063	0,0332	0,0180	0,0318	0,0037	0,0096	0,0077	0,0143	0,0049	0,0002	0,0133	0,0143	0,0000
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,0399	0,0376	0,0396	0,0198	0,0376	0,0078	0,0331	0,0089	0,0104	0,0087	0,0070	0,0038	0,0141	0,0114	0,0004	0,0136	0,0142	0,0107
ING Bank A.Ş.	0,0393	0,0375	0,0395	0,0277	0,0258	0,0028	0,0332	0,0090	0,0283	0,0054	0,0087	0,0038	0,0140	0,0075	0,0004	0,0131	0,0142	0,0090
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0397	0,0372	0,0395	0,0378	0,0319	0,0123	0,0330	0,0000	0,0000	0,0000	0,0027	0,0000	0,0111	0,0143	0,0063	0,0000	0,0137	0,0143
Odea Bank A.Ş.	0,0400	0,0400	0,0400	0,0400	0,0000	0,0046	0,0333	0,0110	0,0089	0,0024	0,0086	0,0047	0,0139	0,0115	0,0016	0,0076	0,0143	0,0130
QNB Finansbank A.Ş.	0,0394	0,0368	0,0393	0,0248	0,0394	0,0053	0,0332	0,0104	0,0333	0,0092	0,0183	0,0045	0,0138	0,0053	0,0006	0,0132	0,0142	0,0063
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0000	0,0000	0,0010	0,0326	0,0333	0,0000	0,0000	0,0000	0,0333	0,0029	0,0000	0,0086	0,0000	0,0030	0,0143	0,0000	0,0093
Turkland Bank A.Ş.	0,0394	0,0356	0,0392	0,0002	0,0303	0,0046	0,0333	0,0333	0,0002	0,0062	0,0199	0,0143	0,0140	0,0087	0,0005	0,0124	0,0143	0,0071
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,0395	0,0359	0,0392	0,0051	0,0117	0,0075	0,0332	0,0042	0,0291	0,0094	0,0182	0,0018	0,0134	0,0072	0,0006	0,0122	0,0142	0,0059

EK 3 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Ağırlıklandırılmış Normalize Karar Matrisi (2015 Yılı)

W*R	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0121	0,0037	0,0209	0,0172	0,0206	0,0132	0,0444	0,0500	0,0437	0,0491	0,0294	0,0051	0,0197	0,0050	0,0053	0,0034
Mevduat Bankaları	0,0123	0,0034	0,0205	0,0175	0,0207	0,0134	0,0442	0,0500	0,0438	0,0491	0,0280	0,0053	0,0197	0,0052	0,0049	0,0036
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0105	0,0000	0,0179	0,0166	0,0205	0,0115	0,0444	0,0500	0,0437	0,0492	0,0222	0,0056	0,0198	0,0000	0,0047	0,0008
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0134	0,0055	0,0204	0,0173	0,0214	0,0138	0,0436	0,0500	0,0438	0,0490	0,0281	0,0054	0,0198	0,0057	0,0054	0,0039
Yabancı Ser. Bankalar	0,0124	0,0035	0,0216	0,0186	0,0198	0,0148	0,0448	0,0500	0,0438	0,0491	0,0325	0,0046	0,0197	0,0089	0,0043	0,0060
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,0125	0,0033	0,0215	0,0187	0,0199	0,0148	0,0449	0,0500	0,0438	0,0491	0,0326	0,0047	0,0197	0,0091	0,0043	0,0062
Alternatifbank A.Ş.	0,0164	0,0082	0,0223	0,0193	0,0212	0,0172	0,0451	0,0500	0,0455	0,0493	0,0338	0,0019	0,0197	0,0071	0,0022	0,0089
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0089	0,0023	0,0220	0,0020	0,0217	0,0095	0,0215	0,0499	0,0500	0,0457	0,0000	0,0039	0,0194	0,0009	0,0165	0,0018
Burgan Bank A.Ş.	0,0161	0,0089	0,0225	0,0225	0,0223	0,0174	0,0500	0,0500	0,0473	0,0500	0,0408	0,0022	0,0197	0,0072	0,0029	0,0081
Citibank A.Ş.	0,0067	0,0006	0,0000	0,0167	0,0102	0,0071	0,0259	0,0500	0,0239	0,0463	0,0427	0,0043	0,0195	0,0200	0,0001	0,0070
Denizbank A.Ş.	0,0135	0,0036	0,0208	0,0205	0,0213	0,0153	0,0429	0,0500	0,0429	0,0487	0,0277	0,0049	0,0196	0,0127	0,0024	0,0081
Deutsche Bank A.Ş.	0,0053	0,0005	0,0203	0,0126	0,0151	0,0052	0,0337	0,0499	0,0360	0,0474	0,0274	0,0037	0,0192	0,0040	0,0080	0,0019
HSBC Bank A.Ş.	0,0250	0,0250	0,0250	0,0231	0,0250	0,0250	0,0403	0,0500	0,0412	0,0484	0,0321	0,0022	0,0197	0,0130	0,0039	0,0118
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,0211	0,0166	0,0229	0,0250	0,0234	0,0220	0,0370	0,0499	0,0469	0,0483	0,0219	0,0052	0,0199	0,0072	0,0112	0,0090
ING Bank A.Ş.	0,0177	0,0112	0,0226	0,0212	0,0188	0,0188	0,0468	0,0500	0,0441	0,0495	0,0367	0,0032	0,0197	0,0163	0,0039	0,0126
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0172	0,0113	0,0226	0,0160	0,0241	0,0187	0,0298	0,0499	0,0455	0,0473	0,0220	0,0000	0,0198	0,0098	0,0200	0,0132
Odea Bank A.Ş.	0,0182	0,0104	0,0226	0,0227	0,0223	0,0194	0,0422	0,0500	0,0407	0,0491	0,0401	0,0014	0,0200	0,0089	0,0046	0,0200
QNB Finansbank A.Ş.	0,0142	0,0064	0,0217	0,0187	0,0174	0,0152	0,0485	0,0500	0,0451	0,0495	0,0343	0,0055	0,0197	0,0186	0,0000	0,0105
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0102	0,0225	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0500	0,0200	0,0000	0,0000	0,0032	0,0000
Turkland Bank A.Ş.	0,0177	0,0121	0,0226	0,0235	0,0220	0,0188	0,0419	0,0500	0,0422	0,0488	0,0173	0,0037	0,0197	0,0102	0,0003	0,0038
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,0110	0,0026	0,0191	0,0158	0,0196	0,0119	0,0467	0,0500	0,0449	0,0494	0,0328	0,0057	0,0197	0,0034	0,0061	0,0025

EK 3 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Ağırlıklandırılmış Normalize Karar Matrisi (2016 Yılı)

W*R	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0381	0,0370	0,0386	0,0106	0,0168	0,0081	0,0333	0,0056	0,0208	0,0137	0,0156	0,0024	0,0129	0,0067	0,0004	0,0137	0,0142	0,0074
Mevduat Bankaları	0,0384	0,0373	0,0387	0,0107	0,0169	0,0085	0,0333	0,0058	0,0221	0,0143	0,0163	0,0025	0,0129	0,0065	0,0003	0,0137	0,0142	0,0073
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0392	0,0379	0,0391	0,0055	0,0125	0,0074	0,0333	0,0038	0,0217	0,0148	0,0139	0,0016	0,0129	0,0071	0,0000	0,0137	0,0142	0,0080
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0388	0,0371	0,0386	0,0118	0,0225	0,0085	0,0333	0,0060	0,0211	0,0147	0,0173	0,0026	0,0129	0,0065	0,0003	0,0136	0,0142	0,0067
Yabancı Ser. Bankalar	0,0372	0,0369	0,0385	0,0147	0,0143	0,0097	0,0333	0,0081	0,0240	0,0131	0,0175	0,0035	0,0129	0,0056	0,0007	0,0137	0,0142	0,0072
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,0373	0,0370	0,0385	0,0150	0,0158	0,0097	0,0333	0,0082	0,0242	0,0132	0,0177	0,0035	0,0129	0,0056	0,0007	0,0137	0,0142	0,0072
Alternatifbank A.Ş.	0,0362	0,0395	0,0396	0,0000	0,0155	0,0094	0,0333	0,0162	0,0017	0,0131	0,0129	0,0069	0,0135	0,0088	0,0003	0,0135	0,0143	0,0060
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0358	0,0355	0,0382	0,0075	0,0159	0,0333	0,0333	0,0024	0,0000	0,0182	0,0097	0,0010	0,0118	0,0081	0,0035	0,0116	0,0139	0,0080
Burgan Bank A.Ş.	0,0366	0,0392	0,0394	0,0106	0,0308	0,0000	0,0333	0,0084	0,0021	0,0058	0,0176	0,0036	0,0132	0,0103	0,0006	0,0135	0,0143	0,0100
Citibank A.Ş.	0,0363	0,0337	0,0371	0,0114	0,0177	0,0217	0,0333	0,0018	0,0000	0,0104	0,0001	0,0008	0,0087	0,0004	0,0058	0,0108	0,0142	0,0000
Denizbank A.Ş.	0,0367	0,0376	0,0387	0,0133	0,0080	0,0124	0,0333	0,0123	0,0253	0,0112	0,0333	0,0053	0,0131	0,0056	0,0004	0,0139	0,0142	0,0074
Deutsche Bank A.Ş.	0,0339	0,0341	0,0375	0,0037	0,0000	0,0251	0,0333	0,0000	0,0000	0,0333	0,0000	0,0000	0,0000	0,0045	0,0143	0,0100	0,0141	0,0061
HSBC Bank A.Ş.	0,0347	0,0382	0,0388	0,0141	0,0338	0,0136	0,0333	0,0256	0,0333	0,0081	0,0135	0,0110	0,0143	0,0019	0,0027	0,0135	0,0142	0,0021
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,0351	0,0397	0,0399	0,0055	0,0213	0,0111	0,0333	0,0057	0,0111	0,0195	0,0046	0,0024	0,0135	0,0106	0,0004	0,0139	0,0142	0,0101
ING Bank A.Ş.	0,0366	0,0377	0,0388	0,0189	0,0136	0,0054	0,0333	0,0101	0,0294	0,0086	0,0092	0,0043	0,0131	0,0043	0,0006	0,0138	0,0142	0,0074
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0400	0,0400	0,0400	0,0400	0,0154	0,0121	0,0333	0,0000	0,0000	0,0000	0,0003	0,0000	0,0055	0,0143	0,0074	0,0000	0,0138	0,0143
Odea Bank A.Ş.	0,0385	0,0385	0,0393	0,0190	0,0074	0,0060	0,0333	0,0118	0,0091	0,0032	0,0076	0,0050	0,0127	0,0087	0,0024	0,0116	0,0143	0,0087
QNB Finansbank A.Ş.	0,0388	0,0378	0,0387	0,0240	0,0400	0,0110	0,0333	0,0078	0,0302	0,0175	0,0167	0,0034	0,0131	0,0047	0,0006	0,0139	0,0142	0,0078
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0000	0,0000	0,0072	0,0152	0,0108	0,0000	0,0000	0,0000	0,0101	0,0012	0,0000	0,0056	0,0000	0,0025	0,0143	0,0000	0,0095
Turkland Bank A.Ş.	0,0378	0,0356	0,0381	0,0077	0,0161	0,0102	0,0333	0,0333	0,0002	0,0118	0,0146	0,0143	0,0134	0,0067	0,0004	0,0137	0,0143	0,0069
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,0377	0,0360	0,0382	0,0132	0,0109	0,0085	0,0333	0,0043	0,0273	0,0153	0,0178	0,0019	0,0125	0,0054	0,0006	0,0135	0,0142	0,0070

EK 3 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Ağırlıklandırılmış Normalize Karar Matrisi (2016 Yılı)

W*R	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0116	0,0022	0,0209	0,0188	0,0174	0,0110	0,0396	0,0499	0,0370	0,0438	0,0359	0,0082	0,0191	0,0056	0,0066	0,0040
Mevduat Bankaları	0,0117	0,0018	0,0203	0,0190	0,0174	0,0111	0,0392	0,0499	0,0369	0,0436	0,0343	0,0086	0,0192	0,0058	0,0061	0,0041
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0112	0,0000	0,0176	0,0181	0,0170	0,0104	0,0401	0,0499	0,0372	0,0449	0,0291	0,0089	0,0196	0,0000	0,0057	0,0000
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0117	0,0021	0,0199	0,0192	0,0182	0,0112	0,0384	0,0499	0,0366	0,0429	0,0354	0,0088	0,0194	0,0066	0,0067	0,0049
Yabancı Ser. Bankalar	0,0123	0,0031	0,0214	0,0195	0,0167	0,0117	0,0392	0,0499	0,0371	0,0431	0,0373	0,0079	0,0186	0,0096	0,0056	0,0073
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,0123	0,0030	0,0214	0,0196	0,0167	0,0118	0,0393	0,0499	0,0372	0,0432	0,0374	0,0079	0,0187	0,0098	0,0055	0,0076
Alternatifbank A.Ş.	0,0186	0,0125	0,0228	0,0235	0,0250	0,0187	0,0319	0,0496	0,0434	0,0389	0,0250	0,0079	0,0181	0,0015	0,0093	0,0017
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0122	0,0051	0,0223	0,0068	0,0167	0,0117	0,0000	0,0491	0,0500	0,0209	0,0000	0,0109	0,0179	0,0012	0,0171	0,0011
Burgan Bank A.Ş.	0,0160	0,0076	0,0226	0,0249	0,0195	0,0158	0,0500	0,0500	0,0452	0,0500	0,0477	0,0035	0,0183	0,0066	0,0035	0,0092
Citibank A.Ş.	0,0074	0,0005	0,0000	0,0191	0,0132	0,0048	0,0088	0,0497	0,0000	0,0235	0,0349	0,0062	0,0181	0,0200	0,0048	0,0077
Denizbank A.Ş.	0,0116	0,0010	0,0212	0,0203	0,0171	0,0118	0,0364	0,0499	0,0364	0,0410	0,0299	0,0067	0,0184	0,0091	0,0043	0,0067
Deutsche Bank A.Ş.	0,0084	0,0022	0,0209	0,0176	0,0122	0,0079	0,0037	0,0494	0,0037	0,0221	0,0193	0,0200	0,0169	0,0033	0,0102	0,0015
HSBC Bank A.Ş.	0,0250	0,0250	0,0250	0,0241	0,0217	0,0250	0,0248	0,0497	0,0397	0,0319	0,0178	0,0048	0,0174	0,0093	0,0036	0,0097
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,0180	0,0113	0,0227	0,0248	0,0192	0,0176	0,0288	0,0496	0,0405	0,0397	0,0259	0,0117	0,0176	0,0019	0,0116	0,0024
ING Bank A.Ş.	0,0133	0,0034	0,0222	0,0206	0,0145	0,0125	0,0408	0,0499	0,0380	0,0441	0,0375	0,0052	0,0183	0,0145	0,0032	0,0118
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0161	0,0073	0,0226	0,0174	0,0192	0,0161	0,0237	0,0496	0,0467	0,0372	0,0280	0,0000	0,0200	0,0090	0,0200	0,0200
Odea Bank A.Ş.	0,0161	0,0064	0,0226	0,0210	0,0192	0,0157	0,0368	0,0498	0,0295	0,0431	0,0476	0,0019	0,0193	0,0103	0,0069	0,0117
QNB Finansbank A.Ş.	0,0127	0,0029	0,0214	0,0201	0,0159	0,0124	0,0405	0,0499	0,0380	0,0427	0,0364	0,0105	0,0194	0,0166	0,0028	0,0135
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0088	0,0226	0,0000	0,0000	0,0000	0,0261	0,0000	0,0115	0,0000	0,0500	0,0061	0,0000	0,0014	0,0073	0,0004
Turkland Bank A.Ş.	0,0177	0,0117	0,0228	0,0250	0,0186	0,0174	0,0301	0,0497	0,0272	0,0386	0,0234	0,0071	0,0189	0,0118	0,0000	0,0052
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,0098	0,0007	0,0181	0,0173	0,0160	0,0091	0,0443	0,0500	0,0382	0,0465	0,0431	0,0092	0,0188	0,0081	0,0064	0,0054

EK 3 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Ağırlıklandırılmış Normalize Karar Matrisi (2017 Yılı)

W*R	C					A						M						
	C1	C2	C3	C4	C5	A1	A2	A3	A4	A5	A6	M1	M2	M3	M4	M5	M6	M7
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0373	0,0367	0,0383	0,0103	0,0010	0,0101	0,0333	0,0029	0,0239	0,0251	0,0146	0,0012	0,0133	0,0086	0,0003	0,0134	0,0141	0,0046
Mevduat Bankaları	0,0377	0,0370	0,0384	0,0107	0,0010	0,0108	0,0333	0,0030	0,0255	0,0262	0,0152	0,0013	0,0133	0,0084	0,0003	0,0134	0,0141	0,0045
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0390	0,0380	0,0390	0,0055	0,0008	0,0093	0,0333	0,0018	0,0259	0,0262	0,0113	0,0008	0,0133	0,0091	0,0000	0,0134	0,0142	0,0045
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0380	0,0365	0,0381	0,0126	0,0010	0,0115	0,0333	0,0031	0,0238	0,0281	0,0176	0,0013	0,0134	0,0085	0,0003	0,0134	0,0142	0,0040
Yabancı Ser. Bankalar	0,0357	0,0365	0,0381	0,0136	0,0010	0,0115	0,0333	0,0046	0,0275	0,0231	0,0170	0,0020	0,0133	0,0073	0,0006	0,0135	0,0141	0,0054
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,0359	0,0365	0,0381	0,0139	0,0010	0,0116	0,0333	0,0047	0,0280	0,0233	0,0172	0,0020	0,0133	0,0073	0,0006	0,0135	0,0141	0,0054
Alternatifbank A.Ş.	0,0361	0,0389	0,0392	0,0127	0,0008	0,0092	0,0333	0,0097	0,0015	0,0234	0,0113	0,0041	0,0139	0,0121	0,0003	0,0132	0,0142	0,0070
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0360	0,0334	0,0369	0,0040	0,0007	0,0333	0,0333	0,0005	0,0000	0,0255	0,0178	0,0002	0,0121	0,0084	0,0029	0,0115	0,0135	0,0030
Burgan Bank A.Ş.	0,0347	0,0384	0,0389	0,0153	0,0008	0,0000	0,0333	0,0060	0,0044	0,0085	0,0148	0,0026	0,0136	0,0118	0,0010	0,0132	0,0143	0,0069
Citibank A.Ş.	0,0351	0,0324	0,0362	0,0000	0,0005	0,0219	0,0333	0,0021	0,0000	0,0310	0,0012	0,0009	0,0074	0,0014	0,0061	0,0091	0,0140	0,0094
Denizbank A.Ş.	0,0348	0,0372	0,0383	0,0109	0,0000	0,0135	0,0333	0,0052	0,0297	0,0181	0,0333	0,0022	0,0136	0,0075	0,0002	0,0137	0,0141	0,0043
Deutsche Bank A.Ş.	0,0329	0,0324	0,0363	0,0196	0,0010	0,0189	0,0332	0,0000	0,0000	0,0250	0,0000	0,0000	0,0043	0,0050	0,0143	0,0093	0,0134	0,0098
HSBC Bank A.Ş.	0,0366	0,0373	0,0383	0,0263	0,0006	0,0144	0,0333	0,0089	0,0281	0,0160	0,0094	0,0038	0,0134	0,0049	0,0020	0,0132	0,0139	0,0059
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,0396	0,0388	0,0394	0,0138	0,0009	0,0165	0,0332	0,0016	0,0114	0,0333	0,0043	0,0007	0,0139	0,0120	0,0004	0,0139	0,0141	0,0079
ING Bank A.Ş.	0,0343	0,0369	0,0382	0,0211	0,0010	0,0052	0,0333	0,0063	0,0333	0,0126	0,0092	0,0027	0,0135	0,0051	0,0004	0,0137	0,0141	0,0042
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0400	0,0400	0,0400	0,0400	0,0400	0,0084	0,0332	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0143	0,0075	0,0000	0,0134	0,0143
Odea Bank A.Ş.	0,0340	0,0366	0,0382	0,0118	0,0005	0,0088	0,0333	0,0136	0,0118	0,0150	0,0131	0,0058	0,0129	0,0085	0,0013	0,0116	0,0142	0,0068
QNB Finansbank A.Ş.	0,0390	0,0379	0,0387	0,0248	0,0021	0,0111	0,0333	0,0047	0,0330	0,0288	0,0138	0,0020	0,0136	0,0075	0,0007	0,0137	0,0141	0,0064
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0000	0,0000	0,0039	0,0009	0,0020	0,0000	0,0000	0,0000	0,0008	0,0007	0,0000	0,0028	0,0000	0,0027	0,0143	0,0000	0,0061
Turkland Bank A.Ş.	0,0399	0,0340	0,0371	0,0040	0,0010	0,0160	0,0333	0,0333	0,0002	0,0302	0,0212	0,0143	0,0143	0,0076	0,0000	0,0137	0,0143	0,0000
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,0355	0,0355	0,0376	0,0105	0,0005	0,0121	0,0333	0,0024	0,0325	0,0270	0,0170	0,0010	0,0129	0,0068	0,0006	0,0133	0,0140	0,0048

EK 3 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Ağırlıklandırılmış Normalize Karar Matrisi (2017 Yılı)

W*R	E						L					S				
	E1	E2	E3	E4	E5	E6	L1	L2	L3	L4	L5	S1	S2	S3	S4	S5
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,0144	0,0047	0,0229	0,0206	0,0181	0,0139	0,0369	0,0490	0,0338	0,0368	0,0315	0,0150	0,0186	0,0079	0,0119	0,0044
Mevduat Bankaları	0,0145	0,0043	0,0222	0,0207	0,0181	0,0139	0,0361	0,0492	0,0336	0,0361	0,0296	0,0157	0,0188	0,0083	0,0115	0,0047
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,0142	0,0020	0,0197	0,0207	0,0187	0,0137	0,0374	0,0497	0,0336	0,0389	0,0240	0,0157	0,0195	0,0026	0,0115	0,0014
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,0148	0,0056	0,0219	0,0208	0,0190	0,0142	0,0342	0,0487	0,0322	0,0335	0,0315	0,0169	0,0190	0,0101	0,0121	0,0058
Yabancı Ser. Bankalar	0,0143	0,0049	0,0233	0,0206	0,0159	0,0136	0,0370	0,0491	0,0356	0,0361	0,0319	0,0138	0,0179	0,0111	0,0104	0,0065
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,0143	0,0048	0,0232	0,0207	0,0159	0,0136	0,0371	0,0491	0,0354	0,0362	0,0319	0,0140	0,0179	0,0114	0,0102	0,0067
Alternatifbank A.Ş.	0,0201	0,0149	0,0246	0,0231	0,0229	0,0192	0,0371	0,0477	0,0422	0,0372	0,0321	0,0141	0,0180	0,0096	0,0134	0,0100
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,0146	0,0083	0,0242	0,0132	0,0186	0,0137	0,0000	0,0398	0,0500	0,0000	0,0000	0,0153	0,0180	0,0006	0,0191	0,0006
Burgan Bank A.Ş.	0,0185	0,0111	0,0245	0,0240	0,0209	0,0177	0,0500	0,0500	0,0387	0,0500	0,0500	0,0051	0,0173	0,0098	0,0100	0,0098
Citibank A.Ş.	0,0076	0,0000	0,0000	0,0206	0,0000	0,0066	0,0056	0,0464	0,0000	0,0030	0,0147	0,0186	0,0175	0,0083	0,0000	0,0020
Denizbank A.Ş.	0,0143	0,0035	0,0230	0,0215	0,0187	0,0141	0,0371	0,0495	0,0371	0,0356	0,0257	0,0109	0,0174	0,0096	0,0097	0,0054
Deutsche Bank A.Ş.	0,0140	0,0086	0,0235	0,0210	0,0057	0,0124	0,0102	0,0408	0,0108	0,0079	0,0332	0,0150	0,0164	0,0200	0,0110	0,0098
HSBC Bank A.Ş.	0,0162	0,0068	0,0233	0,0227	0,0135	0,0183	0,0225	0,0474	0,0251	0,0191	0,0313	0,0096	0,0183	0,0187	0,0088	0,0143
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,0199	0,0145	0,0247	0,0226	0,0195	0,0187	0,0204	0,0426	0,0383	0,0246	0,0200	0,0200	0,0198	0,0055	0,0163	0,0061
ING Bank A.Ş.	0,0145	0,0040	0,0240	0,0206	0,0140	0,0135	0,0400	0,0496	0,0397	0,0392	0,0294	0,0076	0,0172	0,0170	0,0083	0,0100
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,0178	0,0068	0,0243	0,0167	0,0177	0,0169	0,0272	0,0443	0,0428	0,0322	0,0318	0,0000	0,0200	0,0116	0,0200	0,0200
Odea Bank A.Ş.	0,0177	0,0107	0,0245	0,0227	0,0175	0,0164	0,0315	0,0483	0,0264	0,0313	0,0379	0,0090	0,0170	0,0095	0,0059	0,0060
QNB Finansbank A.Ş.	0,0155	0,0052	0,0233	0,0212	0,0158	0,0148	0,0397	0,0495	0,0385	0,0384	0,0326	0,0173	0,0195	0,0175	0,0098	0,0125
Rabobank A.Ş.	0,0000	0,0115	0,0245	0,0000	0,0002	0,0000	0,0390	0,0000	0,0249	0,0008	0,0443	0,0005	0,0000	0,0000	0,0113	0,0000
Turkland Bank A.Ş.	0,0250	0,0250	0,0250	0,0250	0,0250	0,0250	0,0193	0,0466	0,0191	0,0195	0,0053	0,0181	0,0200	0,0120	0,0042	0,0032
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,0126	0,0031	0,0201	0,0191	0,0147	0,0117	0,0395	0,0497	0,0349	0,0388	0,0342	0,0162	0,0178	0,0089	0,0109	0,0044

EK 4

VIKOR Yöntemi için S*, S-, R* ve R- Parametreleri

	2013	2014	2015	2016	2017
S*	0,2082	0,2499	0,2443	0,2104	0,1913
S-	0,7263	0,7770	0,7238	0,7091	0,6965
R*	0,0333	0,0497	0,0499	0,0494	0,0408
R-	0,0500	0,0500	0,0500	0,0500	0,0500

EK 5

Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Performans Sıralama Sonuçları (2013 Yılı)

	Si	Ri	0	0,25	0,5	0,666667	0,75	1
			Qi	Qi	Qi	Qi	Qi	Qi
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,603	0,049	0,929	0,257	-0,414	-0,862	-1,086	-1,757
Mevduat Bankaları	0,605	0,049	0,928	0,257	-0,414	-0,862	-1,085	-1,757
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,571	0,049	0,929	0,254	-0,421	-0,871	-1,096	-1,770
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,601	0,049	0,934	0,261	-0,412	-0,861	-1,085	-1,758
Yabancı Ser. Bankalar	0,667	0,048	0,909	0,248	-0,412	-0,852	-1,072	-1,732
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,668	0,049	0,916	0,254	-0,408	-0,849	-1,069	-1,731
Alternatifbank A.Ş.	0,667	0,050	1,000	0,317	-0,366	-0,821	-1,049	-1,732
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,519	0,050	1,000	0,302	-0,396	-0,861	-1,094	-1,791
Burgan Bank A.Ş.	0,726	0,050	1,000	0,323	-0,354	-0,805	-1,031	-1,708
Citibank A.Ş.	0,545	0,044	0,632	0,029	-0,575	-0,977	-1,178	-1,781
Denizbank A.Ş.	0,683	0,049	0,946	0,279	-0,389	-0,835	-1,057	-1,725
Deutsche Bank A.Ş.	0,558	0,045	0,723	0,098	-0,526	-0,943	-1,151	-1,776
HSBC Bank A.Ş.	0,701	0,047	0,803	0,173	-0,458	-0,878	-1,088	-1,718
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,637	0,050	0,980	0,299	-0,382	-0,836	-1,063	-1,744
ING Bank A.Ş.	0,674	0,050	0,974	0,298	-0,378	-0,828	-1,053	-1,729
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,208	0,033	0,000	-0,479	-0,958	-1,278	-1,437	-1,916
Odea Bank A.Ş.	0,715	0,049	0,946	0,282	-0,383	-0,826	-1,048	-1,713
QNB Finansbank A.Ş.	0,654	0,049	0,946	0,276	-0,395	-0,843	-1,066	-1,737
Turkland Bank A.Ş.	0,625	0,049	0,924	0,256	-0,412	-0,858	-1,080	-1,749
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,576	0,049	0,931	0,256	-0,419	-0,869	-1,094	-1,769

EK 5 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Performans Sıralama Sonuçları (2014 Yılı)

	Si	Ri	0	0,25	0,5	0,666667	0,75	1
			Qi	Qi	Qi	Qi	Qi	Qi
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,658	0,050	0,782	-47,188	-95,157	-127,137	-143,127	-191,097
Mevduat Bankaları	0,660	0,050	0,797	-47,176	-95,149	-127,132	-143,123	-191,096
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,622	0,050	0,834	-47,153	-95,140	-127,131	-143,127	-191,114
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,662	0,050	0,785	-47,185	-95,155	-127,135	-143,125	-191,095
Yabancı Ser. Bankalar	0,716	0,050	0,764	-47,194	-95,152	-127,125	-143,111	-191,069
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,722	0,050	0,787	-47,177	-95,140	-127,115	-143,103	-191,066
Alternatifbank A.Ş.	0,663	0,050	0,808	-47,168	-95,143	-127,127	-143,119	-191,094
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,542	0,050	1,000	-47,038	-95,076	-127,101	-143,114	-191,152
Burgan Bank A.Ş.	0,734	0,050	0,896	-47,093	-95,082	-127,075	-143,072	-191,061
Citibank A.Ş.	0,542	0,050	0,340	-47,533	-95,406	-127,321	-143,279	-191,152
Denizbank A.Ş.	0,737	0,050	0,801	-47,164	-95,129	-127,106	-143,094	-191,059
Deutsche Bank A.Ş.	0,470	0,050	0,000	-47,796	-95,593	-127,457	-143,389	-191,186
HSBC Bank A.Ş.	0,777	0,050	0,651	-47,272	-95,195	-127,143	-143,118	-191,040
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,710	0,050	1,000	-47,018	-95,036	-127,048	-143,054	-191,072
ING Bank A.Ş.	0,731	0,050	0,890	-47,098	-95,086	-127,078	-143,074	-191,062
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,646	0,050	0,098	-47,702	-95,502	-127,369	-143,302	-191,103
Odea Bank A.Ş.	0,738	0,050	0,838	-47,136	-95,110	-127,093	-143,084	-191,059
QNB Finansbank A.Ş.	0,736	0,050	0,954	-47,049	-95,053	-127,055	-143,056	-191,060
Rabobank A.Ş.	0,250	0,050	1,000	-47,073	-95,145	-127,193	-143,218	-191,290
Turkland Bank A.Ş.	0,639	0,050	0,780	-47,192	-95,163	-127,144	-143,135	-191,106
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,659	0,050	0,777	-47,191	-95,160	-127,139	-143,128	-191,096

EK 5 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Performans Sıralama Sonuçları (2015 Yılı)

	Si	Ri	0	0,25	0,5	0,666667	0,75	1
			Qi	Qi	Qi	Qi	Qi	Qi
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,641	0,050	0,873	-130,483	-261,838	-349,409	-393,194	-524,549
Mevduat Bankaları	0,642	0,050	0,886	-130,473	-261,831	-349,404	-393,190	-524,549
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,600	0,050	0,929	-130,446	-261,821	-349,404	-393,195	-524,570
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,658	0,050	0,858	-130,492	-261,841	-349,408	-393,191	-524,540
Yabancı Ser. Bankalar	0,658	0,050	0,875	-130,479	-261,833	-349,402	-393,187	-524,540
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,660	0,050	0,882	-130,473	-261,829	-349,399	-393,184	-524,539
Alternatifbank A.Ş.	0,644	0,050	0,699	-130,612	-261,924	-349,465	-393,236	-524,548
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,539	0,050	1,000	-130,400	-261,801	-349,401	-393,201	-524,601
Burgan Bank A.Ş.	0,665	0,050	1,000	-130,384	-261,769	-349,358	-393,153	-524,537
Citibank A.Ş.	0,552	0,050	0,705	-130,620	-261,945	-349,495	-393,270	-524,594
Denizbank A.Ş.	0,681	0,050	0,863	-130,485	-261,833	-349,398	-393,181	-524,529
Deutsche Bank A.Ş.	0,494	0,050	0,000	-131,156	-262,312	-349,749	-393,468	-524,624
HSBC Bank A.Ş.	0,724	0,050	0,796	-130,530	-261,855	-349,406	-393,181	-524,507
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,706	0,050	0,278	-130,921	-262,119	-349,585	-393,318	-524,516
ING Bank A.Ş.	0,712	0,050	0,921	-130,437	-261,796	-349,368	-393,154	-524,513
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,661	0,050	0,367	-130,859	-262,086	-349,570	-393,313	-524,539
Odea Bank A.Ş.	0,688	0,050	0,788	-130,541	-261,869	-349,421	-393,197	-524,525
QNB Finansbank A.Ş.	0,723	0,050	1,000	-130,377	-261,754	-349,338	-393,131	-524,508
Rabobank A.Ş.	0,244	0,050	1,000	-130,438	-261,876	-349,501	-393,314	-524,751
Turkland Bank A.Ş.	0,668	0,050	0,765	-130,560	-261,885	-349,435	-393,210	-524,535
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,630	0,050	0,928	-130,443	-261,814	-349,394	-393,184	-524,555

EK 5 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Performans Sıralama Sonuçları (2016 Yılı)

	Si	Ri	0	0,25	0,5	0,666667	0,75	1
			Qi	Qi	Qi	Qi	Qi	Qi
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,627	0,050	0,806	-18,659	-38,124	-51,101	-57,589	-77,054
Mevduat Bankaları	0,629	0,050	0,826	-18,644	-38,114	-51,094	-57,584	-77,054
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,596	0,050	0,890	-18,599	-38,089	-51,082	-57,578	-77,067
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,639	0,050	0,794	-18,667	-38,128	-51,102	-57,588	-77,049
Yabancı Ser. Bankalar	0,645	0,050	0,793	-18,667	-38,127	-51,100	-57,587	-77,047
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,649	0,050	0,801	-18,660	-38,122	-51,096	-57,583	-77,045
Alternatifbank A.Ş.	0,629	0,050	0,327	-19,018	-38,363	-51,260	-57,708	-77,054
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,531	0,050	1,000	-18,524	-38,047	-51,063	-57,571	-77,095
Burgan Bank A.Ş.	0,680	0,050	1,000	-18,508	-38,016	-51,021	-57,524	-77,032
Citibank A.Ş.	0,463	0,050	0,505	-18,902	-38,309	-51,247	-57,716	-77,123
Denizbank A.Ş.	0,644	0,050	0,783	-18,674	-38,132	-51,104	-57,590	-77,047
Deutsche Bank A.Ş.	0,469	0,049	0,000	-19,280	-38,561	-51,414	-57,841	-77,121
HSBC Bank A.Ş.	0,701	0,050	0,551	-18,843	-38,236	-51,165	-57,630	-77,023
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,635	0,050	0,421	-18,947	-38,315	-51,227	-57,683	-77,051
ING Bank A.Ş.	0,649	0,050	0,806	-18,657	-38,119	-51,095	-57,582	-77,045
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,629	0,050	0,366	-18,989	-38,344	-51,247	-57,699	-77,053
Odea Bank A.Ş.	0,635	0,050	0,710	-18,730	-38,170	-51,131	-57,611	-77,051
QNB Finansbank A.Ş.	0,709	0,050	0,807	-18,650	-38,106	-51,078	-57,563	-77,020
Rabobank A.Ş.	0,210	0,050	1,000	-18,558	-38,115	-51,153	-57,673	-77,230
Turkland Bank A.Ş.	0,634	0,050	0,605	-18,809	-38,223	-51,166	-57,637	-77,052
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,639	0,050	0,927	-18,567	-38,061	-51,057	-57,555	-77,049

EK 5 (devamı): Yabancı Sermayeli Mevduat Bankalarının VIKOR Yöntemi ile Performans Sıralama Sonuçları (2017 Yılı)

	Si	Ri	0	0,25	0,5	0,66667	0,75	1
			Qi	Qi	Qi	Qi	Qi	Qi
Türkiye'de Bankacılık Sis.	0,629	0,049	0,895	-0,371	-1,637	-2,480	-2,902	-4,168
Mevduat Bankaları	0,631	0,049	0,910	-0,359	-1,628	-2,475	-2,898	-4,167
Kamu. Serm. Mev. Bank.	0,609	0,050	0,973	-0,314	-1,602	-2,460	-2,889	-4,176
Özel Ser. Mev. Bankaları	0,639	0,049	0,857	-0,398	-1,653	-2,490	-2,909	-4,164
Yabancı Ser. Bankalar	0,640	0,049	0,904	-0,363	-1,630	-2,475	-2,897	-4,164
Türkiye'de Kur. Bankalar	0,642	0,049	0,906	-0,361	-1,629	-2,473	-2,896	-4,163
Alternatifbank A.Ş.	0,667	0,048	0,751	-0,475	-1,701	-2,519	-2,927	-4,154
Arap Türk Bankası A.Ş.	0,509	0,050	1,000	-0,303	-1,607	-2,476	-2,910	-4,214
Burgan Bank A.Ş.	0,666	0,050	1,000	-0,289	-1,577	-2,436	-2,866	-4,154
Citibank A.Ş.	0,393	0,046	0,606	-0,610	-1,826	-2,636	-3,042	-4,257
Denizbank A.Ş.	0,643	0,050	0,948	-0,330	-1,607	-2,459	-2,885	-4,163
Deutsche Bank A.Ş.	0,516	0,041	0,000	-1,053	-2,106	-2,807	-3,158	-4,211
HSBC Bank A.Ş.	0,622	0,047	0,719	-0,504	-1,726	-2,541	-2,948	-4,171
ICBC Turkey Bank A.Ş.	0,629	0,043	0,195	-0,896	-1,987	-2,714	-3,077	-4,168
ING Bank A.Ş.	0,634	0,050	0,961	-0,321	-1,602	-2,457	-2,884	-4,166
MUFG Bank Turkey A.Ş.	0,641	0,044	0,387	-0,750	-1,888	-2,647	-3,026	-4,164
Odea Bank A.Ş.	0,610	0,048	0,821	-0,428	-1,677	-2,510	-2,926	-4,175
QNB Finansbank A.Ş.	0,696	0,050	0,948	-0,325	-1,597	-2,446	-2,870	-4,143
Rabobank A.Ş.	0,191	0,044	0,387	-0,793	-1,973	-2,760	-3,154	-4,334
Turkland Bank A.Ş.	0,632	0,047	0,631	-0,569	-1,768	-2,568	-2,968	-4,167
Türkiye Garanti Bankası A.Ş.	0,634	0,050	0,968	-0,316	-1,599	-2,455	-2,883	-4,166

EK 6**Koşul-1 ve Koşul-2 Denetimi Sonuçları**

	2013 YILI							
	CAMELS	C	A	M	E	L	S	
Q(A2)	-0.977	-0.023	-33.631	-2517.510	-0.551	0.292	-0.985	
Q(A1)	-1.278	-0.370	-33.656	-2517.607	-0.695	0.000	-1.354	
Q(A2)-Q(A1)	0.301	0.347	0.025	0.097	0.145	0.292	0.369	
DQ	0.053	0.053	0.053	0.053	0.053	0.053	0.053	
Koşul 1: $Q(A2)-Q(A1) \geq DQ$	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanmıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	
Q(A1)	-1.278	-0.370	-33.656	-2517.607	-0.695	0.000	-1.354	
Min(Si)	0.208	0.084	0.267	0.374	0.230	0.000	0.135	
Min(Ri)	0.033	0.072	0.163	0.143	0.088	0.000	0.135	
Koşul 2: $Q(A1) > \text{Min}(Si)$ veya $\text{Min}(Ri)$	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	

EK 6 (Devamı): Koşul-1 ve Koşul-2 Denetimi Sonuçları

	2014 YILI						
	CAMELS	C	A	M	E	L	S
Q(A2)	-127.369	0.075	-83.513	-301.978	-1.033	-127.453	-25.310
Q(A1)	-127.457	-0.279	-83.784	-302.230	-1.238	-127.486	-25.562
Q(A2)-Q(A1)	0.088	0.354	0.271	0.252	0.205	0.033	0.252
DQ	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050
Koşul 1: $Q(A2)-Q(A1) \geq DQ$	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanmıyor	Sağlanıyor
Q(A1)	-127.457	-0.279	-83.784	-302.230	-1.238	-127.486	-25.562
Min(Si)	0.250	0.073	0.321	0.298	0.285	0.200	0.257
Min(Ri)	0.050	0.060	0.165	0.143	0.111	0.199	0.195
Koşul 2: $Q(A1) > \text{Min}(Si)$ veya $\text{Min}(Ri)$	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor

EK 6: (Devamı) Koşul-1 ve Koşul-2 Denetimi Sonuçları

	2015 YILI						
	CAMELS	C	A	M	E	L	S
Q(A2)	-349.585	-2.559	-63.260	-27.792	-1.122	-349.680	-15.953
Q(A1)	-349.749	-2.897	-63.290	-27.995	-1.288	-349.779	-16.057
Q(A2)-Q(A1)	0.165	0.338	0.030	0.202	0.166	0.099	0.104
DQ	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050
Koşul 1: $Q(A2)-Q(A1) \geq DQ$	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanmıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor
Q(A1)	-349.749	-2.897	-63.290	-27.995	-1.288	-349.779	-16.057
Min(Si)	0.244	0.168	0.240	0.352	0.219	0.200	0.233
Min(Ri)	0.050	0.163	0.165	0.140	0.111	0.200	0.192
Koşul 2: $Q(A1) > \text{Min}(Si)$ veya $\text{Min}(Ri)$	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor

EK 6 (Devamı): Koşul-1 ve Koşul-2 Denetimi Sonuçları

	2016 YILI							
	CAMELS	C	A	M	E	L	S	
Q(A2)	-51.260	-0.024	0.046	-21.917	-1.674	-51.202	-0.039	
Q(A1)	-51.414	-0.027	-0.304	-22.105	-1.678	-51.398	-0.358	
Q(A2)-Q(A1)	0.154	0.002	0.350	0.188	0.004	0.197	0.319	
DQ	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050	
Koşul 1: $Q(A2)-Q(A1) \geq DQ$	Sağlanıyor	Sağlanmıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanmıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	
Q(A1)	-51.414	-0.027	-0.304	-22.105	-1.678	-51.398	-0.358	
Min(Si)	0.210	0.705	0.111	0.318	0.209	0.350	0.152	
Min(Ri)	0.049	0.193	0.054	0.139	0.121	0.197	0.073	
Koşul 2: $Q(A1) > \text{Min}(Si)$ veya $\text{Min}(Ri)$	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	

EK 6 (Devamı): Koşul-1 ve Koşul-2 Denetimi Sonuçları

	2017 YILI						
	CAMELS	C	A	M	E	L	S
Q(A2)	-2.760	0.236	0.292	-11.634	-2.611	-2.712	-0.590
Q(A1)	-2.807	-0.071	-0.043	-11.808	-2.639	-2.825	-0.851
Q(A2)-Q(A1)	0.047	0.307	0.335	0.173	0.028	0.112	0.261
DQ	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050	0.050
Koşul 1: $Q(A2)-Q(A1) \geq DQ$	Sağlanmıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanmıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor
Q(A1)	-2.807	-0.071	-0.043	-11.808	-2.639	-2.825	-0.851
Min(Si)	0.191	0.024	0.018	0.259	0.232	0.279	0.118
Min(Ri)	0.041	0.019	0.010	0.135	0.134	0.163	0.113
Koşul 2: $Q(A1) > \text{Min}(Si)$ veya $\text{Min}(Ri)$	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor	Sağlanıyor

ÖZGEÇMİŞ

Elif GÜLLÜ

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

E-posta: elifgullu @beun.edu.tr, s_elif_60@hotmail.com

Doğum Tarihi ve Yeri: 1986/Niksar

Eğitim:

Yüksek Lisans: Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi - Sosyal Bilimler Enstitüsü
- İşletme 2016-2019

Lisans: Anadolu Üniversitesi - İşletme Fakültesi 2007-2009

Önlisans: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi - Turhal Meslek Yüksekokulu –
Muhasebe 2004-2006

Lise: Niksar Ticaret Meslek Lisesi 2000-2003

İş Deneyimleri:

1- Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi 2007-
Rektörlük – Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
Bilgisayar İşletmeni